

Heyannir í íslenskum sveitum

Tómataland í Mosfellsdal

Royal Enfield mótörhjól í vélabásnum

Bændablaðið

15. tölublað 2017 • Fimmtudagur 3. ágúst • Blað nr. 496 • 23. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

Þetta litskrúðuga folald sem er meri og hefur fengið nafnið Sólbjört kom í heiminn 19. júlí á bænum Sólheimum í Hrunamannahreppi. Móðirin heitir Blíða frá Sólheimum og faðirinn Farsæll frá Litla-Garði. Folaldið er rauðskjött glámblesótt dökkeygt með vagli í öðru auganu, virkilega fallegt og spjarar sig vel með móður sinni á Sólheimum. Texti / MHH - Mynd / Esther Guðjónsdóttir

Verð fyrir sláturfurðir sauðfjár hjá Kaupfélagi Skagfirðinga og sláturhúsinu á Hvammstanga:

Mikil verðlækkun til bænda í kortunum

– Samkeppniseftirlitið tregt til að veita undanþágu frá samkeppnislögum svo sláturleyfishafar geti unnið saman að útflutningi

Lækkun á upphafsverði til bænda hjá Kaupfélagi Skagfirðinga (KS) og Sláturhúsi kaupfélags Vestur-Húnavetninga (SKVH) í haust verður 35% miðað við gjaldskrá í fyrra. Sama verð verður greitt fyrir slátrun í ágúst og í sláturtíðinni í fyrra og álag hluta septem-ber. Stefnt er að aukinni slátrun í ágúst.

Ágúst Andrésson, forstöðumaður hjá Kjötafurðastöð Kaupfélags Skagfirðinga, segir að í ár verði greitt upphafsverð fyrir slátrun í sláturtíð, sem að meðaltali verður 65% af því verði sem greitt var í síðustu sláturtíð.

Lækkun nú bætist við verðlækkun í fyrra

Í fyrra lækkaði verð til bænda um 9,4% fyrir lambakjöt og rúmlega 33,4% verðlækkun var á öðru kindakjöti. Sem dæmi var meðalverð til bænda í fyrra fyrir dillakjöt 543 krónur og ærkjöt 116 krónur.

„Álag verður greitt fyrstu þrjár vikurnar í september og fyrir slátrun í ágúst verður greitt sama verð og greitt var í sláturtíð, september og október, á síðasta ári.“

Ágúst segir að verðlisti verði birtur á heimasíðum afurðastöðvanna fljótlega og að viðbót á upphafsverð fari eftir árangri í afsetningu.

Viðbrögð ráðherra vonbrigði

Að sögn Ágústs var ætlunin að gefa út til bænda verðstefnu og greiðslufyrirkomulag snemma í vor, þar sem stefndi í talsverðar breytingar.

„Af því varð hins vegar ekki þar sem ráðherra landbúnaðarmála, Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, bað um það, eftir að hafa verið upplýst um stöðuna, að beðið væri með birtingu á verði, á meðan hið opinbera mæti stöðuna betur í samráði við forystu bænda og fyndi leiðir til

Ágúst Andrésson.

betri lausna fyrir greinina. Það eru því gríðarleg vonbrigði að ráðherra skuli ekki sýna neinn vilja í verki til að koma til móts við þann bráða vanda sem stöðjar að sauðfjárþændum og afurðastöðvum sem vinna fyrir greinina,“ segir hann.

Samkeppniseftirlitið neitar

Markaðsráð kindakjöts óskaði eftir því við Samkeppniseftirlitið í byrjun júní að sláturleyfishafar fengju heimild til að vinna saman að útflutningi kindakjöts. Ágúst Andrésson situr í ráðinu fyrir hönd sláturleyfishafa.

Þann 1. ágúst barst bréf til Markaðsráðs kindakjöts frá Samkeppniseftirlitinu þar sem segir að Markaðsráðið hafi ekki sýnt fram á að lagaskilyrði fyrir undanþágu frá samkeppnislögum séu uppfyllt.

„Fyrir þá sem héldu að möguleiki væri á því að Samkeppniseftirlitið væri tilbúið til að greiða götu bænda og afurðastöðva, með undanþágu frá samkeppnislögum, til þess að geta haft náið samstarf

um útflutning, var svarið mikil vonbrigði.“

Aðrir höfðu einfaldlega aldrei trú á því að Samkeppniseftirlitið myndi veita slíka undanþágu, þrátt fyrir að ráðherra landbúnaðarmála hafi beðið Markaðsráð kindakjöts um að fara þess á leit við Samkeppniseftirlitið eftir að óskað var eftir því að tekin yrði upp að nýju útflutningsskylda með lagasetningu, eins og var fram til 2008,“ segir Ágúst.

Ágúst segir að bændur og afurðastöðvar standi frammi fyrir miklum vanda. „Það þarf að draga verulega úr framleiðslu með mikilli fækkun í haust sem leiðir af sér tímabundið auknið kjötmagn á markaði. Það er nauðsynlegt að hið opinbera sýni málinu skilning og aðstoði við að koma jafnvægi á greinina.“

Greiðslufyrirkomulag

Þegar Ágúst er spurður hvernig Kaupfélag Skagfirðinga hyggist gera upp við bændur segir hann að greitt

verði fyrir slátrun hvers mánaðar mánuði síðar.

„Fyrir ágúst verður greitt í byrjun október, fyrir septemberslátrun í byrjun nóvember og fyrir októberslátrun í byrjun desember. Hann segir einnig að greiðslufyrirkomulagið taki mið af forsendum afurðalána-fyrirgreiðslu sem fyrirtækið mun fá.“

Birgðir sláturleyfishafa

Fram hefur komið að birgðir af lambakjöti í landinu eru á milli 600 og 1000 tonn umfram það sem æskilegt er. Ágúst vill ekki gefa upp hversu miklar birgðir afurðastöðvanna á Sauðárkróki og Hvammstanga eru. „Þetta eru upplýsingar sem ég held að hver sláturleyfishafi vilji hafa fyrir sig en heildarbirgðastaða eru opinberar upplýsingar og líklegt er að í upphafi sláturtíðar verði birgðir af lambakjöti talsvert meiri en á sama tíma í fyrra. Eg get þó sagt að birgðir afurðastöðvanna á Sauðárkróki og Hvammstanga eru svipaðar og á sama tíma í fyrra.“

AVH

FRÉTTIR

Byggi, repju og vetrarhveiti var sáð í um 230 ha í Gunnarsholti.

Mynd / Björgvin Þór Harðarson

Horfir í meðalár í kornrækt

Útlit er fyrir að kornuppskera sunnan heiða verði ágæt í haust að mati Björgvins Þórs Harðarsonar svinabónda í Laxárdal en hann ræktar korn í Gunnarsholti á Rangárvöllum.

„Það er helst að júní hafi verið helst til kaldur. Ef fram heldur sem horfir þá vex kornið alveg ágætlega.“

Björgvin sáði í um 230 hektara í ár og ræktar þar bygg, repju og vetrarhveiti sem fer í föður fyrir svín. Hann uppskar um 600-700 tonn í fyrra, um 3,8 tonn á hektara, og býst við svipaðri uppskeru í ár.

Sjúkdómar á borð við augnflökk hafa verið að láta á sér kræla að sögn Björgvins. „Ef maður bregst við því þá verður það ekki vandamál.“

Ágangur álfra hafi hins vegar valdið tjóni á kornökru og Björgvin segir dæmi um að þær hafi gert út af við kornrækt á sumum stöðum. „Það er lítið hægt að gera annað en að fæla þær í burtu. Eg hef reynt að sá höfrum og repju utan með ökrum en það virðist ekki halda þeim almennilega. Helsta ráðið er því að vera búin að þreskja áður en þær koma á haustin.“

/ghp

Samkeppniseftirlitið hafnar undanþágu-beiðni Markaðsráðs

Samkeppniseftirlitið telur að Markaðsráð kindakjöts hafi ekki sýnt fram á að lagaskilyrði fyrir tímabundinni undanþágu frá samkeppnislögum séu uppfyllt vegna umsóknar ráðsins um leyfi til aukinnar samvinnu sláturleyfishafa við útflutning á kindakjöti. Þetta kemur fram í bréfi sem Samkeppniseftirlitið sendi Markaðsráði kindakjöts skömmu áður en Bændablaðið fór í prentun.

Í þrettán síðna bréfi Samkeppniseftirlitsins er gerð grein fyrir svokölluðu frummati á málinu. Erindi Markaðsráðs gekk út á að í stað þess að útflutningur væri á hendi hvers sláturleyfishafa fyrir sig tækju fyrirtækin sig saman undir merkjum Markaðsráðs og færu í útflutningsverkefni á grundvelli sérstakra samninga þar að lútandi. Forsendur samkomulagsins væru að sláturleyfishafar myndu skuldbinda sig til þess að flytja út tiltekinn hluta þess lambakjöts sem þeir framleiddu á gildistíma undanþágunnar. Markaðsráð hefur lagt til að útflutt magn í heild miði við 35% af framleiddu lambakjöti á þessu ári og að svipað hlutfall verði flutt út árið 2018.

Þessu hafnar Samkeppniseftirlitið en engu að síður býður það Markaðsráði að leggja fyrir nánari gögn máli sínu til stuðnings. Oddný Steina Valsdóttir, formaður Markaðsráðs kindakjöts og Landssamtaka sauðfjárbænda, sagði í stuttu samtali við Bændablaðið að hún tülkaði svarbréf Samkeppniseftirlitsins sem svo að sú leið sem sláturleyfishafar og bændur hefðu viljað fara væri ófær.

„Það eru ekki frekari gögn fyrir hendi því við höfum ekki yfir þeim að ráða. Við búum ekki yfir þeim auknu upplýsingum sem eftirlitið biður um og á þeim forsendum virðist ljóst að þessi leið er ekki fær,“ segir Oddný Steina.

/TB

Costco-áhrifin:

Bakslag í sölu á íslenskum tómötum í júní

Talsverður samdráttur var í sölu á íslenskum tómötum í júní síðastliðnum. Ástæða samdráttarinn er rakin til opunar Costco.

Guðlaugur Karlsson, framkvæmdastjóri Sölufélags garðyrkju- manna, segir að greinlegur og talsvert mikill samdráttur hafi orðið í sölu á tómötum í júní í kjölfar opunar á Costco.

Hitti á slæman tíma

„Það var tjón í júní og framleiðendur þurftu að farga hluta af framleiðslunni án þess að ég viti hversu mikið magnið var. Við hjá Sölufélagi Garðyrkju mann fundum greinilega fyrir niðursveiflunni sem hófst í kjölfar opunar Costco. Það hitti þannig á að þeir opnuðu á sama tíma og við vorum að taka toppinn í magni og hittu því illa á fyrir okkur. Salan hefur snúist aftur til betri vegar í júlí og sala á íslenskum tómötum hefur aukist.“

Sala á íslenskum tómötum dalaði í júní og talið er að opnun Costco hafi sitt að segja. Verulunin selur ekki íslenskt grænmeti enn sem komið er.

Mynd / Odd Stefán

Eins og greint var frá í síðasta Bændablaði er Costco ekki með íslenskt grænmeti til sölu í sinni

búð. Guðlaugur segist ekki eiga von á öðru en að íslenskt grænmeti verði á boðstólum í Costco

/VH

Ágúst Torfi Hauksson framkvæmdastjóri Norðlenska:

Fátt annað í spilunum en að verð gefi eftir

Ágúst Torfi Hauksson framkvæmdastjóri Norðlenska segir að enn hafi ekki verið teknar ákvarðanir um verð fyrir sauðfjárafurðir hjá fyrirtækinu í haust. Sin tilfinning, byggð á stöðu bæði á innlendum og erlendum mörkuðum, sé þó sú að það muni gefa eftir frá því sem var í fyrrahaust, en þá lækkaði verð umtalsvert frá árinu á undan.

Sláturtíð verður með svipuðum hætti hjá Norðlenska og verið hefur undanfarin ár. Stefnir er að því að hefja slátrun á Húsavík 31. ágúst næstkomandi og ljúka henni síðasta föstudag í október, þann 27. Á Höfn hefst slátrun 21. september næstkomandi og henni lýkur 31.

Ágúst Torfi Hauksson, framkvæmdastjóri Norðlenska, segir að fyrirtækið muni birta verð til bænda um miðbik ágústmánaðar.

Mynd / MPP

október. „Þetta er okkar plan, við byrjum á þessum dagsetningum og sjáum til hvort þær gangi eftir,“ segir Ágúst Torfi. Búið er að ráða mannskap í sláturtíð á báða staði.

Viðvarandi offramboð á markaði

Enn hefur ekki verið gengið frá verði fyrir sauðfjárafurðir á komandi hausti, en hann segir stefnt að því að birta verð um miðjan ágúst. Miðað við þá stöðu sem uppi er bæði á innanlands- markaði sem og mörkuðum erlendis sé fátt í spilunum annað en að verð gefi eftir miðað við það sem greitt var í fyrrahaust. Verð á afurðum lækkaði þá hvarvetna umtalsvert við lítinn fögnuð sauðfjárbænda. „Það er viðvarandi offramboð á markaði og fátt í stöðunni annað en að svo verði áfram. Offramboð er af þeirri stærðargráðu en líkast til verður niðurstaðan sú að verð fyrir afurðir lækki eitthvað frá því fyrir ári,“ segir Ágúst Torfi.

Norðlenska tekur afurðalán og segir hann að ekki sé gert ráð fyrir öðru en að greiðslur til bænda verði með svipuðum hætti og verið hafi undanfarin ár. Greitt hafi verið einu sinni í viku um að fækka greiðslum og greiða einu sinni í mánuði. Það sé þó enn sem komið er einungis til umræðu, ákvarðanir þar um hafi ekki verið teknar.

Birgðastaða Norðlenska er ívið meiri nú að áliðnu sumri en verið hefur á sama tíma. „Við eigum aðeins meiri birgðir núna en á sama tíma í fyrra, en erum á fullu í átaki við að losa okkur við sem mest magn áður en næsta sláturtíð rennur upp. Verðið hækkar ekki í frystiklefunum,“ segir Ágúst Torfi.

/MPP

Sláturfélag Suðurlands:

Ekkert ákveðið um afurðaverð til sauðfjárbænda

Steinþór Skúlason, forstjóri Sláturfélags Suðurlands, segir að stjórn SS hafi ekki tekið ákvörðun um afurðaverð til bænda. Hann segir að eins og staðan sé í dag sé útlagt tap með hverju kíló hjá afurðastöðvunum.

„Eins og staðan er í dag liggur ekkert fyrir um afurðaverð til sauðfjárbænda í haust né heldur hvernig greiðslur verða inntar af hendi og því ekkert um það mál að segja eins og er.“

Leyfi til sameiginlegs útflutnings ekki veitt

„Við eins og aðrir sláturleyfishafar vorum að biða eftir því hvort veitt yrði heimild til sameiginlegs útflutnings á lambakjöti. Nú liggur fyrir að svo verður ekki. Það er því verkefni hvers og eins sláturleyfishafa að skoða sína stöðu, meta horfur og ákveða með framhaldið eins og fyrri ár.“

150 tonna umframbirgðir

Að sögn Steinþórs á SS um eitt hundrað og fimmtíu tonnum meira af kindakjöti í birgðum en æskilegt er. „Það er hundrað og fimmtíu tonnum meira en við vildum eiga. Hundrað og fimmtíu tonn eru rúmlega eins mánaðar sala en við hefðum gjarna viljað vera sem næst því birgðalaus í upphafi sláturtíðar.“

/VH

Mynd / BBL

Fjallalamb á Kópaskeri:

EKKI gert upp við bændur með sama hætti og áður

Björn Víkingur Björnsson, framkvæmdastjóri Fjallalambs á Kópaskeri, segir að engar ákvarðanir um verð fyrir sauðfjárafurðir hafi enn verið teknar hjá fyrirtækinu.

„Ég get ekki nákvæmlega sagt fyrir um eins og mál standa nú hvernær við birtum verð en vaninn er að birta það í kringum miðjan ágúst,“ segir hann. Sláturtíð verður með álika hætti hjá Fjallalambi og verið hefur undanfarin ár og hefst í byrjun september.

Björn Víkingur segir enn ekki komna endanlega niðurstöðu varðandi það hvernig fyrirtækið hyggist gera upp við bændur í komandi sláturtíð, „en það er alveg ljóst að ekki verður hægt að gera upp við bændur með sama hætti og verið hefur,“ segir hann.

Fjallalamb tekur afurðalán líkt og undanfarin ár. Birgðir eru meiri en var á sama tíma í fyrra, en framkvæmdastjórinn segir að um 100

tonnum meira sé nú til í birgðum hjá fyrirtækinu en var á sama tíma á síðasta ári.

Þurfum að taka á vandanum

Björn Víkingur segir að finna verði leiðir til þess að flytja út meira af kjöti á erlenda markaði.

„Við þurfum nauðsynlega að taka á þessum vanda og það verður að gera sláturleyfishöfum kleift að selja lambakjöt erlendis án þess að þeir tapi á því,“ segir Björn Víkingur.

Varðandi kvartanir sem borið hefur á um að ekki sé ávallt nægt kjöt í boði í verslunum og menn hafa verið að ræða á samfélagsmiðlum segir hann að mjög erfitt geti verið að sjá fyrir sölu, t.d. á grillkjöti. Sú sala fari nánast algjörlega eftir veðri. „Við reynum að sjálfsögðu að hafa alltaf til nóg af öllum vörum,“ segir hann.

/MPP

AVANT® 745
OPTIDRIVE™

**ENGIN GETUR
BETUR!**

OKKUR TIL MIKILLAR ÁNÆGJU GETUM VIÐ NÚ

- vegna sérstakara samninga við Avanttecno í Finnlandi - boðið Avant 745 vélina með nýja „OPTIDRIVE“ vökvakerfinu á **EINSTAKLEGA HAGSTÆÐU VERÐI**.

VERÐ MEÐ SKÓFLU kr. 3.550.000 án vsk.

HÉR ER Á FERÐINNI MJÖG AFLMIKIL VÉL Í ÞESSUM STÆRÐARFLOKKI OG MEÐ GÓÐUM BÚNAÐI:

- Kubota diesel mótör 49 hö / 70 lítra vökvadæla.
- Lyftigeta við enda bómu 1630 kg.
- Fjölvirkur stýripinni.
- Skotbóma/Hallaleiðréttari á bómutengi.
- Fjaðrandi sæti, armpúðar, öryggisbelti og sætishitari.
- 2 x 90 kg aukapýngdarklossar á afturhornum.
- Breidd vélar fer eftir dekkjastærð og er frá 1.08 m – 1.45 m.
- 100% læsing á drifhjólum.
- Aukavinnuljós á toppi öryggsgrindar.
- Kerrukrókur / Vökvaúrtak að aftan.
- Mesti ökuhraði; 15 km/klst.
- Hæð; 2.1 m.
- Lengd 3.06 m.

MEIRI SNERPA OG HRAÐVIRKARA VÖKVAKERFI = ENN ÁNÆGDARI NOTANDI

700 lína fjölnotatækjanna frá Avant er nú framleidd með nýju og endurhönnuðu vökvakerfi.

- Nýja kerfið dregur úr orkutapi allt að 1,5 kw.
- 10% meira af vökvaafllinu fer til drifhjólanna en áður
- 60% færri vökvatengingar í kerfinu
- 20% færri vökvaslöngur
- Minni hiti byggist upp í vökvakerfinu
- Betra og skilvirkara vökvakerfi
- Einnig hafa mótörpúðarnir verið endurbættir = minni titringur frá mótör

Eldra vökvakerfið

Nýja OPTI-drive vökvakerfið

AUKABÚNAÐUR: VERÐ með L húsi: Lokað á þrjár hliðar, án hurðar **kr. 190.000 án vsk.**

VERÐ með LX húsi: Alveg lokað, með miðstöð **kr. 374.000 án vsk.**

VERÐ með DLX húsi: Götuljósabúnaður o.fl. **kr. 588.000 án vsk.**

Verð miðast við gengi EUR 120

AVANT®
LIPUR GRIPUR

**Næstu lausu vélar til afgreiðslu
upp úr miðjum september**

VB
LANDBÚNAÐUR ehf.
VB Agriculture Ltd.

www.VBL.is

REYKJAVÍK
Krókháls 5F
110 Reykjavík
Sími: 414-0000

AKUREYRI
Baldursnes 2
603 Akureyri
Sími: 464-8600

FRÉTTIR

Oddný Steina Valsdóttir, formaður Landssamtaka sauðfjárbænda:

Hugmyndir stjórnenda Kjarnafæðis ekki boðlegar

„Það er alveg ljóst að sláturhúsið á Blönduósi er í miklum rekstrarvandræðum og staðan er grafalvarleg. Mér líst satt að segja ekkert á þær hugmyndir sem komu fram á þessum fundi um verð og fyrirkomulag á greiðslum til bænda,“ segir Oddný Steina Valsdóttir, bóndi á Butru í Fljótshlíð og formaður stjórnar Landssamtaka sauðfjárbænda um fund Kjarnafæðismanna, eigenda SAH-Afurða á Blönduósi, þar sem rætt var um verð og fyrirkomulag á greiðslum til bænda í komandi sláturtíð.

Oddný Steina Valsdóttir. Mynd / HKR.

Taka þarf á rót vandans

Formaður LS segir að við blasi ákveðnir erfiðleikar í greininni sem horfast verði í augu við og mikilvægt sé að taka á rót vandans. Bæði bændur og afurðastöðvar verða að skoða sín mál af fullri alvöru. „Það þarf að aðlaga framleiðsluna að markaðnum, skapa hvata til fækkunar og við höfum lagt til að afurðastöðvakerfið verði skoðað vandlega með tilliti til hagræðingar, umhverfisfótspors, vörugæða og dýravelferðar. Það er ljóst að kerfið virkar ekki sem skyldi. Á sama tíma verðum við að halda fókusi á markaðsstarfinu og leggja enn frekari áherslu á þau jákvæðu verkefni sem við sjáum að eru að skila árangri.“

Að komast sem hraðst gegnum krísuna

Oddný Steina segir að næstu ár verði greininni erfið en Landssamtök sauðfjárbænda vinni að því öllum árum að komast sem hraðast í gegnum þessa kríu. „Vonandi tekst það án þess að bændur eða sveitir landsins beri varanlegan skaða af. Í þessu ferli mun reyna á raunverulegan vilja afurðastöðva til breytinga, velvilja stjórnvalda og kjark til eðlilegra inngrípa og síðast en ekki síst á samstöðu bænda.“ */MPP*

Mun valda bændum erfiðleikum að standa við sínar skuldbindingar

Oddný Steina segir ekki hægt að bjóða bændum upp á að fá aðeins brot af innleggi sínu greitt í haust og afganginn fram eftir næsta ári. „Það mun valda mjög mörgum bændum erfiðleikum við að standa við sínar skuldbindingar. Það er algennt að sauðfjárbændur semji um að greiða afborganir lána eða önnur stór útgjöld strax og greiðsla fyrir innlegg berst. Breyting á því fyrirkomulagi veldur augljóslega verulegum vandræðum,“ segir hún.

Trúir ekki að þetta verði niðurstaðan

Oddný Steina segir að á fundinum hafi ekkert komið fram hjá stjórnendum fyrirtækisins um hvaða tryggingar bændur hafi fyrir því að eftirstöðvar verði greiddar. Hún segir að bændur verði að fá skýr svör í þessum efnum. „Ég trúir því reyndar ekki að þetta verði niðurstaðan, í mínum huga er hún ekki í boði.“

Óli Björn Kárason, fulltrúi Sjálfstæðisflokksins í atvinnuveganefnd Alþingis:

„Stjórnvöld geta ekki setið hjá aðgerðalaus“

Þingmaður Sjálfstæðisflokksins segir vanda sauðfjárræktarinnar tvíþættan og deginum ljósara að stjórnvöld geti ekki setið aðgerðalaus. Minnka verður framleiðsluna og hugsanlega taka upp kvótakerfi í sauðfjárrækt.

Óli Björn Kárason, þingmaður Sjálfstæðisflokksins sem situr í atvinnuveganefnd, sagði í samtali við Bændablaðið að fulltrúar í nefndinni hefðu rætt vanda sauðfjárræktarinnar sín á milli og að þeir hefðu áhyggju af stöðunni.

„Það er deginum ljósara að stjórnvöld geta ekki setið hjá aðgerðalaus. Spurningin er því með hvaða hætti á að leysa vandann.“

Tvíþættur vandi

„Persónulega lít ég að vanda sauðfjárbænda sem tvíþættan. Annarsvegar er tímabundinn vandi sem við er að glíma núna sem er minnkandi sala vegna gríðarlegrar verðlækkunar á kjöti í Evrópu vegna innflutningsbanns Rússa á matvæli frá Evrópu.“

Við verðum líka að skoða skipulag sauðfjárræktarinnar til lengri tíma Það er alveg ljóst að það verður að draga úr sauðfjárframleiðslu í landinu án þess að ég átti mig á hversu mikill sá samdráttur þarf að vera en mér sýnist að hann sé verulegur.

Til þess að svo verði verða sauðfjárbændur annað hvort að bregða

Óli Björn Kárason. Mynd / Alþingi

búi eða draga úr framleiðslu en ég tel líka augljóst að það verði að tryggja að þeir sem hafa lífsviðurværi að stærstum hluta af sauðfjárrækt geti gert það áfram.

Ætli lendingin verði ekki sú að taka upp kvótakerfi í sauðfjárrækt eins og er í mjólkurframleiðslu.“

Þingmenn hafa rætt vandann við bændur og fulltrúa afurðastöðva

Óli Björn segir að Atvinnuveganefnd hafi ekki hist formlega í sumar og því ekki rætt vanda sauðfjárbænda formlega. „Við höfum að sjálfsögðu rætt málið okkar á milli og svo höfum við sem þingmenn heimsótt bæði bændur og fulltrúa afurðastöðvanna í sumar og rætt vandann við þá.“ */VH*

Eiður Gunnlaugsson, stjórnarformaður Kjarnafæðis sem á og rekur SAH-Afurðir á Blönduósi, kynnti á fundi sem haldinn var á Blönduósi, mánudaginn 24. júlí, með sauðfjárbændum í Austur-Húnavatnssýslu hugsanlegt verð og greiðslufyrirkomulag á dillakjöti vegna komandi sláturtíðar í haust. Hugmyndirnar féllu í grýttan jarðveg.

Mynd / MPP

Eiður Gunnlaugsson hjá Kjarnafæði sem rekur SAH-Afurðir á Blönduósi:

Uppsafnaður birgðavandi gerir stöðuna erfiðari

– Hugmyndir um greiðslufyrirkomulag til fjárbænda féllu í grýttan jarðveg

„Ég skil það vel að bændur séu slegnir yfir þeim hugmyndum sem við vörpuðum fram, en tek skýrt fram að þetta eru hugmyndir, ekki endanleg og óhagleg ákvörðun,“ segir Eiður Gunnlaugsson stjórnarformaður Kjarnafæðis, sem á og rekur SAH-Afurðir á Blönduósi, en hann víraði á fundi sem haldinn var á Blönduósi mánudaginn 24. júlí sl. með sauðfjárbændum í Austur-Húnavatnssýslu hugsanlegt verð og greiðslufyrirkomulag á dillakjöti vegna komandi sláturtíðar í haust.

Markaðsráð kindakjöts óskaði eftir því við Samkeppniseftirlitið að veitt yrði undanþága frá samkeppnislögum vegna samstarfs sláturleyfishafa á Íslandi um útflutning og markaðssetningu á íslensku kindakjöti á erlendum mörkuðum. Nú liggur fyrir að Samkeppniseftirlitið hefur tekið neikvætt í þá beiðni og veik von um að heimildin fái.

Eiður segir að þessi nýja staða komi honum á óvart og sé leitt að heyra. „Það er ljóst að með einhverjum hætti þarf að flytja út þær umframbirgðir sem til eru á markaðnum vegna af mikill framleiðslu miðað við innanlandsmarkað, ef ekki á illa að fara. Það er vissulega bara skammtímalausn á vandanum. Við þurfum að endurskoða það magn sem framleitt er út frá þörf innanlandsmarkaðar til lengri tíma lítið,“ segir hann.

Á fundinum greindi Eiður bændum frá hugsanlegu fyrirkomulagi á greiðslum vegna innleggs þeirra sem er á þann veg að greiðslur fyrir innlegg berist í fjórum greiðslum og dreifist yfir nokkurra mánaða tímabili, t.d. frá nóvember og fram í maí.

Féll í grýttan jarðveg

Hugmyndin féll í fremur grýttan jarðveg og kveðst Eiður hafa á því skilning. Kjarnafæðismenn hafi verið beðnir um að endurskoða málið og eru þeir fúsir til þess. „Við tökum athugasemdir bænda til greina, erum allir af vilja gerðir til að hlusta á þeirra sjónarmið og leita betri lausna,“ segir hann. „Það er ljóst að þetta er samofið og úrlausnarefnið sameiginlegt.“

Á þessu stigi sé ómögulegt að segja fyrir um hver niðurstaðan

Þrátt fyrir vaxandi innanlandssölu á lambakjöti þá hafa safnast upp birgðir á dillakjöti vegna minni útflutnings.

Mynd / smh

verði, en vandinn sé djúpstæður. Í fyrrahaust lækkaði verð til sauðfjárbænda og varð mikil óánægja í þeirra hópi vegna þess, en nú blasi við á komandi hausti að vandinn sem við er að etja sé enn meiri en þá var.

Ræða við viðskiptabankann

Eiður segir að SAH-Afurðir eigi nú í samningaviðræðum við sinn viðskiptabanka, Íslandsbanka, um afurðalán vegna komandi sláturtíðar. Vilyrði hafi fengist en ekki endanlegt svar. Þar á bæ séu menn þó sveiganlegir og liprir og vilji fyrir alla muni greiða götuna, en setji þó það skilyrði að saxað verði á þær mikllu birgðir sem fyrir hendi eru hjá fyrirtækinu. „Það er ekki hægt að velta þeirri slæmu stöðu á undan sér öllu lengur, það verður að taka á vandanum,“ segir Eiður.

Félagið hefur stótt um lán til Bygðastofnunar, mikil vinna var lögð í umsókn um lán í vor og fyrripart sumars, en stjórn hefur ekki komið saman til að taka erindið fyrir að sögn Eids og því óvíst ennþá hverjar lyktir málsins verða. „Ég er þó hjartsýnn á jákvætt svar, en langtímalán á hagstæðum kjörum breytir öllu fyrir félagið til framtíðar lítið,“ segir hann.

Eiður segir að bændur geti treyst því að fá greitt fyrir sitt innlegg í haust. „Okkar stefna er sú að fara ekki af stað með slátrun nema tryggja greiðslur til bænda fyrst.“

Snúin staða

Eiður bendir á að með hugmyndinni um að greiða fyrir innlegg með fjórum greiðslum séu SAH-Afurðir í raun að biðla til sauðfjárbænda á svæðinu að rétta fram sína hjálparhönd á meðan leitað er lausna vegna hins mikla birgðavanda og fjármagnskostnaðar sem af honum hlýst. Birgðir hafi hrannast upp eftir að útflutningsskylda var afnumin fyrir fáum árum og ljóst að undan sér öllu lengur, það verður að taka á vandanum,“ segir Eiður. Sláturleyfishafar sitja upp með miklar birgðir, þeir þurfi að greiða vexti af afurðalánum og í ofanálag hefur verð á afurðunum lækkað. Staðan sé því afar erfið og snúin.

Mikið tap

Eiður nefnir að fimm sláturleyfishafar á norðanverðu landinu, Kjarnafæði, SAH-Afurðir, Norðlenska, Fjallalamb og Sláturfélag Vopnafjarðar hafi tapað gríðarlegum fjárhæðum undanfarin þrjú ár, tap sem nemi samanlagt um 800 til 900 milljónum króna. „Það segir sig sjálf að þetta gengur ekki lengur, það verður að taka á málinu fyrir en seinna,“ segir hann.

/MPP & TB

DEUTZ-FAHR Agrottron C-SHIFT - sívinsæl og klassísk dráttarvél

Klassísku og sívinsælu Agrottron dráttarvélnar frá DEUTZ-FAHR eru af mörgum taldar einhverjar sterkustu og endingarbestu dráttarvélar sem völ er á í dag.

C-SHIFT útgáfan er þar engin undantekning. Hún er búin rafskiptingu á öllum gírnum. Engin eiginleg gírstöng og aldrei þarf að kúpla til þess að skipta um gír. Einstaklega mjúkar gírskiptingar. Þetta eru liprar og öflugar dráttarvélar sem henta vel við hvers kyns bústörf.

Sem aukabúnað er hægt að fá á C-Shift vélnar framlyftur og aflúrtak.

Framlyfta, 3,8 tonna burðargeta.
Verð kr. 400.000 án vsk.

Framlyfta og framaflúrtak að auki.
Verð kr. 800.000 án vsk.*

*Verð gildir aðeins um búnað á nýjar vélar.

DEUTZ-FAHR Agrottron 6130.4 C-Shift

4 strokka, 4 lítra DEUTZ mótur, 129 hö, 546 Nm
Rafskiptur ZF7200 girkassi, 24 gírar áfram, 24 afturábak
Sjálfskiptimöguleikar
Vökvavendigír með stillanlegu átaki
Aðgerðaminni
Fjaðrandi öikumannshús
40 km/klst aksturshraði
120 L/mín Load Sensing vökvadæla
Power Beyond vökvatengi
Rúmgott og glæsilegt hús með loftkælingu
Þaklúga. Loftþúðasæti. Farpegasæti. Drykkjakælir.
4 tvívirkir spóluventlar, flæðisstillanlegir
4 hraða aflúrtak (540/540E/1000/1000E)
Lyftigeta á afturbeisli: 6.200 kg.
Vökvauútskjótanlegur lyfturkókur.
Dekkjastærð: 540/65R24 að framan, 600/65R38 að aftan.
Samlit Stoll FZ30 rafstýrð ámoksturstæki með dempara,
vökvaskóflulás, 3ja sviði og 2,40 m Heavy Duty skóflu.
Verð frá kr. 10.459.000,- án vsk m.v. gengi á EUR=111,00

DEUTZ-FAHR Agrottron 6150.4 C-Shift

Sami búnaður og í DEUTZ-FAHR Agrottron 6130.4 hér að ofan, en auk þess:
4 strokka, 4 lítra DEUTZ mótur, 153 hö, 605 Nm
Skriðgír.
Fjaðrandi framhásing
50 km/klst aksturshraði
Lyftigeta á afturbeisli: 9.200 kg.
5 tvívirkir spóluventlar, flæðisstillanlegir
Vökvayfirtengi
Samlit Stoll FZ45 rafstýrð ámoksturstæki með dempara,
vökvaskóflulás, 3ja sviði og 2,40 m Heavy Duty skóflu.
Verð frá kr. 11.769.000,- án vsk m.v. gengi á EUR=111,00

Eigum fyrirliggjandi vélar beint í bústörfnin.

Bændablaðið

– Mál gagn bænda og landsbyggðar –

Bændablaðið kemur út 24 sinnum á ári. Því er dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu og á öll lögbýli landsins.

Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu. Árgangurinn kostar þá kr. 10.200 með vsk. (innheimt í vönnu lagi). Ársáskrift fyrir eldri borgarar kostar 5.100 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík.

Sími: 563 0300 – Fax: 562 3058 – Kt: 631294-2279

Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is – Sími: 563 0339 og Tjörvi Bjarnason – Rekstur og markaðsmál: Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is – Blaðmenn: Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Vilmondur Hansen vilmondur@bondi.is – Guðrún Hulda Pálsdóttir – ghp@bondi.is – Auglýsingastjóri: Ásgerður María Hólmbergsdóttir amh@bondi.is og Erla Hjördís Gunnarsdóttir ehg@bondi.is – Sími: 563 0303 – Netfang auglýsinga: augl@bondi.is – Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is Frágangur fyrir prentun: Anna Kristín Ólafsdóttir – Prófarkalestur: Guðrún Kristjánsdóttir – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsíðu – Dreifing: Landsprent og Íslandsþóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Framtíðin er okkar

Það er tveggja sverð að spá fyrir um tækniþróun framtíðarinnar. Mörgum hefur mistekist það hræpa og orðið aðhlátursegni, jafnvel í áratugi. Síðan hefur komið á daginn að spádómarnir voru réttir. Minnisstæð er barátta Gísla Jónssonar prófessors við HÍ sem stóð fyrir því að Háskólinn flutti inn rafmagnsbíl árið 1979. Gísl hafði sérstakan áhuga á því að rannsaka nýtingu raforku til flutninga í stað innflutts eldsneytis. Billinn sjálfur var lítill sendibíll og var með 16 rafgeymum sem áttu að endast í 3-5 ár og hægt að endurhlaða 700-1000 sinnum. Billinn var mjög hljóðlátur og Gísl sannaði að hægt var að láta hann fylgja venjulegum umferðarhraða í bænum. Fyrir þetta uppátæki mátti Gísl þola ýmsar háðsglósur úrtölumanna sem töldu að rafmagnsbílar væru með öllu óraunhæfir hér á landi elds og ísa. Þegar upp var staðið var frumkvæði Gísla merkilegt þó hann væri ef til vill nokkrum áratugum á undan sinni samtíð. Nú eru rafbílar fluttir inn í skipsförmum og flest bílaumboðin bjóða orðið upp á slíkan valkost sem mót-vægi við dísel- og bensínþíla sem sumar þjóðir ætla sér að banna innan fárra ára.

Nú um stundir er því haldið fram að mesta tækniþynging á okkar tímum sé handan við hornið. Gervigreind, nýjar uppgötvanir í læknávisindum og upplýsingatekni muni þróast hraðar en nokkru sinni áður. Þetta á ekki síst við um matvælaframleiðslu heimsins sem er víða að breytast í hátækniiðnað. Neysluhegðun fólks mun sömuleiðis breytast hratt, t.d. er ekki gefið að við kaupum vörur með sömu aðferðum og tíðkast hefur síðustu áratugin. Hér á landi er nú þegar sprenging í póstsendingum frá fjárlægum löndum þar sem fólk fer á Amazon eða eBay og pantar það sem hugurinn gírnist. Hugbúnaður fyrir borðtölvur sem ekki virkar á snjallsímum er talinn dauðans matur og spár eru um að æ fleiri af okkar daglegu athöfnum færast yfir í símana. Nú þegar borgum við fyrir ýmsar vörur og þjónustu með snjallsímanum og notum hann til fjölbreyttra verka á Netinu.

Ötinn við að tækni taki völdin og minnki þörf fyrir vinnuáfl er kunnuglegur. Allt frá upphafi iðnbyltingarinnar hafa menn hræðst útrýmingu starfa og vissra starfsstétta. Í nútímaverksmiðjum eru vélmenn aðsópsmikil og vinnandi manns höndum hefur fækkað. Bílaverksmiðjur eru t.d. fullar af iðnaðarþjörkum sem er stjórnað með fullkomnum hugbúnaði og í sumum deildum er varla mannskepna að sjá. Hver hefði spáð því fyrir 50 árum að mjaltþjónar væru nú í flestum nýbyggðum fjósum á Íslandi? Við sjáum reglulega fregnir af hátæknigróðurhúsum á mörgum hæðum sem ætlunin er að starfrækja í stórborgum heimsins og umræðan um loftslagsvandann hefur ýtt rækilega við þeim sem stunda rányrkju, gamaldags þungaiðnað eða mengandi landbúnað.

Tæknibreytingar munu halda áfram að bylta lífi okkar. Vafalaust eru þær ekki allar af hinu góða en sem betur fer eru þær fleiri sem gera líf okkar ögn bærilegra. Það er undir okkur sjálfum komið að nýta þau tækifæri sem ný tækni og framtíðin ber í skauti sér. Við þurfum að vera opin fyrir nýjungum, setja markmið og spyrja hvernig framtíð við viljum eiga. Hvernig mun búskapurinn þróast á jörðinni minni, hvaða tækifæri hef ég til að búa til verðmæti og nýta tækni og nýja þekkingu í mína þágu? Er ástæða til þess að breyta um kúrs? Framtíðin er okkar og hver er sinnar gæfu smiður. Munum það.

/TB

Sindri Sigurgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
sindri@bondi.is

Eins og fram kemur hér í blaðinu eru þung sky yfir sauðfjárræktinni núna. Stærsti einstaki sláturleyfishafinn er að boda 35% lækkun á afurðaverði í haust þó að endanleg niðurstaða verði mögulega eitthvað skárrí. Lækkun sem þessi þýðir að verð til bænda er að fara niður á það stig sem það var fyrir áratug. Verðið verður lægra en algengt afurðaverð til bænda á Nýja-Sjálandi eins og það er núna og það á núverandi gengi.

Enginn launamaður í landinu myndi setta sig við ef allt í einu væri tilkynnt með innan við mánaðar fyrirvara að nú ætti að fara að borga eftir tíu ára gömlum taxa. Neytendur hafa reyndar hagnast verulega á sama tíma. Það má sjá í göngnum Hagstofu Íslands að sá sem keypti lambakjöt fyrir andvirði klukkustundarvinnu árið 2008 er nú aðeins 37 mínútur að vinna fyrir sama magni. Það er sannarlega veruleg kjarabót – fyrir þá.

Greiðslum seinkar og Samkeppniseftirlitið hafnar samstarfi sláturleyfishafa

En þetta er ekki það eina. Jafnframt er boðað að greiðslum seinki. Síðustu ár hafa bændur almennt fengið sauðfjárrætt greitt í vikunni eftir sláturviku – innan við 14 dögum eftir að slátrað er. Það er ekki síður alvarlegt mál að það breytist. Sauðfjárbændur semja margir hverjir um að greiða afborganir lána strax í kjölfar greiðslu innleggs og/öðra háar búrekstrartengdar greiðslur, svo sem áburð. Nú er það skyndilega allt í uppnámi og menn eru settir í þá stöðu að vera neyddir til að leita ásjár sinna birgja eða viðskiptabanka fyrirvaralítið. Ekki nóg með að stefni í að greiðslan verði þriðjungi lægri – heldur kemur hún líka seinna og kallar á aukinn fjármagnskostnað. Það er ekki nokkur leið að sjá sólarglætu í þessari stöðu.

Á sama tíma hafnar Samkeppniseftirlitið að heimila að sláturleyfishafar starfi saman að útflutningi. Í undanþágubeiðni Markaðsráðs kindakjöts var lagt upp með ákveðnar en tímabundnar forsendur fyrir samstarfi. Því er hafnað og ekki horft til annars en beinhardrar fjárlshyggju. Ég geri mér fulla grein fyrir því að

Blikur á lofti

til eru margir hér á landi sem vilja að markaðurinn ráði öllu – hvaða afleiðingar sem það hefur og hvað það kostar á raun, en við erum samt samfélag og rekum mörg verkefni sem ólíklegt er að markaðurinn myndi sinna. Það er örugglega einfalt fyrir Þórolf Matthíasson og félagi að reikna út að Ísland sé óhagkvæm rekstrareining – en það gera þeir ekki því þeir vita sem er að við viljum búa hér og við viljum reka hér samfélag. En Samkeppniseftirlitið heimilar enga samvinnu til að reyna að vernda hagsmuni heildarinnar – skitt með afleiðingarnar.

Bændur hafa átt í viðræðum við stjórnvöld um þennan vanda í marga mánuði. Hann var fyrirsjáanlegur eins og ítarlega hefur verið fjallað um. Fátt hefur hefur komið fram af hendi stjórnvalda og engar efnislegar tillögur. Aðeins það að leggja til að sótt yrði um undanþágu til útflutningssamstarfs sem nú hefur verið hafnað. Ég er ekki viss um stjórnvöld skilji alvarleika málsins. Sauðfjárræktin er uppistaðan í mörgum viðkvæmstu byggðum landsins og ef ríkisstjórninni er ekki sama um þær líka, þá veit hún að vandinn hverfur ekki þó ekki sé brugðist við. Hann verður miklu stærri byggða- og samfélagsvandi.

Færustu vísindamenn hafa varað sterklega við innflutningi á hráu kjöti

Félag atvinnurekenda, sem er að stórum hluta hagsmunafélag heildsala í landinu, hefur róið að því öllum árum að opna fyrir innflutning á hráu kjöti og öðrum búvörum eins og ferskum eggjum og ógerilsneyddri mjólk. Þrátt fyrir mótrök fjölda aðila úr heilbrigðisgeiranum, bænda og búvísindamanna o.fl. sem vara við óheftum innflutningi þá heldur sami málflytningur áfram, nú síðast með útgáfu skýrslu sem gerir lítið úr sérstöðu landbúnaðarframleiðslu hérlendis.

Það má spyrja hvort að það sé markmið FA að tala niður íslenska matvælaframleiðslu og störf bænda? Meira að segja gerir félagið lítið úr því sem er óumdeilanlega vel gert í íslenskum landbúnaði sem er til dæmis lítil sýklalyfjanotkun. Niðurstaða þeirra virðist vera að vegna þess að þeir telji að það sé ástæða til að hafa áhyggjur af ýmsum öðrum þáttum en sýklalyfjum í landbúnaði, þegar kemur að sýklalyfjaþóli í mönnum, þurfum við ekkert að spá í sýklalyfjanotkun þar. Í þeim löndum þar sem notkunin í landbúnaði

er mest er hún mörgum tugum sinnum meiri en hér. Bændur trúa því ekki að Íslendingar hafi áhuga á því að flytja inn kjöt frá löndum þar sem sýklalyfjanotkun er uppi í skýjunum og framleiðsluáæstæður og dýravelferð ólík því sem hér tíðkast og við sættum okkur við.

Prófessor ósammála skýrsluhöfundum

Eftir útgáfu skýrslu FA steig Karl G. Kristinnson fram, en hann er prófessor í sýklafræði við læknadeild Háskóla Íslands og yfirlæknir Sýklafræðideildar Landspítalans. Hann var í stuttu máli ósammála meginályktunum höfunda skýrslu Félags atvinnurekenda. Hann fúrðaði sig á því að ekki hefði verið leitað til sérfræðinga í smitsjúkdómum og sýklavörnum við gerð skýrslunnar. Hann sagði það ótvírátt að sýklalyfjaö-næmar bakteríur geti borist með matvælum – það er óumdeilt. Hann hefur einnig sagt að aukinn innflutningur muni fjölga sýkingum í mönnum og auka líkurnar á því að nær alónæmar bakteríur nái hér fótfestu.

Hér er einangrun búfjárflytninga og þar með lág mótfnastaða gegn sjúkdómum, jafnvel sjúkdómum sem valda litlum eða engum einkennum í öðrum búfjárflytningum á meginlandinu. Hættu er á að alvarleg skörð verði höggvin í íslensku búfjárflytningu og þar með verði líffræðilegum fjölbreytileika ögnað sem og þeim menningararfi sem felst í íslensku búfjárflytningunum. Það er spurning hvort Félag atvinnurekenda eða þeirra félagsmenn myndu vilja bera ábyrgð á slíku á okkar tímum. Hver kæmi til með að standa uppi með tjónið? Hér er enginn tryggingarsjóður til að bæta slíkt eins og til er sumstaðar erlendis.

Í skýrslunni er því haldið fram að frystiskýlda á innfluttu kjöti eigi ekki við vísindaleg rök að styðjast og að afnám hennar hefði óveruleg áhrif á dýraheilbrigði og lýðheilsu á Íslandi. Karl G. Kristinnson segir frystiskýlduna þvert á móti hafa mikilvæg áhrif og bendir m.a. á að Ísland sé með lægstu tíðni kampýlóbakter í Evrópu. Það liggur í augum uppi að innflutningur á t.d. ferskum kjúklingi myndi væntanlega auka neyslu á innfluttum kjúklingum. Það þarf engar vísindalegar aðferðir til að sanna það að aukning á neyslu á kampýlóbaktermengunum kjúklingi muni fjölga matarsýkingum í mönnum. Það yrði dýrkeypt fyrir okkur og það er engin ástæða til að taka óþarfa áhættu.

ÍSLAND ER LAND PITT

Þórshöfn á Langanesi er í sveitarfélaginu Langanesbyggð í Norður-Þingeyjarsýslu. Þórshöfn er reist í landi jarðarinnar Syðralóns við austanverðan Lónafjörð, við vik sem var gott skipalægi frá náttúrunnar hendi og var notuð sem höfn frá fornu fari. Höfnin er kennd við þrumugudinn Þór. Fyrst er vítað til þess að einhver hafi haft búsetu á Þórshöfn upp úr 1880 þegar hjónin Helgi Eymundsson og Hólmfríður Jónsdóttir settust þar að en þau fluttu raunar til Vesturheims 1883. Árið 1901 voru 88 íbúar þar og á sama tíma voru að vaxa upp tveir aðrir þéttbýlisstaðir á Langanesi, Skálar og Heiðarhöfn, sem báðir eru nú löngu komnir í eyði.

Mynd / HR.

Ásamt Vigdís og fjölskyldu hennar mætti heimilisfólkið í Eystra-Geldingaholti við athöfnina en Vigdís var þar í sveit í sjö sumur, frá 1940 til 1947. Á myndinni eru, frá vinstri: Elmar Þór Eggertsson, sem Pálína Axelsdóttir Njarðvík heldur á, Kristján Valur Ingólfsson, Vigdís, Axel A. Njarðvík, Halldór Reynisson, Eggert Elmar Þórarinsson, Ástríður Magnúsdóttir, Sigrún Jónsdóttir, Ásta Sigríður Eggertsdóttir, Eva María Eggertsdóttir, Sigbrúður Jónsdóttir og Árdís Jónsdóttir. Þrjú birkitré voru gróðursett, eitt fyrir stúlkur, eitt fyrir drengi og eitt fyrir framtíðina.

Ljósmyndir / Magnús Hlynur Hreiðarsson

Vigdís Finnbogadóttir plantar í Skálholti

Frú Vigdís Finnbogadóttir, fyrrverandi forseti Íslands, heimsótti á dögnum Skálholt með fjölskyldu sinni. Tilgangurinn var að planta nokkrum birkiplöntum á skógræktarsvæði Skálholts, auk þess sem hún skoðaði endurheimt votlendis í Skálholti sem hún vinnur ótulllega að með nokkrum félögum sínum í gegnum náttúrusjóðinn Auðlind. Sjóðurinn

var stofnaður til minningar um Guðmund Pál Ólafsson en Vigdís og Pröstur Ólafsson eru þar í forsvari.

Á myndinni til vinstri er Halldór Reynisson í Skálholti að sýna Vigdís hvernig hefur gengið að fylla upp í skurði og endurheimta á þann hátt votlendið.

/MHH

Franskir nemendur í starfsnám á íslenskum sveitabæjum

Jennifer Broussy, kennari í landbúnaðargagnfræðiskóla í suðvesturhluta Frakklands, tekur nú, ásamt nemendum sínum, þátt í Evrópuverkefni sem felst í því að senda nemendur frá sér á aldrinum 16 til 18 ára til Íslands í tvær vikur til að starfa á sveitabæjum vorið 2018.

Nemendurnir eru í bóklegu og verklegu námi við hesta- og sauðfjárrækt ásamt kúabúskap og fá að því loknu prófskírteini fyrir starfsnámið. Þannig skiptist námið í bæði bóklega og verklega þætti þar sem starfsnámið fer fram á bóndabæjum í Frakklandi og á Íslandi.

„Ég hef skipulagt álíka verkefni í sjö ár en við höfum farið til Englands sex sinnum og komum til Íslands árið 2015 í samstarfi við Landbúnaðarháskólann á Hvanneyri. Nú er stefnan hjá okkur að koma í lok mars á næsta ári til Íslands og dvelja í tvær vikur með 15 nemendum. Þess vegna leita ég nú að íslenskum bændum sem væru til í að taka við einum til

Nemendur í frönskum landbúnaðarskóla hafa hug á að heimsækja Ísland næsta vor.

tveimur nemendum á hverjum sveitabæ frá mér í tvær vikur. Ég er sérstaklega að horfa til sauðfjár- og kúabúa ásamt hestabýlum í kringum Borgarnes eða á Snæfellsnesi,“ útskýrir Jennifer og segir jafnframt:

„Þetta er ólaunað tímabil fyrir nemendurna

og er hugsað til að hjálpa þeim við að auka kunnáttu sína á hestum, kúm og sauðfé ásamt því að öðlast með þessu starfsnámi ákveðna sérþekkingu. Við greiðum 3300 íslenskar krónur á dag fyrir hvern nemenda fyrir fæði og uppihald. Skipulagið er þannig að nemendurnir starfa á sveitabænum frá mánudegi til föstudags en á laugardegi til sunnudags er farin ferð með þá. Við kennararnir verðum á Íslandi á þessu tímabili og viljum gjarnan heimsækja sveitabæina til að ganga úr skugga um að allt gangi snurðulaust fyrir sig.

Tvær vikur - lok mars og byrjun apríl

Nemendurnir verða hér frá 26. mars – 7. apríl. Ef þú ert bóndi með kúa- eða sauðfjárbú og hesta eða með blandað bú og hefur áhuga á að fá til þín franska nemendur í starfsnám vinsamlega hafið samband við Jennifer Broussy á jennifer.broussy@yahoo.co.uk

/ehg

Formaður hollenskra svínabænda á ferð um Ísland

Formaður félags hollenskra svínabænda, Ingrid Jansen og unnusti hennar, Eric Pelleboer, heimsóttu Bændahöllina á dögnum í þeim tilgangi að kynna sér íslenskan landbúnað. Eric er fyrrum formaður Samtaka ungra bænda í Hollandi en saman reka þau bú þar í landi. Þau voru hér í sumarleyfi á hringferð um landið og nýttu tækifærið til að heimsækja BÍ og nokkra bændur í leiðinni.

Að sögn Ingrid eru viðfangsefni hollenskra svínabænda margbreytileg. Auknar kröfur um aðbúnað hafa kallað á mikla fjárfestingu í nýjum innréttingum og húsum að hennar sögn. Margir svínaræktendur hafa hætt síðastliðin ár og leitað á önnur mið, s.s. í geitfjárrækt og í jarðrækt. Hollendingar hafa bannað minkarækt frá árinu 2024 með öllu og sagði Ingrid það til merkis um það hvað landbúnaðurinn breytist hratt þar í landi.

Á ferð sinni um Suðurland mæltu þau sér mót við Björgvin Þór Harðarson bónda í Laxárdal. Hann fór með þau í Gunnarsholt þar sem hann sýndi þeim byggækt og fleira.

/TB

Eric Pelleboer, fyrrum formaður Samtaka ungra bænda í Hollandi og Ingrid Jansen formaður Félags hollenskra svínabænda í heimsókn sinni í Bændahöllina í liðinni viku.

Mynd / TB

MÆLT AF MUNNI FRAM

183

Það hefur gefist mér vel að væla yfir vísnaþurrð hér í þættinum. Þónokkrar stökur hafa strjálást inn á netfangið. Það er fagnaðarefni. Einnig barst bréf frá áköfum lesanda þáttarins þar sem sá óskar eindregið eftir freiri vísnum ortum um **Pétur Pétursson** lækni og hestamann á Akureyri. **Jóhannes** bóndi á Gunnarsstöðum segir að **Pétur** sé sitt uppáhalds yrkisefni:

*Fé er vænt og vel er heimt
og vonir allar betri,
bara að ég gæti gleymt
göngunum með Pétri.*

Jóhannes hefur reyndar fengið áburðinn endurgreiddan. Í sextugsafmæli hans, 14. maí, fyrir rúmlega fjórum árum var hóað saman hagrýðingum undir stjórn **Birgis Sveinbjörnssonar**. **Jóhannes** var þá rétt orðinn gangfær eftir alvarlegt hestaslys, en orðinn vel samkomufær og álitinn þola ýmislegt. **Jói** sat því meðal gesta ásamt **Fjólu** konu sinni meðan hagrýðingar hófu skothröðina. **Pétur Pétursson** hóf atið:

*Þótt yfir ferist aldurinn
allt í haginn gengur,
en hjá þér Fjóla fjörtök stinn
finnur varla lengur.*

Björn Ingólfsson fv. skólastjóri á Grenivík var næstur til ávarps og vakti athygli á því, að **Jói** og **Ólafur Ragnar** fv. forseti deila sama afmælisdegi, 14. maí:

*Ætti að verða sem allir sjá
ef allt á að fara að settum lögum
forseti eftir þrjú ár þá
þarf ekki að breyta fánadögum.*

Friðrik Steingrímsson, fyrrum baðvörður úr Mývatnssveit ávarpaði **Jóhannes**:

*Ég óska þér vinur alls hins besta
og ekkert því fái breytt,
en framvegis skaltu forðast hesta
og flest sem þú telur reitt.*

Sveitungi **Jóhannesar**, **Ágúst** bóndi í Sauðanesi gerði líkt og fleiri, hestaslys **Jóa** að yrkisefni:

*Sextíu ára hylli ég hann
höfðingjann inni í firði,
sem lim hefur bólginn og brothættan
og böll sem er einskis virði.*

Hjálmar Freysteinnsson læknir á Akureyri sat hagrýðingahópinn:

*Megi framtíð fara þér
fremur en glys og dekur
það sem virði einhvers er
og ekta gleði vekur.*

Steingrímur Sigfússon bróðir **Jóhannesar**, sat við hagrýðingaborðið:

*Stóri bróðir götu greitt
gengur vonum búna,
og þó við bætist eitt og eitt
ár, við sjáum núna
að á hann bítur ekki neitt
með eina löpp þó snúna,
– á þér hef ég óbilandi trúna.*

Stjórnandinn **Birgir** spyr síðan hagrýðingana um framtíðarhorfur afmælisbarnsins. **Pétur** læknir gaf svofellda skýrslu:

*Ekkert sé að elst'ann hafi
eða hræðist klukkuslagið,
þó sýnist á því varla vafi
að versnað hafi göngulagið.*

*Á öldrun hans mér illa líst
svo ugg að manni setur.
Þó er alla vega víst
hann versnað tæðast getur.*

Umsjón:
Árni Geirhjörtur Jónsson
kotabyggd1@gmail.com

FRÉTTIR

Stjórnarkona í Neytendasamtökunum:

Sýklalyfjaónæmi:
Er allt svart og hvítt?

Félag Atvinnurekanda birtir skýrslu 20. júlí síðastliðinn, um hættuna fyrir heilsu manna og dýra sem gæti fylgt (eða ekki) innflutningi á hráu kjöti, ógerilsneyddum mjólkurvörum og eggjum.

Skýrslan er svar dýra-læknanna Ólafs Oddgeirssonar og Ólafs Valssonar við sjö spurningum sem FA lagði fyrir þá og varða möguleg áhrif aukins innflutnings ferskum landbúnaðarvörum á dýraheilbrigði og heilsu fólks á Íslandi.

Skýrslan virðist faglega unnin og höfundar sem og ráðgjafafyrirtækið (Food Control Consultant) fær um þessa greinargerð með þeim fyrirvara að enginn sérfræðingur um sýklalyfjaónæmi var á meðal höfunda.

Niðurstöður FA útfrá svörum skýrsluhöfundanna við sjö spurningum félagsins eru að hættan sé meiri frá ofnotkun sýklalyfja, lyfjamengun frá Landspítalanum og frá ferðamönnum en frá innflutningi á kjöti og að flytja inn hrátt kjöt, ógerilsneydda mjólk og egg og að sá innflutningur mun ekki setja heilsu manna og dýra í hættu.

Skýrsluna má finna á vefsíðu Félags atvinnurekenda, atvinnurekendur.is. Í kjölfarið kom fljótlega hörd og málefnaleg gagnrýni fagmanna samanber gagnrýni sérfræðilæknis í sýklafræði hér til hliðar.

Þessi umræða vekur fleiri spurningar en hún svarar:

1) Smithætta af alvarlegu tagi getur stafað af eftirfarandi bakteríum: salmonella, kamylobakter, E.coli og auk sýklalyfjaónæmra baktería sem hafa myndað ónæmi fyrir þekktum sýklalyfjum og eru ein mesta heilbrigðisvá nútímans. Alltaf koma upp alvarleg smittifelli þar sem fyrstu þrjár tegundir eiga í hlut og er það nánast eingöngu í gegnum matvæli. Reglur og eftirlit má alltaf bæta, en leiðir til að takmarka smit eru þekktar og virka. Stóra vandamálið er sýklalyfjaónæmar bakteríur sem geta borist með ýmsum leiðum. Varðandi matvæli berast þær frá dýrum í fólk sem er í beinni snertingu við dýrin (starfsfólk eldisstöðvar eða álíka) en líka með krossmengun frá sýktu kjöti, sem er algengara. Þetta er ný staða, því yfirleitt hefur verið horft til að smit gerist á spítölum þar sem sýklalyfjanotkun er mjög mikil. Umhverfismengun er einnig töluverð bæði frá verksmiðjubúskap (skolpvatn og úrgangur) og spítölum.

2) Það er staðreynd að í þeim löndum þar sem notkun sýklalyfja í dýraeldi er mest (í Evrópu er það í Þýskalandi, Ítalíu, Spáni) er þetta orðin veruleg heilbrigðisvá og vísindamenn hafa varað sterklega við þróuninni sem á sér stað þar. Líkt og kemur fram í skýrslu Ólafs Oddgeirssonar og Ólafs Valssonar, þá hafa nógu mörg tilfelli komið fram til að sýna tengsl á milli dýra og manna. Að notast við skýrslur frá Danmörku og Hollandi líkt og skýrsluhöfundar gera til að sanna áhrifin er ekki mjög sannfærandi því þessi tvö lönd eru meðal þeirra 10 sem nota

Dominique Plédel Jónsson

minnst af sýklalyfjum í dýraeldi í Evrópu.

3) Í Evrópu er sýklalyfjanotkun bönnuð í dýrafóðri og sem forvörn eða vaxtahvati. Í mörgum Evrópulöndum eru sýklalyf samt gríðarlega mikið notuð til að halda niðri sjúkdómum í verksmiðjubúskap og þaðan kemur hættan á sýklalyfjaónæmi eins og tölur sanna. Eiga neytendur að horfa fram hjá því? Hver verður þróunin í þessum efnum? Hvaða forvörn er best að beita til að vernda neytendur? Það gleymist í skýrslunni að taka fram að notkun sýklalyfja í dýraeldi er orðin tvöföld á við sýklalyfjanotkun í fólk.*

4) Sýklalyfjanotkun (jafnvel ofnotkun) á spítölum og almennt í mönnum er önnur umræða sem hefur verið áberandi undanfarin ár og skapar verulega hættu við ónæmi manna fyrir sýklalyfjum. Það er vafasamt að blanda henni í innflutningsmál á hráu kjöti eða eggjum.

5) Meginspurningarnar sem þarf að svara eru: hvernig eru hagsmunir neytenda best varðir? Hver er ávinningur fyrir neytendur að opna fyrir innflutning á ófrosnu kjöti? Virk samkeppni og upplýst val neytenda er aðalatriði í öllum tilfellum, en er hún ekki þegar fyrir hendi? Með tilkomu Costco er samkeppnin enn virkari.

Það er mikilvægt að það ríki samkeppni á matvælamarkaði og að neytendur hafi upplýst val og geti veitt aðhald með verðlagi, en ábyrgð fylgir henni einnig og meðal annars þegar lýðheilsa á í hlut sem og dýraheilsa. Að mínu mati er ávinningurinn af því að flytja inn hrátt kjöt ekki mikill fyrir íslenska neytendur sem hafa þegar aðgang að innfluttu kjöti í ríki mæli þótt frosið sé. Þeir hafa auk þess ávallt aðgang að góðu innlendu hráefni, miðað við lága tíðni bakteríusmits í íslenskum landbúnaðarafurðum. Hagsmunir þeirra verða að vera hafðir að leiðarljósi í einu og öllu.

Dominique Plédel Jónsson,
stjórnarkona í
Neytendasamtökunum

* Sjá fréttatilkynningu sem vitnar í tveir opinberar heimildir: New data published on Friday 14 October by the European Medicines Agency (EMA) reveals that many European countries are failing to put an end to massive overuse of antibiotics in farming [1]. Use of antibiotics in Europe remains more than twice as high in animals as in humans [2]., sjá á www.ciwf.org.uk

Óljóst er hvernig lyfjaónæmi dreifist samkvæmt skýrslu FA:

Telja að innflutningur hefði
lítil áhrif á lýðheilsu

Ofnotkun sýklalyfja í heilbrigðiskerfinu er nær alfarið orsök lyfjapóls sýkla hjá fólki samkvæmt höfundum skýrslunnar **Innflutningur búvöru og heilbrigði manna og dýra – Felst áhættu í innflutningi ferskra landbúnaðarafurða?** sem Food Control Consultants Ltd.

gerði fyrir Félag atvinnurekenda (FA). Höfundar skýrslunnar eru Ólafur Oddgeirsson og Ólafur Valsson en í henni svara þeir spurningum sem FA lagði fyrir þá og varðar áhrif innflutnings á ferskum búvörum á dýraheilbrigði og lýðheilsu manna.

Farið er yfir umhverfislöggjöf og matvælaeftirlit á Evrópska efnahagssvæðinu, en sömu reglur gilda á Íslandi og í ESB um eftirlit með matvælum.

Fjallað er um lyfjapól baktería, sem kallað hefur verið ein helsta heilbrigðisógn mannkyns, og mögulega útbreiðslu sýklalyfjaónæmra baktería í fólk. Höfundar segja að óljóst sé hvernig lyfjaónæmi dreifist vegna ónægjanlegrar þekkingar en vísa m.a. í rannsóknir frá Danmörku og Hollandi sem eiga að benda til þess að lítið sambengi sé á milli lyfjapóllna baktería í fólk og þeirra sem finnast í matvælum. Segja þeir að fyrirbyggjandi aðgerðir gegn lyfjapólum bakteríum sé skilvirkasta leiðin til að hamlu útbreiðslu þeirra og beina sjónum að mögulegri útbreiðslu bakteríanna gegnum skólp og frárennsli í ljósi vaxandi ferðamannastraums hér á landi.

Skýrsluhöfundar telja meiri ógn stafa af fjölgun ferðamanna en af innflutningi á fersku kjöti. Mynd / TB

Meginniðurstaða skýrslunnar er að ekki séu haldbær rök fyrir því að innflutningur á ferskum eggjum, vörum úr ógerilsneyddri mjólk og fersku kjöti muni hafa neikvæð áhrif á lýðheilsu fólks og heilsufar dýra.

Ekki hlustað á vísindaleg rök

Sindri Sigurgeirsson formaður Bændasamtaka Íslands segir niðurstöður skýrslunnar fara í bága við málflutning fjölda aðila úr heilbrigðisgeiranum, bænda og búvísindamanna sem hafa varað við óheftum innflutningi. Ljóst sé einnig að vísindamenn séu síður en svo sammála.

Hann segir FA gera lítið úr því sem er óumdeilanlega vel gert í íslenskum landbúnaði eins og t.d. lítil sýklalyfjanotkun í landbúnaði. Ekki virðist vera hlustað á vísindaleg rök ef þau stangast á við viðskiptahagsmuni heildsala í landinu.

Töpum forskoti

Sindri segir tvímælalaust að íslensku búfæ stafi ógn af innflutningi ferskra búvara.

„Andstæðingar takmarkana á innflutningi gera gjarnan lítið úr þeim góða árangri sem hér hefur náðst og

spyrja af hverju séu ekki allir dauðir sem borða útlendan mat, eða hvort að við ættum ekki að banna farfugla eða annað álíka gáfulegt. Staðreyndin er vissulega sú að við getum alls ekki útilokað að hingað berist fjölmargar bakteríur. En við vitum hins vegar að við erum að auka áhættuna með því að flytja inn hrátt kjöt. Við aukum hættu á sýkingum bæði í fólk og búfænaði. Er einhver ástæða til að tefla á tveir hættur þegar þess er ekki þörf?“

Hann bendir á að um leið og íslenskt búfjárfarinn standi veikt gagnvart mögulegri útbreiðslu sjúkdóma vegna einangrunar og lágrar mótfnastöðu hafi það mikilvæga sérstöðu með tilliti til líffræðilegrar fjölbreytni og menningararfs.

„Spurningin er núna hvort við ætlum virkilega að spilla því forskoti sem við höfum hvað þennan þátt lýðheilsunnar varðar vegna þrýstings frá Félagi atvinnurekenda. Forskoti sem ekki fæst aftur ef við glötum því,“ segir Sindri, sem fjallar einnig um málið í leiðara blaðsins.

Enginn tryggingasjóður

Erikur Blöndal stjórnarmaður BÍ benti á það í leiðara 13. tbl. Bændablaðsins að Ísland væri ekki aðili að sameiginlegum tryggingasjóðum sem til eru á meginlandinu og eiga að bæta það tjón sem gæti orðið vegna útbreiðslu búfjárjúkdóma eða sýklalyfjaónæmis.

Undir slíkum kringumstæðum myndi kostnaður lenda á bændum og á íslenska ríkinu með einum eða öðrum hætti. /ghp

Félag atvinnurekenda kostaði skýrslu um áhættu við innflutning á hráu kjöti:

Prófessor í sýklafræði ósammála
skýrsluhöfundum Félags atvinnurekenda

„Mér finnst vera valin þau gögn og niðurstöður sem henta þeirra málflutningi á sama tíma og ekki er horft nægjanlega á heildarmyndina,“ segir Karl G. Kristinsson, prófessor í sýklafræði við læknaeild HÍ og yfirlæknir Sýklafræðideildar Landspítalans, inntur eftir viðbrögðum við skýrslu FA.

Karl segist ósammála megin ályktunum höfunda. „Ég er sérstaklega ósammála því sem lítur að sýklalyfjaónæmi og þá áhættu á lýðheilsu sem innflutningur getur valdið. Ég er hissa á því að menn, sem eru ekki sérfræðingar í smitsjúkdómum og sýklafræðum, skulu ekki hafa ráðfært sig við slíka sérfræðinga. Það er til að mynda alveg ótvírætt að sýklalyfjaónæmar bakteríur geta borist með matvælum.

Höfundar segja að það séu litlar upplýsingar um hvað þetta er stór þáttur og gera meira úr fjölgun ferðamanna eins og menn þurfi ekki að hafa neinar áhyggjur af því að sýklalyfjaónæmi berist með matvælum. Það getur enginn sagt nákvæmlega hver áhættan muni verða fyrirfram en það eru sterk rök fyrir því að hafa áhyggjur af auknum innflutningi,“ segir Karl.

Karl segir ótvírætt að sýklalyfjaónæmar bakteríur geti borist í menn og dýr með matvælum. Mynd / VH

Getur skapað gríðarlega
áhættu fyrir dýr

Höfundar skýrslunnar eru þeirrar skoðunar að innflutningur á ógerilsneyddri mjólk og eggjum muni hafa óveruleg áhrif á lýðheilsu manna og dýraheilbrigði, verði hann heimilaður.

„Ef það yrði fylgst vel með salmonellu og kampýlobakter þá væri áhætta fyrir menn líklega ekki mikil, en hins vegar gæti það skapað gríðarlega áhættu fyrir dýr. Ég bendi í því tilliti á mæði-visniveiruna sem búið er að útrýma úr sauðfé hér á landi en er landlæg í hinum Evrópulöndunum. Á sínum tíma þurfti að fella um 600 þúsund kindur til að útrýma mæði-visnu úr landinu. Slík veira getur hæglega

borist hingað með ógerilsneyddum mjólkurvörum,“ segir Karl.

Frystiskýlda lækkar tíðni
kampýlobactersýkinga

Þá gagnrýnir Karl hve skýrsluhöfundar gera lítið úr kampýlobakter í kjúklingum.

Í skýrslunni er því haldið fram frystiskýldan, sem kveðið er á um í reglugerð nr. 448/2012, eigi ekki við vísindaleg rök að styðjast og að afnáam hennar hefði óveruleg áhrif á dýraheilbrigði og lýðheilsu á Íslandi.

Karl segir frystiskýlduna þvert á móti hafa mikilvæg áhrif og bendir m.a. á að Ísland sé með lægstu tíðni kampýlobakter í Evrópu.

„Auðvitað hefur frystingin mikil áhrif þar á. Innflutningur á ferskum kjúklingi mun væntanlega auka neyslu á innfluttum kjúklingum. Ég held að það þurfi engar vísindalegar aðferðir til að sanna það að aukning á neyslu á kampýlobaktermenguðum kjúklingi muni fjölga kampýlobactersýkingum í mönnum,“ segir Karl.

Hann bendir einnig á grein sína og Franklins Georgssonar, matvæla- og örverufræðings hjá Matís, um innflutt fersk matvæli og sýkingaráhættu fyrir menn sem birtist í Læknablaðinu árið 2015. /ghp

JÖKLAR

Upplifun á Íslandi

ÍSLENSK HÚS - SÉRHOÖNNUÐ FYRIR ÍSLENSKA FERÐAÞJÓNUSTU

Forsniðin einingahús Fljótleg í uppsetningu

**Síðasta haust-
pöntunin 2017**

Ef þú vilt vera komin/n með hús fyrir
veturinn þá er núna rétti tíminn til að
panta.

Næsta afhending er 30. október.
Opið fyrir pantanir fram til 15. ágúst.

SUMARHÚS

GRUNNHÚS
Tilboð
1.990.000 kr.

Ef um 3 hús eða fleiri er að ræða
gerum við sértilboð.

24,3 fm

Jöklahúsin er vel hægt að útfæra í ýmsum útfærslum og
þau bjóða upp á fjölmarga möguleika
í samsetningu og stærð.

JÖKLAR - BURST

NÝTT

STYRKUR - HAGKVÆMNI - HÖNNUN

Landshús - Sími 553 1550 - landshus@landshus.is - www.landshus.is

LANDSHÚS

PERSTRUP

Vandaðir og náttúruvænir mykjutankar fyrir kröfur nútímans

Verslunin Eyri á Sauðárkróki hefur
umboð fyrir vönduðu dönsku
mykjutankana frá Perstrup.

Tankarnir eru notaðir um alla Evrópu, hvort
heldur sem er í iðnaði eða landbúnaði. Um er að
ræða mest seldu mykjutankana í Danmörku en
þar hafa verið settir upp rúmlega 10.000 tankar.
Mykjutankarnir frá Perstrup hafa verið framleiddir
í yfir 30 ár. Þeir eru auðveldir og fljótlegir í upp-
setningu. Nýlega hafa íslenskir nautgripabændur
tekið í notkun tanka frá Perstrup og Versluninni
Eyri en tankarnir koma í stað haughúsa.

MEST SELDU MYKJU- TANKARNIR Í DANMÖRKU

Hafðu samband við Indriða Ragnar
Grétarsson hjá Versluninni Eyri í síma
455 4627 eða indridi.gretarsson@ks.is
og fáðu frekari upplýsingar.

KS Verslunin Eyri

Eyrarvegi 21 550 Sauðárkróki Sími 455 4610

NYPRENT ehf. / 072017

10 ÁRA ÁBYRGÐ FRÁ FRAMLEIÐANDA

Ef tankurinn er settur upp
af viðurkenndum aðila.

SJÁLUMST Á SVEITASÆLU
Á SAUÐÁRKRÓKI 19. ÁGÚST

FRÉTTIR

Norskir sauðfjárbændur gáfu löndum sínum að smakka lambakjöt fyrir utan 42 verslanir í sérstöku grillátaki. Mynd / úr einkasafni

Herferðir auka lambakjöts-söluna í Noregi

Afurðastöðin Nortura í Noregi hefur aukið sölu lambakjöts um 33 prósent það sem af er þessu ári. Herferðir fyrir páskana og í sumar ásamt auknu vöruúrvali í verslunum hefur leitt af sér þennan mikla vöxt. Sauðfjárbændur um allt landið tóku virkan þátt með því að gefa smakk á lambakjöti fyrir utan 42 verslanir í sérstöku grillátaki.

33% söluaukning

Nýjar tölur frá Nortura sýna að félagið hefur selt 832 tonnum meira af lambakjöti samanborið við sama tíma í fyrra sem er 33 prósent aukning. Fyrirtækið hefur einnig staðið fyrir átaki til að selja meira af öðru kindakjöti og hefur sala á því aukist um 65 prósent frá sama tímabili í fyrra. Í lok júní hafði selt 6.290 tonn af lamba- og kindakjöti í Noregi sem er 165 prósent aukning frá sama tíma í fyrra. Tölur sýna að í hverri viku á þriggja vikna tímabili voru tekin um 100 tonn aukalega út af lager í sölu en þrátt fyrir þetta eru enn hátt í þúsund tonna umframbergir til af lamba- og kindakjöti.

Herferðirnar sem Nortura hefur ráðist í eru tvennskonar og hafa snúist um að auka sölu á lambakjöti

en einnig að auka vitund fólks um hlutverk sauðkindarinnar. Þar að auki eiga herferðirnar að stuðla að því að gera lambakjöt að heilsársvöru.

Bændur fóru í verslanir

Fyrsti liður í herferðinni leiddi til aukinnar sölu á grillpylsum en þá stóðu sauðfjárbændur fyrir utan 42 verslanir og buðu upp á smakk sem leiddi til þess að allt seldist upp inni í verslunum þar sem smakkíð var í boði þrátt fyrir að grillveður hafi verið af ýmsum toga í sumar í landinu. Samhliða grillátakinu voru ústillingar í verslunum lagfærðar sem bar árangur. Nortura gerði samning í upphafi árs við þrjár stærstu matvörukeðjurnar til að auka sölu á lambakjöti því ef ekkert hefði verið aðhafst gætu um 4.600 tonn af kjöti legið óhreifyð í frystigeymslum í lok árs.

Allir þessir þættir hafa skilað aukinni sölu en þrátt fyrir það hafa sauðfjárbændur þurft að borga sinn hluta af áttakinu því þeir fá um 65 íslenskum krónum lægra fyrir kílóð en á sama tíma í fyrra. Á þann hátt, það er að segja með að veita lægri styrki og afslætti til bænda, er slíkt aukaátak fjármagnað í Noregi. / Bondebladet - ehg

Vilja margfalda laxeldi á Íslandi

Nýlega var fjallað um það í norskum fjölmiðlum að fjögur laxeldisfyrirtæki þar í landi óskuðu eftir að margfalda framleiðslu sína á Vestfjörðum á Íslandi.

Fyrirtækin sem um ræðir, SalMar (með eignarhlut í Arnarlaxi), Norway Royal Salmon (með eignarhlut í Arctic Fish), Midt-Norsk Havbruk (með eignarhlut í Fiskeldi Austfjarða) og Måsøval Fiskeoppdrett, sem eiga 53,5 prósent hlut í Laxar fiskeldi, hafa sent inn umsóknir og eru með verkefni á takteinunum sem geta aukið framleiðsluna hér á landi úr átta þúsund tonnum í 150 þúsund tonn. Þetta kemur fram í norska dagblaðinu Dagens Næringsliv.

„Við lítum á Ísland sem framleiðslusvæði með frábæra vaxt-

armöguleika en það er mikilvægt að greinin taki eitt skref í einu og vaxi ekki of hratt,“ segir Charles Høstlund, forstjóri Norway Royal Salmon. Charles segir jafnframt að þó að þeim sé vel tekið hér á landi, og þá sérstaklega með tilliti til fjölgunar starfa, þá séu ekki allir aðilar jafn glaðir yfir áformunum. Þannig séu nýstofnuð samtök íslensks dýralífs (IWF) ekki hrifin og óski eftir að takmarka umfang laxeldisstöðva hérlendis.

Einnig hafi nokkrir aðilar mótmælt áformunum sem vilja vernda villilaxinn og segja að fyrst þurfi að hafa stjórn á þeim fiskum sem sleppa út, sjúkdómum og laxalús áður en haldið er áfram. / ilaks.no - ehg

Axel Kárason til liðs við LK

Axel Kárason mun leysa af sem framkvæmdastjóri Landssambands kúabænda frá 1. ágúst til áramóta á meðan Margrét Gísladóttir verður í fæðingarorlofi. Hann mun hafa starfsaðstöðu bæði á skrifstofu samtakanna í Bændahöllinni í Reykjavík sem og á heimili sínu í Skagafirði.

Axel útskrifaðist frá Konunglega dýralækna- og landbúnaðarháskólanum í Kaupmannahöfn fyrir á árinu 2017 og stundaði þar áður nám við Szent István dýralæknaháskólann í Búdapest. Hann er einnig með B.Sc. gráðu í búvísindum frá Landbúnaðarháskóla Íslands.

Axel Kárason mun starfa fyrir Landssamband kúabænda til áramóta.

Sumarið gott sem af er:

Líkur á góðri kartöfluuppskeru í ár

Útlit er fyrir góða kartöfluuppskeru á þessu ári. Vorið var gott og flestir bændur settu snemma niður og nokkrir eru farnir að taka upp kartöflur og setja á markað. Formaður félags kartöflubænda á von á að uppskeru fyrir norðan hefjist eftir verslunarmannahelgi.

Bergvin Jóhannsson, bóndi á Áshóli og formaður Félags kartöflubænda, segist eiga von á góðri kartöfluuppskeru í ár. „Vorið var gott framan af og við setum niður fyrstu kartöflurnar hálfum mánuði fyrr en vanalega. Síðan kom kuldakfla og bleyta um miðjan maí sem tafði okkur aðeins, að minnsta kosti hér á norðurlandi.

Sumarið í fyrra var einstaklega gott fyrir okkur kartöflubændur. Ég á ekki von á að uppskeran í ár verði eins mikil og í fyrra en ég á ekki von á öðru en uppskeran í ár verði góð.

Vöxturinn undir grösunum lofar góðu

Að sögn Bergvins lofa kartöflurnar undir grösunum sem hann hefur kíkt undir góðu. „Ég er aðeins farinn að taka í soðið og mér sýnist á öllu að ég geti farið að taka upp premier og gullauga af því sem var sett niður fyrst með vél í kringum verslunarmannahelgina.

Þeir bændur sem fyrstir eru að taka upp og setja kartöflur á markað eru þeir sem rækta undir dúk eða með kartöflurnar í heitum garði og svo eru sunnlendingarnir yfirleitt einhverjum dögum á undan okkur hér fyrir norðan,“ segir Bergvin.

Bergvin Jóhannsson, bóndi á Áshóli og formaður Félags kartöflubænda. Mynd / BBL

Uptaka hafin í Þykkvabæ

Sigrún Björk Jónsdóttir kartöflubóndi í Disukoti í Þykkvabæ segir að vöxturinn hafi farið vel af stað sérstaklega hjá kartöflum sem voru undir plast fyrstu vikurnar í vor. „Við tókum upp fyrstu kartöflurnar, premier, um miðjan júlí.“

Of mikil uppskeru ekki endilega af hinu góða

Að sögn Sigrúnar er of snemmt að spá fyrir um uppskeru sumarsins en ef ekkert óvænt kemur upp á hún von á að hún verði góð. „Uppskeran síðasta sumar var of mikil og fæstir náðu að

Sigrún Björk Jónsdóttir, kartöflubóndi í Disukoti í Þykkvabæ. Mynd / Einkasafn

selja alla uppskeruna í fyrra. Það segir sig sjálf að of mikil uppskeru er ekki endilega af hinu góða.“

Uppskeran á fullt seinni hluta ágúst

„Við erum að rækta premier, gullauga, rauðar og tegund sem kallast milva sem er góð í tilbúnað skrældar og forsoðnar kartöflur.“

Sigrún segir að allir kartöflubændur í Þykkvabæ séu farnir að taka upp kartöflur í sumarsölu en hún segir að upptakan hefjist ekki að fullum krafti fyrr en 20. til 25. ágúst og jafnvel ekki fyrr en um mánaðamótin ágúst og september. /VH

Íslenskt grænmeti til Irma-verslunarkeðjunnar:

Útflutningur á grænmeti til Danmerkur gæti hafist næsta vetur

Viðræður um sölu á íslensku grænmeti til Danmerkur hafa staðið yfir í nokkra mánuði og að sögn Gunnlaugs Karlssonar framkvæmdastjóra Sölufélags garðyrkjumanna mun útflutningurinn að öllum líkindum hefjast næsta vetur.

Bændablaðið greindi frá því í upphafi árs að samningar um útflutning á íslensku grænmeti til Danmerkur væru langt á veg komnir og að búið væri að senda út prufusendingar og að verðið sem Danirnir væru tilbúnir til að greiða fyrir grænmetið væri mjög gott.

Handsaladír samningar

Gunnlaugur Karlsson, framkvæmdastjóri Sölufélags garðyrkjumanna, segir að viðræður við Danina séu enn í fullum gangi og málið í vinnslu. „Við handsöluðum samning við Danina um að hefja útflutningi síðastliðinn vetur en það tafðist og hugmyndin í dag er að útflutningurinn hefjist næsta vetur. Það sem tefur eru mál sem snúa að vottun vörunnar og það tekur sinn tíma.“

Að sögn Gunnlaugs liggja ekki enn fyrir tölur um hversu mikinn útflutning geti verið um að ræða en ljóst er að grænmetið verður flutt til Danmerkur með flugi enda um viðkvæma vöru að ræða.

Beðið eftir vottorðum

„Á markaði eins og í Danmörku er nauðsynlegt að hafa réttu vottanirnar til að tryggja gott verð þar sem neytendur vilja í auknum mæli vita hvernig varan er framleidd.“

Gunnlaugur segir að væntanlegir kaupendur vörunnar séu viðskiptavinir Irma en verslanirnar eru í eigu Coop

Irma er í eigu Coop sem er með um 37% markaðshlutdeild á dönskum matvörumarkaði.

Gunnlaugur Karlsson. Mynd / SFG

sem er með um 37% markaðshlutdeild á matvörumarkaði í Danmörku.

„Fulltrúar Irma sem hafa smakkað

gúrkurnar og tómata frá okkur segja þá einstaklega bragðgóða og þá bestu sem þeir hafa smakkað og því um einstaklega góða vöru að ræða. Danirnir eru einnig mjög hrifnir af vatninu sem notað er ræktunarinnar enda er það mjög hreint og heilnæmt.

Aukinn áhugi innanlands

„Annað sem vert er að minnast á í þessu sambandi er stóraukinn áhugi íslenskra veitingamanna á íslenskum matvælum. Íslensk veitingahús og mötuneyti eru í auknum mæli farin að sækjast eftir því að hafa íslenskt grænmeti á boðstólum og það er stórkostlegt,“ segir Gunnlaugur Karlsson, framkvæmdastjóri Sölufélags garðyrkjumanna. /VH

TOYOTA

ALWAYS A
BETTER WAY

HILUX INVINCIBLE

aukahlutapakki að verðmæti 780.000 kr. fylgir

Verð frá: 5.350.000 kr.

Invincible 33" breyting fylgir með

Hilux er ódrepanði harðjagl og með 33" breytingu eruð þið ósigrandi saman. Hilux Invincible kemur þér þangað sem þig langar, hvort sem það er leiðangur upp til fjalla, næsti veiðitúr eða bara að komast aðeins út fyrir borgina til að ná andanum.

Hilux Invincible aukahlutapakki: 33" breyting, hlíf undir framstuðara, gluggavindhlífar, króm á afturljós og Invincible-merki.
Verðmæti: 780.000 kr.

Kynntu þér Toyota FLEX, nýja leið til að eignast Toyota bifreið, á www.toyota.is

VILDARPUNKTAR ICELANDAIR MEÐ ÖLLUM NÝJUM TOYOTUM

Toyota Kaupúni
Kaupúni 6
Garðabæ
Sími: 570-5070

Toyota Akureyri
Baldursnesi 1
Akureyri
Sími: 460-4300

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19
Reykjanesbæ
Sími: 420-6600

Toyota Selfossi
Fossnesi 14
Selfossi
Sími: 480-8000

Sjá nánar um Vildarpunktasöfnun á www.toyota.is
Invincible-pakkinn fylgir ekki með öðrum tilboðum.
Billinn í þessari auglýsingu endurspeglar ekki endilega það verð og þann búnað sem tilgreindur er.
Allar upplýsingar eru birtar með fyrirvara um villur.

FRÉTTIR

Sölvi Arnarsson segir frá búskapnum í Efstadal í Bláskógabyggð. Mynd / Beiti

Spjallað við bændur í Efstadal

Í nýjasta þætti Spjallað við bændur er farið í heimsókn í Efstadal í Bláskógabyggð en þar er rekið myndarlegt kúa- og ferðapjónustubú. Rætt er við Sölva Arnarsson sem sér um reksturinn ásamt öðrum fjölskyldumeðlimum. Sölvi fer yfir búskapinn og fjallar um það hvernig hann fléttast saman við ferðapjónustuna sem er afar blómleg á hans heimaslóðum.

Þorsteinn Roy Jóhannsson, spyrill þáttanna, segir að það verði margt fróðlegt í þessum þætti. „Bændurnir í Efstadal vilja að upplifun ferðamannsins sé þannig að hann sé í raun að koma í heimsókn á sveitabæinn Efstadal og sjá þá starfsemi sem er í gangi. Svo getur hann gætt sér á dýrindis kræsingum af matsæðli, ís, ostum og skyri sem þau búa til úr þeim afurðum sem þau eru að framleiða. Þau eru einnig með hestaleigu og fimm

hunda á bænum,“ segir Þorsteinn. Fyrr á árum voru um 700 fjár á vetrarföðrum á bænum en það var skorið niður vegna riðu og alfarið farið í kúabúskap og nautgripaeldi. „Sölvi sagði okkur líka að jörðin væri á þannig stað að kúabúskapurinn henti mun betur en fjárbúskapurinn. Kindunum finnst nefnilega blómin í gördum sumarhúsanna þarna í kring langbest á bragðið!“ Þættirnir Spjallað við bændur eru aðgengilegir á vef Bændablaðsins, bbl.is og líka á Facebooksíðu blaðsins. /TB

Í dráttarvélartaxa í Hrísey.

Mynd / HKr.

Byggðapróunarverkefni í Hrísey og Grímsey: Styrkir veittir vegna fjölda verkefna

Styrkir vegna byggðapróunarverkefnanna „Hrísey, perla Eyjafjarðar“ og „Glæðum Grímsey“ hafa verið afgreiddir.

Í Hrísey voru til úthlutunar fimm milljónir króna og bárust alls tíu umsóknir um styrki. Eftir að auglýst var, hækkaði Byggðastofnun þann pott sem til ráðstöfunar var um fjórar milljónir. Því voru alls níu milljónir í pottinum. Á fundi verkefnisstjórnar á dögunum var ákveðið að styrkja alls átta verkefni, einu var hafnað og einu frestað til næsta fundar.

Landnámssegg og Víkingasalt

Ferðamálafélag Hríseyjar fékk 350 þúsund krónur til að markaðssetja Hrísey sem vetraráfangastað, Leikklúbburinn Krafla fékk 220 þúsund vegna hljóðferasafns í Sæborg, Íslenska saltbrennslan hlaut 1,5 milljónir króna vegna verkefnisins Víkingasalt á Kriunesi og Hrísið hlaut 1,2 milljónir vegna verkefnis um aukna framleiðslugetu og jafnari gæði. Þá fékk Hríseyjarbúðin eina milljón vegna markaðsrannsóknar og markaðs-

herferðar, Kraka ehf. fékk 300 þúsund vegna verkefnis sem ber heitið Til fyrri horfs og Landnámssegg ehf. hlaut eina milljón króna í styrk.

Frisbíggjöllur og vistvæn orkuvinnsla meðal verkefna

Í Grímsey voru til úthlutunar sex milljónir króna og bárust alls fimm umsóknir um styrki. Byggðastofnun lagði að auki til fjórar milljónir þannig að alls voru tíu milljónir til úthlutunar. Verkefnastjórn ákvað að styrkja öll verkefni. Arctic Trip ehf hlaut 1,9 milljónir vegna Sveinsstaðir Guesthouse, Rannveig Vilhjálmssdóttir fékk 1,150 þúsund vegna verkefnis sem heitir Brú yfir í Borgina, Kiwanisklúbburinn Grímur fékk 1,8 milljónir vegna frisbíggjöllar í Grímsey, Gistiheimilið Básar fékk 700 þúsund vegna vefsíðugerðar og JT Consulting fékk 1,5 milljónir vegna vistvænnar orkuvinnslu í Grímsey. Heildarupphæð styrkja að þessu sinni er því kr. 7.050.000. Gert er ráð fyrir að það sem eftir er af styrkfé ársins verði auglýst til úthlutunar seinna á árinu. /MPB

Auðhumla styrkir nýsköpun og vöruþróun: Fara nýjar og spennandi leiðir með mjólkurafurðir

– verðmæti úr mysu, mjólkurlíkjör og heilsuvara úr broddmjólk

Í vor gerðu Auðhumla og Mátis samning um verkefnið Mjólk í mörgum myndum þar sem veittir eru styrkir til frumkvöðlastarfs og vöruþróunar þar sem mjólk kemur við sögu sem hráefni. Þrír styrkþegar hafa verið valdir þar sem heillandi máttur lífrænnar mysu verður þróaður frekar, ásamt íslenskum mjólkurlíkjör og heilsuvara úr brodd.

Átta umsóknir bárust um styrki og voru verkefni af margvíslegum toga. Á fundi stjórnar Auðhumlu 29. júní var ákveðið að veita að þessu sinni þrjá styrki. Styrkþegarnir sem urðu fyrir valinu voru Biobú og Mátis með samstarfsverkefni um heillandi mátt lífrænnar mysu, Pétur Pétursson, mjólkurtækni-fræðingur, með íslenskan mjólkurlíkjör og Birna G. Ásbjörnsdóttir og Guðmundur Ármann Pétursson sem þróa heilsuvara úr broddmjólk. Mátis mun annast utanumhald verkefnanna.

Pétur Pétursson, mjólkurtækni-fræðingur, fékk styrk til framleiðslu á mjólkurlíkjör og er það í fyrsta sinn sem framleiddur er afengur drykkur úr mjólk hér á landi. Mynd / Raggi Óla.

Fyrsti áfengi drykkurinn úr mjólk

Pétur Pétursson, mjólkurtækni-fræðingur, hlaut þriggja milljóna króna styrk til framleiðslu á mjólkurlíkjörnum Jöklu. Verkefnið hefur töluvert mikið nýnæmi þar sem aldrei hefur áður verið framleiddur afengur drykkur úr íslenskri mjólk né verið nýtt mysu við gerð líkjörs. Frumgerð vörunnar er tilbúin og mun styrkurinn nýttast í framhaldsvinnu vegna prófana og vinnsluferla.

„Fyrir nokkrum árum ákvað ég að búa til bragðgóðan mjólkurlíkjör. Mig langaði að nota íslenska mjólk og einnig að skapa eitthvað sem getur selt íslensku mjólkina sem er mjög sérstök að því leyti að hún kemur frá einu elsta og fallegasta kúakyni í heimi. Þróunin hefur gengið vel og eru þróunarárin að verða sjö talsins. Prófuð hafa verið ýmis efni og aðferðir til framleiðslunnar. Ég gerði mér ekki alveg grein fyrir því í upphafi að svona framleiðsla tæki langan tíma. En eftir á að hyggja þá er það bara gott að sem flest vandamál komi upp á yfirborðið sem hægt er að vinna úr. Ég hef verið mjög opinn með þróun á líkjörnum, það er að segja, leyft fólki að smakka og segja sínar skoðanir. Það hefur reynst mér vel í gegnum árin. Verkefnið mun einnig nýta alkóhól sem unnið er úr mysu en þar er verið að sporna gegn soun matvæla og minnka umhverfismengun til að ná fram aukinni verðmætasköpun. Ég vil þakka kærlega fyrir veittan styrk frá Auðhumlu sem kom sér virkilega vel fyrir áframhaldandi vinnslu á verkefni. Síðan má ekki gleyma fjölskyldunni, vinum og vinnufélögum sem hafa veitt mér góðan stuðning,“ segir Pétur Pétursson, mjólkurtækni-fræðingur.

Broddur er einstök afurð

Birna G. Ásbjörnsdóttir, master í næringarlæknisfræði, og Guðmundur Ármann Pétursson, fyrrverandi framkvæmdastjóri Sólheima, hlutu fimmhundrað þúsund króna styrk til þróunar á heilsuvara úr broddmjólk. Þau eru bæði mjög áhugasöm um heilbriggt líf og hvernig er hægt að nýta fæðu til að byggja upp og jafnvel lækna ýmis vandamál. Þau hafa notað brodd árum saman sér til heilsuþótar og þessi hugmynd vaknaði þannig.

„Það eru fáir að nota broddinn

Birna G. Ásbjörnsdóttir, master í næringarlæknisfræði, og Guðmundur Ármann Pétursson, fyrrverandi framkvæmdastjóri á Sólheimum, fengu styrk til að þróa heilsudrykk úr brodd.

eins og við höfum gert, eða til inntöku og því er margt sem þarf að skoða og rannsaka áður en eiginleg framleiðsla byrjar. Það er algengara að hann sé soðinn og framreiddur sem einskona grautur og nefnist þá ábrystir. Broddur er einstök afurð sem vart er nýtt á Íslandi í dag og ábrystir er afurð sem er hverfandi. Íslensk mjólk er einstök að því leyti að í henni er að finna Beta-Casein A2 sem hefur verið rannsakað í tengslum við heilsu“, útskýrir Birna en heimildarvinna og gagnasöfnun er í fullum gangi og allur undirbúningur er á byrjunarstigi. Ef allt gengur að óskum ætti varan að koma á markað í lok næsta árs.

„Broddur er fyrir alla sem vilja efla andlega og líkamlega heilsu. Hann er sérstaklega góður til að viðhalda heilbrigðri og öflugri meltingu. Broddur er fullur af hagstæðum örverum sem gagnast okkur í þeim tilgangi. Meltingarvegurinn og þarmaflóran fær stöðugt aukna athygli sem lykill að andlegri og líkamlegri heilsu og er þar stuðst við stórar alþjóðlegar rannsóknir. Broddur er næringarrík afurð sem inniheldur mörg heilsueflandi efni sem meðal annars styrkja ónæmiskerfi okkar,“ segir Birna sem heldur reglulega fyrirlestra um mikilvægi þarmaflórunnar fyrir fagfólk og almenning og veitir ráðgjöf til einstaklinga og fyrirtækja. /NH - ehg

INNRETTINGAR

SPINDER FJÓSAINNRETTINGAR ERU HANNAÐAR OG PRÓFAÐAR EFTIR STRÖNGUSTU GÆDAKRÖFUM OG MIÐA AÐ VELFERÐ BÆÐI DÝRA OG MANNA.

Áralöng reynsla hefur leitt af sér innréttingakerfi sem auðvelt er að aðlaga að nánast öllum þörfum nútímafjósá.

Við afgreiðum stíur, jötugrindur og milligerði í mörgum stærðum og gerðum og í flestum tilfellum er afgreiðslutíminn stuttur og varan flutt heim í hlað.

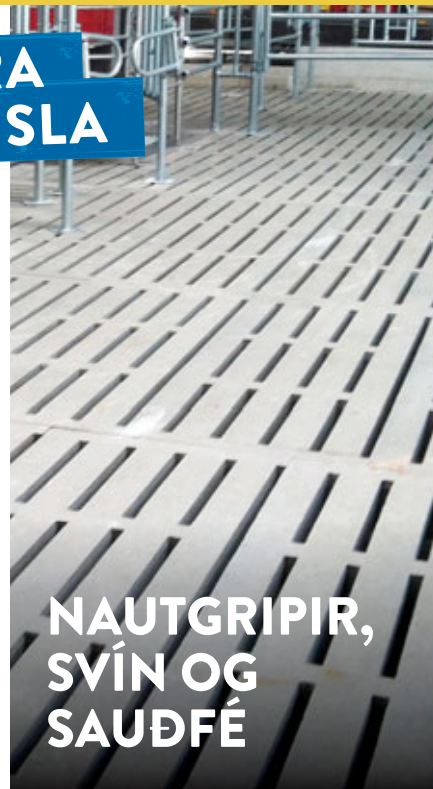
GÓLF Í GRIPAHÚS

50 ÁRA REYNSLA

SWAANSBETON HEFUR Í MEIRA EN HÁLFA ÖLD VERIÐ LEIÐANDI FYRIRTÆKI Í ÞRÓUN, HÖNNUN OG FRAMLEIÐSLU GÓLFA Í GRIPAHÚS.

Gólfín frá **Swaansbeton** eru framleidd í nútímalegum verksmiðjum í Heeze og Weert í Hollandi undir ströngu gæðaeftirliti og í samræmi við reglugerðir. Hönnun gólfanna tekur mið af miklu burðarþoli, stömu en slitsterku yfirborði og auðveldri losun mykju og hlands.

NAUTGRIPIR, SVÍN OG SAUÐFÉ

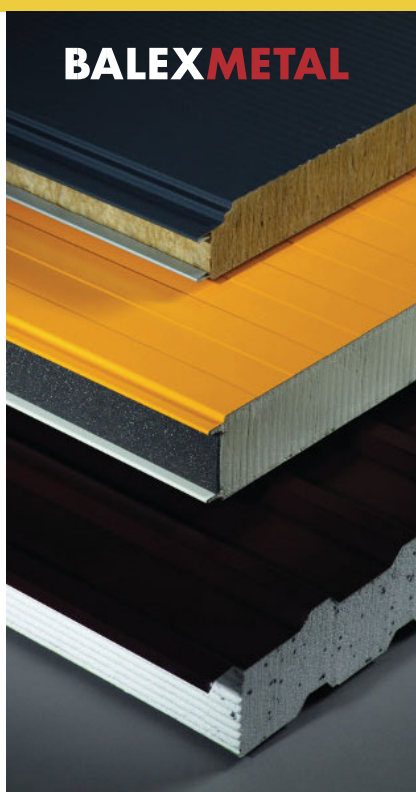
YLEININGAR

YLEININGAR ERU LÉTTAR STÁLKLÆDDAR SAMLOKUEININGAR SEM FÁST MEÐ ÞÉTTIFRAUÐS- EÐA STEINULLARKJARNA.

Einingarnar eru sterkar og burðarmiklar og fást með mismunandi yfirborði og litum að eigin vali. Helstu kostir þess að nota samlokueiningar er auðveld og fljót uppsetning, auðveld þrif, mikil burðargeta, mikið einangrunargildi og er ódýr kostur ef miðað er við hefðbundnar lausnir.

Yleiningar henta vel fyrir eldri gripahús þar sem skipta þarf út þak- og eða veggjaklæðningum.

BALEX yleiningar eru framleiddar undir ströngu eftirliti samkvæmt viðurkenndum evrópskum stöðlum.

MÆNISGLUGGAR

NÁTTÚRULEGT LJÓS OG GÓÐ LOFTRÆSTING ER ÖLLUM DÝRUM NAUÐSYNLEG.

JFC mænisgluggar eru hannaðir til að sameina þetta tvennt. Gluggarnir eru sérsmíðaðir í þeim stærðum sem henta best fyrir hvert gripahús.

Hönnun burðargrindarinnar sem er úr áli tekur mið af hámröku ljósflæðis í gegnum gagnsætt óbrjótanlegt plast án þess að það komi niður á styrkleika gluggans.

Stíllanleg spjöld á báðum hliðum gluggans gefur möguleika á að stýra loftflæði að vild í gegnum gripahúsið.

BÁSAMOTTUR

VIÐ BJÓÐUM NÚ SÉRNIÐNAR GÚMMÍMOTTUR Í ÝMSUM GERÐUM FYRIR ALLAR GERÐIR GRIPAHÚSA.

Flestir eru sammála að steipt undirlag er ekki náttúrulegt fyrir kýr og getur valdið því að þeim líði illa og framleiði þar af leiðandi minna magn af mjólk.

Motturnar eru sérskornar fyrir hvert verkefni fyrir sig og fer því nánast ekkert til spillis auk þess sem fljótlegt er að leggja þær á gólf.

5 ÁRA FRAMLEIÐSLU-ÁBYRGÐ

Við liðsinnnum þér!

Hafðu samband: bondi@byko.is

ÁSDÍS, HALLDÓR OG ELMAR

BYKO

FRÉTTIR

Heinz Prien við 1963 árgerð af Hanomag dráttarvél sem er með 5,7 lítra vél og skilar alls 60 hefstöflum. Myndir / HLJ

Fann „hlöðugull“ og gerði upp:

Ferðast um Ísland á gamalli Hanomag dráttarvél

Í hringtorginu fyrir neðan Bauhaus á Vesturlandsvegi ók blaðamaður Bændablaðsins fram á gamla dráttarvél með lítið hjólhýsi í afturdragi. Þar sem leið okkar beggja lá í Bauhaus var þessi ævintýramaður tekinn tali og spurður út í þennan sérstaka ferðamáta. Ökumáðurinn heitir Heinz Prien og er sextíu og eins árs frá Muggensturm í Suður-Þýskalandi.

Komst yfir nánast ónotaða dráttarvél

„Þetta er hugmynd sem kom eftir Íslandsferð 2013, en tveim árum áður hafði ég keypt og gert upp litla dráttarvél og gert sem nýja. Þegar ég fór að huga að Íslandsferðinni sá ég að litli traktorinn mundi ekki henta til ferðarinnar og fór að leita af stærri traktor með húsi. Ég hef alltaf verið hrifinn af Hanomag og fór að leita. Eftir litla leit fann ég algjört „hlöðugull“, nánast ónotaða Hanomag R460 í október 2013. Vélin hafði bara verið í notkun í nokkur ár frá 1963 og eftir 1969 hefur hún staðið nánast óhreyfð inni í hlöðu þar til að ég eignaðist hana. Hún var í svo góðu standi að ég keyrði hana heim til mín alls um 400 km án nokkurra vandráða,“ segir Heinz.

Mikil skipulagning og langur undirbúningur

„Fyrir rúmu ári var pantað far fyrir dráttarvélinu og vagninn frá Danmörku til Íslands, en í rúmt ár var ég að fara stuttar þurftir til að undirbúa Íslandsferðina. Fyrsti leggurinn var frá heimabæ mínum Muggensturm (nálægt Stuttgart) og til Danmerkur þar sem konan mín, hún Ingrid, kom til Álaborgar með flugi og ferðumst við þaðan í ferjuna. Þegar komið var til Seyðisfjarðar var fyrsta dagleið á Egilsstaði og síðustu þrjár vikurnar höfum við ferðast suðurströndina til Reykjavíkur. Hraðinn

Í Hanomag er bekkur sem Heinz og Ingrid deildu á ferðalaginu.

Það er sjaldgæf sjón að sjá 25 km hraðamerki aftan á hjólhýsi.

er ekki mikill, en oftast er ég á hraða frá 20-24 km á klukkustund. Nú er konan farin heim til að vinna og ég eftir til að eyða laununum hennar,“ sagði Heinz og brosti.

Stefnt á Hvanneyri og þaðan á Vestfirði

Að baki eru 2.600 km en þegar við tókum Heinz tali var stefnan tekin á Hvanneyri til þess að skoða þar dráttarvélasafnið. Þaðan liggur leiðin á Vestfirði þannig að ferðalagið er tæplega hálfnað. Miðað við fyrirhugaða leið verður hann u.þ.b. hálfnaður þegar hann skoðar dráttarvélasafnið á Seljanesi. Heinz gerir ráð fyrir að alls komi þetta til með að vera um 5.500 km ferðalag sem gerir drjúgan tíma þegar meðalhraðinn er ekki nema rétt rúmlega 20 km á klukkustund. Ætlunin er að ljúka ferðalaginu 30. september en það hófst 10. júní síðastliðinn. Fyrir áhugasama er hægt að fylgjast með ferðalaginu á vefsíðunni www.island2017.de.

/HLJ

Minnisvarði um mjólkurvinnslu

Fyrirhugað er að reisa minnisvarða um mjólkurvinnslu á Blönduósi sem komið verður fyrir á lóðinni við Húnabraut 33.

Húsið á lóðinni hýsti áður Mjólkursamlag Sölufélags Austur-Húnavetninga og síðar Mjólkursamsöluna. Vilko fluttu í húsið í byrjun ársins. Gert er ráð fyrir að minnisvarðinn verði í suðausturhorni lóðarinnar og sviði til minnismerkis við Mjólkursamsöluna á Selfossi. Minnisvarðinn verður strokkur sem áður var í notkun í mjólkurstöðinni.

Sölufélag Austur-Húnavetninga hafði forgöngu um stofnun mjólkurbús á Blönduósi og hófst vinna við það árið 1945, framkvæmdir við byggingu samlagsins hófust ári síðar og

Blönduós

Myndir / HKr.

tók félagið svo til starfa um áramótin 1947 til 1948. Samlagið á Blönduósi var hið fyrsta hér á landi sem framleiddi þurmmjólk með valseþurrkun. Mjólkursamlagið var selt til Mjólkursamsölnunnar í júlí árið 1999. Mjólkurstöðinni var lokað vegna hagræðingar í rekstri í lok árs 2008.

Flogið beint frá Bretlandi til Akureyrar í janúar og febrúar á næsta ári:

Pláss fyrir um 1500 farþega

– Áhersla lögð á norðurljósaferðir

Breska ferðaskrifstofan Super Break mun á næstu dögum hefja sölu á ferðum til Norðurlands með beinu flugi frá Bretlandi. Þetta verður í fyrsta sinn sem boðið verður upp á beint flug til Akureyrar frá Bretlandi, en flogið verður alls átta sinnum frá átta mismunandi flugvöllum víðsvegar um Bretland. Þeirra á meðal eru Newcastle, Liverpool, Leeds, Bradford og Bournemouth. Samtals verður pláss fyrir um 1500 farþega í þessum ferðum.

Fljúga átta sinnum til að byrja með

Fyrst um sinn verður boðið upp á átta ferðir, allar í janúar og febrúar á næsta ári, en sérstök áhersla verður lögð á norðurljósaferðir. Boðið verður upp á þriggja til fjögurra náttu ferðir og auk gistingar verður boðið upp á ferðir í Mývatnssveit. Ferðamennirnir geta svo bætt við ferðina eftir eigin óskum, til dæmis með heimsókn í Björböðin, hvalaskoðun eða hestaferðum svo eitthvað sé nefnt.

Fjölgun yfir vetrartímamann

Þessar ferðir Super Break eru viðbragð við vaxandi eftirspurn eftir ferðum til Íslands, en þetta er í fyrsta skipti sem ferðaskrifstofan býður upp á sitt eigið leiguflug. Svo virðist sem áhugi Breta á Íslandi fari síst dvinandi þrátt fyrir gengisbreytingar og sömuleiðis er það fagnaðarefni að mati forsvarsmanna

Norðurljósin heilla. Vaxandi tækifæri eru í vetrarferðamennsku á Norðurlandi að mati framkvæmdastjóra Markaðsstofu Norðurlands. Mynd / MN

Markaðsskrifstofu Norðurlands að verið sé að fljúga ferðamönnum til Akureyrar á vetrartíma, en hún hefur markvisst unnið að því að fá fleiri ferðamenn á Norðurland yfir veturinn.

Eftirspurnin mikil eftir norðurljósum

„Þetta er eitthvað sem við höfum ekki gert áður og sýnir hversu ákveðin við erum í að bjóða upp á einstakar og áhugaverðar ferðir. Við vitum að það er ekki hægt að fljúga beint til Norðurlands frá Bretlandi og vonumst þess vegna eftir því að okkar sölufulltrúar geti nýtt sér hvað þetta er einstakt. Eftirspurnin eftir norðurljósaferðum er mikil og það skemmtilega við þessar stuttu

ferðir okkar er hvað þær bjóða líka upp á margt annað skemmtilegt og spennandi,“ segir Chris Balmforth, sölustjóri hjá Super Break í frétt á vef Markaðsskrifstofunnar.

Vetrarferðamennska fer vaxandi

Arnheiður Jóhannsdóttir, framkvæmdastjóri Markaðsstofu Norðurlands, segir að Norðurland sé besta svæðið á landinu til að sjá Norðurljós. „Veðuraðstæður eru þannig að mjög góðar líkur eru á því að sjá norðurljósin hér og það heillar okkar gesti. Vetrarferðamennska hefur farið vaxandi síðustu ár, enda margt spennandi sem hægt er að gera og margir staðir sem eru ótrúlega fallegir á veturna,“ segir Arnheiður.

/MPP

Aldarafmæli sjálfstæðis og fullveldis Íslands fagnað

Aldarafmæli sjálfstæðis og fullveldis Íslands verður fagnað á næsta ári með fjölbreyttri dagskrá um land allt.

Kallað verður eftir frumkvæði og virkri þátttöku landsmanna með tillögum að verkefnum á hátíðardagskrána sem standa mun allt árið 2018. Nefnd sem Alþingi skipaði til að annast undirbúning og framkvæmd afmælishátíðarinnar hefur hafið störf.

Dagskrá mótuð af landsmönnum

Nefndin leggur áherslu á að ná til sem flestra landsmanna og mun hún því kalla eftir fjölbreyttum og vönduðum verkefnum á dagskrá afmælisársins.

t.d. þvert á greinar, milli landssvæða, aldursþópa, þjóðfélagsþópa, lands, ólíkra stofnana eða félagsamtaka. Nefndin vill einnig höfða til barna og ungs fólks og hugar því að verkefnum sem eru til þess fallinn að auka þekkingu og innsýn þeirra í söguna, samfélagið og fullveldishugtakið.

Sérstaða Íslands dregin fram

Áhersla er að auki lögð á að verkefni hafi nálgun á þjóðararfinn og að þau séu til þess fallin að vekja athygli á sérstöðu Íslands í samfélagi þjóðanna.

Auglýst verður eftir verkefnum í lok ágúst.

/MPP

Björn Hallur Gunnarsson verktafi og ferðaþjónustubóndi í Merki á Jökuldal sat fyrir á mynd ásamt dóttur sinni, henni Guðnýju Höllu Sóllílu Björnssdóttir, fyrir 12 árum síðan. Myndin var notuð á forsiðu kynningarbæklingis ferðaþjónustubanda árið 2009 og þótti einok snotur. Áskell Þórisson, sem tók myndina af feðginum um árið, var á ferð um daginn í Sænautaseli þar sem Björn Hallur og fjölskylda hans reka veitinga- og ferðaþjónustu. Dóttirin var á staðnum líkt og þá og auðvitað var tekin mynd. Gamla uppstillingin var ekki talin ráðleg en í tilefni myndatökunnar var gamla svantan dregin fram.

Myndir / Áskell Þórisson

VÖNDUÐ SMÁHÝSI

NormX framleiðir hér innanlands vinsæl og vönduð smáhýsi sem nýtast við allskonar aðstæður.

Vandað fullinangrað 14.9m² hús - eitt rými með baði og kaffihorni er vinsælasta útfærslan.

Rehau gluggar og hurðir. Vandaður panell festur með ryðfríum skrúfum. Ath! Húsin eru framleidd í mörgum útfærslum.

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA
FYRIR ÍSLENSKT VEÐUR

NORMX

Auðbrekku 6 · Kópavogi · Sími 565 8899 · www.normx.is

Sveita Sæla 2017

Landbúnaðarsýning og bænda hátíð

19. ágúst í Reiðhöllinni Svadastaðir, Skagafirði

Hátíðin opnar kl. 11:00 og stendur til kl. 17:00, þá tekur við gleði, glaumur og skemmtidagskrá byrjar í beinu framhaldi.

- Þorgerður Katrín ráðherra setur Sveitasæluna 2017
- Aðalbúgrein Sveitasælnnar 2017 er Skógrækt.
- Skógarbændur verða með kynningu á starfinu og ýmislegt skemmtilegt í boði fyrir gesti.
- Handverksmarkaður
- Hvolpasveitin mætir á svæðið
- Kappreiðar
- Leiktæki fyrir krakka og káta kapp

- Hrutapúkl
- Kálfásýning
- Smalahundasýning
- Einar Mikael töframaður sýnir listir sínar
- Dýragarður
- Vélasýning
- Opin bú
- Bændaprautir og ef til vill þúkl...

Vélasýning
skagfirskra
bænda
og vélasala

Húsdýra
garður

Opin bú
í Skagafirði

Sveita
markaður

Allir velkomnir
Aðgangur ókeypis

Búgreinafélagin
í Skagafirði
Búnaðarsamband
Skagafjarðar

Fluggea hf.

Skagafjörður

www.svadastadir.is

STEEKUR Ævintýri garðálfanna

Álfa- og huldufólksstrú á sér djúpar rætur í íslensku menningu. Víða er að finna álagabletti, kletta, hóla og hæðir þar sem álfar og huldufólk eiga sér bústað og sögur um samskipti manna og álfa eru þekktar um allt land.

Margir muna eftir því að hafa átt sér bú sem börn og skapað sér veruleika þar sem heimur manna og hulduvera rann saman. Álfar og huldufólk eru ósýnileg Íslendingarnir.

Garðálfar verða algengari sjón með hverju árinu þar sem þeir skjóta upp kollinum inni á milli burknanna, í trjábeðinu, á milli sumarblómanna og á steinhleðslunni. Fólk er ófeimið við að skreyta garðinn með alls kyns figúrum, gervifuglum, plastblómum og síðast en ekki síst garðálfum, sem eru fánlegir í margs konar útgáfum.

Erlendis er það sem við köllum garðálfa í daglegu máli flokkað sem dvergar, enda fyrirbærið mun líkara klunnalegum dvergum en finlegum álfum. Lítið er um dverga í íslensku þjóðtrú og því eðlilegt að álfahæitið sé okkur samt í minni. Tilfinning fólks til garðálfa er tvískipt, annaðhvort elskar fólk þá eða hatar. Sumum finnst þeir lifga upp á garðinn og þykir vinalagt að sjá þá á milli blómanna, en öðrum þykja þeir argasta smekkleysi, ódýr alþýðumening og „kitsch“ í sinni verstu mynd.

Í Evrópu hafa álfar þekkt í gördum í rúmar þrjár aldir og er uppruni þeirra rakinn til upphafs 18. aldar þegar þýskir og tékkneskir bændur settu litlar stytur af álfum út á akrana til að örva vöxt.

Áður fyrr voru álfarnir brenndir úr leir og handmálaðir og eru margir þeirra orðnir safngripir. Núna eru flestir garðálfar egyptir úr plasti eða trefjum og eiga að þola hvaða veður sem er án þess að missa lit.

Framboðið af garðálfum er ótrúlegt og hægt er að fá þá í mörgum stærðum og gerðum, til dæmis álfa sem klifra í trjám, liggja í leti, keyra um á mótörhjól, álfa sem sitja í stólum, standa með veiðistöng, raka gras, moka snjó og fljúga. Úrvalið er ótakmarkað.

- Veljið álfunum fallegan stað inni á milli blóma og trjáa í garðinum eða á sumarhúsalóðinni.
- Verið óhrædd við að tala við álfana. Sýnið þeim trúnað, þeir segja engum frá.
- Ef gefa á álfunum nafn er gott að hafa Snorra-Eddu við höndina, en það má líka notast við símaskrána.
- Leititið til heimilislæknisins ef þið farið að halda að garðálfarnir séu lifandi.
- Takið álfana inn ef farið er burt í langan tíma. Þeim gæti leiðst einveran og farið á flakk. Látið þá fá nokkra matlauka til að passa á meðan, þeir elska það.
- Aðfluttur, erlendur garðálfur virðast draga að sér raunverulega og ósýnilega íslenska garðálfa sem gjarna setjast að í garðinum og fara að sjá til þess að allt dafni betur þar. Þetta sagði mér þýsk kona sem búin var að eiga heima hér og rækta garð í nokkra áratugi. Eftir að hún fór að fá senda garðálfa frá ættingjum sínum í Þýskalandi og koma fyrir í garðinum tók gróskan í garðinum mikið stökk fram á við. Og gróskan hefur aukist með hverjum þýska garðálfinum sem bættist hefur í safnið með árunum.

HLUNNINDI & VEIÐI

Miklir veiðimöguleikar í Skjálfandafljóti

Gunnar Bender
gunnarbender@gmail.com

Skjálfandafljót er mikið fljót og fagurt austan Akureyrar. Helsta kennileiti þess er Godafoss. Veitt er á 6–7 laxastangir í fljótinu en silungasvæðin eru fjögur og staðsett nær sjónum.

Veiðin hefur verið með ágætum síðastliðin veiðitímabil og hefur verið áhugavert hve hreint fljótið hefur verið síðastliðin ár. Getgátur eru uppi um að Holuhraungosið hafi haft þau áhrif að ekki fari eins mikið af óhreinsuðu jökulvatni í

fljótið. Skjálfandafljót litast þó og gerði síðustu daga í hitabylgjunni fyrir norðan.

Það eru áhugaverð silungasvæði á mjög hagstæðu verði í Skjálfandafljóti og á nokkrum stöðum er þar ágætis laxavon.

Nýr samningur er um fljótið en samið var við tvo aðila, annars vegar við félagsskap norðlenskra veiðimanna sem haft hafa fljótið á leigu lengst af og skipta með sér veiðidögum og hins vegar við Iceland Outfitters sem selur veiðileyfi á veidileyfi.com.

Þess ber að geta að það er ágætis veiðistaðalýsing í síðasta Sportveiðiblaði um Skjálfandafljót.

Rennt fyrir fiska í fljótinu.

Mynd / Sverrir Rúnarsson

„Stutt í að maður fari að veiða aftur“

„Sæll, er á Spáni og hef ekki veitt síðustu tvær vikurnar. Stundur til bóta þegar ég kem heim innan tíðar,“ sagði Tómas Sigurðsson er við heyrðum í honum, reyndar staddur á Spáni, en með hugann við næsta veiðitúr sem ekki er langt undan.

„Veiðin byrjaði bara nokkuð vel hjá mér og mínum í byrjun sumars. Fengum slatta af fiski í Stóru-Laxá í Hreppum og svo fína veiði í Soginu í Ásgarði, lönduðum fimm og misstum þrjá. Vonandi að Sogið sé að

vakna til lífsins, það væri meiriháttar. Þess má geta að ég fékk fisk í fyrsta kasti á Frúarsteini á hina umdeildu Zeldu-flugu og einnig fengum við 30 bleikjur sem voru á bilinu tvö til fimm pund.

Það eru fínar myndir á síðunni minni af frúnni minni, Agnesi Þóru Guðmundsdóttur, að landa einum finum af Frúarsteini, en hún er meðlimur í veiðifélaginu Frúarsteini sem er ansi veiðigandi,“ sagði Tómas greinilega orðið spennur að renna aftur fyrir fisk eftir þetta stopp.

Agnes Þóra með hann á í Frúarsteini í Soginu.

Mynd / Tómas Sigurðsson

Agnar Guðjónsson tilbúinn að gera við vöðlurnar.

Mynd / Gunnar Bender

Alltaf nóg að gera í vöðlunum

„Hérna eru vöðlurnar þínar, klárar fyrir veiðiferðina,“ segir Agnar Guðjónsson byssusmiður og vöðluviðgerðarmaður, er við kíktum til hans fyrir skömmu á Skemmuveginn.

Þar var líf og fjör og veiðimenn að koma með vöðlur og ná í vöðlur úr viðgerð. Færri og færri hafa gefið sig út fyrir það hinn seinni árin að

gera við vöðlurnar fyrir veiðimenn eins og gert var hér áður.

„Jú það eru nokkrir eftir sem laga þær fyrir veiðimennina, þetta er alveg nauðsynlegt að hægt sé að láta laga vöðlur fyrir fólk,“ sagði Agnar og heldur áfram að afgreiða veiðimann sem vill láta laga vöðlurnar fyrir sig. Hann er að fara á Arnarvatnsheiðina innan fárra daga.

Smálaxinn hefur klikkað!

„Sumarið er ekki búið en smálaxinn er að klikka og það er heila málið, hann getur reyndar aðeins komið ennþá,“ sagði veiðimaður sem var staddur við ós laxveiðiár og var að skoða stöðuna. Hann var að bíða eftir smálaxinum eins og fleiri. En hann virðist ætla að klikka þetta sumarið eins og hann gerði reyndar í fyrra líka.

En margar laxveiðiár hafa staðið sig vel, Langá á Mýrum, Grímsá, Þverá, Miðfjarðará, Laxá á Ásum og Ytri-Rangá svo einhverjar séu tíndar til en heilt yfir er þetta minni veiði en fyrir ári síðan.

En það er hellingur eftir af sumrinu, fiskurinn getur komið og tekið agn veiðimanna. Næsti straumur skiptir öllu eða þar næsti.

Tryggvi Einarsson með smálax úr Dölunum fyrir fáum dögum. Smálaxinn hefur ekki látið sjá sig nógu mikið í veiðiánum.

Mynd / Einar

Arnþór Helgi Hálfánarson að glíma við laxinn sem tók langan tíma að landa. Addi gafst ekki upp og náði honum að lokum.

Mynd / Gunnar Bender

Tveggja tíma barátta við fimm punda lax

„Þetta var gaman en verulega erfið, en fiskurinn flækti sig utan um steina og þetta var bara slagur“ sagði Arnþór Helgi Hálfánarson sem var að koma úr Hvolsá og Staðarhólsá í Dölum með sex laxa og þann stærsta í ánni í sumar, 12,6 punda fisk.

En sá síðasti og minnsti hjá Adda var erfiðastur, en hann tók í lóninu fyrir ofan mannvirkin í ósnum og flækti sig í grjótgardi fyrir neðan. Baráttan stóð yfir í tvo tíma en Addi gafst alls ekki upp og að lokum þegar minnkaði aðeins í lóninu, náði hann

að landa laxinum fyrir neðan eftir mikla og langa baráttu.

„Já þessi var erfiður en aðstæður ekki mjög góðar þarna, þetta var langerfiðasti fiskurinn en sá minnsti sem ég veiddi í ferðinni. Fékk alls sex laxa og sá stærsti var 12,6 pund. Þetta er skemmtilegt en veiðisvæðið þarna í Dölunum getur stundum verið erfið,“ sagði Arnþór Helgi skömmu eftir að hann landaði laxinum erfiða í lóninu.

Hollið veiddi 16 laxa og 10 bleikjur, en mikið var að ganga af laxi í vatnasvæðið.

Vinna við undirbúning Háskólaseturs Austfjarða hafinn:

Stórt og metnaðarfullt verkefni

Fjarðabyggð hefur tekið höndum saman við fyrirtæki og stofnanir í sveitarfélaginu um samstarf í menntamálum fjórðungsins. Stærsta og metnaðarfullsta verkefnið sem ráðist verður í er undirbúningur að stofnun Háskólaseturs Austfjarða. Þetta kemur fram á heimasíðu Fjarðabyggðar.

Samstarfsaðilar komu saman í Tónlistarmiðstöð Austurlands nú nýlega og undirrituðu samkomulag í menntamálum til tveggja ára. Samkomulagið kveður m.a. á um skipan stýrihóps fyrir háskólaverkefnið, sem fulltrúar atvinnurekenda, rektor Háskólans á Akureyri og framkvæmdastjóri Austurbúar eiga sæti í ásamt fleirum. Samkomulagið nær einnig til grunnskólastigsins og framhaldsskólastigsins og byggja þau verkefni aðallega á þeim árangri sem fræðslufirvöld í Fjarðabyggð hafa þegar náð í samstarfi við atvinnulífið í verknámi, tækninámi og nýsköpun.

Hafa rætt sóknarfæri og áskoranir

Framkvæmdastjórnar stærstu framleiðslufyrirtækja, verktaka- og þjónustufyrirtækja og stofnana í Fjarðabyggð hafa frá því seint á síðasta ári hist til að ræða sóknarfæri og áskoranir á Austurlandi. Framkvæðið að viðræðunum átti Páll Björgvin Guðmundsson, bæjarstjóri Fjarðabyggðar, en um 85% af verðmætaköpun í landshlutanum fer fram í Fjarðabyggð og gegnir sveitarfélagið að mörgu leyti lykilhlutverki sem miðstöð atvinnulífs Austurlands.

Innsýningar er þörf í menntamálum

Páll Björgvin segir hópinn víða hafa leitað fanga í upplýsinga- og gagnaöflun og fljótlega blasti niðurstaðan við, verulegrar innsýningar væri þörf í menntamálum. Á svæðinu eru tveir öflugir framhaldsskólar, Verkmennaskóli Austurlands og Menntaskólinn á Egilsstöðum, en með því að byggja upp nám á háskólastigi, sem kallaðist með gagnvirkum hætti á við þarfir atvinnulífsins og frekari atvinnuþróun,

Samkomulagið handsalað að undirskrift lokinni. Frá vinstri til hægri: Gunnþór Ingvason, SVN; Svava I. Sveinbjörnsdóttir, HSA; Elvar Jónsson, Verkmennaskóla Austurlands; Þorsteinn Kristjánsson, Eskju; Guðný Hauksdóttir, Alcoa Fjarðaáli; Páll Björgvin Guðmundsson, bæjarstjóri; Eyjólfur Guðmundsson, rektor HA; Friðrik Már Guðmundsson, LVF; Unnar Hjalton, VHE; Magnús Helgason, Launafli; og Jóhann Eðvald Benediktsson, Brammer á Íslandi. Mynd / Fjarðabyggð

Guðný Hauksdóttir, framkvæmdastjóri mannauðsmála hjá Alcoa Fjarðaáli, Páll Björgvin Guðmundsson, bæjarstjóri Fjarðabyggðar, og Eyjólfur Guðmundsson, rektor HA skrifa undir.

væri unnt að treysta sjálfbærni samfélaganna á Austurlandi í sessi. Framhaldsskólarnir myndu einnig styrkjast og ný tækifæri myndast fyrir ungt menntafólk, en margt bendir til að aukið námsframboð á háskólastigi og öflugra háskólasamfélag sé mikilvæg forsenda þess að unga fólk sjái hag sínum borgið í heimabyggð. Eyjólfur Guðmundsson, rektor Háskólans á Akureyri segir Háskólasetur lykilaðgerð fyrir herra menntunarstigi en ella, sterkara atvinnulíf og kraftmeiri samfélagsþróun. Þá bendi rannsóknir til þess að marktæk tengsl séu á milli þess hvar ungt fólk menntar sig og hvar það býr fimm árum eftir að námi lýkur. „Málið snýst að þessu leyti um fleira en námið sem slíkt,“ segir hann.

Fyrirmyndin sótt vestur

Fyrirmynd háskólaseturs Austfjarða er sótt til Háskólaseturs Vestfjarða, sem skilað hefur góðum árangri á þeim rúma áratug sem setrið hefur starfað í samstarfi við Háskólann á Akureyri. Páll segir það jafnframt meginástæðu þess að Eyjólfur Guðmundsson, rektor Háskólans á Akureyri, taki sæti í stýrihópi háskólaverkefnisins. „Reynsla Vestfirðinga sýnir að hér er um rekstrarform að ræða sem ætti að smellpassa við aðstæður á Austurlandi og er mikill styrkur fyrir verkefnið að njóta starfskrafta rektors Háskólans á Akureyri.“

Verkefnastjóri ráðinn

Fyrsta verkefni stýrihópsins verður að ráða verkefnastjóra sem fær það verðuga verkefni að leiða undirbúning að stofnun Háskólaseturs Austfjarða. Verkefnið er til tveggja ára og hefur því verið skipt upp í þrjá áfanga. Bjartýni og hugur er í mönnum að sögn Páls Björgvins. Engin ástæða sé til annars þegar þjóðþrifamál séu annars vegar. Áhersla verði lögð á breiða samstöðu um málið á Austurlandi og verður fyrirtækjum og stofnunum í fjórðungnum boðin aðild að setrinu ásamt háskólastofnunum í landinu.

/MPÞ

FASTEIGNASALA NORÐURLANDS

662 4704   GUÐMUNDUR BJÖRNSSON
löggttur fasteigna- og skipasali   fastnord.is
gummi@fastnord.is

• FASTEIGNASALA NORÐURLANDS • Sala - verðmat - þjónusta •

STRUKTÚR

Byggðu þinn STRUKTÚR á traustum grunni

Stálgrindarhús - Yleiningar - Límtré

WWW.STRUKTUR.IS

Við finnum lausn sem hentar þér!

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |
| Hraðastöðum IV | 271 Mosfellsbæ |

...þegar þú vilt þægindi

Erum ekki að hætta erum rétt að byrja

10-30% staðgreiðsluafsláttur af skóm og fatnaði

Bonito ehf. • Friendtex • Praxis
Faxafen 10 • 108 Reykjavík • sími 568 2870 • www.praxis.is
Opíð mánudaga kl. 11.00 - 17.00, miðvikudaga kl. 11.00 - 17.00 og fimmtudaga kl. 16.00 - 18.00

FEDERAL PREMIUM CCI

Eigum mikið úrval af skotum frá CCI og Federal frábær gæði og gott verð.

500 stk.
22 cal CCI Standard.
kr: 6.900

CCI 22 cal. Stinger 50 stk.
kr: 1.590

Federal 22 cal High Velocity 50 stk.
kr: 890

FederalAuto March 325 stk.
kr: 4.990

Vesturröst

Sérverslun veiðimanna - Laugaveg 178 - sími: 551 6770 - www.vesturröst.is

DANUBE **Tristar**

Getum við orðið að liði?

Við erum með allar lausnir fyrir þvottahús, Hótel, Gistiheimili og Sjúkrastofnanir.

þurrkarar   þvottavélar

Strauvélar

Hótelín, þvottagrindur, taupokar ofl.

Icefakta ehf.   Kirkjustétt 2-6, 113 Reykjavík
Símar: 567 4577 / 892 8925
icefakta@icefakta.is / www.icefakta.is

HROSS & HESTAMENNSKA

Árblakkur frá Laugasteini. Knapi er Daniel Jónsson. Mynd/HHG

Aukning á miðsumarsýningum

Mikill fjöldi kynbótahrossa er sýndur á miðsumarsýningum í ár samanborið við síðustu ár.

Stofnað var til auka kynbótasýningar á Hellu eftir að sýning þar varð fullsetin daganna 23. til 28. Júlí sl. Alls voru 296 hross sýnd á Gaddstaðflötum og 47 á Hólum í Hjaltadal sem er 343 hross sem er um 20% aukning frá árinu 2015.

Stórir dómur féllu beggja vegna heiðanna. Á Hólum hlaut Nói frá Saurbæ hæstu aðaleinkunn sýningarinnar, 8,61. Nói, sem er undan Vilmundi frá Feti og Naomi frá Saurbæ, hlaut 8,41 fyrir sköpulag og 8,75 fyrir kosti, þar af 9 fyrir tölt, skeið og vilja og geðslag. Eigandi hans, Sina Scholz, sýndi gripinn.

Á Gaddstaðflötum hlaut Árblakkur frá Laugasteini 8,83 í aðaleinkunn, 8,28 fyrir sköpulag og 9,20 fyrir kosti sem er hæsta einkunn sem gefin hefur verið fyrir þann eiginleika á árinu. Árblakkur hlaut 10 fyrir vilja og geðslag, 9,5 fyrir tölt og 9 fyrir brokk, skeið, fegurð í reið og hægt tölt. Sýnandi Árblakks var Daniel Jónsson sem á gripinn ásamt Ármanni Gunnarssyni.

Þá hlaut Hansa frá Ljósafoffi 8,66 í aðaleinkunn, 8,28 fyrir sköpulag og 8,92 fyrir kosti og var næsthæsta hross sýningarinnar. Hún hlaut m.a. 9,5 fyrir skeið og 9 fyrir tölt, vilja og geðslag og fegurð í reið. Hansa er undan Hákonni frá Ragnheiðarstöðum og Sunnu-Rós frá Úlfjótssvatni. Jakob Svavar Sigurðsson sýndi hryssuna en eigandi hennar er Björn Þór Björnsson.

Töltmyllan Katla frá Ketilsstöðum hlaut sinn hæsta kynbótadóm á aukasýningunni á Hellu. Hún hlaut 8,65 í aðaleinkunn og 8,90 fyrir kosti þar af 10 fyrir tölt, brokk, hægt tölt og vilja og geðslag. Bergur Jónsson sýndi Kötlu en Guðmundur Þorsteinn Bergsson á hryssuna.

Þrjár síðsumarsýningar eru áætlaðar í lok ágúst. Þær fara fram á Selfossi, í Borgarnesi og á Dalvík.

Nýtt Íslandsmet í fljúgandi skeiði

Nýtt Íslandsmet í 100 metra fljúgandi skeiði hefur verið staðfest.

Um er að sprett sem Guðmundur Friðrik Björgvinsson fór á hestinum Glúmi frá Þóroddsstöðum á Íslandsmótinu á Gaddstaðflötum við Hellu þann 9. júlí sl. Spretturinn var mældur 7,08 sekúndur.

Slá þeir Guðmundur og Glúmur þar með 10 ára gamalt met Sigurðar Sigurðarsonar og Drífu frá Hafsteinsstöðum sem var 7,18 sekúndur samkvæmt vefsíðu Landsambands hestamannafélaga.

Heimsmetið í greininni á Carina Mayerhofer og Frami von St. Oswald, en það er 6,95 sekúndur. Guðmundur mun keppa á Heimsmestaramóti íslenska hestsins í Oirschot í Hollandi dagana 7. til 13. ágúst. Skeiðgarpurinn Glúmur fylgir þó Guðmundi ekki til Hollands, heldur stóðhesturinn Straumur frá Feti og munu þeir keppa í fjórgangi og tölti. Báðir hestarnir eru í eigu Jørgen Svendsen frá Danmörku.

Notkun tækninnar getur aukið samræmi við mat á gangtegundum í kynbótadómi:

Greindi tölt og skeið með háhraðamyndavélum

Guðrún Hulda Pálsdóttir
ghp@bondi.is

Gunnar Reynisson kannaði og mældi eiginleika gangtegundanna tölts og skeiðs og bar þá saman við skilgreiningu á gangtegundunum í rannsókn sem nýlega kom út hjá Landbúnaðarháskóla Íslands. Niðurstöður benda til þess að samræmi sé milli huglægs mats og mældum breytum á tölti en ósamræmis gæfir milli mats og mælinga á skeiði. Notkun tækninnar við kynbótasýningar geti haft áhrif á samræmi dóma.

Gunnar Reynisson.

„Íslenski hesturinn býr yfir miklum ganghæfileikum. Sérstæða hans er ekki að hann búi yfir tölti og skeiði heldur er fjölbærni hans á þessum gangtegundum. Í kynbótadómum er farið fram á fet, brokk, hægt og hratt stökk og hægt og hratt tölt, hinn fullkomni gæðingur á líka að búa yfir skeiði.“

Tölt og skeið eru mjög líkar gangtegundir og oft spyrja áhorfendur sig þegar hesturinn þýtur eftir brautinni var þetta tölt eða var þetta skeið? Í kjölfarið skapast oft mjög skemmtilegar og spennandi umræður og menn eru oft mjög ósamála. Segir Gunnar Reynisson sem útskrifaðist með meistarágráðu í hestafræðum frá Auðlinda- og umhverfisdeild Landbúnaðarháskólans í vor.

Bar saman breytur

Gunnar gerði rannsókn á gangtegundum tveimur þar sem hann mældi þær breytur sem helst einkenna þær og bar þar saman úrvals hross og lakari hross á tölti og skeiði. Markmið rannsóknarinnar var að skoða samhljóð milli huglægs mats og mældra breyta á gangtegundunum.

„Við tókum fjölda hesta upp með háhraðamyndavél og samfimis var hver ferð dæmd af tveimur kynbótadómurum samkvæmt reglum um kynbótadóma, auk þess sem þeir gáfu stig fyrir hverja ferð á línulegum skala fyrir þætti eins og takt, svif, fótburð, rými og mýkt. Gögn um hraða, snertingu og upptöku fóta voru greind út frá vídeó upptökum í tölvu og eiginleikar eins og hraði, taktur, skreflengd, skrefstíðni, svif og hlutfall stöðutíma fram- og afturfóta voru mældir og bornir saman við huglægt mat,“ segir Gunnar.

Ólíkar niðurstöður á tölti og skeiði

Þegar hópar voru bornir saman kom í ljós að hággæða tölt (einkunn ≥ 9) hafði mun meira hraðabil (2,7-9,14 m/s) en laggæða tölt (einkunn $\leq 7,5$) (3,31-6,23 m/s).

Taktur var mældur sem sá tími sem líður á milli snertinga hliðstæðra fóta (LAP) þar sem 25% er fullkominn fjórtaktur. Hestar á hággæða tölti sýndu hreinni fjórtaktur og héldu líka hreinum takti á öllu hraðabilinu (meðaltal LAP = 24,8% $\pm$ 2,3%).

Fjölbærni íslenska hestsins á tölti og skeiði er hans sérstæða en oft getur verið erfitt að greina á milli gangtegundanna í sjón. Hér tekur Jakob Svavar Sigurðsson Sprota frá Innri-Skeljabrekku til kostanna á Fjóruungsmóti Vesturlands. Mynd/ghp

Hestar voru teknir upp á ferð með háhraðamyndavél um leið og þeir voru dæmdir af tveimur kynbótadómurum. Gögn um hraða, snertingu og upptöku fóta voru greind út frá vídeó upptökum í tölvu og eiginleikar eins og hraði, taktur, skreflengd, skrefstíðni, svif og hlutfall stöðutíma fram- og afturfóta voru mældir og bornir saman við huglægt mat. Mynd/GR

Hestar á laggæða tölti voru á skeiðbundnu tölti og urðu hliðstæðari með auknum hraða (meðaltal LAP 16,8% $\pm$ 2,9%). Hestar með hággæða tölt voru með styttri stöðutíma framfóta heldur en afturfóta, sérstaklega á hægju tölti. Við samanburð á huglægu mati og mældum breytum var marktæk fylgni á milli takts, skreflengdar á hröðu tölti og rýmis og mældra breyta á þessum eiginleikum.

Þegar hestar á hággæða skeiði (einkunn ≥ 9) voru bornir saman við hesta á laggæða skeiði (einkunn $\leq 7,5$) kom í ljós að það var hærri meðalhraði og skreflengd á hestum á hággæða skeiði. Hinsvegar reyndist ekki marktækur munur á milli hággæða og laggæða skeiðs fyrir mælingar á LAP, LAL (tími milli upptöku hliðstæðra fóta), skrefstíðni og svifi.

Mælingar sýndu að svif jókst með auknum hraða og skreflengd en hafði neikvæða fylgni við LAP. Hinsvegar hafði LAP ekki marktæka fylgni við hraða. Meðalgildi fyrir LAP á hæstu einkunn fyrir takt var 12,53 % $\pm$

2,41. Fylgni á milli einkunna fyrir svif og mælds svifs var mjög lá og reyndist ekki marktæk.

Það reyndist vera veik marktæk fylgni á milli einkunna fyrir takt og skreflengd og mældra breyta fyrir þessa þætti. Einungis einkunnir fyrir hraða og mældur hraði höfðu háa fylgni.

Bæta þarf skilgreiningu á skeiði

Gunnar segir þessar niðurstöður benda til þess að skilgreining á tölti sé nokkuð skýr og að íslenski hesturinn geti tölt í hreinum fjórtakti á breiðu hraðabili.

„Huglæga matið var í góðu samræmi við mælingar og niðurstöður benda til að dómur geti í flestum tilvikum metið takt á tölti nokkuð áreiðanlega, þó svo það mætti bæta nákvæmni.“

Niðurstöður fyrir skeið benda hins vegar til þess að það sé misræmi milli skilgreiningu gangtegundarinnar og mældra og metinna breyta fyrir takt og svif. „Einnig benda niðurstöður til þess að huglægt sjónmat á takti og svifi

á skeiði sé takmarkað og bæta þurfi bæði skilgreiningu á þessum þáttum og nákvæmni við dóma,“ segir Gunnar.

Skiptar skoðanir um notkun tækninnar

Inntur eftir þýðingu slíkra niðurstæða á kynbótadóma og mati á hrossum segir Gunnar að skiptar skoðanir séu um hvort eigi að nýta sér tækni við mat á gangtegundum.

„Sumir vilja halda spennunni sem felst í því að vera ósamála og aðrir vilja aukið samræmi og öryggi við dóma á kynbótahrossum. Það eru nokkur atriði sem skipta máli hvort eigi að nota tækni eða ekki. Tæknin þarf að vera frekar einföld, örugg, nákvæm og það þarf að vera hægt að mæla á öllum sýningum.“

Við erum enn ekki komin það langt að notast megi við tækni við dóma, en tæknin er í örri þróun og hver veit nema við náum að þróa búnað sem hjálpar dómurum að meta takt, hraða, skrefstíðni og svif þegar fram líða stundir. Í fyrstu væri gaman að skoða hversu vel væri hægt að auka nákvæmni og samræmi dómara með hjálfun og æfingu með hjálp mælinga á hljóði og myndum,“ segir hann.

Hljóðnemar við mat á takti

Í ár var í reynd fyrsta skrefið í þessa átt tekið. Til að bæta mat á gangtegundum voru settir upp hljóðnemar við brautirnar á öllum sýningarsvæðum. Það var gert svo dómur geti heyrt betur takt.

„Eyrað er jú mun nákvæmara að nema meta takt heldur en augað. Mikilvæg er að íslenskir hestamenn tileinki sér nýjustu og bestu vinnuáferðir sem völ er á og verði fremstir í flokki í rannsóknunum og þróun starfsaðferða sem auka nákvæmni við mat á hæfileikum hrossa, það myndi auka bæði skilvirkni og virðingu greinarinnar,“ segir Gunnar Reynisson.

Vignir og Jónína í Litlu-Brekku ásamt einu ungu og efnelegu tryppi úr ræktuninni.

Mynd/ IVS

Til alls líklegir

– Ræktuðu tvo af hestunum í íslenska landsliðinu

Það heyrir til tíðinda að tveir hestar í 16 hesta keppnisliði Íslands komi úr ranni sama ræktunarbús. Hjónin Vignir Sigurðsson og Jónína Garðarsdóttir eru þó engir stórræktendur. Bæði sinna þau störfum utan heimilis en stunda hrossarækt og hestamennsku meðfram því á jörðinni Litlu-Brekku í Eyjafirði.

Ræktunin á Litlu-Brekku hefur þó getið sér gott orð fyrir að gefa af sér góð keppnishross og nú eru tveir hestar þaðan meðal fremstu keppnishrossa landsins og munu keppa sem fulltrúar Íslands á heimsmeistaramótinu sem fram fer í Oirschot í Hollandi dagana 3.-13. ágúst.

Tveir öflugir

Reynir Örn Pálmason teflir fram Spóa frá Litlu-Brekku í fimmgangi, slaktaumatölti og skeiðgreinum og Gústaf Ásgeir Hinriksson kemur fram á stóðhestinum Pistli frá Litlu-Brekku í tölti- og fjórgangskeppni ungmenna.

Vignir ætlar að fylgja liðinu eftir til Hollands og fylgjast með þessum félögum sínum gera atögu að heimsmeistaratitlum. Sjálfur þjálfaði hann báða þessa hesta og kom fram með þá á sínum fyrstu mótum.

Ólíkir hestar

Pistill hefur verið í eigu fjölskyldunnar að Árbakka síðan 2014. Hann er 10 vetra undan Mola frá Skriðu og Prinsessu frá Litla-Dunhaga I sem er dóttir Baldurs frá Bakka.

Stóðhesturinn Pistill frá Litlu-Brekku og Gústaf Ásgeir Hinriksson munu keppa í tölti og fjórgangskeppni ungmenna í Hollandi.

Mynd/ Árbakki

Pistill steig sin fyrstu skref í keppni undir stjórn Vignis.

Mynd/ IVS

Spói og Vignir spretta úr spori á Einarstaðarmótinu árið 2012.

Mynd/ IVS

Reynir Örn Pálmason teflir fram Spóa frá Litlu-Brekku í fimmgangi, slaktaumatölti og skeiðgreinum. Hér eru þeir félagar á æfingu.

Mynd/ Margrétarhof

STARTARAR OG ALTERNATORAR

fyrir allar gerðir bíla, báta og vinnuvéla

Frí heimsending um allt land

Glerárgata 34b v/ Hvannavelli · 600 Akureyri
Sími: 461 1092 · E-mail: asco@asco.is

ÁSCO

EYJALIND

Gúmmíbelti

- Fyrir smágröfur

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjaland.is

Útvegum varahluti í flestar gerðir traktora og vinnuvéla.
Einnig oliuverk í flestar gerðir bíla og tækja.

Við sérhæfum okkur í JCB, Hydrema, Iveco, New Holland, Case og nú:

Vélavit
Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is

Sími: 527 2600

Vélavit

BÍLSKÚRA- OG IÐNAÐARHURÐIR

Smíðum sérlega vandaðar bílskúrs- og iðnaðarhurðir eftir málum

Þær eru léttar og auðveldar í notkun.

Einangrun er á öllum köntum. Fáanlegar í mörgum stærðum og gerðum, með eða án glugga. Einnig fáanlegar með mótordrifi

Vagnar & þjónusta ehf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík
Sími: 567-3440, www.vagnar.is

Lentu í góðum höndum

Aðspurður segir Vignir erfitt að selja frá sér gæðinga á borð við þá Pistil og Spóa. Hins vegar sé það raunarbót að sjá þeim vegna vel.

Það er það sem maður óskar sér að þeir haldi áfram að vaxa. Það hafa þessir tveir gert enda lentu þeir báðir í frábærum höndum. Þeim hefur verið fylgt vel eftir og eru vandlega þjálfaðir og sýndir. Þeir hafa vaxið frá því ég lét þá frá mér sem er alveg frábært. Auðvita sér maður eftir svo góðum hestum sérstaklega þegar maður hefur lagt mikla vinnu í þá, en það er víst gangur lífsins.

Vignir segist óneitanlega hlakka mikið til að fylgjast með hestunum í Hollandi.

„Ég vona að þeim gangi rosalega vel. Ég held að þeir séu báðir til alls líklegir,“ segir Vignir.

/ghp

Heyannir til sveita

Rúllað á þverlæk í Holtum með Heklu í baksýn. Það er tímanna tákn að yfirleitt eru dráttarvélarnar mannláusar þegar myndir eru teknar úti í flekk því það er ökumaðurinn sjálfur sem er á bakvið myndavélina – eða snjallsímann. Ekki þarf margar hendur til þess að heyja af af stórum túnum eins og forðum daga. Mynd / Hafsteinn Kristinsson

Heyskapur gengur vel og heyfengur er óvenju góður

Lesendur Bændablaðsins brugðust skjótt við og sendu fjölda heyskaparmyndna þegar skorað var á bændur að senda blaðinu heimildir úr heyskapnum. Úrval myndna er birt hér á opnunni en fleiri verða birtar á vefnum bbl.is. Erfitt var að gera upp á milli myndanna en ljósmyndari myndarinnar hér að ofan fær að launum gjafabréf á Grillið á Hótel Sögu í Reykjavík.

Heyskapur hefur gengið vel um land allt í sumar. Vel hefur viðrað og heyfengur er mjög góður.

„Það hefur gengið vel á Suðurlandi. Kúabændur sumir hverjir byrjuðu mjög snemma og náðu gæðahevi en magn til að byrja með var ekki mikið. Glýjur hafa verið af og til og þá hægt að ná heyjum þó úrkomusamt hafi verið á milli. Núna síðustu daga hefur verið góður þurrkur og annaðhvort eru bændur að ljúka við fyrri slátt og sumir byrjaðir að slá seinni slátt,“ segir Sveinn Sigurmundsson, framkvæmdastjóri Búnaðarsambands Suðurlands.

Rigndi framan af á Vesturlandi

Anton Torfi Bergsson, framkvæmdastjóri Búnaðarsambands Vesturlands, segir að spretta hafi verið góð, vel viðrað til heyskapar og flestir á svæðinu hafi lokið fyrri slátt og

einhverjir þegar byrjaðir á öðrum og jafvel töluvert komnir áleiðis með hann. „Það rigndi töluvert framan af, en stytta svo upp og vel hefur viðrað síðustu daga sem nýtist vel í heyskapnum,“ segir hann og bætir við að heyfengur sé góður.

Óvenjugott fyrir austan

„Þetta er óvenjugott heyskaparár hér fyrir austan,“ segir Halla Eiríksdóttir formaður Búnaðarsambands Austurlands. Flestir ef ekki allir hafi lokið fyrri slátt í júlí og segir hún það einsdæmi austanlands að klárað sé svo snemma. Heyfengur er gíðarlega góður og flestir þegar komnir með nóg magn þannig að ljóst er að umframþingðir verða töluverðar.

Spretta var góð fyrir norðan

„Heyskapur á norðanverðu landinu hófst óvenju snemma þetta sumarið,“ segir Sigurgeir Hreinsson, formaður Búnaðarsambands Eyjafjarðar, „raunar aldrei jafnsnemma og nú. Víða í framanverðum Eyjafirði voru bændur komnir af stað í kringum 10. júní. Spretta var góð og heyin eru ágæt, en nú hina síðustu daga hefur komið bakslag vegna vætutíðar.“ Það er enginn að syrgja það,“ segir Sigurgeir. /MPP & TB

Lokið við rakstur í miðnætursól á Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum 19. júní síðastliðinn.

Mynd / Engilbert Þórir Atlason

Svona er útsýnið hjá bændunum í Fagradal þegar þeir eru við slátt.

Mynd / Jónas Erlendsson

Fáir heyja orðið með gamla laginu en fólkíð á Árbæjarsafni virðist kunna réttu handtökin. Karlarnir með orf á ljá og kvenfólkíð rakar. Eitthvað virðist sá elsti þó vera að segja ungu mönnum til!

Mynd / Daði Marteinnsson

Þessi Massey Ferguson er að verða 60 ára á næsta ári, árgerð 1958. Hann kom með flóabátum Baldri yfir Breiðafjörðinn árið 1977 frá frá Helgafelli í Helgafellssveit. Vélin var gerð upp síðastliðinn vetur af Þórði bónda í Árbæ í Reykhólasveit. Að sögn eigenda stendur Massinn sig vel í snúningum í heyskapnum, við rakstur og fleira.
Mynd / Ása Björg Stefánsdóttir

Stundum slitnar rúlluflíman eða rúlla klárast í miðjum klíðum.
Mynd / Ásta Sigurðardóttir

Óttalegt bras er þetta! Bóndinn á Staðarbakka í Helgafellssveit við rúlluvélina.
Mynd / Ásta Sigurðardóttir

Þórður Ólafsson, bóndi á Brekku í Norðurárdal, við hestasláttuvélina, trúlega á fjórða áratug síðustu aldar. Baulan í baksýn. Á myndinni undir er svipað sjónarhorn en sláttutæknin gjörbreytt. Afastelpan Þórðar, hún Þórhildur Þorsteinsdóttir bóndi, var þar við slátt í sumar með heldur fleiri hestöfl til ráðstöfunar.
Mynd / Úr einkasafni.

Baulan er enn á sínum stað árið 2017.
Mynd / Þórhildur Þorsteinsdóttir

Haraldur á Dagverðareyri í Eyjafirði að slá nýrækt. Mynd / Jón Stefán Sævarsson

BÁRUJÁRN
ALUSINK OG LITAD ALUSINK
PLÖTUR KLÆÐA 107 CM

KOPAR OG SINK
KLÆÐNINGAR

NÝJUNG
VATNSRÁS

VEGGKLÆÐNINGAR
OG FLASNINGAR

STJÖRNUBLIKK
VANTAGGJAFAR • ALMENN BLIKKUR • KANNASTJÓL • BÁRULJÁN
LÖPTRASTREYMI • SÖR • ELEMENT • VEGGTOUR • KLÆÐNINGAR

Snögg og góð þjónustur!

Smiðjuvegi 2 • 200 Kópavogur • Sími 577 1200 • Fax 577 1201 • stjornublikk@stjornublikk.is • www.stjornublikk.is

Hífi- og festingabúnaður

Vottaður hífi- og festingabúnaður
Námskeið um notkun á hífibúnaði
Skoðanir og eftirlit á hífibúnaði

Hafðu samband og kynntu þér vöruvalið og þjónustuna

ÍSFELL
Ísfell ehf, Óseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

Bluetooth heyrnarhlífar við vinnuna

Heyrmarhlífar með útvarpi og **bluetooth** tengingu við síma.
Hafðu samband.
Við veitum þér faglega aðstoð.

3M PELTOR
W ALERT II

Skeifunni 3h || Sími: 588 5080 || dynjandi.is

DYNNJANDI
allt fyrir öryggið

Öflugir fulltrúar íslenskrar matarmenningar halda til Danmerkur síðar í mánuðinum

Tilnefningar til Embluverðlaunanna

Embluverðlaunin, norrænu matarverðlaunin, verða veitt í fyrsta sinn í Kaupmannahöfn þann 24. ágúst næstkomandi. Markmið þeirra er að efla samnorræna matarmenningu og einkenni hennar ásamt því að auka áhuga á norrænum mat utan Norðurlandanna. Afhending verðlaunanna mun eiga sér stað um leið og ein stærsta matarhátíð Norðurlanda, Copenhagen Cooking, fer fram. Hver þátttökubjóð tilnefnir einn aðila, einstakling eða fyrirtæki, í sjö verðlaunaflokkum. Tveir tilnefndir fulltrúar Íslands voru kynntir í síðasta blaði og nú eru hinir fimm kynntir til sögunnar. Öll bændasamtök á Norðurlöndum standa að Embluverðlaununum í samvinnu við Norrænu ráðherranefndina.

Verðlaunaflokkar og tilnefningar Íslands

Matvælaíðnaðarmaður

Saltverk. Saltframleiðsla á Reykjanesi á Vestfjörðum sem nýtir jarðhita og fornar vinnsluáðferðir.
Vefsíða: www.saltverk.is

Hráefnisframleiðandi

Friðheimar. Tómatframleiðsla, veitingastaður og ferðaþjónusta. Vefsíða: www.fridheimar.is

Matur fyrir marga

Eldum rétt. Heimsending á uppskriftum og hráefni til eldunar. Vefsíða: www.eldumrett.is

Kynningarherferð / Matarblaðamenska

Icelandic Lamb. Markaðsfærsla og vörumerkjapróun á afurðum íslensku sauðkindarinnar.
Vefsíða: www.icelandiclamb.is

Mataráfangastaður

Siglufrjóður. Gamli sildarbærinn byggir á sögu og tengir hana við vandaða afþreyingu og fjölbreytta matsöluástandi.
Vefsíður: www.visitrollaskagi.is og www.sild.is

Matvælafrumkvöðull

Pure Natura ehf. Framleiðsla á bætiefnum úr íslenskum hráefnum; innmat og villtum jurtum.
Vefsíða: www.purenatura.is

Matur fyrir börn og ungmenni

Vakandi Rakel Garðarsdóttir og Hrefna Rós Sætran fyrir barnamat sem unninn er úr íslenskum hráefnum.
Vefsíða: www.vakandi.is

Saltverk á Reykjanesi – matvælaíðnaðarmaður:

Framleiðir saltflögur með norrænu ívafi

Fyrirtækið Saltverk er tilnefnt í flokknum Matvælaíðnaðarmaður Norðurlanda sem er veitt matvælaíðnaðarmanni sem hefur þróað einstaka gæðaaferð sem byggist á norrænum hráefnum og aðferðum. Björn Steinar Jónsson er stofnandi fyrirtækisins og saltari.

Fyrirtækið Saltverk er staðsett á Reykjanesi í Ísafirði og framleiðir sjávarsalt með nýtingu jarðvarma.

„Við dælum upp sjó og notum síðan heitt vatn sem kemur úr iðrum jarðar til að eima sjóinn og búa til saltþækil. Þegar seltan hefur náð ákveðnu stigi og við komin með nægilega sterkan saltþækil

Björn Steinar Jónsson er stofnandi Saltverks sem framleiðir sjávarsalt með nýtingu jarðvarma í Ísafirði.

þá myndast salt á yfirborði vatnsflatarins og það fellur síðan til botns og við uppskerum það og vinnum í lokaafurðina,“ segir Björn Steinar.

Byggja á norrænum matvælahefðum

Saltverk framleiðir saltflögur og eru vörutegundirnar sex talsins.

„Þær byggja að mestu leyti á tengingu við íslenskar og norrænar matvælaframleiðsluhefðir. Þannig framleiðum við salt með þangi og sölum, einnig með blóðbergi. Við birkireykjum salt með sömu aðferðum og

lambakjöt er birkireykt. Síðan erum við með lakkrisalt, en þó lakkrisrót finnst ekki í norrænni náttúru á lakkris sér engu að síður ríka hefð í Skandinavíu,“ segir Björn Steinar.

Björn segir tilnefninguna einkar skemmtilega í ljósi þess að stærstu útflutningslönd fyrirtækisins séu í Skandinavíu.

„Okkur hefur gengið nokkuð vel að koma vörum okkar í verslanir og á veitingastaði á Norðurlöndum. Verðlaunin í heild eru skemmtilegt framtak og getur gefið fyrirtækjum okkar mikið í markaðsstarf á Norðurlöndum og víðar.“

/ghp

Pure Natura – matvælafrumkvöðull:

Bætiefni úr innmat og villtum jurtum

Fyrirtækið Pure Natura er tilnefnt í flokknum Matarfrumkvöðull Norðurlanda en þau eru veitt einstaklingi, fyrirtæki eða stofnun sem hefur þróað nýja aðferð með breiða skírskotun og markaðsmöguleika og sem gjarnan er byggð á gömlum hefðum.

Pure Natura er sprotafyrirtæki sem framleiðir bætiefni úr innmat og jurtum. „Við keyrum framleiðsluna á hreinleikanum og notum hágæða, alíslenskt hráefni, sem sagt innmat úr lambakjöti. Gæðin eru á heimsmaðlíkvarða og hreinleikinn einstakur, engin lyfjanotkun, eiturefni eða erfðabreytt efni. Til viðbótar því notum við einnig sérvaldar, handtíndar, íslenskar villjur, t.d. vallhumal, hvönn, birki, fíflarót, baldursbrá, ofl.“ segir Hildur

Margrét Þóra Magnúsdóttir og Sigríður Ævarsdóttir standa að baki Pure Natura ásamt Rúnu Kristínu Sigurðardóttur.

Þóra Magnúsdóttir, stofnandi og framkvæmdarstýra Pure Natura. „Hráefnið fer í gegnum vinnsluferli hér hjá okkur í starfsstöð Pure

Natura á Háeyri á Sauðárkróki. Það er okkur afar mikilvægt, því um leið og við getum fylgst með vinnsluferlinu og að öllum

gæðakröfum sé fullnægt, sköpum við störf fyrir konur á svæðinu.“

Innmatur var stór hluti af daglegri næringu Íslendinga á árum áður en neysla hans hefur stórlega minnkað undanfarna áratugi. Nú er svo komið að stór hluti yngri kynslóða fúlsar við slíkum mat. Hildur Þóra bendir á að þessar hliðarafurðir úr landbúnaði fari í dag að miklu leyti í minnkafóður eða séu urðaðar með tilheyrandi kostnaði fyrir sláturhúsin sem og mengun á jarðvegi og vatni. „Pure Natura bætiefnin eru á formi hylkja og með vinnslu þeirra sækjum við í gömlu matarhefðirnar og komum þessu næringarríka hráefni aftur inni mataræði nútímafólks með einföldum og árangursríkum hætti. Innmaturinn inniheldur m.a. mikið af járn, B- vítáminum

og A-vítáminu, ásamt D, E og K2-vítáminum“, segir Hildur Þóra. Fjórar vörutegundir fyrirtækisins eru nú komnar á markað og má finna þær í sérvöru- og heilsuverslunum víða um land og í Fríhöfninni. Tvær nýjar tegundir eru í farvatninu og koma á markað í vetur.

Fyrirtækið hyggur á viðtækari dreifingu héraðs sem og erlendis, en Hildur Þóra segir að tilnefning til Embluverðlaunanna hafi haft áhrif á eftirspurn eftir vörum. „Það er gríðarlega dýrmætt og mikilvægt fyrir frumkvöðlafyrirtæki á borð við okkar að fá tilnefningu eins og þessa en hún styrkir okkur og styður og auðveldar okkur að koma fyrirtækinu á framfæri.“

/ghp

Friðheimar – hráefnisframleiðendur:

Tómatarækt og ferðapjónusta

Hjónin Helena Hermundardóttir og Knútur Rafn Ármann eru bændur í Friðheimum og eru tilnefnd sem hráefnisframleiðendur Norðurlandanna árið 2017. Þau eru lesendum Bændablaðsins að góðu kunn en oft hefur verið fjallað um þróun Friðheima og glæsilegan rekstur búans á síðum blaðsins.

Fjölbreyttar vörur í Friðheimum. Mynd / SR - Friðheimar

Knúti og Helenu hefur tekist ásamt fríðum flokki barna sinna og öflugum starfsfólki að skapa einstakt samspil matvælaframleiðslu og ferðapjónustu. Búið er meðal stærstu tómataframleiðenda í landinu og hefur byggt hratt upp.

Friðheimar eru leiðandi í vöruþróun og aukinni fagmennsku í ferðapjónustu, garðyrkju og markaðsstarfi og glæsileg fyrirmynd öðrum bændum.

Veitingahús í miðju gróðurhúsi

Hluti garðyrkjustöðvarinnar í Friðheimum er opinn gestum en Knútur og Helena voru meðal fyrstu bændna í Opnum landbúnaði sem tenglanet bændna sem bjóða gestum að skoða búin sín. Í gróðurhúsunum er rekið veitingahús þar sem barnar eru fram veitingar sem eru að uppistöðu úr

þeirri ræktun sem fram fer í stöðinni, tómatsúpa, basilíka, gúrkusalsa, heimabakað brauð, o.fl. Í Friðheimum er einnig lítil verslun þar sem boðnar eru vörur úr garðyrkjunni sem unnar hafa verið í fallegar neytenda- og gjafaumbúðir.

Í Friðheimum er einnig boðið upp á hestasýningar og umgjörð svæðisins og starfseminnar er öll hin besta. Saman skapa þessir ólíku þættir heildstæða upplifun þar sem ræktun úr nærumhverfi og menningararfur leika lykilhlutverk.

Friðheimar hafa áður hlotið ýmsar viðurkenningar á vettvangi garðyrkju, meðal annars Landbúnaðarverðlaunin. Knútur og Helena hafa gengt ýmsum trúnaðarstörfum fyrir garðyrkjubændur og eru eftirsóttir framsögumenn þegar vöruþróun í garðyrkju og ferðapjónustu er til umfjöllunar.

Icelandic lamb – kynningarherferð & matarblaðamennska:

Markviss vörumerkjavæðing lambsins

Icelandic lamb ehf. er tilnefnt í flokknum kynningarherferð eða matarblaðamennska. Undanfarin misseri hefur fyrirtækið unnið að því að kynna íslenskt lambakjöt og aðrar sauðfjárafurðir undir nýju og nútímalegu vörumerki fyrir erlendum ferðamönnum á Íslandi með notkun á samfélagsmiðlum og samstarfi við um 100 veitingastaði.

„Við sækjum hugmyndafræði okkar til ýmissa aðila um allan heim sem hafa náð árangri í markaðssetningu hágæða matvæla,“ segir Svavar Halldórsson, framkvæmdastjóri Icelandic lamb. Verkefnið fór formlega af stað í ársbyrjun 2017. „Við lítum svo á að við séum að selja sögu, hreinleika og ímynd sem síðan hlutgerist í tilteknum afurðum. Þar eigum við mikið inni. Til að gera markaðsstarfið allt hnitmiðaða og markvissara vinnum við allt undir einu merki. Það má segja að við séum að vörumerkjavæða íslenska lambið.“

Samstarfið við veitingastaðina byggir á samningum sem fela í sér að staðirnir setja íslenskt lambakjöt í öndvegi og fá á móti aðgang að markaðsefni og verða hluti af herferðinni. „Við einbeitem okkur fyrst og fremst að erlendum ferðamönnum á Íslandi til að byrja með,“ segir Svavar, „og

þar hefur árangurinn farið fram úr björtustu vonum.“ Herferðin fer að stórum hluta fram á samfélagsmiðlum og Svavar segir viðbrögðin hafa verið frábær. „Það sem af er ári höfum við náð milljónum snertinga með tugum myndbanda, uppskrifta og öðru efni. Við erum þegar farin að sjá hvernig mismunandi efni fellur í kramið eftir aldurshópum, kyni og þjóðerni.“ Þetta muni hjálpa á erlendum mörkuðum á næstu árum því hugmyndin er að tengja saman starfið í útflutningi og það sem er gert gagnvart erlendum ferðamönnum. „Þessi tilnefning til Embluverðlaunanna er frábær viðurkenning á því sem við erum að gera og svona rós í hnappagatið sem mun án efa hjálpa okkur í framtíðinni,“ segir Svavar Halldórsson.

Icelandic lamb er í samstarfi við um 100 veitingastaði sem setja lambakjöt í öndvegi. Mynd / Icelandic lamb

Úrval hjólbarða á betra verði

Fólksbíla-, traktora-, vinnuvéla-, vagna-, jeppa-, og vörubíladekk í úrvali.

Vinnu- og dráttarvéladekk

Double Star Jeppadekk 35x12,5x15

20%

afsláttur af öllum dekkjum

Double Star vörubíladekk

MOTUL Smurþjónusta

Ármann sími 896 8462 og Tryggvi 896 4124

Hjólbarðapjónusta - Smurþjónusta - Þrif á bílum - vönduð handverkfæri og fl. (Jason ehf.) Njarðarnesi 1 sími 460 4350

Fáðu heyrnartæki til prufu

Um árabíl hefur Heyrnartækni veitt þjónustu víðs vegar um landið. Við bjóðum upp á mikið úrval vandaðra heyrnartækja í ólíkum verðflokkum. Kannaðu hvenær Árni Hafstað heyrnarfræðingur verður næst í nágrenni við þig.

Akranes | Akureyri | Egilsstaðir | Húsavík | Húsavík | Selfoss | Reykjanesbær

Bókaðu tíma í síma 568 6880 eða á www.heyrnartaekni.is

Heyrnartækni | Glæsibæ | Álfheimum 74 | 104 Reykjavík | Landsbyggðapjónusta | Sími 568 6880

GOTT VERÐ Á FJÓRHJÓLUM

ÞEKKT MERKI MED YFIR 50 ÁRA FARSÆLA SÖGU

ARCTIC CAT TRV 550 - kr. 1.689.000,-
ARCTIC CAT TRV 700 - kr. 1.960.000,-
Á hvítum númerum. Verð með vsk.

ARCTIC SPORT Miðhrauni 13 - 210 Garðabæ - Sími 578-0820 - arcticsport.is

Fjöldi veitingahúsa, sem gestum Siglufjarðar stendur til boða að sækja meðan á dvöl stendur, hefur vakið athygli langt út fyrir bæjarmörkin.

Mynd / MPP

Siglufjörður er tilnefndur til Embluverðlaunanna sem mataráfangastaður Norðurlanda:

Siglufjörður er matarbær

– Kom okkur á óvart en erum vel að tilnefningunni komin, segir Linda Lea Bogadóttir menningarfulltrúi í Fjallabyggð

„Þessi tilnefning kom okkur á óvart, við vissum ekki af henni fyrirfram. En það er örugglega ekki að ástæðulausu sem Siglufjörður hlýtur þessa tilnefningu og fari leikar svo að við vinnum til verðlauna yrði það gríðarlega mikil lyftistöng fyrir bæinn. Ég held að Siglufjörður sé vel að þessari tilnefningu komin,“ segir Linda Lea Bogadóttir markaðs- og menningarfulltrúi í Fjallabyggð. Siglufjörður hefur verið tilnefndur til Embluverðlauna í floknum Mataráfangastaður Norðurlanda 2017.

Embla er heiti á norrænum matarverðlaunum sem bændasamtök á Norðurlöndum standa að í samvinnu við norrænu ráðherranefndina. Alls eru flokkarnir sjö talsins, en Embluverðlaun verða veitt á stærstu mataráttíð Norðurlandanna sem fram fer í Kaupmannahöfn 24. ágúst næstkomandi.

Uppbygging í kjölfar samgöngubóta

Siglufjörður var í eina tíð einna þekktastur fyrir umfangsmikla síldarútgerð, en við hvarf síldarinnar á sjöunda áratug síðustu aldar þvarr áhugi Íslendinga á að sækja Siglufjörð heim og var þar næsta fátt um ferðamenn. Bæjarbragurinn hefur heldur betur breyst á örfáum árum og má segja að nú sé líflegt um að litast á Siglufirði árið um kring. Þar skipta miklar breytingar í samgöngumálum verulegu máli og með tilkomu Héðinsfjarðarganga varð leiðin greiðari en áður var. Siglufirðingar sjálfir notuðu tækifærið og hafa af myndarbrag byggt upp öflugan ferðaþjónustu þar sem m.a. matur og matarupplifun er í öndvegi. Siglufjörður er nú í hópi eftirsóttustu áfangastaða ferðamanna.

Síldarminjasafnið eitt af kennileitum bæjarins

Staðurinn byggir á sameiginlegri matarhefð Norðurlanda og

Linda Lea Bogadóttir.

hefur sameiginlegt matarhræfni frændþjóðanna, síldina, í hávegum. Síldarminjasafnið er eitt af kennileitum bæjarins og fjölgar gestakomum þangað ár frá ári. Á safninu eru varðveittar minjar um athafnasemi sem tengist matarframleiðslu og gerir gestum auðvelt fyrir að sjá hvílik straumhvörf hafa orðið í viðhorfi til matarins. Á safninu opnast augu gesta fyrir því hversu mikilvæg sjálfbær nýting náttúruauðlinda er. Sé óvarlega farið eins og tilfellið var með síldina í eina tíð verða líffræði- efnahags- og samfélagslegar afleiðingar óhjákvæmilega neikvæðar.

Horft til Siglufjarðar þegar kemur að uppbyggingu ferðaþjónustu

Sú uppbygging sem átt hefur sér stað á Siglufirði hefur eflt samfélagið á nýjan leik, byggður hefur verið upp skemmtilegur áfangastaður sem marga fýsir heim að sækja. Í auknum mæli er horft til Siglufjarðar þegar kemur að þróun ferðaþjónustunnar. Á þann hátt hefur Siglufjörður unnið sér sess í hugum landsmanna sem nýr og spennandi áfangastaður

Gömul hús geyma mikla sögu. Síldarævintýrin á Sigló lifa í minningu þeirra sem eldri eru en yngri kynslóðir geta fræðst um þau á Síldarminjasafninu.

Jaouad, marakóskur kokkur á Siglunes Restaurant, að störfum.

Mynd / Björn Valdimarsson

ur, þar eru í auknum mæli haldnar ráðstefnu af ýmsu tagi sem og fundir, enda allt til alls á staðnum, góðir gistinguþjónustur, veitingahús með fjölbreyttu og ólíku úrvali og möguleikar til afþreyingar eru fjöl-

margir og mismundandi – eithvað við allra hæfi eins og þar stendur.

Veitingahúsin hafa vakið verðskuldaða athygli

Linda Lea segir að sá mikli fjöldi veitingahúsa sem gestum Siglufjarðar standi til boða að sækja meðan á dvöl stendur hafi vakið athygli. Nú í sumar hafi til að mynda verið vinsælt að leggja leið sína á Siglunes Restaurant, þar sem starfar kokkur frá Marokkó sem komið hafi með nýja og ferska strauma í gamla síldarbæinn. Harbor House, fiskréttastaður niður við höfn, sé einnig vel sóttur og vinsæll í hópi ferðamanna. Fiskbúð Siglufjarðar hefur í hádeginu boðið upp á fisk og franskar upp á breskan máta og er jafnan löng röð þar fyrir utan á þeim tíma. Sunna, veitingastaður á Sigló hóteli sem dregur nafn sitt af samnefndum síldarbragga sem eitt sinn stóð í bænum, býður að sögn Lindu upp á skemmtilegan og fjölbreyttan matseðil sem enginn verði svikinn af. Þá nefnir hún einnig staðinn niður við smábátahöfn, Rauðku, sem margir hafa sótt. Svo er einnig

veitingastaður sem dregur jafnan marga að, Torgið. Þar er alltaf fullt út úr dyrum. „Við höfum afar fjölbreytt úrval hér í bænum af alls kyns veitingastöðum sem hver og einn hefur sitt sérkenni. Þeir hafa greinilega vakið verðskuldaða athygli og við hér á Siglufirði erum mjög stolt af að geta boðið upp á þessa fjölbreytni í ekki stærra bæjarfélagi,“ segir hún.

„Bæinn var í eina tíð utan alfaraleiðar ferðamanna en umskiptin hafa orðið gríðarleg. Uppbygging síðustu ára hefur verið mikil og markviss þar sem margir hafa lagt hönd á plóg. Gömlu húsin sem gerð hafa verið upp setja svip sinn á bæinn og eiga þátt í heillandi bæjarbragnum, en þar hafa bæjarbúar sjálfir verið iðnir við kolann. Það er yfirleitt samdóma álit þeirra sem hingað koma nú að það sé meira en vel þess virði að heimsækja Siglufjörð,“ segir Linda.

Gjörbreyting á bæjarbragnum

Síldarminjasafnið laðar vitanlega marga að og leggja ferðamenn leið sína til Siglufjarðar í þeim tilgangi að skoða það. „Safnið hefur skapað sér sess sem eitt af kennileitum bæjarins,“ segir hún.

Komur skemmtiferðaskipa eru fleiri nú í sumar en áður hefur verið og búist við að um 35 skip hafi viðkomu á Siglufirði, en flestir farþeganna líta við á Síldarminjasafninu og er heimsókn þangað meginástæða þess að skipin staldra við í bænum.

Menningarstarfsemi af ýmsu tagi er einnig gert hátt undir höfði á Siglufirði sem er ágætis blanda við matarupplifun staðarins, en þar er Þjóðlagasetur Íslands, Ljóðasetur Íslands og starfsemi Alþjóðhússins, með listakonuna Aðalheiði Eysteinsdóttur í fararbroddi, hefur hin síðari ár verið mjög öflug.

„Almennt má segja að gjörbreyting hafi orðið á bæjarbragnum á Siglufirði, hér hefur orðið breyting sem eftir er tekið,“ segir Linda Lea.

/MPP

LESENDABÁS

Að vera með í Bændasamtökunum

Eins og lesendum Bændablaðsins ætti að vera kunnugt þá urðu miklar breytingar hjá BÍ í byrjun þessa árs þegar innheimta félagsgjalds hófst. Starfsemi samtaka bænda var um árabíl fjármögnuð með sjóðagjöldum af búvöruframleiðslunni, síðustu tvo áratugi með búnaðargjaldi sem skiptist milli BÍ, búnaðarsambanda, búgreinafélaga og Bjargráðasjóðs. Heildarálagning árið 2016 er áætluð tæpar 600 milljónir króna, þar af runnu um 140 milljónir til BÍ. Landbúnaðurinn greiðir ekki þetta gjald vegna framleiðslunnar á þessu ári.

Sigurður Eypórsson, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands.

Mynd / TB

Félagsgjald í stað búnaðargjalds

Á árinu 2017 hófst innheimta félagsgjald hjá BÍ. Gjöldin eru ekki lengur dregin sjálfkrafa af innleggjunni, heldur innheimt sérstaklega. Sendir voru reikningar á alla sem skráðir voru í BÍ, þ.e. alla félagsmenn aðildarfélaganna samtakanna. Í ljós kom að ekki höfðu allir gert sér grein fyrir því að með því að vera í aðildarfélagi væru þeir jafnframt skráðir í BÍ, auk þess sem ýmsir voru og eru í félögnum með litla eða enga landbúnaðarstarfsemi. Það voru því miklar annir hjá starfsfólki fyrstu mánuðina við að leiðrétta skráningar. Við því mátti búast, en segja má að innleiðing félagsgjaldanna hafi gengið ágætlega og að mestu í samræmi við áætlanir.

Það fylgir breytingunum að greina verður skýrar á milli þjónustu við þá sem ætla áfram að vera félagar og þeirra sem kjósa að vera það ekki. Félagsmenn eiga nú einir kost á styrkjum úr starfsmenntasjóði BÍ, orlofshúsum, aðgangi að lögfræðingi samtakanna, bændaverði á gistingu á Hótel Sögu sem og almennri aðstoð og ráðgjöf BÍ. Þá verður jafnframt sérstakt svæði opnað á Bændatorginu fyrir félagsmenn þar sem birtar verða upplýsingar ætlaðar þeim, svo sem ársreikningar BÍ og dótturfélaga sem og annað efni eingöngu ætlað félagsmönnum.

Hugbúnaður á hagstæðu verði

Síðast en ekki síst þá fá félagsmenn BÍ hugbúnað BÍ á lægra verði en aðrir. Hugbúnaðurinn sem um ræðir er Huppa, Fjávís, Heiðrún, Jörð og dkBúbot. Með aðild að BÍ fæst fullur aðgangur að þessum kerfum á 30% lægra verði.

Í búvörusamningunum sem tóku gildi í byrjun þessa árs er hins vegar gerð krafa um þátttöku

í skýrsluhaldi BÍ. Vegna þessa var samið við ríkið að í Huppu, Fjávís, Heiðrúnu og Jörð yrði jafnframt boðið upp á svokallaðan lögbundinn aðgang. Sá aðgangur nýtist til að skila öllum upplýsingum sem krafist er til að fá greiðslur samkvæmt búvörusamningum, en aðrir möguleikar hugbúnaðarins fylgja ekki. Hann nýtist því ekki í búrekstrinum eins og fullur aðgangur gerir. Þessi aðgangur er á sama verði óháð aðild að BÍ og gjöld fyrir hann eru háð samþykki atvinnuvegaráðuneytisins.

Samtök með sögu

Samtök bænda á Íslandi eiga sér langa sögu. Reyndar eru á þessu ári 180 ár liðin frá stofnun fyrstu samtaka bænda, Hús- og bústjórnarfélag Suðurlands. Sú saga hefur verið rakin á öðrum vettvangi en segja má að á 20. öldinni hafi samtök bænda orðið að nokkurs konar stjórnsýslustofnun landbúnaðarins – í fullri samvinnu við þáverandi stjórnvöld. En nú á 21. öldinni er það allt breytt. Stjórnsýsluverkefni hafa verið flutt annað og með niðurfellingu búnaðargjalds og upptöku félagsgjalds má segja að bein tengsl við ríkið séu brott fallin. Það breytir því ekki að landbúnaðurinn nýtur mikils opinbers stuðnings og það er hinu opinbera ekki síður nauðsynlegt að hafa sterkan málsvara hinu megin við borðið þegar málefni greinarninnar eru til umfjöllunar.

En það þýðir líka að Bændasamtök Íslands eru nú líkari öðrum hagsmunasamtökum í landinu. Þau berjast fyrir hjá landbúnaðarins en fara ekki með stjórnsýslu hans um leið. Til að sú hagsmunabaráttla hafi slagkraft þurfa bændur að standa með samtökunum. Við erum sterkari saman. Það er ekkert flókið.

Fjöldi fólks gekk um Reykjavík til að rifja upp hernámshátíðina 10. maí 1940. Mynd / ehg

Mikill áhugi á hernámshátíðinni í Reykjavík

Þann 20. júlí stóð Borgarsögusafn Reykjavíkur fyrir kvöldgöngu um Kvosina í Reykjavík um hernámið þar sem hinn afdrifari dagur 10. maí árið 1940, var sérstakt viðfangsefni, en þá stíga breskir landgönguliðar á land í Reykjavík. Sigurlaugur Ingólfsson, sagnfræðingur hjá Borgarsögusafni Reykjavíkur leiddi gönguna þar sem þátttökumet var slegið en um 300 manns gengu um miðbæinn og fræddust um hinn örlagaríka dag.

Í göngunni var fetað í fótspor bresku hermanna sem hingað komu og rifjaðar upp sögur frá þessum tíma þar sem gengið var niður að höfninni, að Lækjartorgi og Austurvelli, upp að Túngötu og loks endað á Ingólfstorgi. Snemma morguns þann 10. maí

árið 1940 lögðust fjögur herskip að bryggju í Reykjavík og brátt varð bærinn fullur af hermönnum. Margir bæjarbúar höfðu vaknað um nóttina vegna flugvéladans. Grunur vaknaði þegar um hvað væri í aðsigi. Óvissan snerist fyrst og fremst um hvorir væru á ferðinni – Bretar eða Þjóðverjar. Íslendingar vonuðust á þessum tíma til að sogast ekki inn í ófriðarbálið sem geisaði í Evrópu en hjá því var ekki komist. Þennan sama dag hófu Þjóðverjar leitursókn sína inn í Niðurlönd og Frakkland og Bretar áttu í vök að verjast í Norður-Atlantshafi. Bretar stóðu höllum fæti í Noregi og höfðu hernumið Færeyjar stuttu áður. Hernám Íslands var liður í áætlun Breta um að hefta aðgang Þjóðverja að Norður-Atlantshafi.

/ehg-Vísindavefurinn

NÚTÍMA ROTPRÆR
- engar siturlagnir -

HVAMMSHÓLAR
Sigurður V. Halldórsson, pípulagningameistari, sími 660 4085

NÁTTÚRULEGA VÆNT FYRIRTÆKI

SUMARTILBOÐ
10% sumarafsláttur af öllum GARDHÚSUM

og Sky15-3 og Sky15-44 gestahúsum af verðunum á heimasíðunni okkar www.volundarhus.is

44 mm bjálki / Tvöföld nótun

GARDHÚS 14,5 m²

50% afsláttur af flutningi á GARDHÚSUM og GESTAHÚSUM á allar þjónustustöðvar Flytjanda.

GESTAHÚS og GARDHÚS sérhönnuð fyrir íslenskar aðstæður

Sjá fleiri GESTAHÚS og GARDHÚS á tilboði á heimasíðunni volundarhus.is

Nánari upplýsingar á heimasíðu okkar volundarhus.is og í síma 864-2400.

Staðgreiðsla VISA Lán

www.volundarhus.is

GARDHÚS 4,4m²

GARDHÚS 4,7m²

GARDHÚS 9,9 m² án golfs

GARDHÚS 9,7m²

Pegar á reynir!

Fliegl
AGRARTECHNIK

6 til 20 t!

We are Fliegl.

www.fliegl.com

RAG - import export · Helluhraun 4 220-Hafnarfjörður
Tel + 354 565-2727 · Mobile + 354 892 7502 · Email: rafn@rag.is

Að bora eftir vatni er ævintýri líkast:

Hafa fundið heitt og kalt vatn sama daginn

– Bændur og sumarhúsaeygendur eru meðal viðskiptavina Árna Kópssonar og samstarfsmanna hans hjá Vatnsborun ehf.

Það eru margir sem hafa heyrt Árna Kópssonar getið í gegnum tíðina í tengslum við alls kyns ævintýramennsku og svaðilfarir. Hann er atvinnukafari og starfaði sem slíkur um árabil í fjölbreyttum verkefnum, meðal annars við sprengingar í höfnum og ýmis björgunarstörf. Þá er hann landsþekktur torfærurkappi en lengi vel keppti hann á torfærurjeppanum Heimasætunni sem margir muna eftir. Nú rekur Árni fyrirtækið Vatnsborun ehf. þar sem meginverkefnið snúast um það að finna heitt og kalt vatn og bora rannsóknarholur. Árni og samstarfsmenn hans ferðast vítt og breitt um landið og hafa víða komið við, meðal annars hjá bændum á ystu annesjum og inn til dala.

Bændablaðið hitti feðgana Árna og Matthías Leó úti á Kársnesi í Kópavogi þar sem fyrirtækið hefur aðsetur. Það var heldur rólegt yfir Árna þar sem hann er þessa dagana að jafna sig eftir bílslys sem hann lenti í fyrr í sumar. Þrátt fyrir hryggbrot og fleiri skeinur bar Árni sig vel og telur sig hafa sloppið með skrekkin.

Hvað er þarna niðri í jörðinni?

„Ég byrjaði í borbransanum fyrir um 22 árum síðan þegar við boruðum fyrstu holuna. Það hafði alltaf heillað mig að vita nánar hvað væri ofan í jörðinni. Ég er frá Patreksfirði þar sem ekki er heitt vatn í iðrum jarðar og ég hef alltaf haft áhuga á vatni frá því ég man eftir mér. Fyrir mörgum árum síðan vann ég fyrir mann að nafni Jökull Ólafsson. Hann hafði verið viðloðandi laxeldisbransann í byrjun níunda áratugarins en borferill minn byrjar á því að ég eignaðist bormastur sem hafði verið í hans eigu. Ég smíðaði bor í kjölfarið sem við notuðum mikið í sprengivinnu og bergfestur og slíkt. Þegar Hagvirki fór á hausinn keypti Jökull bor af þrotabúinu sem ég keypti af honum síðar. Þann bor er ég með enn þann dag í dag og hef ferðast með um allt land. Bornum höfum við haldið við og alltaf haldið gangandi. Auk þess er fyrirtækið með þrjá aðra bora sem eru ólíkir af stærð og gerð og henta mismunandi verkefnum,“ segir Árni.

Fyrst áhugamál með köfuninni

Þegar Árni byrjaði í borunum vann hann þau verkefni samhliða Köfunarþjónustu Árna Kóps ehf. sem hann rak um árabil. „Þetta var fyrst áhugamál með köfuninni. Síðan seldi ég meiripartinn úr fyrirtækinu árið 2006 og sný mér þá meira að boruninni og tengdum verkefnum. Við erum í ýmsum sértekum verkefnum, t.d. í sprengingum þar sem er eitt-hvað óvenjulegt við að eiga. Sonur minn, hann Matthías Leó Arnason, sér orðið að mestu um sjálfar borarnir en ég er í alls kyns brasi sem tengist þessu.“

Fjölbreytt verkefni fyrir bændur

Stærsti viðskiptavinahópur Vatnsborunar er sumarbústaðaeigendur, minni sveitarfélög, orkufyrirtæki og fyrirtæki sem þurfa að nota mikið vatn í sínum rekstri. Töluvert af bændum hefur leitað til þeirra feðga en í kjölfar eldgosanna í Eyjafjallajökli og í Grimsvötnum þurftu þeir að endurnýja og laga ótal vatnsból í Rangárvalla- og Skaftafellssýslu. Matthías Leó segir að bændur hafi lent í því að vatnsból hafi stíflast vegna öskunnar og skemmt „Vatnsból þornuðu upp og stífluðust því askan var svo fin. Við komum þá og boruðum holur fyrir bændur.“

Feðgarnir Árni Kópsson og Matthías Leó Arnason starfa saman við það að leita að heitu og köldu vatni. Auk þess rekur fjölbreytt verkefni á fjórur fyrirtækisins. Mynd / TB

Aðkoma hins opinbera ekki eins og áður

Heitavatsleit er alltaf í gangi en Árni segir að ríkið hafi minnkað aðkomu sína að þeim verkefnum á seinni árum. „Það hafa ekki verið settir neinir peningar í vatnsleit líkt og áður var gert. Áður fengu landeigendur styrki til vatnsleitar og það munaði um það,“ segir Árni. Hann segir dýrt að leita eftir heitu vatni og menn gera það fæstir upp á sitt einsdæmi.

Vatnsleitin oft happdrætti

Ferlið þegar landeigendur óska eftir því að fá borun á sínu landi er alla vega, segir Árni. „Stundum er þetta þannig að það eru boraðar tvær til þrjár holur og þær mældar. Ef það kemur út að hitinn er of lítill er farið annað en ef hitinn vex er haldið áfram að bora. Þetta er alltaf dálítið happa og glappa.“

Það er allur gangur á því á hvaða dýpi menn finna heitt vatn. Matthías segir að yfirleitt sé það allt frá 150 metrum og neðar en geti líka fundist á minna dýpi. Menn þurfa ekki að fara svo langt til að ná í kalt vatn. „Meðalstórt kúabú þarf um einn sekúnduliter af rennandi köldu vatni. Það er misjafnt á hvaða dýpi það næst. Mögulega á 15 metrum eða 115 metrum.“

Borinn Klaki að störfum nálægt Gullfossi, trukkurinn er rússneskur Úral, ágerð 1985. Mynd / MLÁ

Yfirbyggingin hjá Vatnsborun er ekki mikil. Skrifstofa fyrirtækisins er á 2. hæð í vinnugámi í Kársneshverfinu í Kópavogi. Mynd / TB

Árni segir að dæmi séu um að menn hafi fundið heitt og kalt vatn sama daginn. „Það var sumarbústaðaeigandi í Landsveitinni nálægt Galtalæk sem vildi bæði fá heitt og kalt vatn. Við náðum í 63°C heitt vatn fyrir hann og alveg ísjökulkalt vatn sama daginn úr

teimur holum. Kalda vatnið var að mig minnir á um 17 metrum og heita vatnið á rúmum 20 metrum. Þetta er nú mjög sérstakt en svona getur gerst þar sem er mikið af köldu vatni og heitar æðar liggja um svæðið,“ segir Árni.

Staðarval er mikilvægt

Staðarval fyrir borholur þarf vanda en Árni segir að þar ráði meðal annars vegalengdir og hversu auðvelt er að komast að þeim. Í flestöllum tilvikum eru teknar ákvarðanir um staði með verkkaupa og jarðfræðingum.

Tæknin er frumstæð og vinnan eilíft bras!

Bortæknin sem Vatnsborun notar er gömul og eins frumstæð og hún getur verið að sögn Árna. „Hamrarnir hafa eitthvað þróast í gegnum tíðina en þetta byggist á því að inni í hamrinum er kólfur sem lemur á krónuna. Síðan er stór loftþessa sem sér um að blása niður í holuna og blása ruslinu upp. Við notum líka hjólakrónur en þá er vatn eða loft notað til að láta þær snúast. Þær eru helst notaðar í dýpri holum eða þar sem einhver vandræði koma upp á.“

Við byrjum á því að fódra holurnar með stálrörum frá yfirborðinu og niður að klöpp eða niður fyrir vatnsborð. Þau geta verið á bilinu 6 og allt upp í 14 tommur eða stærra í þvermál. Við höfum borað lengst með stærsta bornum okkar um 800 metra. Við leitumst við að leysa hlutina á sem hagkvæmasta hátt og með sem minnstu raski.“

Árni segir að það sé sífelld bras og alltaf komi eitthvað upp á í starfi bormannsins. „Það er algengast að lenda í jarðlögum sem hrynja saman og þá þarf að dæla steypu niður í holuna og halda svo áfram að bora. Svo slitna glussaslöngur og tæki bila eins og gengur,“ segir Árni en bætir við að í hefðbundnum vatnsholum, t.d. fyrir bændur og sumarhúsaeygendur, þá gangi verkin yfirleitt vandræðalaust.

Borholur endast oftast mjög vel

„Í jarðskjálftum geta holur hrúnið en það er nú ekki algengt. Ef bergið er gott þá endast þær von úr viti. Það kemur fyrir að holur kulni eða dragi að sér jarðveg eða önnur efni sem stífla þær. Stundum þarf að bora holur upp á nýtt og hreinsa þær. Þá er borað niður á botn og blásið úr þeim af miklu afli,“ segir Árni.

Sum svæði betri en önnur

En er eitt svæði vinsælla en annað fyrir bormennina að vinna?

„Já, það er auðveldast að bora eftir vatni á Vatnsleysuströnd! Þar leysir svo mikið vatn undan hrauninu.“ Árni segir að vissulega séu sum svæði auðveldari en önnur. Það hafi t.d. verið talið hæpið að ná heitu vatni við Vegamót á Snæfellsnesi þar sem fyrirtækið hafi náð 127 gráðu heitu vatni upp úr um 800 metra djúpri borholu.

„Vatnið er lagt frá Vegamótum og í Miðhraun þar sem það var notað í hausþurrkunina sem brann fyrir skömmu síðan.“ Feðgarnir rifja upp að vísbendingarnar um heitavatsæðina hafi komið úr óvæntri átt. „Það kom huldukona úr Hafnarfirði og sagði við eigandann að þetta væri rétti staðurinn til að bora, þar væri orka. Það reyndist svo hárrétt hjá henni,“ segir Árni.

Kostnaður er mjög breytilegur

Kostnaður við að leita eftir heitu og köldu vatni getur verið afar mismunandi eftir efni og aðstæðum.

Oft fylgir borvinnunni dulúð og spenna. Hér er verið að bora 800 metra djúpa heitavatnsholu við Vegamót á Snæfellsnesi með bornum Jökli. Mynd / MLÁ

Það er alltaf gleðiefni þegar bormenn finna það sem þeir leita að. Mynd / MLÁ

Vinnuáðstæðurnar eru ekki alltaf auðveldar. Hér er verið að bora í Kerlingarfjöllum um hávetur. Mynd / MLÁ

Árni segir að verðbilið geti verið allt frá hálfri milljón og upp í 17 milljónir, þegar hann tekur nýleg dæmi. „Algengast er að borun eftir heitu vatni kosti í kringum eina milljón króna, það eru svona hefðbundnar boranir við sumarbústaði og fyrir bændur. Það er eitt og eitt tilvik þar sem kemur eitthvað upp á en almennt gengur þetta vel. Sum staðar erum við líka að taka meira að okkur, setja niður rotþrær eða leggja lagnir. Við tökum ekki að okkur að fara inn í hús en leggjum upp að þeim þegar menn vilja.“

Frágangur við borholur er einfaldur að sögn þeirra feðga. „Það er í raun bara rör upp úr jörðinni

og svo er settur hattur á endann á því. Dælan sjálf er ofan í holunni í flestum tilvikum og tækjabúnaður sem tengist nýtingu vatnsins er inni í húsi, t.d. þrýstikútur og pressustátíf sem kveikir og slekkur á dælunni.“ Að sögn þeirra er viðhald á dælunum einfalt. „Það er yfirleitt mjög lítið. Það kemur fyrir einstöku sinnum að það nuddast í sundur kapall og svo bila dælurnar sjálfar eins og gengur. Það eru til margar tegundir af dælum en við höfum mælt með Grundfoss-dælum sem hafa reynst mjög vel.“

Góður undirbúningur borgar sig

Árni segir að landeigendur geti búið

Minnsti bor þeirra feðga er að hluta til settur saman úr ólíkum tækjabúnaði inni á smíðaverkstæði Vatnsborunar. Mynd / TB

í haginn og undirbúið vatnsleitina. „Það er um að gera að vera í sambandi tímanlega. Oft þegar bændur hafa samband þá eru þeir stundum orðnir eða að verða vatnslausir! Sumir fara hins vegar í það að bora til þess að vera öruggir, hafa jafnvel lent í vatnsleysi og ætla ekki láta það henda aftur. Þá er holan til staðar ótengd. Það er yfirleitt þannig að flestir bora bara einu sinni. Þeir eru þá búnir að vera að velta fyrir sér að bora í 2–3 ár jafnvel. Flestallir muna eftir því þegar kemur að þessum árstíma, þ.e. þegar þeir eru á leiðinni í frí og eru að hefja framkvæmdir við sumarbústaðinn sinn. Reyndar er alltaf að stækka hópurinn sem hefur samband með góðum fyrirvara og vill reyna að vinna þetta eins hagkvæmt og hægt er, t.d. spara sér flutning og fleira,“ segir Árni.

Erum allir svolitlir smákóngar

Aðspurður um það hvort menn sammælist um borholur til þess að lækka kostnað segir Árni það ekki svo algengt. „Við Íslendingar erum svolitlir smákóngar. Menn vilja eiga sína eigin borholu og sitja einir að henni. Ef farið er út í það að setja upp veitu, þar sem margir eru á sömu holunni, þá er kostnaðurinn og reksturinn öðruvísi. Þú þarft í raun að vera með mjög mörg hús svo það borgi sig. Rekstrarkostnaðurinn er meiri, t.d. þarf einhver að sjá um viðhald og menn að deila kostnaði. Oft er það erfitt að eiga borholur í félagi, t.d. þegar fólk selur bústaðina sína og nýir eigendur koma inn. Við erum búnir að heyra og sjá alla veganna sögur í þessum dúr í gegnum tíðina. Ég myndi segja að ef menn vilja hafa þetta í fríði og hafa efni á því þá sé hentugra að eiga borholuna sjálfur á sínu landi.“

Það er stundum sagt að það sé auðvelt að veita vatn en erfiðara að þiggja það. Að þiggja vatn frá einhverjum öðrum sem getur skrúfað fyrir er snúnara. Þá ert þú undir nágrannanum kominn. Þetta skilja menn oft ekki fyrr en þeir hafa lent í einhverjum erfiðleikum.“

Mikil verðmæti falin í vatni og orku

Árni segir að það séu mikil verðmæti fölginn í orkunni sem margir bændur hafi aðgang að. Vatnið sé dýrmtætt en það eigi ekki síður við um möguleika í rafmagnsframleiðslu þar sem víða er hægt að setja upp smávirksjónir.

„Maður hefur á tilfinningunni að stóru fyrirtækin í rafmagnsgeiranum hafi takmarkaðan áhuga á því að bændur séu að byggja upp smávirksjónir. Það vantar að ýta mönnum út í þetta og hvatningin virðist ekki til staðar. Fyrir bændur geta verið mikil verðmæti fölginn í því að virkja bæjarlækinn. Þó t.d. 25 kW virkjun sé ekki mjög stór þá er það töluverð orka á ársgrundvelli sem hægt er að nýta í búskapinn og jafnvel selja inn á raforkunetið. Sama má segja um varmadælurnar. Þeir sem geta náð í 4-20 stiga heitt vatn og keyrt inn á varmadælu hafa töluvert upp úr því. Það eru mikil verðmæti falin í vatni og orku sem við eigum nóg af,“ segir Árni Kópsson að lokum. /TB

COOL - LITE SÓLVARNARGLER

ispan@ispan.is • ispan.is

Isplan
GLER OG SPEGLAR

Bændablaðið
á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bændablaðið)

ÓDÝR
Gleraugu með glampa- og rispuvörn

Verð 19.900 kr
Sérsmíðum samdægurs í styrk +/- 5.0 með cyl. til 2,0.

Hamrahlíð 17
Hús Blindrafélagsins
Sími • 552-2002

OPTIC REYKJAVÍK
SJÓNTÆKJAVERSLUN

plettac distribution

Pleltac vinnupallar til sölu.
Láttu öryggi og lausnir ráða ferðinni.

VINNUPALLAR EHF
s. 618 8418 • vinnupallarehf@gmail.com

Tómas Ponzi og Björk Bjarnadóttir hafa komið sér vel fyrir á jörðinni Brennholti í Mosfellsdal og rækta grænmeti, aðallega tómatu, halda hænur og býflugur. Kötturinn Moli er með á myndinni. /Myndir VH

Brennholt í Mosfellsdal:

Í Tómatalandi Ponzi

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Að Brennholti í Mosfellsdal hafa Tómas Atli Ponzi og Björk Bjarnadóttir komið sér vel fyrir og rækta grænmeti og aðallega tómatu, halda hænur og býflugur. Tómas stundaði nám í myndlist og tölvunarfræði en Björk er þjóðfræðingur með meistaraþróu í umhverfisfræði, hún starfar við Waldorf-skólann og sinnir skriftum.

Foreldrar Tómasar keyptu holtið árið 1965, byggðu lítið hús og fluttu þangað 1968. Tómas var þá níu ára gamall og hann segir að einu þægindin á staðnum, til að byrja með, hafa verið heitt rennandi vatn sem rann upp að íbúðarhúsinu. „Vatnið var ennþá heitt eftir að það fór í gegnum húsið og þá leitt í gegnum lítið gróðurhús og þaðan í litla sundlaug. Rafmagn og sími komu svo löngu seinna.“

Grænmetið sem Tómas og Björk rækta er mest til heimilisnota en einnig selja þau hluta uppskerunnar til veitingahúsa og í heimasölu. Einnig hefur Tómas verið fólk innar handar við að útvega fræ.

Tómas er mikill áhugamaður um tómatu og tómataræktun og hann ræktar 46 yrki af svokölluðum heirloom tómtum í upphituðu gróðurhúsi og önnur 32 kuldaþolin afbrigði í köldum óupphituðum bogahúsum. Auk þess sem þau rækta hvítlauk, salat, rauðrófur, sinnepskál, grænkál og margt fleira utandyra.

Kynntist ræktun gegnum föður sinn

Sem barn bjó Tómas ásamt fjölskyldu sinni í Bandaríkjunum í tvö ár og þar ræktaði faðir hans margskonar grænmeti og þar á meðal tómatu í stórum garði.

„Þabbi hélt ræktuninni áfram eftir að við fluttum að Brennholti og áhugi minn er eflaust spröttinn í gegnum hann. Ég kynntist sem sagt

Tómaturnir Utyonok og þýðir litla öndin. Utyonok er oftast hjartalaga og með spíss og verður appelsínugulur á litinn við þroska.

Kuldaþolinu bufftómatayrkið Katja sem rekur uppruna sinn til gamallar konu, Kötju, sem bjó við Baikalvatnið í Rússlandi.

tómtum í gegnum pabba og eftir að ég fór að rækta þá sjálfur fannst mér á einhvern hátt eins og ég hefði þennan ræktunaráhuga í mér.

Hvorugt okkar er menntað í garðyrkju, en við gerum hlutina með þeim hætti sem ég lærði af pabba og svo höfum við lært ýmislegt af mistökum og reynslu undanfarinna ára. Við Björk tókum við Brennholti fyrir sex árum og byrjuðum á því að hreinsa út út gróðurhúsinu og nýta það til að rækta tómatu.“

Heirloom - ættardjásn

„Ég komst fljótlega að því að tómatu sem almennt eru í ræktun,

eru ekki þeir tómatu sem ég er að sækjast eftir hvað varðar bragð og fjölbreytileika. Ég fór því að leita að yrkjum úti í heimi og hafði samband við fræsamök sem bjóða allskonar yrki og pantaði frá þeim yrki sem kallast heirloom eða ættardjásn eins og ég kalla þessi yrki á íslensku.

Heirloom-yrki eru gömul ræktunaryrki sem fólk hefur haldið til haga, jafnvel öldum saman, vegna einhverra eiginleika sem geta verið bragð, stærð eða þol gegn sjúkdómum og plágum eða vegna þess hversu harðgerð þau eru.

Heirloom-tómatayrki eru arfhrein þannig að hægt er að taka af þeim fræ og sá og fá upp plöntu sem er

Áhugi Tómasar á ræktuninni leynir sér ekki þegar hann sýnir tómatana.

erfðafræðilega eins og móðurplantan. Fyrstu yrkin sem ég fékk voru frá Bandaríkjunum eru sum afgömul yrki sem innflytjendur þangað höfðu haft með sér frá Evrópu en hafa varðveist og þróast í Bandaríkjunum.

Sum af þessum yrkjum döfnuðu vel í gróðurhúsinu hjá okkur og ég bæti við og prófa ný á hverju ári og í dag eru þau 46 í heita húsinu.“

Tómas segir mörg yrkjanna vera vel þekkt og eiga sér sögu og bætir við að það sé mest gaman að rækta eitthvað sem maður þekkir söguna af.

Björk segir að í flestum tilfellum séu yrkin varðveitt vegna bragðgæða. „Bragðið af þessum tómtum er mun betra en þeim tómtum sem við eigum

að venjast og ég þekki fólk sem helst borðar ekki tómatu en finnst þessir mjög góðir.“

Aðlögun að aðstæðum

Að sögn Bjarkar hafði hún engan áhuga á tómtum fyrir en Tómas fór að panta og prófa sig áfram með fræin. „Ég hef alltaf haft áhuga á ræktun en ekki tómtum sem slíkum en ég nýt þess að borða þá.“

Tómas segir ekki laust við að honum finnst það að rækta heirloom-yrki góft. „Maður tekur þátt í að varðveita yrkin og þar að auki er ræktun þeirra hér á landi praktísk þar sem yrkið aðlagast smám saman

Coeur de boeuf eða nautshjarta-tómatur. Þéttur og matmikill.

Safarikir tómatar og te.

Köldu plashúsin í Brennholti þar sem ræktaðir eru kuldapólnir tómatar.

aðstæðum. Ég tek frá á hverju ári og eftir nýja sáningu færast plantan nær því að þola betur aðstæður hjá okkur. Einnig vel ég bragðbestu tómata til að taka frá eini úr svo bragðgæðin haldi sér.

Auk Heirloom-yrkja er til mikið af góðum hybrid (F1) yrkjum sem hafa orðið til við frjövgun tveggja ólíkra arfhreinna yrkja og erfa það besta frá báðum. Dæmi um þetta er afbrigði sem kallast Sungold og er mjög sætur kirsuberjatómatur og mjög vinsæll í heimaræktun. En ef tekið er frá úr þeim tómötum fær maður ekki sama afbrigðið aftur. Það á við um öll hybrid (F1) yrki.

Tómas segir að það hafi orðið til ný tómataryrki í gróðurhúsunum hjá þeim með slysafrjövgun og að hann hafi tekið þau til framhaldsræktunar.

„Eitt þeirra, sem er blanda af Brandywine og Gold Medal, er sérstaklega bragðgott.“

Heitt gróðurhús og köld plashús

Tómataræktunin að Brennholt fer fram í heitu gróðurhúsi og tveimur köldum gróðurhúsum auk þess sem gerðar hafa verið tilraunir með að rækta þá í vermireitum.

„Upphitaða gróðurhúsið er um 90 fermetra og klætt með ylplastplötum og í því eru 46 afbrigði og meðal þeirra þrjú sem við seljum mest af og taka helminginn af húsinu. Afbrigðin sem seljast best heita Brandywine, Coeur de Boeuf eða nautshjartatómatur og Gold Medal. Brandywine er mjög bragðgóður, Coeur de Boeuf er sætur og með þunnu skinni en Gold Medal ávaxtakendur. Allt eru þetta stórir tómatar en við erum einnig með litla og mjög bragðgóða tómata í ræktun.

Í húsinu eru líka tómatar sem verða svartsanseraðir eins og gimsteinar og heita Black Beauty. Ég var ekki viss um að þeir næðu að dökkna þegar ég sáði þeim þar sem liturn er stýrt af útfjólubláu ljósi og plötturnar sem húsið er klætt með eiga að varna því, en þeir ná samt lit.

Ég er líka að prófa mig áfram með kuldapólni afbrigði af tómötum og er með 32 yrki í tveimur köldum bogahúsum, einnig með ylplasti. Mest er af tveimur rússneskum yrkjum sem heita Boney M og Utyonok sem þýðir litla öndin og er hjartalaga og með spíss og verður appelsínugulur á litinn við þroska. Einnig eru yrkin 0-33, Spiridonovskie og Arbalet.

Þau afbrigði fékk ég frá manni í Hvíta-Rússlandi sem hefur víðað að sér fræjum af gömlum rússneskum yrkjum og þar á meðal kuldapólnum yrkjum frá Síberíu. Ég fékk frá honum

fyrir fjórum árum 23 kuldapólni yrki sem ég er búin að rækta og taka af frá til áframræktunar.

Rússar hafa verið mjög duglegir við að þróa matjurtayrki sem almennur getur ræktað við margskonar og erfiðar aðstæður enda hefð fyrir því í Rússlandi að fólk rækta sitt grænmeti sjálf.

Tvö af yrkjunum sem ég er með koma frá Síberíu og voru sérstaklega þrúð til að þola mikinn kulda. Annað kallast Spiridonovskie og þolir allt að mínus 10° á Celsius og hefur gefið af sér ávöxt í yfirbyggðum vermireit hjá okkur. Hið er 0-33 sem eins og nafnið gefur til kynna þolir vítt hita-svið. Við erum einnig með nokkur norsk kuldapólni afbrigði sem hafa reynst mjög vel.

Helsta valdamálið við ræktun tómata í óupphituum plashúsum er rakinn og myglan sem honum fylgir og plantan á erfitt með að verjast. Góð loftræsting í húsunum er því mjög mikilvæg. Yrkin þola mygluna misvel en yfirleitt boðar hún endalok plantanna.“

Gæðin ræktuð burt

Tómas segir að allir tómatarirnir sem hann og Björk rækta séu ólíkir þeim tómötum sem fólk eigi að venjast úr stórmörkuðum.

„Það er himin og haf þar á milli. Tómatarirnir sem fólk fær í stórmörkuðum eru framræktaðir til að gefa mikla uppskeru á skömmum tíma, þola flutning og geymslu og til að líta vel út í hillum verslana. Það sem gerðist á móti var að bragðgæðin voru ræktuð úr tómötunum og í dag eru flestir þeirra bragðlausir að öllu.

Annað sem vert er að skoða í þessu sambandi er að ef þú ert með góðar og bragðmiklar afurðir þarf minna af þeim en bragðlitlum og bragðlausum afurðum. Það má kalla það vörusvik ef varan er útlitit eitt en ekkert innihald. Í dag er unnið að því hörðum höndum að fá bragð í stórmarkaðatómata aftur með því kynbæta þá með ættardjásnum.“

Rússnesku afbrigðin sett niður 1. maí

Ræktunartímabilið í Brennholti hefst með sáningu kuldapólinna tómatafbrigða um miðjan mars en afbrigðunum sem ræktuð eru í heita gróðurhúsinu er sáð í lok mars. Tímabilið stendur fram í miðjan september en einstaka tómatur er á plöntunum fram til jóla.

„Kuldapólnu afbrigðunum, sem við köllum Rússa, er plantað út á degi

Áður en faðir Tómasar steypti sundlauginu að Brennholti gerði hann sér ferð til vinafólks síns að Gljúfrasteini og fékk að mæla upp sundlauginu þar. Hann gæti þess svo vandlega að sin sundlaug væri tíu sentimetrum lengri en laug Nóbelskáldsins.

Afrakstur krossfrjövgunar Tómasar á besta afbrigðinu úr heita gróðurhúsinu, Brandywine, við helstu kuldapólnu afbrigðin í kaldahúsinu.

verkalýðsins 1. maí og að sjálfsögðu við undirleik Nallans. Hitakæru yrkin fara aftur á móti í jörð í heita gróðurhúsinu um miðjan maí.

Fyrstu tómatarirnir eru að koma í miðjum júlí og yfirleitt fyrir í köldu húsunum út af því að kuldapólnu afbrigðin eru fljótsprotnari. Eftir það fer allt á fullt og uppskeran er mest frá lok júlí og fram í miðjan september.“

Ræktunaraðferðir og bragðgæði

Tómas segir ræktunaraðferðina á tómötum og matjurtum yfir höfuð hafa gríðarlega mikið að segja um gæði uppskerunnar og bragðgæði afurðanna.

„Við notum eingöngu kindaskít við ræktunina sem við blöndum saman við sendinn jarðveg. Hver tómataplanta fær um það bil eina góða malarskóflu af kindaskít, örlítið af þamjöldi og litla skóflu af skeljasandi í vegamesti og það nægir þeim alveg út vaxtartímann.“

Ég vökva sjaldnar en sagt er að vökva eigi tómata og yfirleitt á fimm daga fresti og þá vel í einu. Það að vökva sjaldnar styrkir ræturnar og plöntuna í heild að þola ákveðið mótlæti. Ef plönturnar eru þindar upp með næringarefnum verður bragðið af ávöxtunum minna. Ég lít svo á að við séum á villigötum í matvælaframleiðslu í dag. Það er búið að taka matvælaframleiðsluna frá fólkinu. Allir einstaklingar ætti að fara að huga meira að því hvað þeir eru að borða og stunda eigin matjurtaræktun.“

Björk bætir við að þekking á uppruna matvæla og kunnáttu til að rækta sé mörgum lokuð bók og lítið sem ekkert kennd í skólum. „Margir halda að ræktunin sé flókin en hún er það ekki og allir sem hafa garð geta ræktað matjurtir.“

Tómas segir að fyrir ekki svo löngu hafa fólk kunnað að rækta matinn sinn sjálf og kunnað sögur um allt sem það borðaði.

Black Beauty. Meðalstórir og bragðgóðir tómatar sem dökkna við þroska og verða svartsanseraðir á litinn. Í bragðprófuninni kallaði Björk hann Vá-tómat vegna þess hversu góður henni fannst hann.

Meðal þess sem Tómas og Björk rækta utandyra eru mismunandi yrki af hvítlauk, salati, selleri, rauðrófum, sinnepskáli, grænkáli og kartöflur.

Hænur og býflugur

Auk þess að rækta grænmeti eru Tómas og Björk með átta hænur með hananum Rauð og býflugnabú. Björk segir hæurnar duglegar að verpa en að þær séu líka duglegar að fela egg. „Ég held að hæurnar verpi helmingnum af eggjunum inni í varphúsinu og hinum helmingnum úti þar sem við finnum ekki egg. Við erum því að fá um það bil helminginn af þeim eggjum sem við ættum að fá. Við erum með eitt býflugnabú í ár en þau voru þrjú í fyrra og uppskeran úr einu þeirra var 14 kíló. Okkur hefur gengið illa að láta búin lifa af vorin sem geta verið ansi rysjótt.“

Björk segir að ráðandi bragð af hunanginu hjá þeim sé mjaðjurt, blóðberg, hvönn og fífill. Við reynum að safna hunanginu áður en beitilyngið fer að blómstra því það verður svo stýft af lynginu.

„Vöxtur blómjurtu hefur eflst mikið eftir að fengum búin, fjalldalaffill er til dæmis farinn að mynda breiður í holtinu, og greinlegt að býflugurnar hafa góð áhrif á blómin.“

Hlaðborð og bragðprófun

Eftir að blaðamaður Bændablaðsins hafði skoðað gróðurhúsin og útræktunina með Björk og Tómasi var komið að því að smakka tómata. Hlaðborði af yrkjum var komið fyrir á borði út í sólinni ásamt vínberjaklassa, heimabökuðu brauði, ólífuoilú og grófu salti.

Tómas leiddi bragðprófunina og sagði sögur um yrkin og hvernig þeim hafi gengið að rækta þau. Milli þess sem blaðamaður Bændablaðsins hlustaði á sögurnar stakk hann upp í sig bitum af nýskornum tómötum sem hann fullyrði að séu þeir allra bestu sem hann hefur smakkað.

Fulltrúar Íslands á Heimsmeistaramóti smalahunda í Hollandi voru þau Elísabet Gunnarsdóttur með tíkina Pöndu og Aðalsteinn Aðalsteinsson með tíkina Frigg. Myndir / Aðalsteinn J. Halldórsson

Heimsmeistaramót Border-Collie smalahunda í Hollandi:

Íslenskir keppendur mættu til leiks á HM í fyrsta skipti

Smalahundafélag Íslands (SFÍ) varð aðildarfélag að alþjóðlegum samtökum Border Collie fjárhunda (ISDS) árið 2015. Í kjölfarið var félaginu boðið, í fyrsta skipti í sögu félagsins, að senda fulltrúa fyrir Íslands hönd á ISDS heimsmeistaramót Border Collie fjárhunda sem að þessu sinni var haldið í Hollandi 13. til 16. júlí sl. Er þetta í fyrsta skipti sem keppnin er haldin utan Bretlands. Heimsmeistaramótin eru haldin þriðja hvert ár en í ár voru 243 hundar skráðir frá 30 löndum. Fulltrúar Íslands voru Aðalsteinn Aðalsteinsson með tíkina Frigg og Elísabet Gunnarsdóttur með tíkina Pöndu.

Strangar reglur um flutning á milli landa

Yfirstíga þurfti ýmsar hindranir til að þátttaka Íslands gæti orðið að veruleika og einsýnt að þetta yrði bæði dýrt og tímafrekt. Íslensku keppendurnir voru engu að síður ákveðnir í að láta þetta ganga upp og leita lausna og leiða þannig að Ísland gæti nýtt þáttökurétt sinn. Reglur um innflutning hunda til Íslands eru mjög strangar og því var ekki hægt að koma með hundana beint heim aftur að keppni lokinni. Fyrst þurfa þeir að dvelja í mánuð úti eftir keppnina og í kjölfarið, eftir að þeir koma heim, þurfa hundarnir að fara mánuð í einangrun. Frigg og Panda eru báðar með afar gott geðslag og virðast ætla að takast á við allt þetta umstang vel.

Það oft spennuþrungio að fylgjast með fjárhundakeppnum sem ganga út á það að hundurinn smalar fjárhópi fyrirframákveðna leið.

Keppnin

Keppt var á þremur völlum í tvo daga. Þeir 7 (af 40 keppendum) sem voru með hæst skor eftir hvern dag á hverjum velli komust áfram í undanúrslit á þriðja degi, og þeir 16 sem voru stigahæstir þar komust áfram í úrslit á fjórða degi. Aðalsteinn keppti á velli 3 fyrsta daginn og Elísabet á velli 1 annan daginn. Allt hlaut 118 stig og Lisa 136. Stigin sem íslensku keppendurnir sáu hvað mest eftir töpuðust í úthlaupinu hjá Frigg sem krossaði og síðustu skiptingunni hjá Pöndu sem féll á tíma og varð til þess að lítið eða ekkert fékkst fyrir þessa liði. Annað gekk nokkuð vel og með smá meiri heppni hefði þetta stigaskor verið fljótt að breytast, en svoleiðis er það auðvitað alltaf. Að minnsta kosti 158–186 stig þurfti til að komast í undanúrslit en það var aðeins breytilegt eftir völlum og dögum. Tveir dómáram dæmdu hverja braut í forkeppninni og meðaltal mótsins í þessum forkeppnum var um 127 stig. Fullt hús stiga var 220

Aðalsteinn Aðalsteinsson með tíkina Frigg.

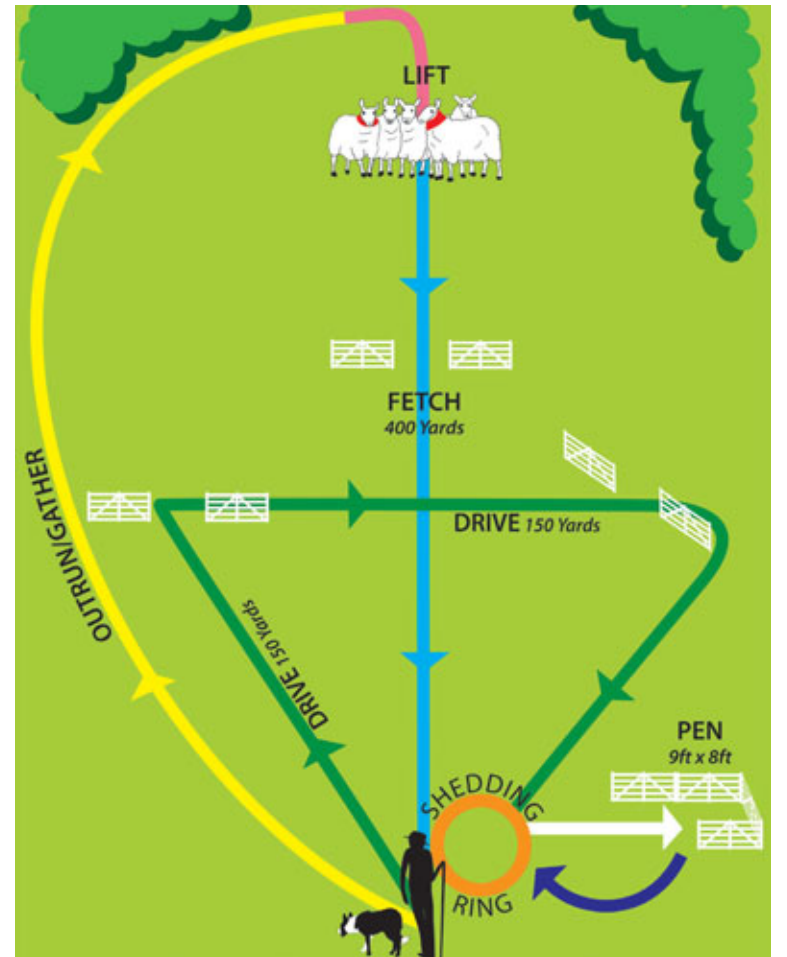
stig (2x110 stig) en hæst voru gefin 202 stig. Dómgæslan var ströng eins og við var að búast og refsað fyrir allt sem var minna en fullkomið. Fimm nýir dómáram dæmdu síðan í undanúrslitunum og úrslitunum.

Íslensku keppendurnir reynslunni ríkari

Það var mjög lærdómsríkt fyrir íslensku keppendurna bæði að undirbúa sig fyrir og að taka þátt í keppninni. Þeir koma heim reynslunni ríkari, búnir að fá að prufa að fara á stórt alþjóðlegt mót og kynnast umgjörð stórmóta, kindum með skott, dómgæslu á heimsmælikvarða og máta sig við allra bestu smala heims. Þessa reynslu taka þeir með sér heim og geta vonandi miðlað einhverju af henni þar. Þátttakan sannfærir að sama skapi vonandi aðra íslenska smala um að þetta er vel hægt og að slegist verði um sæti í liðinu að þremur árum liðnum.

Æfingin skapar meistarann

Á mótinu voru margir afar flinkir smalar og góðir hundar. Það er engin spurning að hæfileikar og ástundun skipta máli í þessu sem öðru. Þeir

Hefðbundin keppnisbraut í smalahundakeppnum.

Elísabet Gunnarsdóttur með tíkina Pöndu.

Jaran Knive frá Noregi með tíkina sína Gin sem var krýndur heimsmeistari.

sem eru að skila sér í efstu sætin eiga góða hunda, æfa stíft og keppa í fjölmörgum keppnum á ári. Við á Íslandi eigum góða hunda og góða smala sem við getum verið stolt af og eiga fullt erindi í svona keppni, en við þurfum að spýta í lófana ef við ætlum að glíma við þá allra bestu. Til þess að sá árangur náist þurfa íslenskir smalar að fá meiri keppnisreynslu. Því miður er ekki raunhæft fyrir Íslendinga að sækja keppni úti reglulega út af einangruninni og kostnaðinum við hana, en við gætum verið duglegri að halda keppni hér heima. A undanförunum árum hafa yfirleitt verið haldnar tvær keppni á ári. Í besta falli hafa þær verið þrjár. Til þess að ná upp enn meiri metnaði í greinina og fleiri þátttakendum þyrftu keppnirnar að vera fleiri en það.

Margir lögðu hönd á plóg

Á mótinu ríkti mikil samkennd og samstaða í bland við samkeppnina. Þarna var kominn saman hluti af stóru samfélagi sem tengir Border Collie eigendur um allan heim og Ísland er núna hluti af í gegnum ISDS. Íslensku nýliðarnir mættu velvild í hvívetna og í huga keppenda yfir vafa hafið að Ísland á að rækta tengslin við þetta alþjóðlega samfélag og nýta sér keppnisrétt sinn í framtíðinni. Keppendur og SFÍ vilja koma á framfæri þökkum til Bústólpa, Norðlenska, Landsbankans, 66

norður, Fjallalamb, Landstólpa, Dýrey, Tjörneshrepps, Skeiða- og Gnúpverjahrepps og Kvenfélagsins Öldunnar, sem styrktu þáttökuna og einnig öllum þeim sem hafa sýnt þessu áhuga og stuðning.

Norskur heimsmeistari

Þegar dómáram höfðu skilað inn sínu lokaáliti varð það Jaran Knive frá Noregi með tíkina sína Gin sem var krýndur heimsmeistari. Jaran er þekkt nafn í heimi smalahundanna og hefur verið sigursæll á mótum í gegnum tíðina. Arangur hans í þetta skipti er sérlega glæsilegur í ljósi þess að tikin hans Gin er ekki nema rúmlega tveggja ára. Í næstu tveimur sætum þar á eftir komu tveir kappar sem einnig eru kunnuleg nöfn í þessum geira, þeir Kevin Evans frá Wales með hundinn sinn Ace og Serge van der Zweep frá Hollandi með hundinn sinn Gary. Þess má geta að Gary er faðir heimsmeistarans Gin.

Í flokki ungra smala 21 árs og yngri var Karianne Buer frá Noregi hlutskörpust með hundinn sinn Allie. Í öðru sæti var Logan Williams frá Wales með hundinn sinn Ned og í þriðja sæti Sverre Kvinnesland frá Noregi með tíkina sína Heather.

England sigraði liðakeppnina, Kanada var í öðru sæti og Noregur í því þriðja.

/Aðalsteinn J. Halldórsson

**STARFSMENN S.S. SMÍÐIR,
RAFVIRKJAR, PÍPARAR,
BIFREIÐASTJÓRAR,
VÉLVIRKJAR OG MÁLARAR**

PROVENTUS

Starfsmannabjónusta

551 5000

Ármúla 15, 108 Reykjavík - www.proventus.is - proventus@proventus.is

Kanadískur ostagerðarmaður miðlar þekkingu sinni á fimm daga löngu námskeiði:

Leyndardómar náttúrulegrar ostagerðar

Í október mun kanadískur ostagerðarmaður og bóndi, David Asher, veita innsýn inn í leyndardóm ostagerðar á fimm daga löngu námskeiði sem haldið verður í Bragganum í Birtingarholti. Það er parið Erna Skúladóttir og Bjarki Þór Sólmundsson hjá Góðgresi sem standa fyrir námskeiðinu.

Á námskeiðinu munu þátttakendur láta reyna á gerð ýmissa tegunda osta og mjólkurvara. Farið verður í tengsl á milli osta og mismunandi vinnsluáferðum. Erna segir námskeiðið nýttast öllum þeim sem hafa áhuga á ostum og ostaframleiðslu.

„Mér finnst best að vera sem tengdastur því sem maður lætur ofan í sig. Auk þess að hafa stjórn á því hvað maður er að nota í ostana sína þá er ostagerð er mikið handverk,“ segir Erna.

Sjálf hefur hún verið að prófa sig áfram í ostagerð en hafði áhuga á að læra meira. Hún átti bók eftir David.

„David vinnur ostagerð á gamlan náttúrulegan hátt. Vinnslan er svólítið eins og súrdeig er í brauðgerð. Þannig eru náttúrulegu gerlarnir í mjólkinni notaðir til að búa til ostanna en engir tilbúnir gerlar. Ég hafði samband við David því mig langaði að fara á námskeið hjá honum. Við fóru aðeins að spjalla og það endaði með að við buðum honum hingað að halda námskeið.“

Rekur lífrænt bú í Kanada

David Asher rekur lífrænt bú og ostagerð í Bresku Kólumbíu í Kanada og er höfundur bókarinnar The Art of Natural Cheesemaking. Hann rekur ferðaskólann The Black Sheep School of Cheesemaking og ber út boðskap náttúrulegrar ostagerðar víða um heim.

„Á námskeiðinu fer hann yfir alla helstu þætti ostagerðar á fimm dögum. Hann byrjar á að sýna hvernig maður býr til jógúrt og skyr og grunnosta á borð við rjómaost. Svo færir hann sig yfir í mozarella og mjúkoستا. Þaðan í hvítmyglu og blámygluosta og harða osta. Síðasta daginn fer hann líka í gerð ricotta

Erna Skúladóttir myndlistarmaður í Birtingarholti og Bjarki Þór Sólmundsson hjá Góðgresi standa fyrir ostagerðarnámskeiðinu. Myndir / úr einkasafni

Byrjað verður á að sýna hvernig maður býr til jógúrt, skyr og grunnosta á borð við rjómaost. Síðan verður farið yfir í mozarella og mjúkoستا. Þaðan í hvítmyglu- og blámygluosta, harða osta og ricotta.

David Asher mun fara yfir alla helstu þætti ostagerðar á námskeiðinu.

og notkun á afgangsafurðum í ostagerð,“ segir Erna.

Jóga og hugleiðsla í upphafi hvers námskeiðsdags

Námskeiðið er haldið í Bragganum, en þar var rekið kaffihús og leirvinnustofa. Þátttakendum býðst að gista á gistiheimilinu á Syðra-Langholti. Allt uppihald er innifalið í námskeiðinu ásamt jóga- og hugleiðslutímum í upphaf hvers dags. Námskeiðið er ætlað um 20 þátttakendum og nánari upplýsingar má finna á vefsíðu Braggans, bragginnstudio.is. /ghp

Börnin í Skógum undir Eyjafjöllum nýttu góða veðrið og fóru í reiðtúr um skógræktina í liðinni viku. Um allt land hefur verið einmuna blíða síðustu daga þó að á stöku stað hafi hvesst allrækilega. Nú er verslunarmannahelgin fram undan og viðbúið að ferðalangar elti góða veðrið. Þá er tilvalið að skima eftir fjölmörgum hestaleigum sem bjóða upp á þá einstöku upplifun að ríða út í íslenski náttúru. Mynd / Birna Sigurðardóttir

Kelfort.is

LOKSINS KELFORT Á ÍSLANDI!
HÁGÆÐA BYGGINGAVÖRUR

Kelfort leikur ágústmánaðar á Facebooksíðunni: kelfort.is

DEILA - LÆKA OG KVITTA OG ÞÚ ERT KOMINN Í POTTINN

Vinningur ágústmánaðar er 20 W Led vinnuljós með Li-lion 7,4V batteríi. Vörunúmer 1525139 hjá www.kelfort.is

www.kelfort.is
S: 7747090
eggert@brix.is

Kiktu inn á www.bbl.is

HÆNSNA STAMPUR

Góð nýjung fyrir allar tegundir alifugla

- Inniheldur vítamín – steinefni og korn
- Minnkar goggunaráreyti
- Má nota í lífrænum búskap
- Gott verð

Sendum um allt land
www.fodur.is

FB
FÓÐURLANDAN

Korngörðum 12 - 104 Reykjavík - Sími 570 9800 - fodur@fodur.is - www.fodur.is

IS HURÐIR | BÍLSKÚRSHURÐIR | IÐNAÐARHURÐIR

- ✓ ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA, SMÍÐI OG SAMSETNING
- ✓ ALLAR HURÐIR SMÍÐAÐAR SAMKVÆMT MÁLI
- ✓ MARGAR ÚTFÆRSLUR OG LITAMÓGULEIKAR
- ✓ ÁRATUGA REYNSLA STARFSMANNA Í HURÐUM
- ✓ HÁGÆÐA HRÆFNI
- ✓ ÞOLA VEL ÍSLENSKT VEDURFAR
- ✓ STUTTUR AFGREIÐSLUTÍMI

ÝMSAR GERÐIR & ÚTFÆRSLUR

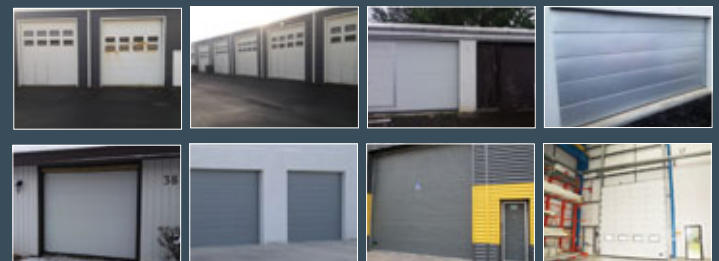
YFIR 20 ÁRA REYNSLA Í HURÐUM Á ÍSLANDI

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA

STÍLHREINAR BÍLSKÚRSHURÐIR

FYRIR BÍLSKÚRIN

ÖFLUGAR IÐNAÐARHURÐIR

FYRIR IÐNAÐINN

FÁÐU HEIMSÓKN
SÖLURÁÐGJAFI OKKAR KEMUR A STABINN,
VETIR FAGLEGA RÁÐGJAF OG GERIR ÞÉR VERÐTILBOÐ.
VINSAMLEGAST ÓSKIÐ EFTIR HEIMSÓKN
Í SÍMA 865-1237 EDA Á logi@ishurdir.is

IS HURÐIR
Sími 564 0013 | www.ishurdir.is

HAFÐU SAMBAND
✓ IS Hurðir ehf.
✓ Reykjalundi, 270 Mosfellsbæ
✓ Sími: 564 0013
✓ logi@ishurdir.is / 865 1237
✓ www.ishurdir.is

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS

Kinverskur málsháttur segir að bambus sé allt fyrir suma og eitthvað fyrir alla.

Bambus – planta fortíðar, nútíðar og framtíðarinnar

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Bambusrækt á sér langa sögu í Austurlöndum og þar er hann ómissandi hluti af daglegu lífi fólks. Íslendingar þekkja bambus aftur á móti helst sem byggingarefni í húsgögn og sem forvitnileg viðbót í austurlenskri matargerð. Bambusar eru grös og vaxa hraðast allra planta í heiminum.

Ekki er vitað hversu mikil heimsframleiðsla á bambus er en plantan dafnar best í hitabeltisloftslaginu í kringum miðbaug. Kínverjar framleiða mest allra þjóða af bambus. Indland og Eþíópía eru í öðru og þriðja sæti. Framleiðsla í löndum í Suðaustur-Asíu eins og Indónesíu, Vietnam og Tælandi er talsverð auk þess sem bambus er framleiddur í stórum stíl í Afríku, Suður-Ameríku og suðurfylkjum Bandaríkjanna.

Talið er að villtur og ræktaður bambus vaxi á tæpum 40 milljón hekturum lands í heiminum.

Kína er stærsti útflytjandi bambus í heiminum og í kjölfarið koma Pakistan, Vítínam, Indónesía, Eþíópía, Tæland og Kólumbía.

Evrópusambandið sem heild er stærsti innflytjandi bambuss í heiminum. Bandaríkin eru næststærsti innflytjandinn, því næst koma ríki eins og Kína, Japan, Indland, Tæland, Kanada, Astralía og Bútan.

Ekki er til heilstæð samantekt um innflutning á bambus til Íslands.

Stöngull bambusa er ólíkur að lit eftir tegundum, græn, gulur, rauður, blár, svartur og röndóttur.

Grasafraði

Bambusar eru einkimblöðungar, fjölærar og sigrænar grastegundir af grasætt. Bambusar skiptast í yfir 100 ættkvíslir sem greinast aftur í vel yfir eitt þúsund mismunandi tegundir og ræktunarafrígröð.

Bambusar verða yfirleitt nokkurra áratuga gamlir, 40 til 80, og sumar tegundir verða yfir 100 ára gamlar. Þeir geta geta vaxið sem lágvaxið gras og líka náð allt að 30 metra hæð og stofn hæstu tegundanna verið 30 til 40 sentimetrar að þvermáli. Bambusar geta því verið sannkallað risagras en flestir eru milli tveir og þrjú metrar að hæð.

Rót bambusa er jarðstöngull

sem sendir frá sér rötarskot sem nýjar plöntur vaxa upp af. Blöðin eru sverðlaga og misstór og breið eftir tegundum. Stöngull bambusa er að öllu jöfn holur og ólíku að lit eftir tegundum, grænn, gulur, rauður, blár, svartur og röndóttur.

Sumar bambustegundir geta lifað í allt að 130 ár en plönturnar eru það sem kallast monocarpí sem þýðir að þær eru þeirri náttúru gæddar að blómstrar einu sinn á ævinni og drepst að lokinni fræmyndun. Blómin vaxa á öxum og fræin kallast bambushrisgrjón í Kína og á Indlandi.

Allir einstaklingar sömu tegundar blómstra á svipuðum tíma á svipuðum slóðum í heiminum og það getur tekur fræin tvö ár að

Bambusar eru fljótvaðir og blaðfallegir.

spíra. Risapandabirnir eru mjög háðir bambus og nærast nánast eingöngu á einni tegund af honum og það einhæfa mataræði hefur reynst þeim afdrifarikt. Meðan á endurnýjun bambusana stendur drepast margir pandabirnir úr hungri og eins og gefur að skilja hefur þetta einnig veruleg áhrif á efnahag bænda sem lifa af bambusrækt. Víða í Austurlöndum var og er sumstaðar litið á það sem merki um komandi harðindi þegar bambusinn fer að blómstra.

Lemúrar á Madagaskar éta bambus með bestu lyst og það gera fjallagórrillur í Afríku líka. Górrillurnar eru sérstaklega sólgænar í gerjaðan safu í vaxtarsprotum sem gerir þær ölvaðar.

Bambusinn er harðgerður en þrífst best í hlýju og röku loftslagi og frjósömum jarðvegi og margir tegundir þola talsvert frost, að -30° gráðum á Celsius. Jarðvegurinn sem þeir vaxa í má ekki vera of blautur því þá fúna ræturnar.

Bambus er eina plantan sem lifði af sprenginguna í Hírósíma og geislavirknina sem henni fylgdi þegar Bandaríkjamenn vörpuðu Stóru bombunni á borgina árið 1945. Rötarskot var tekið af plöntunni og komið fyrir í fríðarsafninu í Hírósíma sem er í raun safn um ógnir kjarnorkusprengjunnar.

Sagt er að bambuslundur framleiði 35% meira af súrefni er trjálundur af sömu stærð.

Bambusar skipta því verulegu máli varðandi súrefnisframleiðslu og kolefnisjöfnun í heiminum.

Saga og útbreiðsla

Steingervingar benda til að bambus hafi vaxið villtur í Evrópu þar sem nú er Pólland fyrir fjórum milljónum ára. Bambuss er getið í indversku spekiritunum Rigveda sem rituð voru meira en 1000 árum fyrir upphaf okkar tímatala.

Heimildir vitna um að Kínverjar hafi notað flugdreka með bambusgrind til að senda skilaboð í heraði tveimur öldum fyrir Kristsburð. Auk þess sem Kínverjar og aðrar þjóðir í Asíu nýttu bambus sem byggingarefni fyrir hús og brýr og sem fæðu.

Rómverski sagnaritarinn Plinius sem var upp á öldinni fyrir fæðingu Krists minnst á bambus í náttúrusögu sinni. Heimild Pliny mun vera bréf sem Alexander mikli átti að hafa skrifað Aristótelesi.

Bambusinn hefur mesta útbreiðslu í Austur- og Suðaustur-Asíu en á náttúruleg heimkynni í öllum heimsálfum, í dag, utan Evrópu og Suðurskautlandsins. Hann finnst sem dæmi villtur í Himalæjafjöllum, Japan, Kóreu, Ástralíu, Afríku sunnan Sahara, á Madagaskar, Andesfjöllum, Argentínu, Síle, Mið-Ameríku og suðurríkjum Bandaríkjanna.

Bambus er ræktaður sem skrautjurt í gördum víða um heim og bambusstangir eru vinsælar sem viðhald fyrir hávaxnar skrautplöntur.

Í náttúrulegum heimkynnum sínum vex hann allt frá sjávarmáli og upp á fjallsbrún. Bambus þykir einstaklega góður til að binda jarðveg vegna rótaskotanna og því oft ræktaður í hliðum þar sem hætta er á flóðum. Bambus vex mjög hratt og dæmi er um rúmlega 90 sentimetrar vöxt á sólarhring og sagt er að það megi horfa á fljótsprottnustu tegundirnar vaxa.

Allt fyrir suma og eitthvað fyrir alla

Talið er að austurlandabúar hafi verið farnir að nýta bambus fyrir rúmum átta þúsund árum. Jurtin er talin svo mikilvæg að kínverskur málsháttur segir að bambusinn sé allt fyrir suma og eitthvað fyrir alla.

Úr þráðum plöntunnar eru ofnir nytjahlutir eins klæði, körfur og mottur, búinn til pappír, blek og skriffæri, burstar og sófar. Smíðaðar eru kerrur, reiðhjól, brim-, snjó- og hjólabretti og húsgögn og margs konar hljóðfæri úr bambus, flautur og trommur. Dæmi er um pípuorgel sem eingöngu var smíðað úr bambus. Frumbyggjar Ástralíu nota bambus í didgeridú. Sveigjanleiki bambus gerir hann hentugan í veiðistangir.

Bambus er notaður í eldhúshöld, ausur, sleifar og skurðarbretti og í potta til að sjóða í súpur og hrisgrjón. Reist eru hús úr bambus, burðabitar, vegir, gólf, þak og rennur, allt úr bambus. Bambus er einnig notaður sem eldiviður og kol unninn úr honum.

Þegar Thomas Edison var að prófa sig áfram með glóðarperuna var hann búinn að prófa nokkur þúsund mismunandi efni í þráðinn þegar hann reyndi bambusþráð og viti menn, það kom ljós. Burðargrindin í fyrstu flugvél Wright-bræðra var úr bambus.

Stönglar bambussins eru holir að innan og því léttir og þola mikla sveigju. Þetta hafa Austurlandabúar notfært sér og smíðað báta úr bambus. Þessar merkilegur plöntur tengjast bátum einnig á annan hátt og segir Marco Polo frá því í ferðasögu sinni frá þrettándu öld að Kínverjar flétti kaðla úr bambusþráðum og noti þá til að draga báta á land. Persneskir munkar notuðu hola göngustafi úr bambus til að smygla lirlfum silkiorma frá Kína til Evrópu á sjöttu öld.

Loftið á Barajas-flugstöðinni í Madrid á Spáni er klætt með bambus

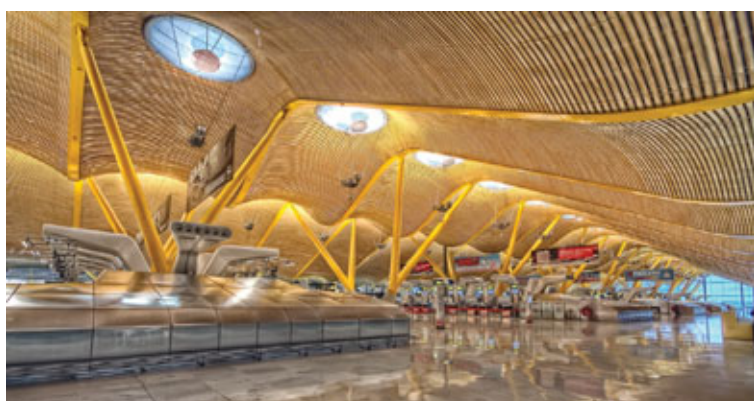
Bambus er notað sem byggingarefni og í stillansa.

Bambuseiginkonan er hólkur ofinn úr bambus sem er lagður í rúm og menn sofa með þá við hliðina á sér.

Í þessu húsi eru burðabitar, veggir, gólf, þak og rennur, allt úr bambus.

Loftið á Barajas-flugstöðinni í Madrid á Spáni er klætt með bambus.

Bambuseiginkona og pyntingartól

Í Japan er til það sem kallast bambuseiginkona. Eiginkonan er hólkur ofinn úr bambus sem er lagður í rúm og menn sofa með þá við hliðina á sér. Tilgangurinn er að leggja annan fótinn yfir hólkin en um hann streymir kalt loft sem kemur í veg fyrir að menn svitni mikið á heitum nóttum.

Bambus hefur ekki alltaf verið notaður í svona fríðsamlegum tilgangi. Hann hefur verið notaður til að búa til vopn, barefli, boga og örvar og eldvörpur svo dæmi séu tekin.

Til eru sögur af því að hann hafi verið notaður sem pyntingartól. Menn voru bundnir yfir nýspröta og hann látinn vaxa inn í augun eða kvíðarholið og gegnum fórnalambið. Í Víetnamstríðinu voru stríðsfangar vistaðir í búrum gerðum úr bambus og var búrum með föngunum í

oft komið fyrir í vatni til að auka óþægindi þeirra.

Margir indverskir kotbændur lifa í einskonar bambusveröld allt frá vöggju til grafar. Börn sofa í bambusvöggju, fullorðnir vinna á bambusökkrum og notast við bambusverkfæri. Bændurnir nota bambus sem föður fyrir búfé og borða hann sjálfir og að loknu ævistarfinu eru þeir bornir til grafar á bambusbörum.

Bambusbækur

Bambus skipar stóran sess í menningarheimi Austurlanda fjær. Í Kína eru til tvö þúsund ára gamlar, þrjátíu sentimetrar langar, bambusrullur sem bundnar eru saman í bók. Rullurnar eru ótrúlega endingargóðar og margar þeirra vel læsilegar enn í dag. Qis Shi Huang keisari, sem uppi var 259 til 210 fyrir Krist, skipaði svo fyrir að bækur Konfúsíusar yrðu brenndar

Bambus er ræktaður sem skrautjurt í gördum víða um heim.

Mynd/VH

Bambus fylltur með hrisgrjónum.

Bambus vex mjög hratt og sagt er að það megi horfa á fljótsprottnustu tegundirnar vaxa.

og nokkrir munkar grafnir lifandi. Bókunum var komið undan með því að grafa þær í jörð. Hundrað árum síðar voru þær teknar í sátt að nýju og grafnar upp. Þær voru að mestu óskemmdar og undirstaða þess sem vitað er um kenningar Konfúsíusar.

Bambus í matinn

Bambus þykir hið mesta lostæti og víða nýttur sem fæða. Búddamunkar líta á bambus sem sælgæti og ekki að undra þar sem hann er ein af fáum fæðutegundum sem þeir mega neyta.

Sprotarnir þykja bestir rétt áður en þeir koma upp úr jörðinni og segir sagan að bændur sem rækta bambus fari um akrana berfættir og leiti þannig að sprotum sem eru að skjóta upp kollinum. Til þess að halda þeim mjúkum hreykja þeir upp smá þúfum til að teffa fyrir því að vaxtarsprotinn komist í birtu.

Í Indónesíu er vinsælt að skera unga vaxtarsprotu bambusa í sneiðar og sjóða í kókossafa. Súrsaðir vaxtarsprotar eru vinsælir um alla Asíu og hafa verið á boðstólum hér á landi og ferskir sprotar með baunum og karry eru taldir lostæti í Nepal.

Bambusjurtin er þekkt sem lækningarturt og enn eru hefðbundin lyf úr þeim notuð á sjúkrahúsum í Kína gegn margháttar sjúkdómum í öndunarvegi. Jurtin er notuð í ástarlyf en nýsprötarnir líkjast nashyrningshornum. Um tíma og eflaust enn flytja bændur á Indlandi þá út sem slík, en eins og flestir vita þykir fátt betra til að hressa upp á kynlífið en mulið nashyrningshorn.

Trúarbrögð og þjóðtrú

Á Indlandi er bambus tákn um vináttu en í Kína getur hann tákna allt í senn, langlífi, stolt, þolgæði og tómt hjarta.

Samkvæmt sköpunarsögu frumbyggja Andamaneyja og fjölda annarra frumbyggja á eyjum í Kyrrahafinu óx fyrsti maðurinn og konan af bambus. Í Malasíu segir frá manni sem sofnaði undir stórum bambus og dreymdi konu. Þegar maðurinn vaknaði klauf hann stofn bambussins og fann draumkonuna inn í honum.

Í sköpunarsögu Patangoros Indíána í Kólumbíu reið flóð yfir jörðin og aðeins einn maður lifði af. Síðasti

maðurinn ráfaði einmanna um jörðina í mörg ár í leit af félagsskap en fann engan. Að endingu sá meistari himinsins, Guð, aumur á manninum og steig niður til jarðar og gaf manninum tvo bambusa. Meistari himinsins skapaði konu úr öðrum bambusnum og hús handa manninum og konunni úr hinum.

Bambushljóð

Eins og áður hefur komið fram eru smíðuð hljóðfæri úr bambus en bambusinn á líka sín eigin hljóð og sumir segja að það séu fallægustu hljóð í heimi. Þegar vindurinn blæs milli sverðlaga blaðanna myndast eins konar blanda af gusti og skjáfí sem hefur róandi áhrif á sál og líkama.

Þegar jurtin er í sem örustum vexti gefur hún einnig frá sér hljóð. Krafturinn er svo mikill þegar nývöxturinn brýtur sér leið upp úr jarðveginum og rífur sig gegnum rótarbjörgina að það heyrst hljóð ekki ósvipað því þegar tappi er tekinn úr kampavinsflösku. Þeir sem hafa upplifað þetta segja að það sé eins og að ganga í gegnum ævintýraskóg og heyra skógarpúkana gera sér glaðan dag.

Bambus á Íslandi

Á Íslandi er lítið af bambus í gördum enn sem komið er. Gulbambus sem upprunninn er í Himalajafjöllum hefur reynst ótrúlega harðgerður og hefur vaxið ágætlega í nokkrum gördum Reykjavík.

Þrátt fyrir að bambus sé sjaldgæfur ætti það ekki að koma í veg fyrir að hann sé ræktaður í garðskálum. Bambus er afskaplega blaðfallægur og fljótsprotinn og auðvelt er að fjölga honum með skiptingu og fátt er unaðslegra en að sitja í fallægum gróðurskála eða úti í garði og horfa á lítinn bambus og drekka rauðvín með elskunni sinni.

Gamli traktorinn

Volvo – ég rúlla

Fyrsta Volvo-bifreiðin var smíðað í Svíþjóð árið 1927. Hugmyndin að baki bílunum var að framleiða bíl sem þyldi erfiða vegi eða öllu heldur vegslóða í sveitum Svíþjóðar og kuldann í landinu. Á latínu þýðið orðið volvo „ég rúlla“.

Volvo hóf framleiðslu á dráttarvélum undir lok seinni heimstyrjaldar enda hrundi sala á bifreiðum en á sama tíma jókst eftirspurn mikið eftir traktorum til matvælaframleiðslu. Fyrstu Volvo-traktorarnir voru hannaðir og framleiddir í samvinnu við sænska dráttarvélaframleiðandann Bolinder-Munkell sem Volvo keypti síðan árið 1973.

Fyrsta Volvo dráttarvélin kom á markað 1944 en Volvo T41 eins og týpan kallaðist var í raun lítið annað en Bolinder-Munkell GB-MV-1 undir vörueiti Volvo og öðruvísi á litinn. Bolinder-Munkell var grænn en Volvo rauður. Vélin í báðum var átta strokka, girarnir fimm og báðar voru fánlegar á stálfjólum eða gúmmítútum og náðu tíu kílómetra hraða.

Minni dráttarvélar

Á árunum eftir heimstyrjöldina síðari dró úr eftirspurn eftir stærri dráttarvélum og Volvo hóf framleiðslu á minni traktorum með fjögurra strokka vél sem kallaðist Volvo T21.

Eftir að Volvo yfirtók Bolinder-Munkell var öll dráttarvélaframleiðsla Volvo flutt í verksmiðjur Bolinder-Munkell.

Nafni Bolinder-Munkell var haldið við í nokkur ár en þar sem nafnið Volvo var þekktara á heimsvísu varð það ofan á og nafnið Bolinder-Munkell dæmt til gleymsku.

Á sjöunda áratug síðustu aldar jókst eftirspurn eftir kraftmiklum traktorum aftur og árið 1966 setti Volvo á markað vél sem var 100 hestöfl og kallaðist T800. Á sama

tíma voru skandinavískir dráttarvélaframleiðendur leiðandi í öryggismálum dráttarvéla eins og bifreiðum.

Árið 1978 hófu Volvo og finnski dráttarvélaframleiðandi Valmet samstarf sem stóð í nokkur ár. Volvo hætti framleiðslu á traktorum árið 1985.

Volvo dráttarvélar á Íslandi

Samkvæmt því sem segir á heimasíðu Fornvélafélags Íslands komu ellefu Volvo dráttarvélar til Íslands árið 1949 en síðan virðast þær hverfa af markaði hér. Á heimasíðu Landbúnaðarsafns Íslands segir í frétt frá 2004 að það ár bættist í safnkostinn Volvo T22 dráttarvél árgærd 1949. „Vélin er vestan úr Valþjófsdal, gefin af þeim Guðmundi Steinari Gunnarssyni og bróðursonum hans,

þeim Þorfinni og Þresti Þorvaldssonum, frá Þorfinnsstöðum. Vélin er í mjög góðu standi og henni fylgir sláttuvél frá West-erásmaskiner.

Á sinni tíð máttu fyrstu eigendurnir, Björgmundur á Kirkjubóli og Gunnar á Þorfinnsstöðum, brjótast með vélinni yfir óvegi um Ófæru, enda þetta fyrsta vél sem í Dalinn kom. Þar gegndi hún ýmsum hlutverkum um árabíl en naut góðs atlætis hjá Þorvaldi, syni Gunnars, á Þorfinnsstöðum síðari árin en síðan Guðmundi bróður hans.

Volvóinn er safninu fengur því á sinni tíð var sams konar vél á Hvanneyri, sem margir hafa spurt eftir. Fáar vélar þessarar gerðar komu til landsins, líklega aðeins um tugur, en þær reyndust hins vegar vel.“ *NH*

UTAN ÚR HEIMI

Loftslagsmál:

Úlfaldaprump og hreinleikavottorð

– Úlfaldar losa að meðaltali 46 kíló af metani á ári, með ropi og viðrekstri

Í Ástralíu hefur komið upp sú hugmynd að slátra úlföldum til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda. Einnig hefur komið til tals að selja einstaklingum og fyrirtækjum hreinleikavottorð sem jafngilda losun gróðurhúsalofttegunda þeirra úlfalda sem yrðu slátrað.

Áætlað er að yfir 14% af heildarlosun gróðurhúsalofttegunda í heiminum megi rekja til landbúnaðar. Stór hluti þess er á formi metans frá nautagripum en talið er að allt að 35% þess metans sem losnar út í andrúmsloftið vegna athafna manna, megi rekja til kvikfjárræktar.

Úlfaldar losa að meðaltali 46 kíló af metani á ári, með ropi og viðrekstri, sem jafngildir nálægt 1150 kílóum af koltvísýringi og er tæpur helmingur af árslosun nautgripa og tæplega sex sinnum meira en losun sauðkindar.

Fjöldi úlfalda í heiminum er tæpar 30 milljónir samkvæmt tölfraeðideild Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, FAOSTAD. 23,5 milljón úlfaldar eru sagðir vera í Afríku, 4,2 milljónir í Asíu en það sem upp á vantar er dreift um Evrópu og Norður-Amaríku. Talsvert mikið er einnig um úlfalda í Ástralíu.

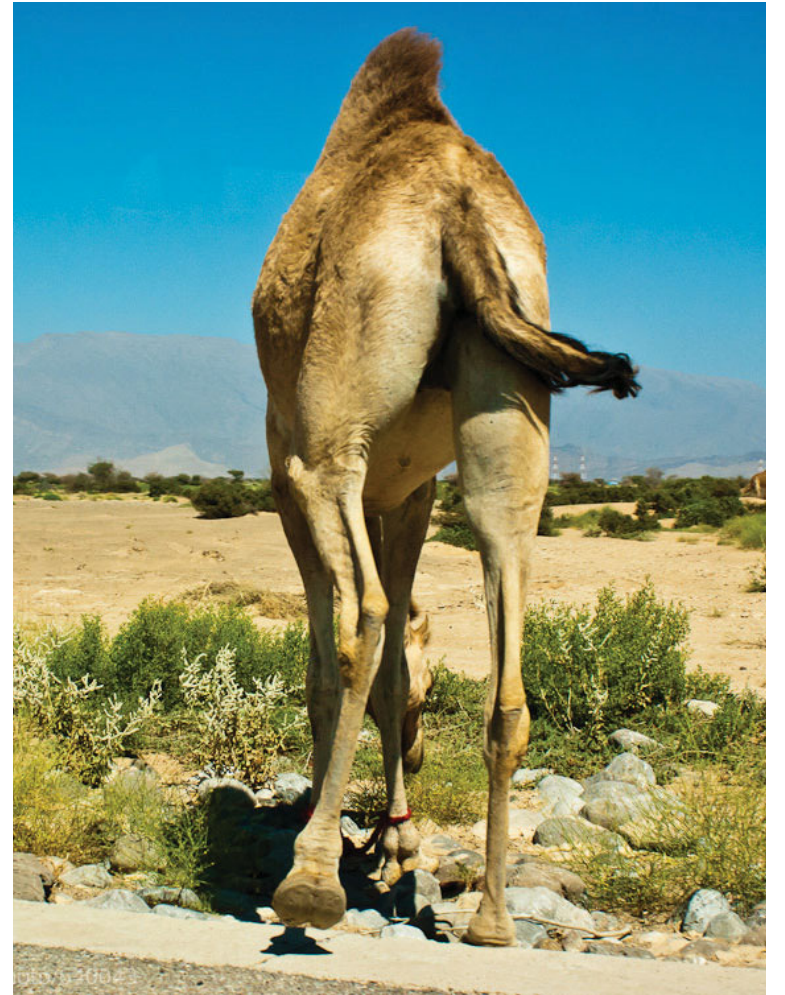
Úlfaldar í Ástralíu

Yfirvöld í Ástralíu hafa líkt og margir um víða veröld áhyggjur af vaxandi losun gróðurhúsalofttegunda og hækkun lofthita í heiminum af þeirra völdum. Þar sem úlfaldar gefa frá sér talsvert mikið magn af metani hefur komið upp í Ástralíu sú hugmynd að smala saman úlfaldahjörðum með þylrum. Hugmyndin gengur út á að fella dýrin úr loft eða senda þau í slátruhús og nota kjötið til manneldis og í gældýrafóður.

Með því að fækka úlföldunum er tilgangurinn að draga úr losum gróðurhúsalofttegunda í Ástralíu og minnka kolefnisfótspor álfunnar um leið.

Losunarkvóti úlfalda

Fyrirtæki í Ástralíu sem kallast Northwest Carbon hefur lagt til að einstaklingar og fyrirtæki geti keypt sér kolefniskvóta eða

Fjöldi úlfalda í heiminum er tæpar 30 milljónir.

hreinleikavottorð fyrir þá úlfalda sem yrðu feldir.

Kolefniskvótinn sem einstaklingar eða fyrirtæki mundu fá í sinn hlut jafngilti því magni af gróðurhúsalofttegundum sem áætlað er að úlfaldinn mundi gefa frá sér í ákveðinn tíma. Einstaklingunum og fyrirtækjunum er svo frjálst að nota viðbótakvótann að vild til dæmis með því að auka neyslu sína eða framleiðslu sem gefur frá sér gróðurhúsalofttegundir.

Hreinleikavottorð seld úr landi

Óneitanlega minnir þetta á skrípa-leikin með sölu sumra íslenskra orkufyrirtækja á hreinleikavott-

orðum til erlendra fyrirtækja sem nota jarðefnaeldsneyti og kjarnorku við sína framleiðslu. Salan á hreinleikavottorðunum leiðir svo til þess að á pappírnum eru 79% af raforku á Íslandi sögð framleidd með kjarnorku og jarðefnaeldsneyti en erlendu fyrirtækin fá syndaaflausn.

Á samsvarandi orkureikningum Ástrala sem kaupa hreinleikavottar vegna úlfalda sem eru felldir mun eflaust koma fram að orkan sem þeir nota sé að hluta til úlfaldafret. Íslenskir nautgripa- og sauðfjár-bændur ættu hér að sjá sér leik á borði og athugað hvort þeir geti ekki selt frá sér losunarkvóta nautgripa og sauðfjár fækki þeir gripum. *NH*

Neysla landbúnaðarafurða:

Rússar auka kjötneyslu

Neysla á kjöti í Rússlandi hefur aukist um tvö kíló á mann á þessu ári miðaða við árið 2016 og er í dag 75,2 kíló. Einungis 3% Rússa líta á sig sem grænmetisætur.

Kjötneysla í Rússlandi hefur aukist jafnt og þétt frá árinu 2000. Aldamótaárið var neyslan 43,5 kíló á mann en er í dag 75,2 kíló. Neysla á svínakjöti hefur tvöfaldað frá aldamótum til dagsins í dag og er nú tæpar 26 kíló á mann.

Mikil aukning í neyslu kjúklingakjöts

Neysla á nautakjöti dregst lítillega saman milli ára 2016 og 2017 en neysla á lambakjöti hefur aftur á móti staðið í stað og er ríflega tvö kíló á mann.

Neysla á alifuglakjöti hefur aukist úr 30 kílóum á mann árið 2013 í 33,7 kíló 2017.

Tryggir neytendur kjöts

Verð á svínakjöti lækkaði um 8 til 10% á síðasta ári en verð á fuglakjöti hefur að mestu staðið í stað og er kjúklingakjöt ódýrasta kjötið á markaði í Rússlandi um

Rússar þykja tryggja kjötætur og einungis 3% þjóðarinnar líta á sig sem grænmetisætur.

þessar mundir. Verð á nautakjöti hefur aftur á móti hækka um 4 til 6% milli ára.

Talið er að verð á svínakjöti eigi eftir að lækka enn frekar í Rússlandi á næstu árum og eftirspurn að aukast samhlíða því.

Nýleg könnun í Rússlandi sýnir

að Rússar eru tryggja kjötætur og að einungis 3% þjóðarinnar líta á sig sem grænmetisætur. Könnunin sýndi einnig að með minnkandi kaupmætti sýndu neytendur tilhneigingu til að kaupa ódýrara kjöt, sérstaklega ódýrt fuglakjöt. *NH*

Kjörsvæði þessara fugla á Íslandi er að stórum hluta innan eignarlanda bænda sem hafa atvinnu af nýtingu landsvæðisins. Því er þekking þeirra á umgengni um land í þágu fuglalífs mikilvæg. Mynd/Lilja Jóhannesdóttir

Dr. Lilja Jóhannesdóttir kannaði tengsl landbúnaðar og vaðfuglastofna í ljósi aukinnar landnýtingar:

Bændur viljugir að taka tillit til fuglalífs við landnýtingu

Vaðfuglar um allan heim standa höllum fæti, að hluta til vegna landnýtingar og ákefðar landbúnaðar. Ísland er mikilvægt varpsvæði fyrir sjö tegundir vaðfugla sem allar hafa hnignandi stofna á heimsvísu. Dr. Lilja Jóhannesdóttir kannaði viðhorf bænda í tengslum við fuglavernd og landnýtingu.

Lilja heimsótti bændur víða um land í rannsóknarskyni.

„Í Evrópu má leiða líkum að því að nokkrum vaðfuglategundum hafi verið útrýmt af stórum svæðum samhliða útbreiðslu ræktaðs lands og aukinni landbúnaðarframleiðslu. Miklu fé er kostað til að reyna að vernda og byggja upp þá litlu stofna sem eftir standa,“ segir dr. Lilja Jóhannesdóttir sem kannaði tengsl landbúnaðar og vaðfuglastofna á norðlægum slóðum í lokaverkefni sínu frá Líf- og umhverfisvísinda-deild Háskóla Íslands.

Sjö tegundir vaðfugla eru algengar á landbúnaðarsvæðum á Íslandi: stelkur, jaðrakan, tjaldur, hrossagaukur, lóupræll, heiðlóa og spói. Þessar tegundir finnast um allt land en þéttleiki þeirra er nokkuð mismunandi milli landshluta.

Kjörsvæði þessara fugla á Íslandi er að stórum hluta innan eignarlanda bænda sem hafa atvinnu af nýtingu landsvæðisins. Því er þekking þeirra

á umgengni um land í þágu fuglalífs mikilvæg. Lilja ákvað að kanna viðhorf þeirra og heimsótti hún bændur víða um land og ræddi við þá um náttúruvernd og landnotkun.

Bændur jákvæðir fyrir fuglavernd

Samkvæmt niðurstöðum rannsókna hennar er líklegt að flatarmál ræktaðs lands aukist á næstu árum.

„Ég spurði bændur hvort þeir hygðust auka flatarmál ræktaðs

lands á næstu fimm árum. Yfir helmingur, eða 63%, sögðust vera líklegir eða mjög líklegir til að auka við ræktað land. Nokkrir voru hlutlausir en af þeim 20% sem sögðust ólíklegir eða mjög ólíklegir til að auka ræktun kváðust 8% ekki hafa meira land til ræktunar,“ segir Lilja.

Þá spurði Lilja um viðhorf til fuglaverndar. „Nær allir bændur, eða 97% þeirra, sögðu að það væri mikilvægt eða mjög mikilvægt að hafa ríkulegt fuglalíf á jörðum sínum. Eldri bændur reyndust ívið jákvæðari fyrir fuglavernd en þeir yngri. Þegar ég spurði hvort bændur tækju tillit til fugla við landnotkun sögðust aðeins um 30% þegar gera það. Þegar ég spurði um hvaða aðgerðir það væru sem bændur gripu til fyrir fugla voru algengustu svörin að þeir reyndu að hlífa fuglum í slætti og tjörnum við raski,“ segir Lilja.

Myndu ekki seinka slætti

Lilja kannaði ennfremur afstöðu þeirra til nokkurra þátta varðandi landnotkun í þágu fuglalífs.

„Yfir helmingur bænda taldi að þeir myndu gjarnan stýra beit fyrir fugla ef upplýsingar um slíkt lægju fyrir. Þá var spurt hvort bændur væru líklegir til að hlífa tjörnum og pollum

Yfir helmingur bænda myndu stýra beit fyrir fugla ef upplýsingar lægju fyrir. Mynd/Tómas Grétar Gunnarsson

við framræslu. Yfir 90% sögðust þegar gera það eða vera líklegir til að hlífa þessum mikilvægu búsvæðum,“ segir Lilja.

Að síðustu var spurt hvort að mögulegt væri að seinka slætti ef það gæti hjálpað fuglum en flestir töldu það ómögulegt vegna norðlægrar stöðu landsins. Fæstir töldu að greiðslur myndu breyta afstöðu þeirra.

Vefsíða væntanleg

Af þeim svörum sem hún fékk má draga þá ályktun að íslenskir bændur séu yfir höfuð meðvitaðir um mikilvægi ríkulegs fuglalífs á landi

sínu. Þeir eru jafnframt líklegir til að stýra almennri landnotkun á jörðum sínum til hagsbóta fyrir fugla, en sér í lagi ef þeir hefðu upplýsingar um hvaða hluti jarðarinnar væru mikilvægastir.

Því væri þörf á aðgengilegum upplýsingum fyrir bændur og ætlar Lilja að bæta um betur. Hún hlaut nýverið styrk úr Náttúruverndarsjóði Pálma Jónssonar til að útbúa vefsíðu sem innihalda mun upplýsingar um mikilvægi íslenskra búsvæða fyrir þessar tegundir sem og verndaraðgerðir og leiðir sem bændur geta nýtt sér til að auðga fuglalíf á landi sínu.

/ghp

NONNI TRAVEL

SLÓVENÍA
KRÓATÍA
UNGVERJALAND

Flottir pakkar í boði

Beint flug frá Akureyri
22.-29. ágúst

Slóvenía

Beint flug frá Akureyri
22.-29. ágúst

Króatía

Beint flug frá Akureyri
22.-29. ágúst

Ungverjaland

Beint flug frá Akureyri
22.-29. ágúst

Verð frá
184.000 kr.

Nánari upplýsingar: Nonni Travel • Sími 461 1841 • www.nonnitravel.is

ÁLBOX

Frábær geymslubox.
16 mismunandi stærðir.

15%
Sumar-
afsláttur

VERÐ M/VSK OG 15% AFSLÆTTI	
Staflanleg box:	
29L-40x30x24,5cm	kr. 18.392
47L-55x35x24,5cm	kr. 20.553
91L-75x35x35cm	kr. 20.869
76L-55x35x38cm	kr. 22.134
140L-87x46x35cm	kr. 24.242
157L-75x55x38cm	kr. 25.925
240L-75x55x59cm	kr. 28.458
163L-115x35x39cm	kr. 37.748
Ekki staflanleg box:	
A 58 lítra	kr. 10.540
A 86 lítra	kr. 12.648
A 118 lítra	kr. 13.702
A 160 lítra	kr. 26.350
Á mótörhjól og fjórhjól	
C 32 lítra	kr. 15.810
C 41 lítra	kr. 17.918
C 35 lítra moto	kr. 18.972
C 36 lítra moto	kr. 21.080

Kletthálsi 3 | 110 Reykjavík | sími 540 4900

www.arctictrucks.is

EXPLORE WITHOUT LIMITS

Einbreiðar brýr geta reynst óvönum öikumönnum hættulegar. Þær eru víða á Austurlandi.

Myndir / úr safni Austurbrúar

Sjálfsagnarstofnunin Austurbrú fagnaði fimm ára afmæli í vor: Nauðsynlegt að samgöngukerfið innan fjórðungsins sé boðlegt

– segir Jóna Árný Þórðardóttir framkvæmdastjóri Austurbrúar

„Við Austfirðingar þekkjum mætavel þá stöðugu samkeppni sem ríkjandi er um mannaúð og atvinnutækifæri, höfum þurft að horfa á eftir fólki sem leitar betra lífs annars staðar. Þessu viljum við með öllum ráðum breyta,“ segir Jóna Árný Þórðardóttir, framkvæmdastjóri Austurbrúar.

„Hér er í gangi markviss stöðugreining og markaðssetning á Austurlandi sem ákjósanlegu svæði til búsetu, til að starfa í, heimsækja og til fjárfestingar. Á vegum Austurbrúar, sveitarfélaga á Austurlandi og fleiri aðila á fjórðungnum hefur á undanförunum árum verið unnið að verkefniinu Áfangastaðurinn Austurland og er innleiðing þess nú í fullum gangi.“

Samgöngumál í brennidepli

Austurbrú er sjálfsagnarstofnun, stofnaðilar eru 32 talsins, m.a. sveitarfélög á Austurlandi, háskólar landsins, helstu fagstofnanir, stéttarfélög, hagsmunasamtök atvinnulífs og framhaldsskólar. Austurbrú var stofnuð 8. maí 2012 og fagnaði því fimm ára afmæli sínu nýverið. Markmið með

Jóna Árný Þórðardóttir framkvæmdastjóri Austurbrúar.

stofnun hennar var að vinna að hagsmunamálum íbúa Austurlands og að veita samræmda og þverfaglega þjónustu í tengslum við atvinnulíf, menntun og menningu. Austurbrú var fyrsta stofnun sinnar tegundar hér á landi. Á þeim fimm árum sem

Frá stofnundi Austurbrúar árið 2012.

Mynd / Gunnar Gunnarsson

liðin eru frá stofnun hennar hafa skipst á skin og skúrir, það hefur gefið á báttinn á stundum, jafnvel svo duglega að tvísynt var um reksturinn um skeið. Hin síðari ár hefur ágætis jafnvægi náðst og reksturinn skilað hagnaði. Starfsmenn Austurbrúar eru 21 talsins og hefur Jóna Árný veitt félaginu forstöðu í þrjú ár.

Austurland nær yfir stórt landssvæði, frá Djúpvogum til Vopnafjarðar, og eru þéttbýlisstaðirnir á svæðinu alls 12. Til að svæðið virki sem ein heild þurfa samgöngur

innan þess að vera greiðar og segir Jóna að samgöngumálin séu ávallt í brennidepli í fjórðungnum enda sé víða pottur brotinn þegar að þeim málaflokki kemur. Fjöldmörg brýn verkefni á sviði vegamála bíða úrlausnar áður en sá draumur Austfirðinga rætist að komast greiðfært á milli staða.

Staðirnir þurfa að tengjast saman

Íbúar Austurlands eru um 10.300 og sveitarfélögin innan fjórðungsins eru

fimm talsins: Djúpvogshreppur, Breiðdalshreppur, Fjarðabyggð, Fljótsdalshérað, Fljótsdalshreppur, Borgarfjarðarhreppur, Seyðisfjarðarkaupstaður og Vopnafjarðarhreppur. „Það skiptir okkur meginmáli að samgöngur milli staða séu eins og best verður á kosið, að staðirnir tengist saman og íbúar geti nokkuð óhindrað sótt atvinnu, heilsugæslu, nám, þjónustu og annað hvar sem er innan fjórðungsins. Góðar samgöngur eru forsenda þess að samfélagið fyrir austan virki og því leggjum við mikla áherslu á þann málaflokk, en vissulega er víða pottur brotinn og margt sem þarf að vinna til að staðan geti talist viðunandi.“ Jóna Árný bendir á að um 25% af vöruútflutningi landsins, m.a. sjávarfang, ál og fleira, komi frá Austurlandi „og því er nauðsynlegt að samgöngukerfið innan fjórðungsins sé boðlegt,“ segir Jóna.

Ný Norðfjarðargöng verða bylting

Nú hillir undir að ný Norðfjarðargöng verði tekin í notkun og segir hún að um verði að ræða byltingu í samgöngumálum fjórðungsins. Eftir

UXI GÆÐASTÍGVÉL

Prautreynd við íslenskar aðstæður og hafa reynst afar vel.

Öryggisstígvél
Verð: 10.800

„UXA stígvélin eru mjúk, þægileg og slitsterk, þau henta mjög vel í bústörfin“
Sigurjón Hjaltason
Kúa og fjarbóndi í Raftholti, Holtum

Vinnustígvél
Verð: 9.800

„Ég hef notað UXA stígvélin nær daglega í allan vetur og þau eru ennþá eins og ný! Þau eru létt og þægileg og ég get hikaust mált með þeim“
Kristinn Guðnason
Fjallkongur á Landmannaafreitti og bóndi í Árbæjarjáleigu.

SÖLUAÐILAR:

- Lífland Lynghálsi
- Lífland Borgarnesi
- Lífland Blönduósi
- Lífland Akureyri
- Lífland Hvolsvelli
- Baldvin og Þorvaldur, Selfossi
- Varahlutaverslun Björns, Hellu
- Kaupfélag Borgfirðinga
- KM Þjónustan, Búðardal
- Kaupfélag V-Húnavetninga
- Kaupfélag Steingrímsfjarðar
- Ferrozink Akureyri
- Verslunin Eyri, Sauðárkróki
- Verslunin Tákn, Húsavík

Þægileg og endingargóð
Einangrun gegn kulda (-20)
Gripgóður og stamur sóli

FJALLI.IS Vild ehf • Bæjarlind 6 • 201 Kópavogi • Sími: 578-5050 • vild@vild.is

Staldren®

Umhverfisvænn undirburður

- Hlutlaust sýrustig
- Bindur ammoniak
- Tilvalið fyrir undirburð
- Staðfest virkni gegn bakteríum og sveppagróm

Sendum um allt land
www.fodur.is

FB
FÓÐURBLANDAN

Korngörðum 12 - 104 Reykjavík - Sími 570 9800 - fodur@fodur.is - www.fodur.is

Malarvegir eru víða á Austurlandi og eitt mikilvægasta samgönguverkefnið er að fækka þeim eins og hægt er.

var til málþings eystra í lok liðins árs þar sem m.a. var fjallað um þau áhrif sem göngin hefðu á atvinnulíf og samfélag. Jóna Árný var í hópi frummælenda og tók þann pólinn í hæðina að leita eftir sjónarmiðum unga fólksins, nemenda við Verkmenntaskóla Austurlands í Neskaupstað. Það sé hópur sem mikið er á ferðinni og horfi oft á annan hátt á málin en hinir eldri. „Það verður gríðarleg samgöngubót þegar ný göng verða tekin í notkun og við hlökkum mikið til. Við opnun ganganna skapast fjölmörg tækifæri en ekki síst verður auðveldara fyrir okkur íbúa fjórðungsins að komast á milli staða. Fjórðungssjúkrahúsið er í Neskaupstað, eina skurdstofa landshlutans og fæðingardeild, þannig að brýnt er að aðgengi íbúa að staðnum sé gott,“ segir hún.

Oddsskarðsgöng voru mikil samgöngubylting en nú hillir undir að ný göng til Norðfjarðar opni.

Ferðamönnum hefur fjölgað fyrir austan og brýnt að vegakerfið ráði við aukna umferð.

Samgöngur stækka atvinnu- og þjónustusvæði

Opnun nýrra Norðfjarðarganga, líkt og Fáskrúðsfjarðarganga áður, mun stækka atvinnu- og þjónustusvæðið á Mið-Austurlandi. „Fyrir okkur hér á svæðinu er mikilvægt að tengja byggðir saman með góðum samgöngum, það þarf að rjúfa þá einangrun sem oft verður að vetrarlagi þegar ófært er og að efla svæðið svo það virki sem eitt atvinnu- og þjónustusvæði. Aðstæður á Seyðisfirði eru þannig að vetrarlagi að við það verður ekki unað lengur. Það er afskaplega brýnt að haldið verði áfram rannsóknum á jarðgangakostum til að leysa einangrun Seyðisfjarðar. Það er næsta stóra verkefni á sviði jarðgangamála hér um slóðir,“ segir Jóna Árný.

Margir vegir beinlínis hættulegir

Á óskalista Austfirðinga eru ekki einungis jarðgöng. Mörg verkefni á sviði vegamála eru á þeim lista sem nauðsynlegt er að ráðast í og nefnir Jóna Árný þar m.a. lagningu slitlags á malarvegi sem víða er að finna og endurbyggingu vega, alltof margir vegakaflar séu beinlínis hættulegir vegfarendum, t.d. kaflar í kringum suðurfirðina, um Breiðdal og í Borgarfirði eystra, sama gildi um ýmsa vegi á Upphéraði. Umferðarþungi hafi vaxið í takt við

til að dregið er úr tíðni. „Þetta verður vítahringur og mikil hindrun. Þessi staða er einmitt uppi núna og kemur sér illa fyrir samfélagið fyrir austan sem og annars staðar á landinu.“

Þurfum ekki alltaf að finna upp hjólið

„Önnur lönd hafa unnið á þessu vandamáli og áhugaverðasta lausnin sem ég hef skoðað hefur verið nefnt „skoska leiðin“. Í henni felst að íbúar með lögheimili á svæðunum fái sérstakan stuðning til að nýta flug í félagslegum tilgangi og rökstuðningurinn er sá að þetta snúist um jafnrétti til þess að njóta þess sem höfuðborgin hefur upp á að bjóða. Stuðningurinn nær bara til þess þegar fólk af þessum svæðum er að nýta flug í félagslegum tilgangi en ekki þegar fólk flýgur á vegum fyrirtækja eða stofnana. Þetta er mjög áhuga-verð útfærsla sem Skotar hafa notað og það er mín skoðun að það sé þess virði að skoða með hvaða hætti hægt væri að útfæra hana fyrir Ísland. Við þurfum ekki alltaf að finna upp hjólið. Reynslu annarra landa eigum við að vera duglegri að nýta okkur til að vinna að uppbyggingu blómlegrar byggðar um allt land,“ segir Jóna Árný.

Nú í haust, í október, standa atvinnuþróunarfélög á landsbyggðinni, þ.m.t. Austurbrú og Byggðastofnun, fyrir ráðstefnu þar sem sjónum verður beint að innanlandsfluginu sem almenningsamgöngum á Íslandi. Dagskráin er í mótun en líkt og yfirskrifin gefur til kynna verður rætt um mikilvægi flugs sem samgöngumáta fyrir landsbyggðina.

Sameiginleg gátt að Austurlandi

Nú í mars síðastliðnum var opnaður nýr vefur; austurland.is sem er afrakstur verkefnisins Áfangastaðurinn Austurland. Það hófst haustið 2014 og þá á vegum Ferðamála-samtaka Austurlands og snérist í fyrstu um ferðaþjónustu, en tók að sögn Jónu breytingum í vinnuferlinu. Fleiri komu að og verkefnið varð viðtækara, m.a. varð þáttur heimamanna í fjórðungnum ekki síður mikilvægur en það sem snéri að ferðafólki. Fengin var til liðs sænskur ráðgjafi sem unnið hafði að svipuðum málum erlendis. Afrakstur þessa verkefnis má sjá á hinum nýja vef, sameiginlegri gátt að Austurlandi, þar sem finna má margvíslegar upplýsingar um landshlutann sem gagnast bæði heima- og ferðamönnum.

„Þessi vefur veitir innsýn í líf okkar og við væntum þess að hann muni með tímanum þróast í einskonar sameiginlega rödd okkar sem hér búum. Það má segja að kjarni þessa verkefnis sé sú trú okkar að við höfum frábæra náttúru, sögu, menningu, samfélög og fólk, að fjórðungurinn sé og verði okkur áfram endalaus uppspretta innblásturs. Við erum stolt af því að vera íbúar Austurlands,“ segir Jóna.

MPB

Belgagri

Twenty-One flugnaeitur

Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjarrækt.

- Asameþifos er hraðvirkasta efnið á markaðnum
- Eina fáanlega flugnaeitrið sem má bæði úða og pensla
- Virkni í allt að 12 vikur
- Laðar skordýr að með ferómóni og lóðunarefni
- Eina fáanlega efnið sem drepur við inntöku og snertingu

Sölustaðir:
 Bústólpi
 Fóðurblandan
 Jötunn
 Kaupfélag Borgfirðinga
 Kaupfélag Vestur-Húnvatinga
 Verslunin Eyri
 Vélaval

Streymi heildverslun ehf. | Goðanesi 4 | Akureyri
 Sími: 588 2544 | streymi@streymi.is | streymi.is

Bændablaðið

Smáauglýsingar - bbl.is

bœnda

FERDIR

Aðventuþrýði í Prag

2. - 9. desember

Fararstjóri: Pavel Manásek

Í þessari skemmtilegu aðventuferð gistum við í þremur heillandi borgum. Í hverri þeirra kynnumst við fagurlega skreyttum jólamörkuðum með fjölbreyttum varningi og sýnishorni af því dæmigerða í mat og drykk heimamanna. Við hefjum ferðina í Pilsen í Tékklandi, förum svo til heimsborginnar Prag og endum ferðina í Nürnberg í Þýskalandi.

Verð: 186.600 kr. á mann í tvíþýli.
Mjög mikið innifalið!

Bokaðu núna á baendaferdir.is

Sími 570 2790 | bokun@baendaferdir.is | Síðumúla 2, 108 RVK

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

HUSQVARNA K 760
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230

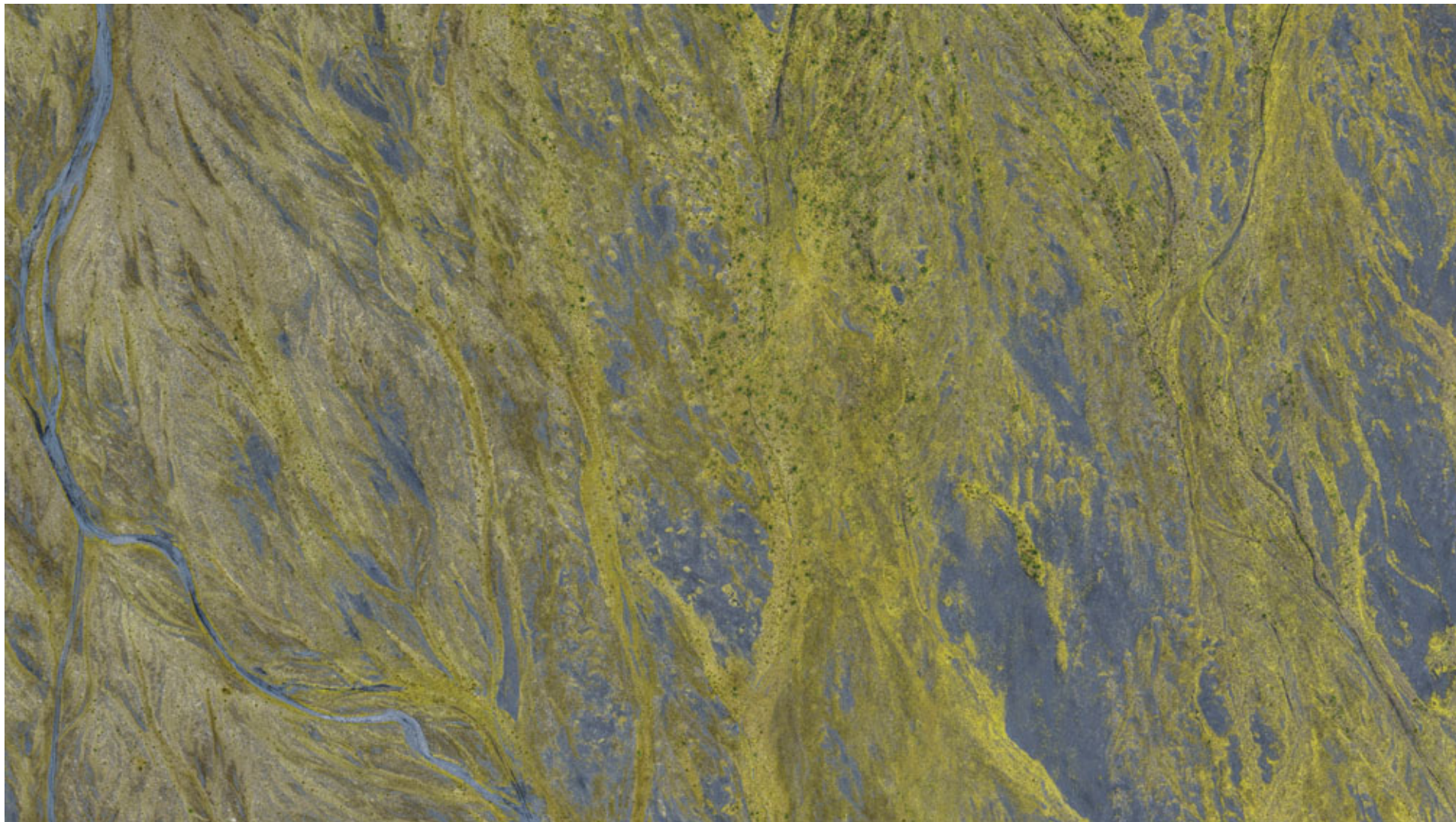

HUSQVARNA Steinsagarblöð og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Í um kílómeters fjarlægð sunnan Þjóðveggar, um miðja veginni milli Gígjukvíslar og gamla Skeiðarárfarveggarins má finna birkiskóg í vexti. Fræ hefur líklegast borist þaðan frá Bæjarstaðaskógi eða Skaftafellsheiði fyrir um tveimur áratugum. Plöntur hafa svo vaxið þar, dafnað og fjölgað sér svo um munar og nú finnst birki á um 30 ferkílómetra svæði. Myndin er tekin með flygildi úr dróna af fyrirtækinu Svarma sem vinnur með vísindamönnum að því að greina útbreiðslu og þéttleika birkis á Skeiðarársandi. Mynd/Svarmi ehf.

Merkur atburður að eiga sér stað í íslenskri náttúru:

Landnám birkis á Skeiðarársandi

– Stærsti villti birkiskógur landsins að myndast?

Guðrún Hulda Pálsdóttir
ghp@bondi.is

Um þrjátíu ferkílómetra stór birkiskógur er að myndast á Skeiðarársandi og horfir í að fyrir miðja þessa öld verði þar um að ræða stærsta villta birkiskóg landsins.

Dr. Kristín Svavarsdóttir plöntu- vísfræðingur hjá Landgræðslu rik-

isins og dr. Þóra Ellen Þórhallsdóttir prófessor við Háskóla Íslands hafa fylgst með og unnið að rannsókn- um á Skeiðarársandi á undanförm- um tveimur áratugum.

„Árið 1998 fórum við til að skoða afleiðingar jökulhlaupsins 1996 á gróður á sandinum. Þá urðum við varar við þínulitlar birkiplöntur. Við gerðum okkur ekki grein fyrir hvað ætti eftir að gerast á tuttugu árum,“ segir

Kristín en um afar merkan atburð í íslenskri náttúru er að ræða að hennar mati.

Þessar birkiplöntur hafa stækkað og dreift sér og þekja nú um 30 ferkílómetra á efri hluta sandsins.

„Við höfum mælt vöxt plantanna frá árinu 2004. Þá voru þarna tiltölulega litlar plöntur og aðeins örfáar sem mynduðu fræ. Það hefur verið ævintýrlegt að fylgjast með ferlinu. Við höfum séð útbreiðslu-

svæðið stækka ört síðustu ár og þrátt fyrir oft erfið umhverfis- skilyrði þarna og þá beit sem er á svæðinu, þá hefur þeim tekist að vaxa þarna upp og dreifa úr sér um sandinn,“ segir Kristín.

Nýjar aðferðir í vísfræðirannsóknunum

Vísindakonurnar hafa stundað ýmsar rannsóknir á svæðinu á

undanförmum árum, í samstarfi við bæði nemendur og aðra vísindamenn, en tilgangur þeirra er að skoða á einn eða annan hátt hvernig gróður nemur land á lítt grónu svæði.

Árið 2015 og 2016 fengu þær styrk frá Vinum Vatnajökuls til að skoða sérstaklega útbreiðslu birkis á Skeiðarársandi. Þær fengu fyrirtækið Svarma til samstarfs og sumarið 2016 voru teknar myndir

LIDLÉTTINGAR GETA SKAÐ HÆTTU

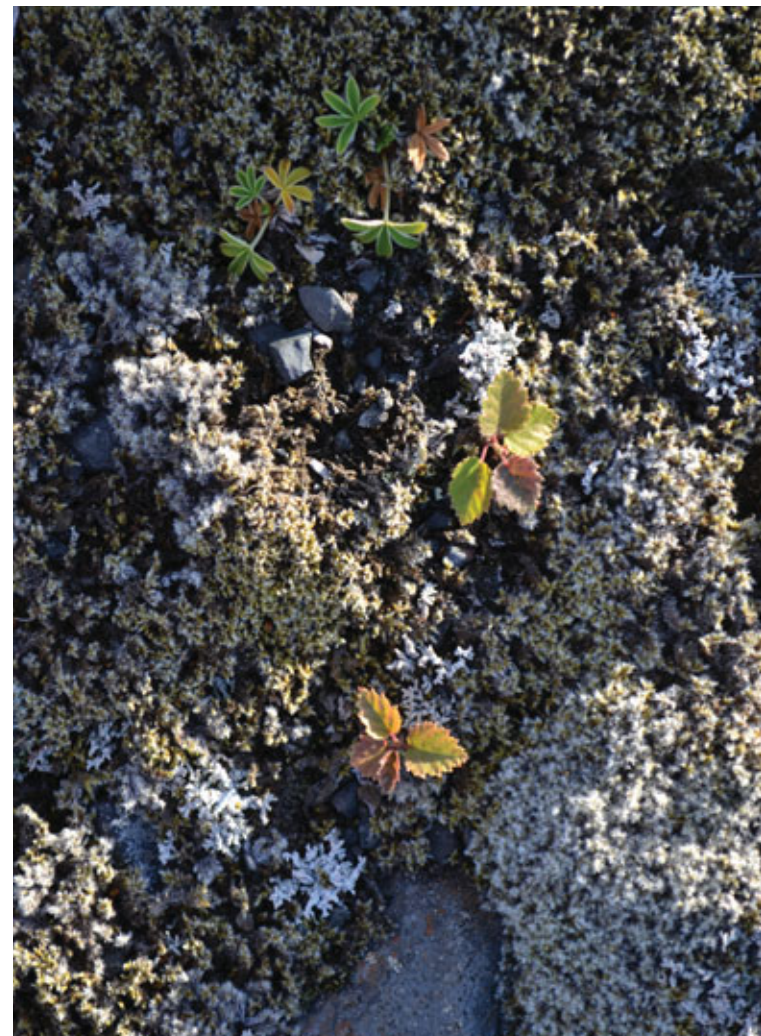
Liðléttingar hafa náð mikilli útbreiðslu meðal bænda undanfarin ár.

Tækin eru þægileg til notkunar en geta skapað hættu. Liðléttingar eru oft á tíðum notaðir í miklum þrengslum, við gjafir, þrif og ýmis smáverkefni. Sérstakrar aðgæslu er þörf þar sem börn eru í úti- húsum, þrengsli og fátt um undankomuleiðir.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVÆFI

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

Árið 1998 urðu vísindakonurnar Kristín Svavarsdóttir og Þóra Ellen Þórhallsdóttir varar við smáar birkiplöntur á Skeiðarársandi og hafa þær fylgst með þeim vaxa, dafna og dreifa sér síðan. Mynd/Kristín Svavarsdóttir

af svæðinu úr flygildum. Í vetur var unnið að því að greina myndirnar og meta útbreiðslu birkis en slík tækni hefur ekki áður verið notuð á svo stór svæði við vistfræðirannsóknir hérlendis.

„Með tilkomu þessarar tækni opnast ótrúlegir möguleikar í rannsóknunum á vistkerfum,“ segir Kristín en hágæðamyndir úr flygildum gera vísindamönnum kleift að greina svæði með nákvæmari hætti en áður hefur verið hægt. Kristín spár því að framundan sé sprenging í notkun slíkrar tækni við rannsóknir.

Í byrjun ársins fékk hópur vísindafólks undir forystu Kristínar og Þóru Ellenar þriggja ára styrk úr Rannsóknasjóði til að rannsaka nánar landnám birkis á Skeiðarársandi og áhrif þess á þróun vistkerfa á sandinum. Hópurinn mun í því nýta þessa nýju tækni enn frekar til að skilja landnám birkis á lítt grónu landi.

Hæstu tré yfir þremur metrum

Innt eftir uppruna birkisins á Skeiðarársandi segist Kristín hafa tilgátu um að fræ hafi borist upp-haflega frá Bæjarstaðaskógi eða Skaftafellsheiði.

Hluti af rannsóknarverkefninu verður þó að reyna að svara spurningunni um upprunann með erfðafræðilegum aðferðum. „Við teljum þó öruggt að plönturnar sem við mældum árið 2004 séu fyrsta kynslóð birkis sem hefur borist þangað. Síðustu ár hefur hins vegar verið mikil fræframleiðsla á staðnum.“

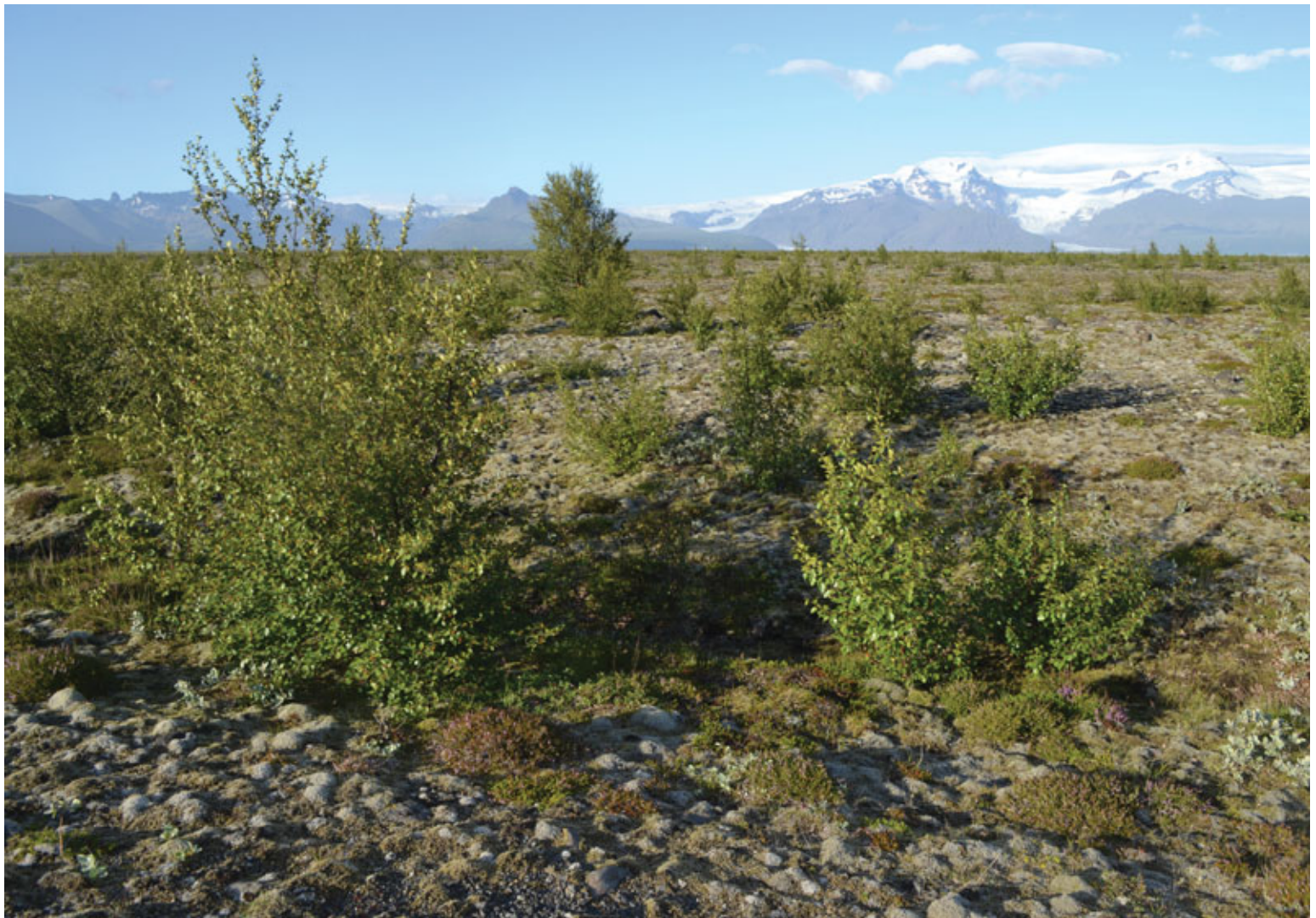
Hæstu birkiplönturnar hafa mælst yfir þriggja metra háar og því orðnar að gerðarlegum trjám og eru þær að sögn Kristínar afar heilbrigðar og fallegar, beinvaxnar með ljósum börk og stórum blöðum.

„Birkið er fjölbreytt. Þarna erum við með mjög stór og þéttvaxin tré með fallegum laufblöðum en líka minni plöntur sem eru dreifðar um víðáttumikið svæði.“

Endurheimt birkiskóga

Þessi villti skógur sýnir, svo ekki verður um villst, að birki getur numið land á lítt grónu svæði. Þetta telur Kristín afar mikilvægar upplýsingar.

„Það er mjög mikilvægt að geta rannsakað birki sem er að koma inn svo snemma í gróðurframvindu til þess að skilja hvernig þetta ferli

Birki er eina trjategundin sem myndar náttúrulegan skóg á Íslandi. Talið er að við landnám hafi allt að fjórðungur lands verið vaxið birkikjarri eða birkiskógi. Hraði náttúrulegrar útbreiðslu trjána á Skeiðarársandi hefur komið vísindakonunum í opna skjöldu. Myndi/Kristín Svavarsdóttir

Hluti rannsóknarteymis sem rannsakar náttúrulegt landnám á Skeiðarársandi. Frá vinstri; Ólafur Eggertsson, Kristinn Pétur Magnússon, Kristín Svavarsdóttir, Bryndís Marteinsdóttir og Þóra Ellen Þórhallsdóttir. Á myndina vantar Victor Madrigal og Tryggva Stefánsson frá Svama ehf.

á sér stað. Það getur svo aftur stuðlað að markvissari endurheimt birkiskóga. Sú þekking sem við öðlumst með því að fylgjast með náttúrulegri gróðurframvindu getur hjálpað okkur við skipulagningu og framkvæmd vistheimtar,“ segir Kristín.

Fyrir tilstuðlan styrksins frá Rannís verður m.a. skoðað hvort birkið keyri ákveðnar breytingar á vistkerfinu.“

Vex þrátt fyrir beit

Birki er eina trjategundin sem myndar náttúrulegan skóg á Íslandi. Talið er að við landnám hafi allt að fjórðungur lands verið vaxið birkikjarri eða birkiskógi.

Hraði útbreiðslunnar hefur komið vísindakonunum í opna skjöldu. Á sínum tíma hafa margir

samverkandi þættir þurft að koma saman svo birkifræin gætu numið land, fest rætur og vaxið upp við erfiðar aðstæður.

„Það sýnir okkur hvað mikið getur gerst ef aðstæður eru hagstæðar fyrir gróður,“ segir Kristín og bætir við að þetta hefði ekki verið mögulegt ef menn hefðu ákveðið að græða þarna upp með uppgræðsluáðferðum.

„Við hefðum aldrei haft tök á því að rækta upp á þessu svæði og á þessum tíma. Þetta er því afar merkillegur atburður, við erum að sjá náttúrulega framvindu þar sem gætur tiltölulega lítilla áhrifa mannsins.“

Þarna er þó beit, um 200 ær með lömbum, og rannsóknir þarna hafa sýnt að fræframleiðsla getur aukist við friðun. Þessar miklu breytingar eiga sér stað þrátt fyrir það.“

Í dag eru hæstu birkiplönturnar yfir þriggja metra háar og því orðnar að gerðarlegum trjám sem eru að sögn Kristínar afar heilbrigð og falleg, beinvaxin með ljósum börk og stórum blöðum. Myndi/Kristín Svavarsdóttir

GRÍMSÆVINTÝRI
Á BORG Í GRÍMSNESI 12. ÁGÚST 2017
KL. 13.00 - 17.00

AÐ VANDA VERÐUR DÉTT OG SKEMMTILEG DAGSKRÁ.
 KÁRITAS HARPA DAVÍÐSDÓTTIR KEMUR OG SYNGUR.
 EINAR EINSTAKI TÓFRAMAÐUR GALDRAR FRAM EITTHVAÐ SKEMMTILEGT.
 LEIKFÉLAGIÐ BORG VERÐUR MEÐ SÝNINGU
 TRALLI TRÚÐUR SKEMMTIR BÖRNUNUM
 OG SVO TÖKUM VIÐ NOKKUR ZUMBA SPÖR.

FLOTTA OG FRÆGA TOMBÓLAN OKKAR VERÐUR Á SÍNUM STAÐ.
 HANDVERKS-, BÓKA- OG MATARMARKAÐUR Í ÍDRÓTTAHÚSINU.
 KAFFIHÚSIÐ VERÐUR HLAÐIÐ BAKKELSI
 HJÁLPARSVEITIN TINTRON SÝNIR TÆKIN SÍN
 SKÁTARNIR Á ÚFLJÓTSVATNI VERÐA VIÐ ÚTIELDHÚSIÐ

BLÖÐRUR, ANDLITSMÁLNING, CANDY FLOSS,
 FRÍTT Í SUND OG MARGT FLEIRA SKEMMTILEGT
 FYRIR ALLA FJÓLSKYLDUNA.
TJALDSTÆÐI ER Á STAÐNUM.

AÐGANGUR AÐ HÁTÍÐINI ER ÓKEYPIS.
 ALLUR ÁGÓPI AF TOMBÓLUNNI
 RENNUR TIL GÖÐGERÐAR-
 OG LÍKNARMÁLA INNANLANDS

AUÐLINDIR

Verkefni Matis felst meðal annars í að greina eiginleika þorskhauss með því að kanna mismunandi hluta hans.

Matvælastofnun:

Matis og þorskhausar

Matis hlaut nýlega styrk úr AVS sjóðnum til þess að greina eiginleika þorskhausa.

AVS rannsóknasjóður veitir styrki til rannsókn- og þróunarverkefna, sem auka verðmæti sjávarfangs. Skammstöfunin AVS stendur fyrir Aukið Verðmæti Sjávarfangs. Styrkir eru veittir til verkefna sem taka á öllum þáttum sjávarútvegs og fiskeldis.

Verkefni Matis felst í að greina eiginleika þorskhauss með því að kanna mismunandi hluta hans.

Greiningin mun styðja uppsetningu á gagnagrunni sem getur orðið mikilvægur hluti af frekari þróun verðmætra afurða úr þorskhaus. Til dæmis að vega upp á móti þeirri markaðslegri hnignun sem hefur átt sér stað undanfarið á þurrkuðum þorskhausum.

Verkefnisstjóri er Magnea G. Karlsdóttir og nemur styrkurinn tæpri milljón króna. Áætluð lok þessa verkefnis er á vormánuðum 2018.

/VH

Makrill á ís.

Myndir/VH

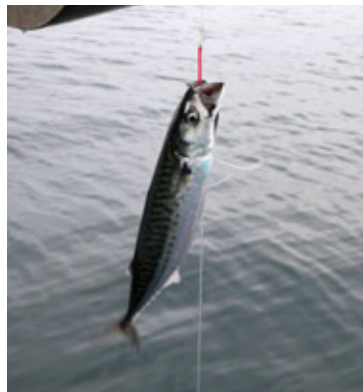
Smábátaveiðar:

2.000 tonna viðbótarúthlutun í makríl

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið hefur með reglugerð ráðstafað 2.000 tonna viðbótarafloheimildum í makríl á árinu 2017 og öðlast reglugerðin þegar gildi.

Samkvæmt ákvæði reglugerðarinnar eiga bátar styttri en 15 metrar að mestu lengd og minni en 30 brúttótonn sem ekki hafa fengið úthlutað makrílkvóta sem byggður er á veiðireynslu rétt á úthlutun. Ákvæðið nær einnig til báta sem fengið hafa úthlutað minna en 27 tonn. Hámarksúthlutun á hvern bát er 35 tonn og þegar viðkomandi hefur veitt 80% af því á hann rétt á öðrum skammti. Viðbótarafloheimildir eru óframseljanlegar.

/VH

Hámarksúthlutun á hvern bát er 35 tonn og þegar viðkomandi hefur veitt 80% af því á hann rétt á öðrum skammti.

Fjarðarbyggð og Djúpvogur:

Áhyggjur af framtíðaruppbyggingu fiskeldis á Austfjörðum

Bæjarráð Fjarðarbyggðar og sveitarstjórn Djúpvogshrepps hafa þungar áhyggjur af stöðu framtíðaruppbyggingar fiskeldis á Austfjörðum út frá þeim forsendum sem áhættumat Hafrannsóknarstofnunar byggir á.

Ályktun sveitarfélaganna var gerð í gerð í tilefni af skýrslu Haf- og vatnarrannsóknna um áhættumat vegna mögulegrar erðablöndunar milli eld-islaxa og náttúrulegra laxastofna á Íslandi

„Eins og atvinnuuppbygging á suðurfjörðum Vestfjarða er til marks um, bendir flest til þess að fiskeldi felí í sér eitt helsta sóknarfæri jaðarbyggða í atvinnuþróun og samfélagslegri uppbyggingu,“ segir í ályktuninni.

Í ljósi þess falast sveitarstjórnir Fjarðarbyggðar og Djúpvogshrepps eindregið eftir fundi með ráðherra sjávarútvegs- og landbúnaðarmála og forsvarsmönnum Hafrannsóknarstofnunar við fyrsta tækifæri, svo fara megi yfir þau efnislegu rök sem standa til jafn umsvifmikillar skerðingar á fiskeldi á Austfjörðum og lagt er til í niðurstöðum áhættumatsins.

Jafnframt er lögð áhersla á að stjórnvöld skjóti allri ákvarðanatöku á frest sem byggir með einhverju móti á áhættumatinu þar til ljóst er að forsendur matsins séu réttar. Frekari umræða verður á vettvangi sveitarfélagsins um fiskeldismál á næstu misserum og stefnt að íbúafundi með haustinu til að upplýsa um stöðu mála.

/MPB

Innan iðnaðar er fjölbreytt flóra af fyrirtækjum sem eru samofin öllum sviðum efnahagslífsins.

Mynd/Bbl

Iðnaður umfangsmikill í íslensku efnahagslífi:

Velta í iðnaði 1.357 milljarðar króna 2016

Iðnaður er mjög umfangsmikill í íslensku efnahagslífi. Greinin er fjölbreytt og snertir nær alla þætti hagkerfisins.

Í eftirfarandi samantekt á heimasíðu Samtaka iðnaðarins segir að iðnaðurinn hafi átt stóran þátt í því að ná niður atvinnuleysisinu sem var eitt helsta mein íslensks hagkerfis eftir efnahagsáfallið 2008. Hefur greinin skilað um þriðjungi hagvaxtarins á þessum tíma.

er fjölbreytt flóra af fyrirtækjum sem eru samofin öllum sviðum efnahagslífsins. Iðnaðarstarfsemi hér á landi er því afar mikilvæg þáttur í gangverki hagkerfisins sem skapar margvísleg störf. Skapaði greinin ríflega 29% landsframleiðslunnar með beinum hætti á árinu 2016 eða 705 milljarða króna ef með er tekin óbeint framlag greinarinnar til verðmætasköpunar hagkerfisins er umfang hennar umtalsvert meira.

eða 36% af heildargjaldeyrstekjum þjóðarþúsins af útlutningi vöru og þjónustu árið 2016. Tekjurnar eru af fjölbreyttri starfsemi iðnaðar á sviði framleiðslu-, hugverka- og byggingariðnaðar.

Velta í iðnaði 1.357 milljarðar króna á síðasta ári

Velta í iðnaði nam 1.357 milljarðar króna á síðasta ári. Um er að ræða um 33% af allri virðisaukaskattskyldri veltu fyrirtækja í landinu. Undirstrikar það hlutfall mikið umfang iðnaðar í hagkerfinu. Er hlutfallið svipað og það hefur mælst að meðaltali í þessari efnahagsuppsveiflu. /VH

Iðnaður skapar 29% landsframleiðslunnar

Iðnaður skapar 36% gjaldeyrstekna

Íslenskur iðnaður er umfangsmikill í íslensku efnahagslífi. Innan iðnaðar

Gjaldeyrstekjur fyrirtækja í iðnaði námu í fyrra 422 milljörðum króna

Nótaskipið Glófaxi VE.

Mynd/Vinnslustöðin

Útgerð:

VSV kaupir Glófaxa ehf.

Vinnslustöðin hf. hefur eignast öll hlutabréfin í Útgerðarfélaginu Glófaxa ehf. í Vestmannaeyjum og tekur við félaginu 1. september 2017.

Kaupsamningurinn milli Vinnslustöðvarinnar hf. og Glófaxa ehf. var undirritaður með venjulegum fyrirvara um fjármögnun, samþykki stjórnar Vinnslustöðvarinnar og samþykki Samkeppniseftirlits á kaupunum. Kaupverðið er trúnaðarmál.

Í tilkynningu á heimasíðu Vinnslustöðvarinnar segir að útgerðarfélagið Glófaxi ehf. geri út tvo báta, nótaskipið Glófaxa VE-300 og línu- og netabátinn Glófaxa II VE-301.

Halda 50 þorskígildistönnum

Seljendurnir, Bergvin Oddsson og fjölskylda hans, halda eftir Glófaxa II og 50 þorskígildistönnum og stunda útgerð áfram.

Bergvin Oddsson, Hrafn Oddsson og Sævaldur Elíasson keyptu Glófaxa VE-300 árið 1974 og stofnuðu útgerðarfélagið Snæfell sf. um reksturinn. Bergvin keypti Hrafn og Sævald út 1986 og árið 1994 var nafni félagsins breytt í Útgerðarfélagið Glófaxi.

Með samningi sínum um kaupin á Glófaxa ehf. eykur Vinnslustöðin heildaraflamark sitt um 800 þorskígildistönnum.

/VH

Á FAGLEGUM NÓTUM

Sigurður Sigurðarson dýralæknir skrifar:

Miltisbruni og merking á gröfum

Miltisbruni er bráður smitsjúkdómur, sem er hættulegur fólki og skepnum. Smitefnið er bakteria „Bacillus anthracis“. Smitkrafturinn á jörðinni dofna á fáum mánuðum, líklega fyrir áhrif sólarljóssins. Enginn veit nákvæmlega hve lengi smithætta varir í yfirborði en niðri í jörðinni, virðist smitefnið lifa með fullum krafti í dvalargróum nær endalaust. Dæmi eru um erlendis að smitefni hafi lifað í 550 ár. Þess vegna skiptir svo miklu máli að vita, hvar grafnar hafa verið skepnur, sem drápu úr sjúkdóminum til að afstýra jarðraski og tryggja sem best friðun hættulegra svæða og bletta til framtíðar.

Hrossabeit á sýktum svæðum getur verið varasöm

Síðast kom miltisbrandur upp og drap fjögur hross á bænum Sjónarhóli á Vatnsleysuströnd árið 2004. Menn ætla að smitið hafi geymst þar 130 ár í líkamsleifum stórgripa, sem grafnar voru í sjávarkambi á bænum, sem sjórin braut niður og dreifði yfir beitiland hrossanna. Um leið og komið er niður úr gróðurhulunni getur smithætta magnast. Það sést í öðrum löndum þar sem smitmagn er mikið, að stórrigningar, sem hreyfa jarðveg geta hleypt af stað miltisbruna. Þiðnun á sífrera hefur komið af stað miltisbrunafaraldri í Síberíu. Hrossabeit á sýktum stöðum, sem gengur nærri jörðinni, þar sem flög myndast, getur þess vegna verið varasöm og hleypt af stað sýkingu. Allt jarðrask, svo sem byggingar, vegalagning og línu-lagnir eða jarðvinnsla og nauðbeitt skepna á slíkum stöðum er hættulegt og nauðsynlegt að fylgjast vel með því sem upp kemur við slíkar framkvæmdir, ef þær eru óumflýjanlegar, því að trúlega er smithætta á fleiri stöðum en nú er vitað og hætta er af líkamsleifum sem upp koma við gröft eða jarðrask er mikil fyrir skepnur og fólk, ekki síst börn.

Sagnir af miltisbrandi

Næst á undan Sjónarhóli kom upp miltisbrandur árið 1965 á Þórustöðum í Ölfusi. Þar höfðu verið grafnar skurðir og ræktað upp land á gömlu mógrafasvæði, en í slíkar grafir var til síðs að fleygja skepnum sem drápu. Óljósar sagnir eru um að um 60–70 árum fyrir hafi verið fargað sýktri hjörð á bænum, henni líklega fleygt í mógrafirnar og reynt að sótthreinsa með leskjudu kalki, sem dreift var yfir hræin. Sótthreinsun með slíku efni hefur engin áhrif á miltisbrand. Í þetta nýræktaða land var sáð fódurkáli fyrir kýr. Skömmu eftir að kýrnar komu á kálið, sem líka var slegið og borið fyrir kýrnar fóru þær að veikjast. Sex kýr drápu, fleiri veiktust og þrjú menn á bænum fengu drepkyli á útlími af snertingu við sýkingarefnið. Þeir læknuðust. Davíð Gíslason læknir var þá starfandi á svæðinu nýkominn úr framhaldsnámi og þekkti einkennin strax. Það skiptir höfuðmáli að grípa strax til varna gegn slíkum sjúkdómi, sem er bráður og lífshættulegur, einkum ef hann festir rót á hálsi eða höfði manna. Jón Guðbrandsson dýralæknir stjórnaði aðgerðum gegn veikinni á bænum af fagmennsku og skörungsskap. Hann gekk um svæðið, þegar veikindin stóðu yfir og fann dýrabein með áklesstu kalki á víð og dreif í yfirborðinu og moldinni. Nokkrar kýr drápu úti og voru grafnar á svæðinu áður en áttuðust sig á því, hver orsök sjúkdómsins var. Þetta svæði sunnan bæjar á Þórustöðum er stórt eða um hálfur hektari og gjörsýkt vegna þess að þar hafa verið grafnar þrjár kýr sem talið er víst að hafi drepist úr miltisbrandi. Þar liggja þær enn. Ekki er vitað nákvæmlega, hvar þær liggja og beinadreif er nálægt yfirborði, sem ætla má að geymi smitefni miltisbrands.

Því miður hefur fyrir vanþekkingu verið beitt hrossum á þetta gjörsýkta svæði og á blettum er land

Sigurður Sigurðarson kortleggur miltisbrunagrafir um landið.

Mynd / TB

Hér er Sigurður að merkja miltisbrunagröf hjá Katli í Meiritungu í Holtum. Áletrunin er AB1. Stálplata með áletrun og sjálflysandi borði eru notuð til merkingar.

Mynd / Ólöf Erla Halldórsdóttir

þar nauðbiti. Nú hafa hrossin sem betur fer verið flutt burt fyrir fáum dögum og vonandi munu þau ekki sýkjast, en nokkurn tíma getur tekið að kalla fram sjúkdóminn, þótt hann sé oftast bráður. Bein sem kynnu að

vera í yfirborðinu gætu verið hættuleg fyrir hunda, sem rápa um svæðið og fyrir börn, ef ekki er hafður vari á og umferð um svæðið takmörkuð eins og unnt er öll og notkun landsins bönnuð til allra hluta.

Um 150 miltisbrandsgrafir á landinu

Sigurður dýralæknir og Ólöf Erla kona hans verða á ferð um landið í sumar og haust til að merkja grafir, sem vitneskja hefur fengist um nýlega. Allir staðir verða merktir á varanlegri hátt en áður. Alls eru á landinu um 150 miltisbrunagrafir á um 100 bæjum. Í sumum tilfellum er óvíst, hvort raunveruleg miltisbrunasýking var til staðar, en vissara hefur þótt að merkja alla þá staði, sem líkur eru á slíkri sýkingu í jörð, þótt ekki hafi sönnun um miltisbrand verið við komið. Áletrun á alla stólpana er varanlegri en fyrir. Notaðar eru plötur úr ryðfríu stáli og þær festar með draghnoðum. Sjálflysandi límborðar eru einnig settir á alla stólpa.

Fjöldi styrktaraðila

Ýmsir styrkja þetta verkefni. Hjartans þökk. Það hjálpar okkur Ólöfu af stað. Bifreiðar og landbúnaðarvélur leggja til tvídrifa bíl og N1 leggur til eldsneyti allt fyrir tilverknáð Guðna Ágústssonar fyrrum landbúnaðarráðherra, sem hefur fullan skilning á nauðsyn þessa verkefnis. Önnur stjórnvöld hafa haft heldur hægt um sig í þessu máli enn sem komið er, þótt eftir hafi verið leitað. Vonandi breytist það. Baldur Baldursson BB-Skilti ehf. hefur gengi fram af krafti við að styðja þetta verkefni af stað með því að útbúa merki og límborða. Hann hefur og fengið ýmsa aðra góða menn og fyrirtæki til að styðja það: Micro ryðfrí sérsmíði, Wurth, Verkfæralagerinn, Arkir ehf, Lækur í Ölfusi. Björn Jensen rennismiður Selfossi hefur lánað rafmagnsbörvél og draghnoðatöng o.fl.

Fjölmargir fleiri hafa lýst ánægju sinni og hafa góðan hug til þessa verkefnis sem ég þakka og bið vel að virða, hafi ég gleymt einhverjum.

/Sigurður Sigurðarson
dýralæknir

ÞUNGLYNDI – KVÍÐI OG VANLÍÐAN

Margir þurfa einhvern tímann á lífsleiðinni að leita sér lækninga vegna þunglyndis-einkenna. Bændur eru þar engin undantekning.

Möguleikarnir á að lækna af þunglyndi eru góðir og meðferð, svo sem lyfja- eða samtalsmeðferð, styttr sjúkdómstímabil og getur dregið úr einkennum.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVERFI

ER ÞITT BÚ
ÖRUGGUR
OG GÓÐUR
VINNUSTADUR?

HANDVERKSHÁTÍÐ
HRAFNAÐIL EYJAFJARDARSVEIT

10. - 13. ÁGÚST 2017
FIM - LAU KL. 12 - 19
SUN KL. 12 - 18

TEXTÍLL-LEIR-MÁLMUR-GLER-TRÉ

SÖGUGANGA
ALLA SÝNINGARDAGA
UM HRAFNAÐIL
KL.12 VIÐ INNGANG

HANDVERKSMARKAÐUR
FIMMTUD. LAUGARD.
OG SUNNUD.

KVÖLDVAKA
FÖS 11.08.17 - KL. 19:30 - 23:00
JÓNÍNA BJÖRT GLEÐUR MEÐ SÖNG
VANDRÆÐASKÁLD VANDRÆÐAST
EYÞÓR INGI RÍFUR UPP FJÖRÐ
MEÐ BRÁÐSKEMMTILEGUM
EFTIRHERMUM OG SÖNG

MATARMARKAÐUR
WWW.HANDVERKSHATID.IS
& Á FACEBOOK

HÁTÍÐ TRÉSINS
KNUT
ÖSTGÁRD
HEIÐURSGESTUR
HANDVERKSHÁTÍÐAR

UR BJÖRK
ÞEKKT FARANDSÝNING
FRÁ SVÍÞJÓÐ
Í HRAFNAÐILSSKÓLA
ÞJÓÐHÁTTAFÉLAGIÐ
HANDRÁÐINN

LEIKHÓPURINN
LOTTA
SÖNGSKEMMTUN
SUNNUDAG KL.14:00

LISTASMÍÐJA F. BÖRN
LAU KL.13 - 17

Íslandsbanki vír SAMSKIP

UTAN ÚR HEIMI

Purrkur háir matvælaframleiðslu: Uppskerubrestur í Norður-Kóreu

Langvarandi þurrkur í Norður-Kóreu er að valda uppskerubresti á undirstöðu fæðutegundum á meginuppskerutíma ársins.

Hrisgrjón, maís, kartöflur og sojabauur liggja undir skemmdum og horfir því í versnandi matvælaöryggi.

Árstíðarbundin úrkoma frá aprílmánuði fram í júní hefur verið langt undir landsmeðaltölum, og því lægri en árið 2001 þegar kornframleiðsla hrundi sem olli því að stór hluti þjóðarinnar upplifði fæðuskort.

Mikill þurrkur í byrjun árs hafði einnig áhrif á fyrri uppskeru ársins en samkvæmt tölum Matvælastofnunar sameinuðu þjóðanna (FAO) var hveiti, bygg og kartöfluppskera 30% minni en árið 2016.

Skjótra viðbragða er þörf samkvæmt frétt Matvælastofnunarinnar og mikilvægt að bændur fái viðeig-

Matvælaþráttur horfir við íbúum Norður-Kóreu. Mynd / AP

andi aðstoð í tíma en nauðsynlegt þykir m.a. að uppfæra áveitukerfi landbúnaðarsvæða til að auka aðgengi vatns að þeim.

Þó verður ekki hjá því komist að landið þurfi að flytja inn meiri matvæli til að tryggja nægt framboð. Mun þetta aðeins vera ein af mörgum ástæðum þess að efla þurfi ræktun tegunda sem þola betur þurrk og efla viðnám við breyttum umhverfisástandum. /ghp

Áætlað er að 6,3 milljarðar tonna af plasti séu í dag rusl. Mynd / iStockphoto

Kortlögðu umfang og örlög plastics í heiminum:

8,3 milljarðar tonna af plasti

Um 8,3 milljarðar tonna af plasti hafa verið framleiddir frá því fjöldaframleiðsla hófst upp úr 1950. Um 60% af plasti sem nú er framleitt endar sem landfylling á urðunarstöðum.

Það er niðurstaða viðamikilla rannsókna á kortlagningu alls plastics sem framleitt hefur verið og birtist í tímaritinu *Science Advance* í byrjun júlí. Í rannsókninni voru allar upplýsingar um plastframleiðslu í heiminum safnað saman og samtvinnuð við upplýsingar um fjölbreytta nýtingu plastics og mismunandi líftíma þess. Dæmigerð nýtingu plastics getur verið í allt frá nokkrum dögum, sem umbúðir, til meira en 30 ára, sem byggingarefni.

Höfundar rannsóknarinnar hyggja

að 2,5 milljarðir tonna af plasti sé í notkun í dag um allan heim, mest af því í formi umbúða. Af þeim 8,3 milljörðum tonna sem framleiddir hafa verið er áætlað að 6,3 milljarðar tonna sé í dag rusl. Af því er áætlað að 12% hafi verið brennt en 79% sé nú í landfyllingum urðunarstaða. Aðeins 9% hefur verið endurunnið.

Plast er gerviefni sem unnið úr olíu og er nær ónæmt fyrir flestum náttúrulegum ferlum niðurbrots. Það hefur mikil áhrif á okkar nánasta umhverfi, en hægt er að leiða að því líkur að nær hver einasti einstaklingur noti plast á einhvern hátt til daglegra athafna þar sem það er t.a.m. að finna í umbúðum, húsgögnum, fötum og ílátum af ýmsu tagi. /ghp

Aðalþing Heimssamtaka bænda (WFO) 2017: Auka þarf hlut bænda í virðiskeðju matvælaframleiðslunnar

Sindri Sigurgeirsson, formaður Bændasamtaka Íslands, og Erna Bjarnadóttir, hagfræðingur BÍ sóttu í sumar aðalþing Heimssamtaka bænda sem haldið varð í Helsinki.

Meðal ályktana sem samþykktar voru á þinginu eru að auka þurfi hlut bænda í virðiskeðju matvælaframleiðslunnar og að auka þurfi þekkingu almennings á hlutverki bænda í samfélaginu.

Í ályktun þingsins um loftlagsmál segir að þörf sé á nýrri stefnu í umhverfismálum sem hefur það að markmiði að styðja við Parísarsamkomulagið.

Á þinginu var einnig fjallað um fæðuöryggi og hlutverk bænda þar að lútandi. Í ályktun þingsins segir meðal annars að matvælaframleiðsla í heiminum sé sífellt að færast á færri hendur og því nauðsynlegt að styrkja hlut bænda í framleiðslunni. Auka þurfi tekjur bænda til að gera greinina aðlaðandi fyrir ungt fólk. Auka þurfi fræðslu um greinina og aðgengi bænda að nýrri þekkingu henni tengdri. Einnig sé nauðsynlegt að auka hlut kvenna í landbúnaði.

Á þinginu kom fram að Heims-samtökum bænda sé ætlað að vera stefnumarkandi og standa vörð um hag bænda á allþjóðavísu. /VH

Á FAGLEGUM NÓTUM

Meðalbúið á Norðurlöndunum lagði inn 526 þúsund kíló mjólkur árið 2016 og er þetta í fyrsta skipti í sögunni sem meðalframleiðslan fer yfir hálf milljón kílóa. Mynd / TB

Mjólkurframleiðsla Norðurlandanna stóð í stað árið 2016

Árið 2016 var afar viðburðarríkt ár þegar litíð er til evrópskrar mjólkurframleiðslu en þetta var fyrsta heila árið sem leið eftir að mjólkurkvótinn var aflagður í Evrópusambandinu. Þessi breyting á framleiðslukerfi hafði veruleg áhrif á þróun mjólkurframleiðslunnar á síðari hluta ársins 2015 og samhliða aukinni mjólkurframleiðslu það ár og framan af árinu 2016 hrundi afurðastöðvaverð til bænda í flestum löndum með frjálsa framleiðslu. Það leiddi til verulegra breytinga á hógum margra kúabúa, s.s. vegna ótímabærra lokunar kúabúa, og sjást þess berleg merki þegar horft er til mjólkurframleiðslunnar á Norðurlöndunum síðasta ár, þar sem þrjú af fimm löndum eru í Evrópusambandinu.

5,5% fækkun kúabúanna

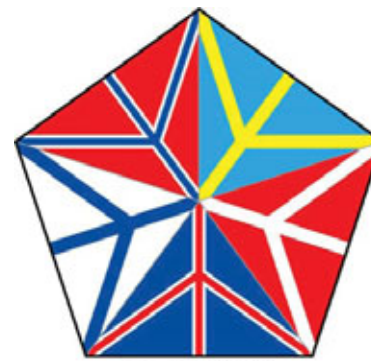
Niðurstöður uppgjör síðasta árs sýna skýrt að þróunin heldur ótraud áfram og fækkaði kúabúum Norðurlandanna áfram á milli ára og fækkaði þeim í öllum löndunum. Alls nam fækkunin 1.353 búum eða sem svarar til 5,5% (sjá töflu 1). Þetta er þó aðeins minni

hlutfallsleg fækkun en varð árið 2015, en þá fækkaði kúabúum Norðurlandanna um 6,4%. Mest

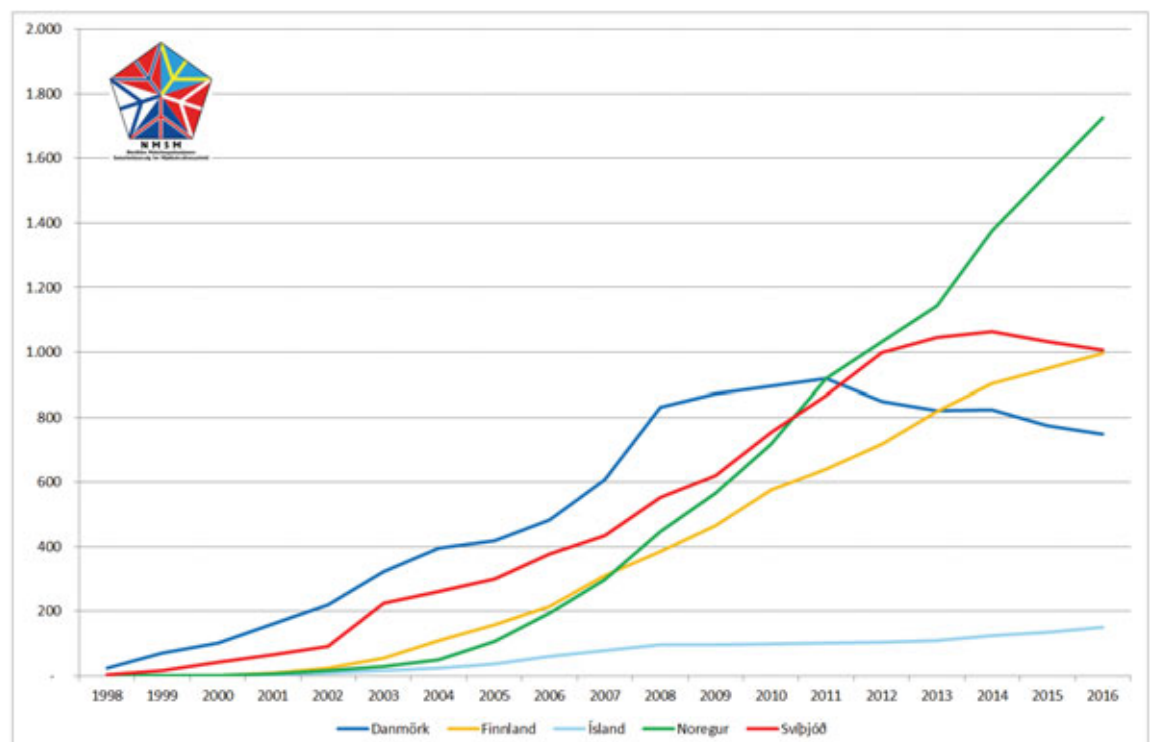
Norðurlöndin framleiddu 12,3 milljarða kg

Eins og sést við skoðun á töflu 1 þá endaði mjólkurframleiðsla Norðurlandanna í 12,3 milljörðum kg árið 2016 sem er nánast sama framleiðsla og varð árið 2015 (12.285 milljónir árið 2015 og 12.297 milljónir árið 2016). Afar misjafnt var þó á milli einstakra landa hvernig framleiðslan þróaðist á árinu og mestu breytingarnar, í kílóum mjólkur talið, urðu í Svíþjóð annars vegar og Danmörku hins vegar. Breytingin innan þessara landa var þó gjörólík en á meðan landsframleiðslan í Svíþjóð dróst saman um 71 milljónir kílóa þá jókst framleiðslan í Danmörku um 98 milljónir kílóa. Skýringin á þessari þróun felst þó m.a. í heildarframleiðslunni enda eru 98 milljónir kílóa ekki nema 1,9% af 5,4 milljarða kílóa landsframleiðslu.

Eins og við er að búast vegur mjólkurframleiðslan hér á landi ekki þungt í mjólkurframleiðslu Norðurlandanna og þar tróna dönsku kúabændurnir á toppnum með 43,7% heildarframleiðslunnar og hækkaði þetta hlutfall á milli ára um 0,8 prósentustig. Svíþjóð er enn næst stærst með 23,3% og þar á eftir kemur svo Finnland með 19,4%.

NMSM
Nordiske Meieriorganisasjoners
Samarbejdsutvalg for Mjølkekvalitetsarbejd

Þróun og útbreiðsla mjaltapjónabúa á Norðurlöndum frá 1998.

1,4 milljónir mjólkurkúa

Á sama tíma og kúabúnum fækkar nokkuð ört, hefur sama hlutfallslega fækkunin á mjólkurkúnum ekki átt sér stað. Þeim fækkaði þó nokkuð á síðasta ári og fór fjöldi þeirra úr 1.453 þúsund kúm í 1.411 þúsund kúr og fækkaði þeim því um 42 þúsund eða um 2,9%. Mest hlutfallsleg fækkun kúa varð í Svíþjóð en þar fækkaði þeim um 5,3%.

Þessar kúr mjólka eðlilega mismikið eftir löndum, kúakyni og framleiðsluáferðum en sé horft til þeirrar mjólkur sem skilar sér í afurðastöðvar og svo heildar fjölda kúnna á Norðurlöndunum kemur fram einkar áhugaverð mynd. Mestar afurðir er að finna í Danmörku þar sem 9.443 kíló mjólkur skilar sér í afurðastöð og þar á eftir koma svo sænsku kúrarnar sem skila af sér rætt tæplega 9 tonnum af mjólk í afurðastöð. Að jafnaði skilaði hver kúr í afurðastöð 8.715 kílóum mjólkur árið 2016, sem er töluverð framför frá árinu 2015 eða um 258 kíló.

Langstærstu búin í Danmörku

Meðalbústærðin á Norðurlöndunum er nú komin í 60 árskúr og jókst bústærðin í öllum löndunum á síðast ári í samanburði við árið 2015. Sem fyrr eru dönsku kúabúin langstærst, ekki einungis í samanburði við hin Norðurlöndin heldur einnig eru búin með þeim stærstu í allri Evrópu, og eru að jafnaði með 187 kúr nú. Bústærðin jókst að jafnaði um tæplega 1 árskú í hverjum einasta

MJÓLKURFAMLEIÐSLA NORÐURLANDANNA 2016	Danmörk		Finnland		Ísland		Noregur		Svíþjóð		Norðurlöndin	
	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	2015 / 2016	
Fjöldi kúabúa	3.293	3.041	7.893	7.318	618	596	8.727	8.603	4.199	3.819	24.730	23.377
Fjöldi mjólkurkúa, þúsundir	583	569	282	275	27	26	222	221	338	320	1.453	1.411
Meðal bústærð	177	187	36	38	43	44	25	26	81	84	59	60
Heildar mjólkurframleiðsla, milljónir kg.	5.275	5.373	2.394	2.390	146	150	1.536	1.522	2.933	2.862	12.285	12.297
Meðalframleiðsla pr. bú, þúsundir kg.	1.602	1.767	303	327	234	252	176	177	699	749	497	526
Meðal innvigtun mjólkur í afurðastöð pr. kú	9.050	9.443	8.485	8.691	5.448	5.769	6.912	6.887	8.667	8.944	8.457	8.715

mánuði síðasta árs í Danmörku. Þar varð einnig hlutfallsleg mest stækkun eða sem svarar til 5,7% á einu ári og er þessi þróun heldur áfram verður fjöldi árskúa í dönsku fjósum kominn yfir 200 snemma árs 2018. Rétt eins og með fækkun búanna, þar sem löndin sem búa við kvóta voru með minnsta fækkun búa þá snýst dæmið við hér og stækka búin mest í þeim löndum sem ekki eru með kvóta-kerfi.

Meðalbúið með 526 þúsund kíló

Sé horft til ársframleiðslu búanna þá helst hún vel í hendur við bústærðina. Meðalbúið á Norðurlöndunum lagði inn 526 þúsund kíló mjólkur árið 2016 og er þetta í fyrsta skipti í sögunni sem meðalframleiðslan

fer yfir hálfa milljón kílóa. Alls nam aukningin 5,8% á milli ára og munar þar mestu um gríðarlega mikla aukningu dönsku kúabúanna, en þar jókst ársframleiðslan um 165 þúsund lítra að meðaltali á hverju búi eða um 10,3%. Meðalbúið í Danmörku lagði inn 1,8 milljónir kílóa á síðasta ári, meðalbúið í Svíþjóð 749 þúsund kíló og finnsku búin voru að leggja inn 327 þúsund kíló. Norsku kúabúin er þau lang minnstu á Norðurlöndunum en þau voru að jafnaði að leggja inn 177 þúsund kíló mjólkur árið 2016.

Ólík þróun með mjaltapjóna

Síðustu árin hefur mjaltapjónum fjölgað nokkuð jafnt og þétt bæði hér á landi, Noregi og í Finnlandi

en þróunin er þveröfug í Danmörku og Svíþjóð. Á mynd 1 má sjá þróun útbreiðslu mjaltapjónabúa á Norðurlöndunum og eins og sjá má fækkar búnum bæði í Danmörku og Svíþjóð og þá hefur heldur hægst á þróuninni í Finnlandi. Á móti kemur að bæði hér á landi og í Noregi heldur hlutfallsleg fjölgun mjaltapjóna hratt áfram.

Mjaltapjónabúum, upptalin sem starfandi bú 31. desember 2016, fjölgaði á árinu úr 4.444 í árslok 2015 í 4.629 um síðustu áramót eða alls um 185 bú. Um liðin áramót voru mjaltapjónar á 19,8% kúa-búa Norðurlandanna en hæsta hlutfall þeirra er að finna í Svíþjóð þar sem 26,3% kúabúa landsins eru með mjaltapjóna. Lægst er þetta hlutfall í Finnlandi þar sem einungis 13,6%

kúabúanna eru með mjaltapjóna. Hér á landi var hlutfallið 25,3% um síðustu áramót.

Þá fjölgaði mjaltapjónum Norðurlandanna um 268 á milli ára og fór fjöldi þeirra úr 7.179 um þarsíðustu áramót og í 7.447 mjaltapjóna um síðustu áramót. Mestan fjöldi er enn að finna í Danmörku eða 2.153 mjaltapjóna, sem er þó fækkun um 41 mjaltapjón frá árinu á undan. Hér á landi varð mest hlutfallsleg aukning á fjölda mjaltapjóna en alls fjölgaði þeim um 23 á milli ára sem svarar til fjölgunar upp á 13,9%.

Snorri Sigurðsson, sns@seges.dk
Sviðsstjóri Mjólkgæðasviðs,
Dýralækninga- og gæðadeildar
SEGES, Danmörku

LESENDABÁS

Innflutningur á hráu kjóti:

Ber kaupmannastéttin hagneytenda fyrir brjósti?

Þátturinn Sprengisandur á Bylgjunni sunnudaginn 23. júlí var áhugaverður a.m.k. fyrir þá sem láta sig einhverju skipta matvælaframleiðslu í landinu okkar. Þeir skiptust þar á skoðunum Ólafur Stephensen framkvæmdastjóri Félags atvinnurekenda og Sigurgeir Sindri Sigurgeirsson formaður Bændasamtaka Íslands.

Fram kom í máli Ólafs að hann gerir ekki ráð fyrir því að mikil hætta muni fylgja innflutningi á fersku kjóti frá Evrópusambandinu, að regluverk þess varðandi eftirlit með matvælum sé mjög gott og ekki nóg með það, að íslensk fyrirtæki hafi þurft að taka til í sínum ranni hafi þau stefnt á útflutning þangað á kjötvörum frá Íslandi. Vafalaust er eitthvað til í því en hitt er einnig vitað að viðskiptahindranir er hægt að búa til með ýmsu móti og vel kann að vera að slíkir hlutir hafi komið þar við sögu.

Umræða af þessu tagi er ekki til neins annars ætluð en að reyna að drepa málinu á dreif. Hugmyndir um að flytja inn ferskt kjöt til Íslands í náinni framtíð koma því ekkert við hvað gera þurfti til að fá heimild til að flytja út kjöt frá Íslandi fyrir mörgum áratugum síðan. Það sem er til umræðu núna, er hvort hætta geti stafað af slíkum innflutningi. Annars vegar vegna sjálflyfjanotkunar í Evrópulöndum við eldi búfjár og hins vegar, sem ekki er síður mikilsvert, hvort íslenskum búfænaði geti stafað smíthætta af slíkum innflutningi, vegna sjúkdóma sem hann er óvarinn fyrir.

Smíthætta er fyrir hendi

Í sögulegu samhengi má finna þess mörg dæmi að innflutningur lifandi búfænaðar hafi valdið miklum

Ingimundur Bergmann, bóndi og fyrrum formaður Félags kjúklingabænda

búsifjum hér á landi. Að flytja inn ferskt (ófosíð) kjöt af nýslátruðu búfé er augljóslega eins nálægt því að flytja inn lifandi dýr og hægt er að hugsa sér og smíthættan eftir því. Virtir vísindamenn hafa varað við slíku ráðslagi og hvatt til þess að ekki verði farið út á þá braut; afleiðingarnar geti verið mjög alvarlegar ef illa tekst til.

Er kjötskortur í landinu?

Spyrja má hvort þörf sé fyrir innflutning af þessu tagi. Er kjötskortur í landinu? Nei. Hver er þá ástæða þess að svo mjög er sótt í það af verslunarmönnum að fá að flytja inn ferskt kjöt? Þeir láta jafnan í veðri vaka að þeir beri „hag neytenda“ fyrir brjósti. Er það trúlegt? Hvar standa neytendur ef hrun verður í íslenskum bústofnum líkt og oft áður hefur gerst?

Enginn íslenskur tryggingasjóður

Fram komi í máli Sindra að í Evrópusambandinu væri það þannig, að til væri tryggingasjóður sem ætlað væri það hlutverk að bæta bændum tjón sem til kæmi vegna sjúkdóma í búfé. Ekkert slíkt væri til hérlandis.

Það var til sjóður sem ætlað var það hlutverk að bæta að nokkru bændum tjón sem upp kæmu vegna ófyrirsjáanlegra atburða í búrekstri, s.s. smits í búfænaði. Sá sjóður er ekki lengur til og því eru bændur með öllu ótryggðir komi eitthvað slíkt upp.

Verslunarmenn hvergi hættir

Í upphafi skal endinn skoða, segir gamall málsáttur og þó gróðarþörf kaupmannastéttarinnar sé mikil, þá er full ástæða til að flyta sér hægt í að uppfylla yftrústu óskir þeirra um aukinn hagnað af rekstri sínum. Hagnað sem getur snúist upp í andhverfu sína fyrirvaralaust bæði fyrir þá og ekki síður þjóðina alla ef illa tekst til.

Engin ástæða er til að ætla að stórhuga verslunarmenn muni hætta baráttu sinni fyrir að geta flutt inn ferskt kjöt sem flest allt annað. Þeir berjast í bökkum á þann hátt, að Ísland er allt of strjálbýlt til að þarfir þeirra fyrir verslun með vörur og þjónustu verði uppfylltar. Íbúafjöldi er eins og í litlíli borg á meginlandinu og því er það afar takmarkað sem tekst að höndla með miðað við sem gerist í löndum með margfalt fleiri íbúa. Spurning hvort þeir ættu ekki að hasla sér völl í Evrópu, þar sem er margfalt stærri markaður fyrir allar þær ágætu vörur sem þeir vilja selja í stað þess að vera að berjast eingöngu um í fámenninu hérlandis.

Það væri æskilegt, að þeir hættu baráttu sem stefnt getur hagsmunum íslensku þjóðarinnar allrar í hættu.

Hugleiðingar á túnaslætti

Í vetur kom fram reglugerð frá ESB um að þeir sem byrjuðu með skepnuhald skyldu gangast undir könnun hvort viðkomandi væri fær um að annast skepnur, bæði andlega og líkamlega. Þetta er gott því dýrin eiga erfitt með að verja sig þó Matvælastofnun sjái um velferð þeirra.

Nú í seinni tíð frá hrúni og jafnvel fyrr hefur sá sem sér um velferð öryrkja og aldraðra ekki staðið sig sem skyldi eins og alþjóð veit og sér, því oft skýlir heilbrigðisráðherra sér á bak við Alþingi sem ber við peningaleysi. Ef ráðherra væri skylt að fara í gegn um sambærilegt mat og búfjárhaldarar á ESB-svæðinu kæmi ýmislegt í ljós. Viðast hvar þarf fólk að hafa lágmarks réttindi á hitt og þetta en í raun er raunreynsla besta kunnáttan.

Á fundi LS í vor hældi landbúnaðarráðherra borgarbornunum starfsmönnum sínum fyrir ágæti og ekki efaði ég gæði þeirra þá, því fólk í stöðu ráðherra skrökvar varla að þjóð sinni. Að þessu voru 50 vitni. Landbúnaðarráðuneytið virðist ekki ofhaldið fjárhagslega og hlýtur því að sækjast eftir arði af jörðum sínum. Allir þeir sem umgangast grabbita og hafa viðurværi sitt af þeim vita að vorið er sá tími sem startar afkomu framtíðar búsin. Því hlýtur eitthvað að vanta í þekkingu þessara ágætu borgarbarna ráðherra að auglýsa

Gunnar Þórisson, bóndi.

ekki bújarðirnar strax að vori við losun ábúðar. Eða á að leggja niður búskap án samráðs við sveitarfélög eða aðra er búskap varðar?

Samgöngumálaráðherra nefnir aldrei þá skatta er hafa verið lagðir á og eru enn á eldsneyti, gúmmii, innflutningstolla bifreiða og vsk af ökutækjum og varahlutum þeim viðkomandi. Í hvað fara allir þessir skattar og gjöld? Í vegina? Opinberlega segir enginn að svo sé. Hefur eitthvað verið lagt niður af þessum gjöldum og hversu mikið þá? Spyr sá sem ekki veit.

31. júlí 2017
Gunnar Þórisson

AÐALFUNDUR SAMTAKA SELABÆNDA

Aðalfundur *Samtaka selabænda* verður haldinn á *Raufarhöfn* í félagsheimilinu Hnitbjörgum 26. ágúst og hefst hann kl. 8.30, fyrir fund *Æðarræktarfélagins*.

Venjuleg aðalfundarstörf.

Stjórnin

Um sauðfjárskoðanir 2017

Eyþór Einarsson
ábyrgðarmaður í
sauðfjárrækt
ee@rml.is

Opnað var fyrir móttöku á pöntunum fyrir sauðfjárskoðanir 15. júní sl. Þegar hefur nokkuð af pöntunum borist enda margir sem þegar vita smalaðaga á sínu svæði og eru komnir með sláturdaga fyrir lömbin.

Búist er við að skoðanir hefjist með fyrra fallinu, enda margt sem bendir til þess að lömbin komi vel þroskuð af fjalli eftir hagstætt árferði og þá hvetja jafnframt afurðastöðarnar til þess að lömb komi fyrir en seinna til slátrunar. Hér verður farið stuttlega yfir nokkur atriði tengd sauðfjárdómum haustsins.

Pantanir

Pöntunarfyrirkomulag er með sama hætti og verið hefur síðustu ár. Best er að bændur panti sjálfir í gegnum heimasíðu RML (www.rml.is) en einnig er hægt að hringja í 516-5000 og láta taka pöntunina niður. Helst þyrftu allar pantanir að hafa borist fyrir 20. ágúst, en eftir þann tíma verður farið að raða niður á dagana. Þeir sem panta eftir 20. ágúst munu verða í verri stöðu með að fá skoðun á þeim tíma sem þeir óska eftir. Skipulag innan svæða er jafnframt með svipuðu sniði og verið hefur þótt Vesturlandið, Vestfirðir og hluti af Norðurlandi vestra hafi verið brotin upp með nýjum hætti. Lárus G. Birgisson tekur nú við keflinu af Þorvaldi Þórðarsyni og fer með

skipulagið fyrir Vestfirði, þar með talið Barðaströnd og Reykhólasveit. Æskilegt er að allar pantanir berist gegnum heimasíðuna, en ef upp koma breytingar eða annað sem krefst þess að rætt sé við skipuleggjendur á viðkomandi svæðum þá er hér gefið yfirlit yfir hverjir fara með þau mál innan hvers svæðis.

Eftirtaldir aðilar halda utan um skipulag innan svæða:

Vesturland

Oddný K. Guðmundsdóttir

Vestfirðir (þ.m.t. Barðaströnd og Reykhólasveit)

Lárus G. Birgisson

Best er að bændur panti sauðfjárskoðun í gegnum vefinn rml.is Mynd / ÁP

Dalir og Strandir

Eyjólfur Ingvi Bjarnason

Vestur-Húnavatnssýsla

Sigríður Ólafsdóttir

Austur-Húnavatnssýsla

Harpa Birgisdóttir

Skagafjörður og Eyjafjörður

Gunnfríður Elín Hreiðarsdóttir

Suður-Þingeyjarsýsla

María Svanþrúður Jónsdóttir

Norður-Þingeyjarsýsla

Steinunn Anna Halldórsdóttir

Austurland

Guðfinna Harpa Árnadóttir

Suðurland

Fanney Öluf Lárusdóttir

LESENDABÁS

Helgihald við útiálfarið á Esjubergi 25. júní sl. Sr. Arna Grétarsdóttir sóknarprestur og sr. Hreinn Hákonarson fangaprestur sáu um helgihald. Mynd / Hrefna S. Bjartmarsdóttir

Söfnun fyrir útiálfari að Esjubergi á Kjalarnesi

Hafin er fjársöfnun fyrir byggingu keltneks útiálfaris sem byrjað er að reisa við Esjuberg á Kjalarnesi. Biskup Íslands, frú Agnes M. Sigurðardóttir, tók fyrstu skóflustunguna 8. maí í fyrra. Söfnunin er á Karolina Fund.

Sagnir herma að kirkja hafi staðið á Esjubergi á Kjalarnesi fyrir kristnitöku, um árið 900. Í Landnámu segir að Örylgur Hrapsson hafi fengið frá Patreki Suðureyjabiskupi „kirkjuvið ok járnklukku ok plenárium ok mold vígða“ til að nota í kirkju sem reisa skyldi þar hann næmi land og eigna hinum helga Kolumba. Örylgur kom hingað til lands frá Suðureyjum Skotlands og reisti kirkju á Esjubergi á Kjalarnesi, samkvæmt keltnekkristnum sið. Þá er og getið um kirkju á Esjubergi í Kjalnesinga sögu frá 14. öld. „Þá stóð enn kirkja sú að Esjubergi er Örylgur hafði látið gera. Gaf þá engi maður gaum að henni.“

Í kirknaskrá Páls Jónssonar, biskups, frá 1200, er getið kirkju á Esjubergi: „Kirkja at Esjubergi.“

Langur aðdragandi

Ekki er vitað hvar í landi Esjubergs kirkjan stóð og næsta líklegt að skriðuföll hafi spilt vegsummerkum eftir hana. Sagnir eru um skriðuföll í Esju 17. og 19. öld sem breyttu ásýnd jarðarinnar. Fornleifarannsókn fór fram á Esjubergi 1981 og mátu rannsakendur svo að skriður hefðu lagst yfir flestar minjar á Esjubergi sem þar hefðu staðið fyrir á öldum og var svonefnd kirkjurúst þar meðtalin. Í rannsókninni fundust engar menjar um kirkju eða kirkjugarð á Esjubergi. Örnefni á staðnum, Kirkjuflöt og Bænhúshóll, vísa til helgihalds þar.

Árið 1976 var flutt tillaga til þingsályktunar á kirkjuþingi um að rannsókn færi fram á kirkjugarðinum á Esjubergi til þess að grafast

fyrir um dvöl papa á Íslandi fyrir norrænt landnám. Frá þeim tíma hafa ýmsir nefnt nauðsyn þess að sýna þessum söguarfi tilhlýðilega virðingu með áþreifanlegum hætti, til dæmis var lagt til á héraðsfundi Kjalarnesprófastsdæmis, 2008, að kirkja yrði reist á Esjubergi í forneltnekkum stíl. Á aðalfundi Sögufélagsins Steina á Kjalarnesi 2014 kom síðan fram tillaga að gerð útiálfaris á Esjubergi.

Fjölbreytt notagildi

Altarið verður vígt að kristnum hætti sem helgidómur og minnismerki um kirkju Örylgs, þeirrar fyrstu sem getið er í ritheimildum að hafi verið reist á Íslandi. Undanfarin ár hafa helgistundir verið haldnar á Esjubergi í tengslum við Kjalarnesdaga í júní mánuði ár hvert og mun kristið helgihald eflaust aukast þar mjög við tilkomu altarisins. Altarið verður hverjum heimilt til afnota sem til þess er bær og vill hafa þar um hönd kristna athöfn, til dæmis skím, hjónavígslu, helgistund, ihugunarstundir og þar fram eftir götunum.

Helsti tilgangur með uppsetningu útiálfaris og minnismerkis í landi Esjubergs er að vekja verðskuldaða athygli á merkum kristnum sögustað þar sem fyrsta kirkja á Íslandi gæti hafa verið reist enda þótt engar menjar hafi um hana fundist. Esjuberg er í næsta nágrenni við einn fjölmennasta útivistarstað Reykjavíkinga, Esjuna, og sagt er að þar sé náttúran við borgarhlíðið. Vel færi á að tengja þar saman kirkjusögu og útivist með virkum og lifandi hætti. Kostur gæfist þar á kristinni trúariðkun úti í náttúrunni og margir munu eflaust kjósa að ganga í hjónaband eða bera börn sín til skírnar undir berum himni. / Hrefna S. Bjartmarsdóttir

Góð innanlandssala en krísa í útflutningi

Sala á kindakjöti innanlands jókst um 5,2% í fyrra eftir nokkur samdráttarár í röð. Það sem af er ári hefur innanlandssalan gengið vel. Samkvæmt tölum Matvælastofnunar jókst sala á kindakjöti á öðrum ársfjórðungi um 16,6% miðað við sama tímabil í fyrra. Ef eingöngu er horft til dilkakjöts var söluaukningin 13,2%. Helsta skýringin er aukin sala til erlendra ferðamanna. Um tveir þriðju hlutar framleiðslunnar eru seldir innanlands og þetta er því langverðmætasti markaðurinn fyrir íslenskt kindakjöt.

Erlendir ferðamenn

Erlendum ferðamönnum á Íslandi hefur fjölgað mikið frá hrúni. Til að byrja með hafði þessi fjölgun ekki áhrif á sölu á kindakjöti sem dróst saman flest árin, en eftir að ráðist var í sérstakt markaðsverkefni í til að ná til ferðamanna hafa staðan breyst. Nú setja um 100 íslenskir veitingastaðir lambakjöt í öndvegi í samstarfi við Icelandic lamb. Öflug verðlaunaherferð á samfélagsmiðlum hefur vakið verðskuldaða athygli og notendur miðlanna hafa séð myndbönd og auglýsingar frá Icelandic lamb um 7,5 milljón sinnum.

Útflutningur

Útflutningur á kindakjöti dróst saman um 5,1% í fyrra en þá voru flutt út um 2.800 tonn til 19 landa fyrir tæpa tvo milljarða króna. Þetta var annað samdráttarárið

Svavar Halldórsson, framkvæmdastjóri Icelandic lamb ehf. og Markaðsráðs kindakjöts. Mynd / HKr.

í röð en útflutningurinn dróst saman um 14,4% í hitteðfyrra. Helstu ástæðurnar eru sviptingar á alþjóðlegum mörkuðum sem meðal annars má rekja til Úkraínudeilunnar, lokun Noregsmarkaðar, fall breska pundins og mikil styrking íslensku krónunnar. Ráðist var í sérstakar aðgerðir í vetur og vor til að bregðast við þessu ástandi og hefur það borið nokkurn árangur. Mikilvægt er að aðgreina þann útflutning sem fer inn á sveiflukennda heimsmarkaði og þann hluta þar sem kjötið er selt sérstaklega sem íslenskt. Slíkir markaðir halda sínu miklu betur við þessar aðstæður en eru enn sem komið er ekki nema brot af heildarútflutningi. Miklar vonir eru bundnar við ýmis ný verkefni

í Japan, Evrópu og Bandaríkjunum en það tekur tíma og staðfestu að byggja upp slíka betur borgandi markaði. Eins og staðan er nú treystir greinin mikið á ódýrari afsetningarmarkaði og erfiðleikar þar valda birgðasöfnun.

Birgðir

Birgðir í árslok 2016 voru um 6.700 tonn sem var um 7,5% aukning frá áramótunum á undan. Þetta eru um 1.300 tonnum meiri áramótibirgðir en voru fyrir 10 árum. Um mitt þetta ár voru birgðirnar um 2.600 tonn sem er 12,9% meira en á sama tíma í fyrra. Það er því útlit fyrir að birgðir við upphaf sláturtíðar verði 700 til 1.000 tonnum meiri en æskilegt væri. Misjafnt er milli afurðastöðva hversu miklar birgðirnar eru og samsetning þeirra er jafnframt óhagstæð því þær samanstanda að mestu af lærum og frampörtum en jafnvægi er í hryggjum og slögum.

Horfur í haust

Forystumenn bænda hafa frá því í vetur átt í viðræðum við stjórnvöld um hvernig bregðast skuli við stöðunni. Erfiðlega hefur gengið að ná samkomulagi um aðgerðir sem taka á vandanum. Viðræðurnar halda þó áfram. Sú undarlega staða blasir því við að þrátt fyrir mikla innanlandssölu og mikinn árangur í markaðssetningu gagnvart erlendum ferðamönnum eru alvarlegar blíkur á lofti varðandi afurðaverð haustsins.

Sala á kindakjöti innanlands jókst um 5,2% í fyrra eftir nokkur samdráttarár í röð.

Mynd / Áskell Þórisson

18

Fjölga fé með ræktun úr eigin stofni

24-25

Dýralækna-þjónusta er dýra- velferðarmál

40

Bæringnóttar Neðri-Mýrar

Bændablaðið

1. tölublað 2015 • Fimmtudagur 15. janúar • Blað nr. 434 • 21. árg. • Upplag 32.000

BÆNDABLAÐIÐ ER MEST LESNA BLAÐIÐ Á LANDSBYGGÐINNI

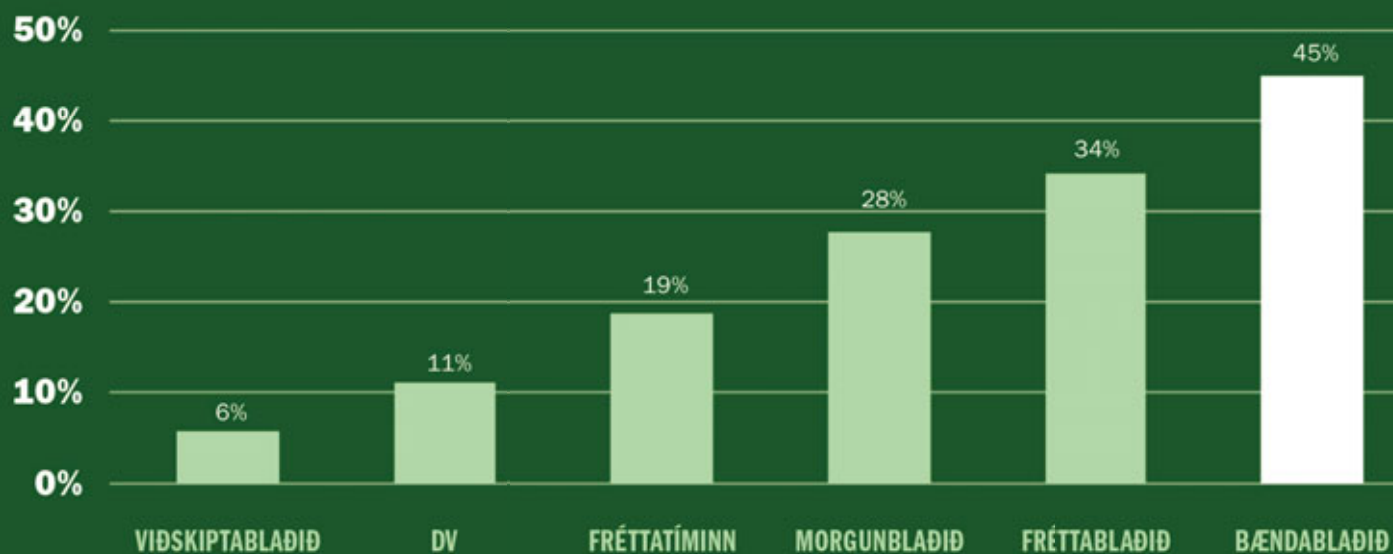

LESENDUM FJÖLGAR Á MILLI ÁRA. BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST MEÐ 45% LESTUR Á LANDSBYGGÐINNI OG 22% LESTUR Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU.

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFIÐ ÚT Í 32 PÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

LESTUR PRENTMIÐLA Á LANDSBYGGÐINNI

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN CAPACENT. KÖNNUNARTÍMI OKT.-DES. 2014

Bændablaðið

BÆNDAHÖLLINNI VIÐ HAGATORG
SÍMI 563-0300 NETFANG BBL@BONDI.IS

BBL.IS

VÉLABÁSSINN

Sjö manna Mitsubishi Pajero á 100 ára tilboði

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Fyrir sléttum fimm árum prófaði ég síðast Mitsubishi Pajero og kostaði hann þá 10.650.000 og var með þriggja ára ábyrgð. Í tilfni af 100 ára afmæli Mitsubishi er Hekla með afmælistilboð á nokkrum bílum frá Mitsubishi og er nú að bjóða Pajero á 7.990.000 krónur og það með fimm ára ábyrgð.

Pajero hannaður frá reynslu í rallkeppnum

Pajero hefur lítið breyst á þessum fimm árum bæði að innan og utan. Svo sem engin ástæða að breyta miklu þegar allt virkar vel og endist. Í gegnum árin hefur

Mitsubishi Pajero tekið miklum breytingum og var mikið til hannaður eftir reynslu Mitsubishi frá keppnum í Dakar rallkeppnum. Þar á Pajero met sigra bílaframleiðanda í þeim rallkeppnum með yfir 150 dagsigra og 11 sigra í keppninni sjálfri.

Af jeppum í sambærilegum stærðarflokki hefur Mitsubishi Pajero þægilegustu fjöðrun til aksturs á malarvegum af þeim bílum sem ég hef prófað og sá bíll sem maður sér best út úr af jeppum í sama flokki.

Eyðslan var 11,2 lítrar

Í Pajero er lítil veðurstöð sem sýnir loftþrýsting, hæð yfir sjó og hita í línuriti síðasta klukkutímam. Eflaust gagnast þetta mörgum, en ég hefði heldur viljað sjá blindhornsvara og veglínulesara í bílnum.

Mitsubishi Pajero með 3,2 lítra 190 hestafla vél.

Myndir / HLJ

Að ná varadeckinu niður þarfnast trúlega góðrar æfingar.

Í nútímanum eru allir með frekar stóra farsíma, en í þennan bíl vantar sárlega hól og geymslur fyrir þessi tæki.

Helstumál og upplýsingar

Hæð	1.910 mm
Breidd	1.875 mm
Lengd	4.900 mm

Síðan ég prófaði þennan bíl síðast hafa felgurnar stækkað um tommu sem er gott á malbiki, en mínus á malarvegum. Fyrir fimm árum var vélin upp-

Sjálfskiptingin er stíglaus og fimm gíra.

gefin 200 hestöfl, en er nú uppgefin 190 hestöfl. Uppgefin meðaleyðsla er 9,4 á hundraðið, en eftir um 200 km akstur á meðalhraða upp á 56 km hraða var mín eyðsla 11,2 lítrar á hundraðið.

Öflugur bremsur og góð dráttargeta

Sjálfskiptingin er stíglaus fimm gíra og í boði er að vera bara með bílinn í afturhjóladrifinu, fjórhjóladrifi, fjórhjóladrifi með hjólin læst að aftan og svo lágt drif sem hægt er að læsa með einum takka.

Bíllinn kemur án króks, en fyrir auka 150.000 kemur krókur með og þá má bíllinn draga kerru sem er allt að 3.500 kg með bremsubúnaði. Bremsurnar eru góðar enda eru diskarnir 17 tommu og loftkældir.

Verði þetta 100 ára tilboð eitthvað áfram á bílnum tel ég að Mitsubishi Pajero sé góð fjárfesting sé verið er að hugsa um bíl til að eiga næstu 7–10 árin. Það er þekkt að bilanatíðni Pajero er í lægri kantinum.

Allar nánari upplýsingar má nálgast á vefsíðunni www.hekla.is

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Vitlaust gefið í öryggismálum

Föstudaginn 28. júlí hlustaði ég á viðtal við Elliða Vignisson, bæjarstjóra Vestmannaeyja, vegna synjunar Samgöngustofu um að skipið Akranes mætti sigla á milli lands og eyja um Verslunarmannahelgina. Um kvöldið var svo viðtal við Þórólf Árnason hjá Samgöngustofu þar sem hann sagði ekki koma til greina að verða við óskum Eyjamanna um að fá skipið í siglingar þar sem ferjan uppfyllti ekki kröfur um öryggi. Í sama fréttatíma var rætt við skipstjórnann sem fullyrti að öryggi farþega væri tryggt. Persónulega fannst mér vanta álit helsta „öryggismeistara“ sæfarenda, Hilmars Snorrasonar, skólastjóra Slysavarnaskóla sjómanna. Mér fannst allavega eitthvað bogið við svör Þórólfs og datt í hug vísa eftir Stein Steinarr:

Að sigra heiminn er eins og að spila á spil með spekinglegum svip og taka í nefið. (Og allt með glöðu geði er gjarna sett að veði).

Og þótt þú tapir, það gerir ekkert til, því það er nefnilega vitlaust gefið.

Ekki sama hvort það sé bóndi eða Vestmannaeyingur

Með þessum orðum Þórólfs fannst mér hann skjóta sjálfan sig í fótinn, en fólk í skemmtiferð til Vestmannaeyja virðist þurfa meira öryggi en þeir

Ekki fékkst leyfi til að sigla ferjunni Akranes frá Landeyjahöfn til Vestmannaeyja vegna regluverks.

Mynd / Vefsíða Akraness, akranes.is

sem fara upp á Akranes. Ástæðan fyrir þessum hugsunum mínum er að megnið af fjórhjólum sem seld hafa verið undanfarnin ár eru flutt til landsins sem dráttarvélar og skráð hjá Samgöngustofu sem dráttarvélar. Í öryggisreglum um dráttarvélar hefur verið skylda að vera með veltigrindur á dráttarvéllum síðan um árið 1970. Tæpum 50 árum seinna er

svo allt í einu í lagi að leyfa skráningu á fjórhjólum sem dráttarvélar án veltigrindar, en á sama tíma eru aðrar þjóðir að banna fjórhjól í vinnu við bændabýli án veltigrinda. Nálægt 30 slys verða árlega á fjórhjólum á Íslandi. Rétt væri að fara að dæmi Ástrala sem skylduðu veltigrindur eða veltiboga á fjórhjól með reglum sem tóku gildi árið 2016. Strax

Veltigrind frá Lifeguard hefur fengið alþjóðlega viðurkenningu og mætti vera á fleiri fjórhjólum.

Mynd / HLJ

fyrstu sex mánuði þess árs létust þrjár á fjórhjólum við landbúnaðarstörf í Ástralíu á móti átta á sama tíma árið áður. Með þessu dæmi finnst mér eins og verið sé að mismuna í öryggismálum. Í mínum huga er þetta svona: „Skítt með bændur á fjórhjólum en skemmtisigling til Eyja skal tryggð.“ Af hverju Vestmannaeyingar og þeirra gestir en ekki bændur?

„Samgönguvofo“

Indriði bóndi á Skjaldfönn við Ísafjarðardjúp fékk bæði hrós og skammir er hann uppnefndi umhverfisráðuneytið.

Ég get ekki annað en býsnast út í Samgöngustofu þar sem margt mætti bæta. Sem dæmi þá eru stærstu amerísku pallbílarnir flestallir fluttir inn sem vörubílar til að lækka aðflutningsgjöld á þeim. Til þess að mega keyra þessa bíla þarf aukin ökuréttindi, en af hverju eru þessir vörubílar ekki innsiglaðir á 90 km hraða eins og aðrir vörubílar? Án innsiglis komast bílarnir upp undir tvöhundrað km hraða og ef eitthvað gerist á þeim hraða er skriðþunginn það mikill að þeir stoppa ekki auðveldlega næstu 200–300 metra.

Einnig er mér spurn um löglegan ljósabúnað. Eins og allir vita á alltaf að vera kveikt á ljósum í akstri, bæði að framan og aftan. Næstum allir bílar sem eru seldir nýir í dag eru bara með ljós að framan og þarf að kveikja ljósin til að vera löglegur í akstri. Af hverju er það ekki gert að skyldu að allir bílar sem til landsins koma séu með ljósabúnað allan hringinn? Öll mótörhjóla sem eru götuskráð eru þannig búin að ekki er hægt að slökkva ljósin þegar hjólin eru í gangi.

Að þessu ofantöldu tel ég mér óhætt að uppfleða þessa stofnun „Samgönguvofo“ þar sem að það er ekki spurning hvort heldur bara hvenær verður dauðsfall vegna rangra reglna sem varðar öryggi.

/ Hjörtur Leonard Jónsson

Saga Royal Enfield er löng og skrikkjótt

Flestir mótorkjólaklúbbar eru með vefsíður á Facebook og þar á meðal er Royal Enfield Club of Iceland. Þann 20. júlí síðastliðinn kom sú tilkynning inn á síðuna þeirra að Vallarbraut/Vallarnaut væri komið með umboð fyrir Royal Enfield á Íslandi. „Erum með 3 hjól í sýningarsalnum okkar að Súðarvogi 6,“ sagði í tilkynningunni. Fyrir þá sem ekki kannast við þetta fyrirtæki þá hafa þeir verið að flytja inn ýmis landbúnaðartengd tæki og litlu Solis dráttarvélnar frá Indlandi.

Allt skraut er handmálað á Royal Enfield mótorkjólum. Myndir / Óskar Sigurðsson

Líkjast mótorkjólum frá árunum 1945–1970

Ég dreif mig í að skoða hjólin og í leiðinni tók ég örstuttan þrífurhúring á hjólunum þrem. Við fyrstu sýn virðast hjólin vera svipuð í útliti og mótorkjól sem framleidd voru á árunum 1945 til 1970. Hönnun og framsetning leggur upp með að hjólin eigi að vera gamaldags sem gerir hjólin spennandi (sérstaklega fyrir gamlingja eins og mig). Tvö hjól eru eins, en með sinum hvorum

litnum. Bullet Classic Squadron Blue, 500cc., og annað krómað og handmálað með gyllingu, þau kosta frá 1.020.000kr. Cafe Racer hjólið nefnist Continental og er með 553cc. mótör og kostar 1.100.000kr.

Byrjaði í Englandi en fluttist svo til Indlands

Fyrsta Royal Enfield mótorkjólíð var framleitt árið 1900 í Englandi og var verksmiðjan þar alveg til ársins 1970. Seinna var verksmiðjan flutt

Brembo bremsur og samskonar ABS-kerfi og er í BMW.

til Indlands og hjólin framleidd undir nafninu Enfield Indian. Árið 1995 fékk indverska verksmiðjan Royal Enfield merkið til sinna einkanota en síðan þá hafa verið gerðar nokkrar breytingar á hjólunum.

Fyrir stuttu náði Royal Enfield til sín tveimur trompum úr mótorkjóláheiminum. Þeir Pierre Terblanche frá Ducati og þróunarstjóri Triumph Simon Warburton hafa komið framleiðslunni og hönnuninni til metorða

með því að nota nýja hluti í hjólin, s.s. bremsur frá Brembo, ABS bremsukerfi, gasdempara, beina innspítingu í stað blöndunga og fleira án þess að útlit hjólanna færi á nútímaútlit. Gamla „gamla lúkkið“ heldur sér með reisin.

Þægilegt að keyra hjólin

Það kom mér á óvart hversu lítið heyrir í mótörunum þegar hjólin eru í gangi. Fyrsti girinn er það hægur að ekkert vont er að keyra í ójöfnum og grýttum vegum án þess að eiga á hættu að „stolla“ mótör (kæfa á vél við að fara eins hægt og maður getur). Einu sinni hef ég ekið svipað útlitandi hjóli sem framleitt var fyrir 1970 og því þurfti að sparka í gang og dæla bensíni inn á strokkana til að það færi í gang. Að setjast upp á hjól sem lítur út fyrir að vera 50 ára, snúa lyklinum og ýta á takka til að setja í gang (stundum kallaður hamingjutakki) er eitthvað annað. Þetta er einfaldlega æðislegt og næstum of þægilegt að keyra.

Allar nánari upplýsingar um hjólin veitir Jón Valur í síma 841-7300. /HLJ

Classic hjólin á endunum og Café racerhjólíð í miðjunni.

KROSSGÁTA Bændablaðsins

	66	MINNKA	NAFN-BÆTUR	MJÓLKUR-AFURÐ	Í RÖÐ	MÁTTUR	TUNNU	GÁLEYSI	NEDAN VID	ÍPRÓTT
	FUGL									
	TAPA					EGGJA				
	FRÆND-BÁLKUR			FOLD		GÖNGU-LAG				
	KLAUFI			MEN			GLJUFUR			
	BAND						SKRAUT-STEINN			
	↓	MATREIDA				JARÐ-SPRUNGUR				ÁLAG
						FÆDDI				
GJAMMA			LJÓMA	JAFNINGUR				VIDAR-TEGUND	ÁVÖXTUR	
				ÓTTI						
SLÆMA			GLUNDUR			EINING				
			UTAN			ÁTT				
Í RÖÐ		HANGI			VÍSDÓMUR					
		KYLFA			PESSA					
HRYGGUR			NÆGILEGT		HÖRFA					KVEÐJA
			STEFNA		GORTAR					
		SAMPYKKI		SKYNFERI		LISTI				
		INNI-LEIKUR		KROPP		ÓSKERT				
YNDI				RÖÐ			BLUND	ÁTT		
				AUR				SKEL		
ÆTÍÐ				ELDA						KRINGUM
				GYLTU						
ERFIÐI			SVAKA			HORN				
RÖST			DYGGUR			TRADK				

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

	65	SMEYGA	KAPÍTULLI	ÚT	TVEIR EINS	HÖFUÐ	HÁTUR	BOTNFALL	RASK	SVALL
	HRÆSNIS-FULLUR	S	K	I	N	H	E	L	G	U
	MENTA	M	A	N	N	A	A	A	R	M
	ÖNN	O	F	N	ÓTTI	U	G	G	U	R
	SMÁ-GREIN	K	L	A	NYJA	S	A	V	E	L
	TEMUR	K	L	A	U	S	A	V	E	L
	↓	BANNA-HELGI	STÓ	STRÍÐNI	LÍTID	DYRJA-HLJÓÐ	LÁGT	PARNA		
STOPPA Í	S	T	A	G	HALLI	G	U	L	L	FYRR
FEDA	M	A	T	A	ÁLIT	S	V	A	R	DÆSA
Í RÖÐ	Á	B	R	Í	URGA	K	I	R	A	U
HÍBYLI	H	Ú	S	Á	LITUR	S	Á	L	A	F
	I	E	S	K	EFTIR-RITA	R	A	U	Ð	U
BAKTAL	R	Ó	G	U	ÁRSTÍÐ	F	R	Í	B	EIN
	R	Ó	G	U	ÓRÖR	F	R	Í	SÓT	R
SUNDLA	S	V	I	M	ORLOF	H	R	A	S	A
NEMA	L	Æ	R	A	KETTIST	H	R	A	S	A
STULDUR	A	R	Ð	R	ÞETTA	R	A	S	A	R
	A	R	Ð	R	BYLJAST Í RÖÐ	L	I	Ð	A	S
	L	Æ	R	A	FORMA	M	Ó	T	A	SKÓLI
	A	R	Ð	R	ÓRREINKA	K	Á	M	A	G
	A	R	Ð	R	VARA VID	A	Ð	V	A	R

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

Líf og lyst

BÆRINN OKKAR

Á Kálfafelli 2 í Suðursveit hefur verið eingöngu sauðfjárbúskapur í 26 ár og nú er tíundi ættliðurinn að taka við.

Býli: Kálfafell 2

Staðsett í sveit: Suðursveit. Sveit sólar.

Ábúendur: Bjarni Steinþórsson, Hrefna Guðmundardóttir, Aðalbjörg Bjarnadóttir, Bjarni Haukur Bjarnason og smalamaðurinn Ingunn Bjarnadóttir.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Fimm, auk þriggja hundar.

Stærð jarðar? 6000 ha.

Gerð bús? Sauðfjárbú.

Fjöldi búfjár og tegundir? 600 fjár, 9 geitur, 7 hænur og 5 hestar.

Kálfafell 2

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Það er mjög árstíðarbundið. Þessa dagana hefur verið heyskapur svo maður reynir að krafla í því meðan vel viðrar. Þess á milli erum við að byggja íbúðarhús sem allur frítími fer í.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Hjá yngri bændunum er heyskapur, sæðingar og sauðburður á toppnum! Það er alltaf svo mikið stuð á bænum að ekkert starf getur orðið leiðinlegt.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir 5 ár? Bara mjög svipaðan. Kannski fleiri geitur og betri smalahundar.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Það vantar alla samstöðu. Það er alltof mikill metingur á milli bænda.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Hann mun sveiflast upp og niður einsog hann hefur gert síðustu áratugi.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvára? Það er hægt að flytja allt út ef það er vel markaðsett.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólk, ostur og smjör.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Feitt kjöt af veturgömlu!

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Einn veturinn þegar við fórum í morgungegningar var hurðin í gemsakrónni opin og hver einasta klauf farin út.

Þá hélt æðsti bóndinn að allir væru löngu horfnir til fjalla, en þegar við komum heim úr gegningum sáu við þá alla með tölu í garðinum heima. Það var mikill léttir.

MATARKRÓKURINN – BJARNI GUNNAR KRISTINSSON MATREIÐSLUMEISTARI

Það er áskorun að grilla góða steik

Margir veigra sér við að grilla stórar nautasteikur en ef rétt er staðið að málum er það leikur einn.

Það er áskorun að grilla fullkomna „T-bone“ steik því hún skiptist í raun í tvö kjötstykki, nautafilé og nautalund, sem taka mismunandi tíma að grilla. Lykillinn að því að ná fullkomnun í eldun á T-beinssteik er að byrja á því að elda steikina við lægri hita fyrst og hækka svo hitann í lokin. Gakktu úr skugga um að salta kjötið rétt áður en grillað er og leggðu þig fram við að ná miklum hita í lokin til þess að ná fram dýrindis grillskorpu á kjötið.

Hvernig á að grilla „T-bone“ steik?

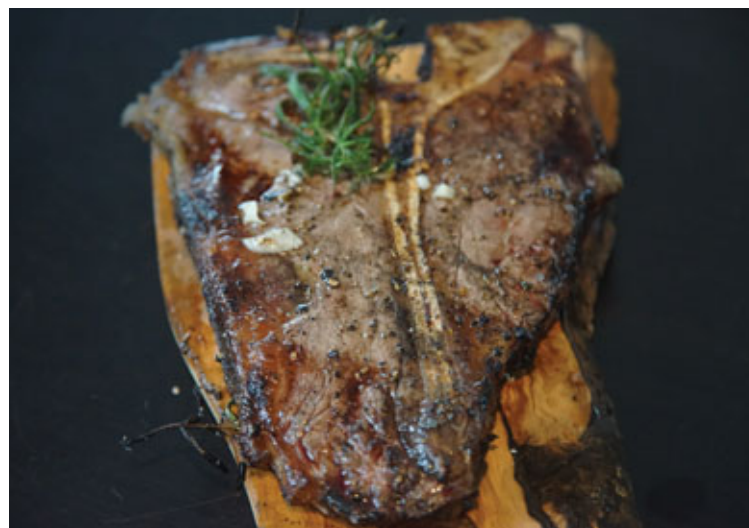
Hráefni:

- 2 stk. T-bein steikur, að minnsta kosti 2 cm að þykkt (þynnri steikur eru fljótari að eldast í gegn)
- Salt og ferskur malaður svartur pipar

Aðferð:

1. Að minnsta kosti 45 mínútum áður en eldað er: Kryddið steikina með salti og pipar á öllum hliðum, ekki gleyma brúnunum heldur. Þá nær kryddið að komast inn í kjötið. Sumir vilja krydda með salti síðast til að forðast að draga vökva úr kjötinu en það er smekksatriði.

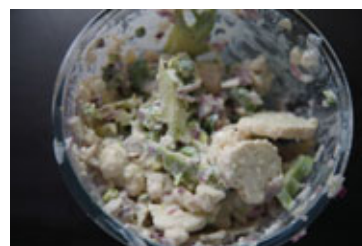
2. Setjið kolin í hrúgu og kveikið upp í grillinu. Bíðið þar til kolin eru þakin grárrí ösku. Þá má dreifa kolunum undir helmingi grindarinnar. Þegar um gasgrill er að ræða má hafa helming brennaranna á mesta hita en hluta á lágum hita. Grillið er látið forhitast í 5 mínútur. Til að halda grillgrindinni hreinni er gott að burstu það eða pensla með olíu.

3. Raðið steikunum á kaldari hlið grillins með lundinni fjær frá kolunum eða heitasta hluta grillins. Notið hitamæli og mælið í þykkasta hluta nautafíle bitans (stærri hlutar kjötsins). Þegar kjarnahitinn er orðinn 46°C og lundin um 43°C er kjötið miðlungs hrátt (medium rare) eftir um 15 mínútur. Annars fer matreiðslutíminn eftir hitastigi grillins svo það er ráðlegt að hefja mælingar eftir um 10 mínútur á grillinu.

4. Ef kolin eru ekki logandi heit á þessum tímamarki, þarf kannski að bæta meira við eldinn. Nokkrar þurrar birkigreinar gætu gert gagn og hleypt hita í kolin. Setjið steikurnar beint yfir kolin og brúnið. Snúðið kjötinu þar til það er mjög vel brúnað á báðum hliðum. Notið tóng og haldið kjötinu líka á hlið til að fá brúna steikingu á hliðarnar.

5. Látið hvíla í 10 mínútur og framreiðið.

Hollt brokkolí-hrásalat með trönuberjum

Einfalt og hollt spergilkálshrásalat með þurrkuðum trönuberjum og sólblómafræjum er dýrindis meðlæti. Það er hægt að blanda saman ýmsu grænmeti til fá nýtt bragð og flotta líti.

Hráefni:

- 3 matskeiðar hreint jógúrt
- 1 msk. sítrónusafi
- 1 msk. hlynisróp, hunang eða agave
- 1 tsk. Dijon sinnep
- ¼ tsk. salt

- 3 bollar rifid eða fint skorið spergilkál (má blanda með gulrötum og hvítkáli)
- ¼ bolli saxaður vorlaukur
- ¼ bolli þurrkuð trönuber
- 2 msk. léttisöltuð og ristuoð sólblómafræ

Aðferð:

Hrærið saman í stóra skál jógúrt, sítrónusafa, hlynisróp, sinnep og salt. Bætið saman spergilkáli (blöndu), vorlauk og trönuberjum. Blandið saman til að sameina.

Setjið plastfilmu yfir skálina og kælið í að minnsta kosti 30 mínútur. Fyrir framreiðslu er salatið toppað með stökkum sólblómafræjum.

Marengs Pavlova með kókoskremi og karamellusósu

Hráefni:

- 1 bolli rifinn kókos eða kókosmjöl
- 1 bolli hvítur sykur eða flórsykur
- 1 msk. kartöflusterkja (eða maisssterkja)
- 3 stórar eggjahvítur, við stofuhita (geymið eggjarauðu)
- Klípa af salti
- 1 tsk. hvítt edik
- 1/2 tsk. Vanillu- eða kókosbragðefni (dropar)
- Fylling: Peyttur rjómi

Aðferð:

Hitið ofninn í 150°C. Setjið kókosinn í þurra pönnu. Ristuðu kókosmjölið yfir miðlungsháum hita þar til mest af kókosmjölinu er gullbrúnt, hrærið stöðugt til að forðast að brenna. Fjarlægjið frá hita og setjið til hliðar.

Hrærið saman í skál sykur og kartöflusterkju (eða maisssterkju). Setjið eggjahvítu og klípu af salti í hrærivél eða notið handþeytara. Hrærið á miðlungshraða í um 5 mínútur þar til mjúk froða myndast. Hækkið hraðann á hrærivélinni og bætið hægt við sykurblöndunni í um það bil 1 til 2 mínútur. Setjið varlega í edik og vanillu og hrærið þar til þetta verður gljáandi eins og marengs. Bætið kókosnum varlega í með spaða.

Takið stóra ofnplötu með smjörpappír. Mótið að vild á pappírinn. Setjið plötuna í ofninn og bakið þar til Pavlovan er þurr og „stökk“ að utan í um 45 til 55 mínútur. Slökkvið á ofninum og opnið ofnhurðina til hálf. Látið Pavlovuna kólna í ofninum við stofuhita áður en hún er tekin út úr ofninum.

Hráefni í karamellusósu:

- 1/2 bolli hvítur sykur
- 1/2 bolli púðursykur
- 2 msk. vatn
- 1 tsk. vanilludropar
- 1/4 bolli kókosmjól

Til að gera karamellusósu þá þarf að hræra saman púðursykur, hvítan sykur og vatn í potti við háan hita þar til sykurinn leysist upp. Sjóðið niður þar til karamella hefur myndast og bætið þá við kókosmjól og vanilludropum. Hrærið saman og kælið.

Þegar Pavlova er orðin köld má færa hana á fat og smyrja þeyttum rjóma á milli laga af marengsinum. Berið fram með karamellusósu.

HANNYRÐAHORNID

Vetrarpúði með kaðlamunstri

Hver elskar ekki að gera fínt og kózý hjá sér eftir sumarið. Það er mitt uppáhalds. Fátt er betra en að hnípra sig saman undir góðu teppi með góðan púða. Þessi er fullkominn fyrir kózý vetrarkvöld.

Prjónað DROPS púðaver úr 2 þráðum Alpaca með köðlum

Mál: Ca. 45 x 45 cm – púðaverið passar fyrir kotta 50 x 50 cm það á að strekkjast aðeins á því þegar það er sett á.

Efni: DROPS ALPACA frá Garnstudio – 350 g nr 100, natur.

DROPS HRINGPRJÓNAR (60 eða 80 cm) NR 5 – eða þá stærð sem þarf til að 17 l x 22 umf með sléttprjóni með 2 þráðum verði 10 x 10 cm.

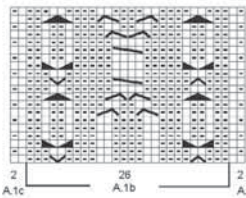
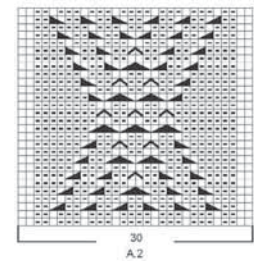
DROPS KAÐLAPRJÓN – fyrir kaðla.

GARÐAPRJÓN (prjónað í hring):
1 umf sl og 1 umf br, endurtakið frá *-*

MYNSTUR:
Sjá teikningu A.1 og A.2. Teikning sýnir allar umf í mynstri séð frá réttu.

- = sl frá réttu, br frá röngu
- = br frá réttu, sl frá röngu
- = setjið 1 l á kaðlaprjón fyrir framan stykkið, 1 l sl, 1 l af kaðlaprjóni
- = setjið 1 l á kaðlaprjón fyrir aftan stykkið, 1 l sl, 1 l af kaðlaprjóni
- = setjið 1 l á kaðlaprjón fyrir aftan stykkið, 1 l sl, 1 l br af kaðlaprjóni
- = setjið 1 l á kaðlaprjón fyrir framan stykkið, 1 l br, 1 l af kaðlaprjóni
- = setjið 2 l á kaðlaprjón fyrir framan stykkið, 1 l br, 2 l af kaðlaprjóni
- = setjið 1 l á kaðlaprjón fyrir aftan stykkið, 2 l sl, 1 l br af kaðlaprjóni
- = setjið 2 l á kaðlaprjón fyrir framan stykkið, 2 l sl, 2 l af kaðlaprjóni

Púði:
Stykkið er prjónað í hring.
Fitjið upp 152 l með 2 þráðum Alpaca á hringprjóna nr 5. Prjónið 4 umf GARÐAPRJÓN – sjá skýringu að ofan. Prjónið síðan 1 umf slétt þar sem aukið er út um 20 l jafnt yfir = 172 l. Setjið 1 prjónamerki í hvora hlið. Prjónið * A.1a (= 2 l), A.1b (= 26 l), A.2 (= 30 l), A.1b (= 26 l), A.1c (= 2 l) *, endurtakið frá *-* 1 sinni til viðbótar. ATHUGIÐ PRJÓNFESTUNA! Haldið svona áfram með mynstur þar til A.1 hefur verið prjónað 5 sinnum á hæðina. Prjónið 4 umf garðapryjón – JAFNFRAMT í fyrstu umf er fækkað um 20 l jafnt yfir = 152 l. Fellið af.

Frágangur:
Brijótið uppá stykkið við prjónamerkin. Saumið saman efri hlið kant í kant yst í lykkujuboga. Fyllið púðaverið með kotta og saumið síðan saman neðri kantinn.

Bestu prjóna kveðjur frá Gallery Spuna.

Létt

		5		3		7		
7			2		1			6
6	9		4		7		8	3
		8	5	7	2	3		
4	7						2	1
		2	3	1	4	8		
2	1		8		9		3	5
5			7		3			2
		9		2		6		

Þung

				7				
7			5	1				
2		8					1	
		3		4				1
		6	3		1	4		
8				2		9		
	6				2		8	
				6	5			4
			9					

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

Miðlungs

4		9	2	3	1		7
			7	4	9		
6							4
1		5	8		4	3	9
		3				7	
9		7	3		1	5	8
2							1
			1	3	5		
5		1	6		2	4	3

Þyngst

7							6	2
	6	5						
			9		7	5		
			6	8			1	
3		6				2		5
	2			1	3			
		9	4		1			
						3	5	
4	3							1

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

biður uppá alhliða lausn fyrir hótélherbergið eða gistiheimilið.

Síðumúla 30 - Reykjavík
Sími 533 3500

Hofsbót 4 - Akureyri
Sími 462 3504

Complete DROPS Assortment
DROPS SUPERSTORE
www.dropsdesign.com

Úr alpaca, ull og polyamide

NÝTT GARN
VÆNTANLEGT
Í ÁGÚST

www.galleryspuni.is gallery spuni

FÓLKIÐ SEM ERFIR LANDIÐ

Ætlar að spila með Barcelona

Katla Hjaltey er 7 ára Akureyringur sem elskar fótbolta og dreymir um að spila með Barcelona þegar hún verður stór.

Nafn: Katla Hjaltey Finnbogadóttir.

Aldur: 7 ára.

Stjórnumerkí: Hrótur.

Búseta: Akureyri.

Skóli: Lundarskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Mér finnst skemmtilegast í stærðfræði og á sparkvöllinum.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Ljón.

Uppáhaldsmatur: Hamborgari.

Uppáhaldshljómsveit: Mér finnst Friðrik Dór og Páll Óskar góðir.

Uppáhaldskvikmynd: Vaiana.

Fyrsta minning þín? Þegar ég sá sáljón yta manni út í sundlaug í dýragarði á Spáni.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Ég æfi fótbolta og gönguskiði.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Ég ætla verða atvinnukona í fótbolta.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Það er mjög klikkað að róla í stóru rólunni á skólalóðinni, strákarnir ýta svo fast að maður fer ægilega hratt og hátt.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Ég er búinn að fara til Vestmannaeyja og þar var mjög gaman. Svo er ég búinn að fara á fótboltamót og í útilegu.

Næst » Katla Hjaltey skorar á vin sinn Ísak Mú Sigursteinsson að svara næst.

Námskeið í trjáskurði í tengslum við Handverkshátíð á Hrafnagili

400 munir úr einu birkitré

Sænska farandsýningin „UR BJÖRK“, eða úr birki, stendur nú yfir í Hrafnagilsskóla í Eyjafirði. Að sýningunni standa 22 handverksmenn og -konur sem skiptu á milli sín heilu birkitré og fengu það hlutverk að nýta allt efnið með frjálsum huga og höndum. Það tók hópinn sex mánuði að vinna alla þessa 400 muni og það skal tekið fram að allt var nýtt af þessu tiltekna tré sem var 30 cm í þvermál og 25 metra hátt.

Námskeið í tengslum við Handverkshátíð 2017

Þema Handverkshátíðar 2017 er tré og verður þeim gert hátt undir höfði á fjölbreyttan hátt. Sænski heimilisíðnaðarráðunauturinn Knut Östgård er einn af aðstandendum Ur BJÖRK sýningarinnar. Hann er sérstakur gestur á Handverkshátíðinni í ár og mun halda námskeið fyrir áhugasama. Knut er aðstandendum Handverkshátíðarinnar af góðu kunnur og hefur útvegað sérfræðinga í þjóðlegu handverki í gegnum tíðina. Hann hefur unnið sem heimilisíðnaðarráðunautur í 27 ár, haldið fjöldann allan af námskeiðum, gert fræðslumyndbönd, gefið út bækur og staðið fyrir sýningum og verkefnum sem hafa farið um öll Norðurlöndin.

Námskeiðin hans Knuts verða haldin dagana 14. til 17. ágúst. Þeim sem hafa áhuga á að skrá sig er bent á að senda tölvupóst á netfangið handverk@esveit.is. Verðið er einungis kr. 15.000

Sýningin opin til 13. ágúst

Sýningin „UR BJÖRK“ er fengin hingað til lands í tengslum við Handverkshátíðina og verður opin til 13. ágúst kl. 12–18. Miðaverð er

500 kr. fyrir fullorðna eða armband sem gildir á Handverkshátíðina sem kostar 1.000 kr.

Handverkshátíð á Hrafnagili í 25. sinn

Handverkshátíðin á Hrafnagili hefst 10. ágúst og stendur til 13. ágúst en hún er nú haldin í 25. sinn. Í tilefni af þeim tímamótum verður fagnað með margvíslegum hætti og hátíðin veglegri en áður.

Hátíðin hefur löngu sannað tilvist sína sem vettvangur þar sem hittist handverksfólk víðs vegar að af landinu, skemmra sem lengra komnir, einstaklingar sem handverksþópar. Sú var einmitt hugmyndin að baki hátíðinni í upphafi – að leiða fólk saman sem deildi þeirri sameiginlegu sýn að efla íslenskt handverk og tryggja að þekking á gömlu íslensku handverki færdist milli kynslóða.

Sænski bloggari og frumkvöðullinn Hanna Olvenmark heldur úti síðunni Portionen Under Tian þar sem hún deilir uppskriftum þar sem hráefnið kostar undir 10 krónum sænskum á mann eða rúmlega 100 krónum íslenskar.

Mynd / úr einkasafni

Ódýr og hollur matur vinnur til verðlauna

Sænskur frumkvöðull sem kynni heilsusamlegan, sjálfbæran og ódýran mat vann nýverið til verðlauna upp á rúma milljón íslenskra króna á ráðstefnu eatforum-samtakanna. Bloggari og sigurvegari Hanna Olvenmark heldur úti síðunni Portionen Under Tian þar sem hún leggur fram uppskriftir sem kosta undir tíu krónum sænskum á mann eða rétt rúmlega 100 krónum íslenskar.

Hanna er 29 ára gamall næringarfræðingur sem langaði að deila ráðum og veita fólki innblástur að heilsusamlegum mat sem kostar lítið. Því gerði hún heimasíðuna þar sem hún deilir með fólki sjálfbærum og góðum máltíðum. Nú fara þúsundir netverja inn á síðuna daglega og með myllumerkinu #staycheap langar henni að ögra þeim misskilningi að fólk þurfi að fara inn á dýra veitingastaði til að verða sér úti um góðan og hollan mat. Ástríða Hönnu er að koma inn heilsusamlegri lífsstíl hjá fólki um allan heim og sýna því að það geti bæði bragðast vel og að allir hafi tækifæri til þess að njóta, óháð efnahag. Vegna vinsælda síðunnar langar Hönnu nú að ná til enn fleiri og stefnir á markaði utan Svíþjóðar ásamt því að þróa fræðslu-

myndbönd inni á síðunni. Hanna hefur deilt þremur góðum ráðum til notenda síðunnar til að eyða minna og borða betur:

1. Borðið meira úr plönturíkinu, belgjurtir eru ódýrar og heilsusamlegar.

2. Skipuleggið matarinnkaupin, það mun spara þér tíma og peninga.

3. Taktu með þér nesti.

Uppskrift af undertian.com

Kostnaður um 400 kr. íslenskar. Kostnaður fyrir hvern skammt um 100 kr. íslenskar.

Maís- og kókossúpa fyrir fjóra

Hráefni:

- › 1 pakki frystur maís (450 g)
- › 1 rauð paprika
- › 1 chilialdin
- › 1 gulur laukur
- › 2 hvítlauksrif
- › 2 tsk. broddkúmen

- › 1 grænmetisteningur
- › 5 dl vatn
- › 2 dl kókosmjólk
- › 5 dl soðnar svartar baunir, um 350 g
- › Olía til steikingar

Aðferð:

Deilið chili-aldinum í tvennt, takið fræin úr og skerið smátt ásamt lauk og hvítlauk. Takið fræin innan úr paprikunni og skerið í smáa bita. Hitið olíu í potti og setjið broddkúmen út í, bætið chili-aldinum, lauk, hvítlauk og papriku út í ásamt frosnum maísnum. Látið steikjast í 5 mínútur, bætið því næst vatninu við og grænmetisteningnum, látið malla í 15 mínútur. Setjið síðan í blandara og maukið vel saman. Hellið síðan blöndunni aftur í pottinn og bætið kókosmjólk út í ásamt svörtu bauninum. /ehg

Allt með ævintýrablaði í Ögri

Í Ögri í Ísafjarðardjúpi reka eigendur jarðarinnar ferðapjónustuna Ögurferðir yfir sumarið. Þjónustan samanstendur af kayakferðum með leiðsögn um Djúp með áherslu á náttúruna og sögu svæðisins. Ferðaúrvalið spannar frá dagsferðum upp í nokkurra daga ferðir. Í Ögri er

einnig rekið lítið kaffihús sem gaman er að heimsækja. Þá er haldið í gamla ballhefð en eigendur halda Ögursveitaball með gamla laginu á hverju sumri. Þar með er viðhaldið hefð sem er a.m.k. jafngömul Samkomuhúsinu í Ögri sem var byggt árið 1926. Hafliði Halldórsson, matreiðslu-

íbúðarhúsið í Ögri til vinstri og samkomuhúsið til hægri.

Mynd / Elísabet Reynisdóttir

meistari, er einn af þeim sem standa að ballinu en að hans sögn gekk það geysilega vel. „Um 400 manns mættu á svæðið og megnið af gestunum tjaldaði í Ögri. Bændi Þórunn og Halli léku fyrir dansi og eru æviráðin eins og góðir ríkisstarfsmenn. Það var góð stemning á ballinu og framkoma og umgengni gesta til fyrirmyndar.“ sagði Hafliði. /TB

Þessir kátu krakkar voru í Ögri að njóta lífsins á dögnum. Þau stilltu sér upp fyrir myndatöku eftir að vera búin að aðstoða við að safna saman timbri í lítinn bálköst. Aftari röð fv. Guðrún Erla Guðmundsdóttir, Einar Már Leifsson, Hafdis Leifsdóttir, Freyja Lif Adamsdóttir, Hilmir Snær Guðmundsson, Iðunn Viðja Adamsdóttir, Guðrún Helga Hafliðadóttir, Ágústa María Þórólfsdóttir, Benjamin Skorri Daðason. Fremst, sitjandi. Vigdís Lilja Þórólfsdóttir og María Sigurbjörg Guðmundsdóttir. / Mynd Hafliði Halldórsson

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma 510-3500 og 615-1020 eða á netfangið bjorgvin@eignatorg.is

Eignatorg
Skipholt 50b, 105 Reykjavík

HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla
30-450 lítrar
Umboðsmenn um land allt
RAFVÖRUR
DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVÖRUR@RAFVÖRUR.IS

VINNUKARL
Búnaðarvörur

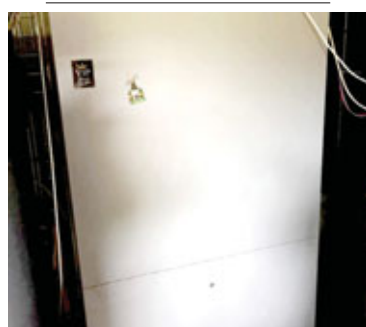
standsafé
Gæða vinnufatnaður frá Standsafe á góðu verði.
Magnafláttur í boði.
Sendum frítt um land allt.
Kíktu á Vinnukarl.is

Hyundai Tucson 2005, sjálfskiptur, dísil, ekinn 184 þús. km, með krók. Verð 690.000 kr. stgr. Nýskoðaður. Nánari síma 833-7002

Nissan Juke 2011, sjálfskiptur, bensín, ekinn 43 þús. km. Bíllinn er með krók, er á sumardekkjum. Nánari síma 833-7002.

Lækkað verð. Varmadæla, Viessmann Vitocal A-350, 14,8 kw loft í vatn. Þýsk gæðavara sem er vel hljóðeinangruð og getur því staðið inni eða úti. Buffertankur m. frostlegi, þrýstikútur o.fl. fylgir. Notuð í 2 ár, verð 690 þ. Uppl. í síma 845-1262.

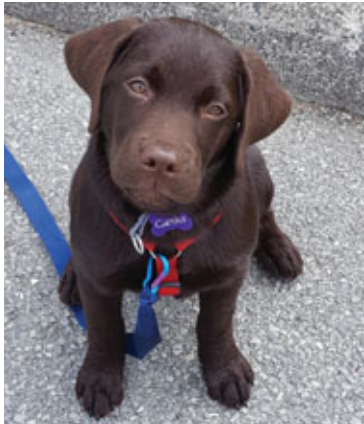
Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textauglýsing kr. 2.200 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.400 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Yndislega 4 mánn. dökkbrúna labradorlík vantar nýtt heimili. Barn-/ umhverfisvön, ættbók, heilsufarsb. mögul., 2 búr o.fl. Uppl. í síma 891 7687.

Bændur og búalið, verktakar og húseigendur og allir sem eru orðnir þreyttir á því að þrifa, gera við og eða geyma hlutina utandyra (er að fá á lager). Nú er tækifærið að næla sér í 40, 60 og 84 fm bílskúra í frábærum gæðum og á frábæru verði frá 2,1 m-2,5 m. 100 mm yleiningar í veggjum og þaki, gluggar og hurðir og allt sem þarf til að fullklára er innifalið. Uppl.: Raggi í síma 862-8810, grs@sparenergihus.dk. Ath. mynd af óeinangruðum 60 fm skúr.

Rafmagnspottur, Subdance Certa til sölu. 10 ára gamall en mjög gott viðhald. Fæst á vægu verði en flutningur er á kostnað kaupanda. Þarf bíl með öflugum krana. Staðsetn. í Kjós. Uppl. í síma 897-1671, Sigurbjörn.

Til sölu Dodge RAM, árg. '05, ekinn 160 þús., Cummins, dísil, ssk., sóllúga, leður, með öllu, skoðaður '17, í góðu lagi. Verð 4,2 m. Uppl. í síma 892-4476.

Til sölu Jeep Grand Cherokee Limited, árg. '05, ekinn 226 þ.km. Bíllinn er með 6 strokka dísilvél, er sjálfskiptur og á nýjum heilsársdekkjum. Leðurklæddur, ABS, topplúga, hraðastillir, dráttarkrökur, handfrjáls búnaður, samlæsingar og annar fjölbreyttur munaður. Hér er um að ræða eðlavalg sem hefur verið mjög vel við haldið. Uppl. veitir Þröstur í s. 696-9874 og í netfangið throstenator@gmail.com

Ford F550, árg. 2001, ekinn 200 þús. km, með 10 m löngum flatvagni. Burðargeta 6 tonn. Einnig jarðýta TD8, Njalli nashyrningur og gamall Combi Camp tjaldvagn í góðu standi, selst ódýrt. Uppl. í síma 761-1685.

Næsta sending af Kane sturtuvögnum er löggö af stað. www.vallarnaut.is, sími 8411200 & 8417300.

Eigum til nokkrar stærðir af Nugent gripa/hestakerrum. Verð frá: 764.000 án vsk, www.vallarnaut.is, sími 8411200 & 8417300.

Vinsælu sturtukerrurnar frá Nugent eru komnar aftur. Verð frá: 1.100.000 með sliskjum án vsk. www.vallarnaut.is, sími 8411200 & 8417300.

Til sölu Volvo XC60 AWD, skráður 3/2015, ekinn 35 þús. km, hlaðinn búnaði. Nánari uppl. í síma 893-0888.

Til sölu er MF 135, árg. '65. Tilboð óskast. Uppl. í sínum 895-3595 og 892-8317 á kvöldin.

Til sölu fyrir lítið, beygjúvél og sax. Frekari uppl. gefur Þórður í síma 893-1255.

Varmadæla fyrir gólfhita og ofnakerfi ásamt neysluvatni fyrir allt að 200 fm hús, 5 ára. Hitar vatn í 65° við -20 stig. Koparfittings og dæla fylgir. Mappa fylgir með. Nánari uppl. veitir Jóhann, s. 897-0774.

Keenan klassik 140 (14 m²) heilfóðurblandari, 2006 árg., m. dísilmotor. Kúpling bíluð, annað í lagi, má nota án mótors. Guðmundur, 896-6832.

Kamína til sölu, þarfnast smá viðgerðar. Einnig til sölu sólasella ásamt tilheyrandi útbúnaði og ljósum og gasvatnshitari. S. 844 6269.

Til sölu Marex 330 skemmtibátur, 2x260 hp Volvo penta Duo prop. Fullbúinn bátur, vel búinn tækjum, vagn fylgir. Verð 17 millj. S. 774 2501.

Hreinræktaðir Íslenskir fjárhundar (hvolpar) til sölu, mjög fallegir og skaggóðir. Uppl. í síma 899 1799.

Árg. '98, dísil, ek. 232 þ. km, skoðaður '17, dr.krókur, gott viðhald, grind í lagi, lítur vel út, headpk í ólaga en ökufær, fæst f. lítið, s.: 8422908.

Ertu með okkur á samfélagsmiðlum?

Kraftvelar

facebook.com/kraftvelar

instagram.com/kraftvelar

Dalvegur 6-8 • 201 Kópavogur • Sími 535 3500
Draupnigata 6 • 603 Akureyri • Sími 535 3526
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

CanAm Outlander 800 LMT 2011 árg., ekið 4 þ., Bighorn dekk, GPS, loftfjöðrun hækkanlegt/lækkanlegt, rafmagnsstýri nýsmurt. Geymslukassi aftan á, 2 manna, götuskráð, dráttarkúla, Spil Xenon kastarar. Ásett 2.200.000. Upplýsingar í síma:

696-4640. Mitsubishi L200, árg. 2006, 4x4, keyrður 171 þ., mjög vel með farinn, dráttarbeiðli, skoðaður 2018. Sérsmíðað hús. Verð 1,69 millj. Uppl. í síma 8489353.

KM þjónustan í Búðardal auglýsir eftir bifvélavirkja eða hæfum viðgerðarmanni á verkstæði. Nánari uppl. veitir Kalli í síma 895-6677 eða á www.km.is

Auglýsinga- og áskriftarsími Bændablaðsins er 563-0303

Bændablaðið

Kverneland 7517 pökkunarvél, árg. 2007.
Verð án vsk. 290.000 kr.

John Deere 6920S dráttarvél, árg. 2007, notkun 6.400 vst.
Verð án vsk. 5.400.000 kr.

Volvo BL71, árg. 2005, notkun 7.500 vst.
Verð án vsk. 3.600.000 kr.

MOI Guffen 6000, árg. 2007.
Verð án vsk. 530.000 kr.

John Deere 5720 dráttarvél með tækjum, árg. 2005, notkun 4.900 vst.
Verð án vsk. 3.200.000 kr.

Kuhn HR 304D pinnatætari, árg. 2013.
Verð án vsk. 1.090.000 kr.

MF 3645 með tækjum, árg. 2011, notkun 1.550 vst.
Verð án vsk. 4.650.000 kr.

NH Kobelco, árg. 2011, notkun 1.980 vst.
Verð án vsk. 3.700.000 kr.

CLAAS Rollant 355, árg. 2008, notkun 31.000 vst.
Verð án vsk. 2.600.000 kr.

VÉLFANG
Vélfang ehf - Gylfaflöt 32 - Reykjavík
Sími: 580 8200
Netfang: velfang@velfang.is

Ný gróðurhús fyrir íslenskar aðstæður, st. 3,02x2,38. Álprófillar og holplast. www.facebook.com/GrodurhusSMH/ Verð kr. 125.000. Uppl. í síma 866-9693

Vökvaknunar vatnsdælar fyrir tankbíl og dráttarvél. Sjálfsgandi dælar sem dæla allt að 120 tonnum á klt. Einnig Centrifugal dælar með miklum þrýstingi, allt að 10 BAR. Stuttur afgreiðslutími, hagstætt verð og örugg þjónusta. Hákonarson ehf., sími 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Byltingarkennd nýjung í dælingu á mykju!! Hnífadælar með öflugum hræriskrúfum og sprautustútum. Traktorsdrifnar eða með rafmóturum frá 5,5 kw upp í 30 kw. Brunnadælar eða skádælar, 100 mm, 120 mm, 150 mm, 200 mm. Mikil dælugeta. Haughræur í mörgum útfærslum og stærðum. Mykjuskiljur sem framleiða undirburð. Hákonarson ehf., hak@hak.is, www.hak.is, s. 8924163.

Glussadrifnar rafstöðvar og loftpressur fyrir verktaka og bændur. Einnig rafsuðutrassarar, háþrýstidælar, vatnsdælar o.fl. Vandaður og fyrirferðarlítill búnaður frá Finnlandi, www.dynaset.com. Hákonarson ehf., s. 8924163, www.hak.is, e-mail : hak@hak.is

Samasz ruddasláttuvél. EMU160UP með safnkassa. Sláttubreidd 160 cm. kr. 1.144.000.- án vsk. Búvís, uppl. í síma 465-1332.

Endingargóðar buxur úr pólýester/bómull. Teygjanlegt efni veitir aukin þægindi. Rúmgóðir vasar að framan með vasa fyrir mynt og innfellidir rassvasar. Gúmmihnappar draga úr hættu á að rispa yfirborð. Sérsmítað snið fyrir hné. Má þvo við 85 gráður
Efni: 65% pólýester, 35% bómull, 250 g/m²
Stærðir: C44-62, C146-156, D88-120.
Litir: Svartar, gráar
KH Vinnufót - Nethyl 2a
110 Reykjavík • Sími: 577 1000
info@khvinnufot.is
www.khvinnufot.is

Bátarnir eru 3,30 m á lengd og 1,52 m á breidd. Geymsluhólf undir báðum sætum og einnig í framstafni. Extra styrktir undir. Fellanlegt vindsegl í framstafni. 2 stangahaldarar. Mjúkar setur á báðum sætum. Bátarnir eru smíðaðir úr þykku PVC frá Suður-Kóreu. Álgólf. Arar úr áli og pumpa fylgja. 5 manna. Burðargeta : 575 kg. Loftból : 3 + 1 Þyngd: 60 kg. Gerðir fyrir 15 hö. mótör. CE vottaðir. Tveggja ára ábyrgð. Sími: 892-4163 og netfang: jonsihh@internet.is

Til sölu Mercedes Bens 2544, árg. 2004. Ekinn 530.000. Átta hjóla bíll með gámalásun fyrir kassa. Góður bíll, þjónustaður af umboði. Verð kr. 1.500.000 + vsk. Uppl. í síma 894-2737.

Palmse PT700 sturtuvagn. Burðargeta 7 tonn. Kr. 890.000.- án vsk. Búvís, uppl. í síma 465-1332.

Palmse PT 57560, vélaflutningavagn. Burðargeta 16 tonn. Kr. 1.980.000.- án vsk. Búvís, uppl. í síma 465-1332.

Samasz ruddasláttuvél, sláttubreidd 280 cm., kr. 914.500.- án vsk. Búvís, uppl. í síma 465-1332.

Ammann 400 kg jarðvegsþj., Hatz mótör. Uppgerð af Ammann. Eins og ný. Einnig til 700 kg. Til sölu hjá Tækjasölunni, Sævarhöfða 31. Daniel, 567-2520, 660-6111.

Haugsguga til sölu, 5000 lítra dæla, í góðu lagi. Uppl. í síma 892-4030.

Til sölu Toyota Hilux, árg.'91, ekinn aðeins 160 þús. Lítur mjög vel út. Verð: 550 þús. Uppl. í síma 893-7050.

Liðléttingur Avant 745 með húsi, skóflu og göfflum. Árg. 2016. Notuð 47 klt. Uppl. gefur Steinar í síma 694-7097.

Skádæla. Með öflugum skera. Frábær hönnun, lítil fyrirferð. Mikil dælu- og hrærugeta. Dæluöxull úr ryðfríu stáli í olíubaði. Burðarvirki úr heitgalf. stáli eða SS stáli. Fáanleg með hræriskrúfu. Vinnulengd allt að 6 m. Framleiðandi : www.doda.com. Hákonarson ehf., hak@hak.is, www.hak.is, s. 892-4163.

Háþrýstibúnaður fyrir heitt vatn. Þrýstingur allt að 500 Bar @ 30 l / min. Hákonarson ehf., netfang : hak@hak.is, sími 892-4163, www.hak.is.

Innihræur fyrir gripahús. Rafdrifnar : 7,5 kw, 9,2 kw, 11 kw glussadrifnar : 8 kw, 60 l / min., 120 bar. Vinnudypt : 130 cm skrúfa : 200 mm. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Rafstöðvar með original Honda-vélum og YANMAR dísil á lager. Stöðvarnar eru frá ELCOS Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is, s. 892 4163, netfang: hak@hak.is.

Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,27 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 auk vsk. Verð 2-4 stk 22.900 auk vsk. 5 stk eða fleiri 19.900 auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.

VINNULYFTUR ehf. Eigum á lager nýjar skæralyftur frá Skyjack og bómulyftur frá Niftylift, eyvindur@sinnet.is, sími 774-2501.

Kranzle þýskar háþrýstidælar í úrvali. Búvís. Uppl. í síma 465-1332.

Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Framleiðum einnig flatpalla á krókgrindur til vélaflutninga og allskonar flutninga. Vagnasmíðjan. is - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.

Metar-Fact taðdreifari, 6 tonna. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Taðklær. Breidd 120 cm, kr. 179.000.- án vsk. Breidd 150 cm, kr. 239.900.- án vsk. Breidd 180 cm, kr. 269.000.- án vsk. Búvís ehf. Sími 465-1332.

BOGS stígvélin eru mjúk og hlý. Pola frost. Renna ekki í hálfu. Sterkur og góður sóli. St. upp í 48. Voru valin bestu kuldaþv. í USA 2014. Actacor, s. 899-6400.

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir : 10,8 kw – 72 kw. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Caterpillar M313D
Árg. 2013, 2000 tímar.
Rótortilt, 3 skóflur.
Verð 13.500.000 + vsk.

Caterpillar M316D
Árg. 2012, 6500 tímar.
Rótortilt, 4 skóflur og gafflar.
Trimble GPS.
Verð 14.500.000 + vsk.

Volvo EW180C
Árg. 2012, 5600 tímar.
Rótortilt, 3 skóflur, ripper og gafflar.
Verð 9.700.000 + vsk.

Volvo EC360BLC
Árg. 2003, 8700 tímar.
Hraðtengi, gómskófla.
Verð 6.000.000 + vsk.

Hitachi ZX350LC-1
Árg. 2005, 13800 tímar.
Hraðtengi/skófla og smurkerfi.
Fleyglagnir, undirvagn góður.
Verð 4.750.000 + vsk.

Hitachi ZX250LC-3
Árg. 2006, 4800 tímar.
Hraðtengi, gómskófla,
fleyglagnir og smurkerfi.
Verð 7.500.000 + vsk.

Neuson 1903
Árg. 2000, 2920 tímar.
Breikkanlegur undirvagn,
hraðtengi og 2 skóflur.
Verð 1.150.000 + vsk.

Komatsu PC16
Árg. 2007, 1750 tímar.
Hraðtengi, 3 skóflur.
Verð 1.650.000 + vsk.

VÉLAFL
Uppl. í síma
893-8424 / set@velafl.is
og á 694-3700 / gk@velafl.is
www.velafl.is

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum fyrir magndælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" - 3" - 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir afgangar : rafmagn, bensín / dísil, glussaknunar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.

Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com - afgangar; rafmagn, Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstibúnaður fyrir stíflulosun í skolp og drenörum. Getum útvegað þennan búnað í mörgum útfærslum og styrkleikum. Fyrir rör frá 30 mm upp í 900 mm. Háprýstislöngur allt að 150 metrar á lengd, 3/8", 1/2", 5/8", 3/4". Bensín / dísil, vatnsflæði allt að: 132 l / min @ 3000 Psi. Búnaður á sérsmíðuðum vagni með þrýstibremsum eða á stálgrind. Búnaðurinn hentar einnig vel fyrir öflugan háprýstipvott. Vandaður og hentugur búnaður fyrir sveitarfélög og verktaka. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Benz sprinter til sölu. 13 farþega. Árg. 2007, ekinn 166 þús. Lítur vel út. Hafð samband í síma 8446831, Haukur.

Ford F350, árg. '05, ekinn 210.000, 6 manna, með leðursætum, verð: 1.600.000. Camper Travel Lite, árg. '07, ísskápur, eldavél, wc, svefnpláss 3-4, verð: 700.000. Upplýsingar í gsm: 899-6363.

Dísil Farmall DLD2 m/vökvalyftu, ný framd., ný rafgeymir. Verðh. 690 þ. Einnig til sölu sumardekk 265/65R17., verðh. 50 þ. S. 697 3217.

Holræsadælabíll, Helmers gerð, árg. 1997, MB 1827, ekinn 327.000 km, 18.000 vinnustundir, 9 m³ tankur með færanlegu skilrími, URAGA háprýstidæla, 1600 m³ sogdæla. Flest í lagi en annað ekki. Bíllinn er á bílauppbod.is - Frekari upplýsingar hjá eiganda í gsm: 899-6363.

Til sölu eru tvær farangurskerrur af mismunandi stærðum. Upplýsingar veitir Gunnar Magnús í síma 892-2616 eða í tölvupósti gunnarm@sba.is.

Man krókheysisbíll, allur á lofti með 5 metra langan og ca 1 meters háan gám, 1996 árg. Allar frekari upplýsingar í síma 7806030, Ásgeir.

Til sölu Dacia Duster, dísil, 4x4, bsk., árg. 2015. Ekinn 111.000 km. Tilboðsverð: 1.900.000. Upplýsingar í síma: 6958591.

Til sölu Suzuki Jimny, bensín, 4x4, bsk., árg. 2015. Ekinn 120.000 km. Tilboðsverð: 1.500.000. Upplýsingar í síma: 6958591.

Ný belt á vinnuvélar á góðu verði fyrir t.d Hanix, Hyundai, JCB, Komatsu, Kubota, Case, Terex, Yanmar og fleiri vélar. Ca 3 vikna afhendingartími. Upplýsingar í síma 7747775 eða vogvehf@gmail.com

7 manna Suzuki Grand Vitara XL7 til sölu, árg.2006, ek. 196 þús., ssk., vel viðhaldið, 3 nýjar tímakedjur, krókur, airbag aftengdur. Tilboð. S.:6911225.

Landrover Discoveri TDI, 7 manna, árg '97, ekinn 215 þús., nagladekk á felgum og grind framan á bil fylgja. Upplýsingar í síma 899-5707.

Er með Esterel top volume, árg. 1997. Húsið er tólf fet, tvö tjöld og markisa geta fylgt með. Fallegt og vel með farið ferðahýsi. Nánari upplýsingar hjá Jóni í síma 867-9786.

Innflutningur & sala á vinnuvélum til Íslands. Við aðstoðum við flutning & kaup á nýjum/notuðum vinnuvélum & tækjum frá Bretlandi til Íslands. Yfir 20 ára reynsla, örugg og snögg þjónusta. www.ice-export.co.uk Erum líka á facebook undir: Suður England. Net-símar: Haukur 499-0588, Hafþór 499-0719, sudurengland@gmail.com

Eigum til Belmac 9500L haugsugur með sjálfvirkum áfyllibúnaði og vökvaknúinni dælu (þarf ekki drifskaft). Verð frá 2.100.000 án vsk. www.vallarnaut.is, sími 8411200 & 8417300.

Margar stærðir af ruddasláttuvélum til á lager. Verð frá 210.000 án vsk. www.vallarnaut.is, sími 8411200 & 8417300.

Eigum til Nugent vélakerrur á lager. Verð frá 824.000 án vsk. www.vallarnaut.is, sími 8411200 & 8417300.

Glæsilegur og vel með farinn Jeep Grand Cherokee Limited, árg. 2007, ekinn aðeins 140 þús. km., dísil, ssk. 4x4. Mikið endurnýjaður, 2 dekkjagangar. Verð: 2.800.000. Uppl. í síma 694-4420.

Vandaður fatnaður á frábæru verði!

Dömu sumarjakkí - 9.367 kr

Dömuvesti - 7.912 kr

Flíspeysa - 4.935 kr

Hágæða kjaranfóður og steinefnablöndur

Sláturfélag Suðurlands
Fosshálsi 1 • Reykjavík
Sími 575 6000
www.ss.is

Til sölu

Fimm ára Husqvarna Opal 650 saumavél er til sölu. Hægt að skoða á pfaff.is. Uppl. í síma 892-8892.

Kverneld pökkunarvél, týpa 7515, 50 cm plast. Arg. '84-'86, einnig IH jarðýta TD14, árg. '56. Uppl. gefur Guðjón í síma 456-1574 og á haenuvik@mi.is

Til sölu stór borholudæla (Sær FS98B/18 400V) ásamt fylgihlutum. Uppl. í sínum 898-7625 og 866-3698.

Rafdrifinn fódursnigill sem var notaður til að sýra korn. Ónotaðir 500 kg stórsekki og notaðir 1.000 kg. Tveir steypir bitar 100 x 250. Broyd árg. 1974, þrjár skóflur fylgja. Ný sending af K2 og K3 yfirtengjum með öllu komin. Gömul fastengd Vicon rekstrarvél. Á sama stað eru gefins KR-baggatýna, International bindivél í varahluti, Duuks færband. Áhugasamir hafi samband í netfangið ulfsstadir@simnet.is eða í síma 893-9610/848-5049

Til sölu KUHN heyþýla, fjögurra stjörnu, árg. 2000 og KUHN stjórnunúgavél, árg. 2005. Báðar í góðu lagi. Ennfremur Farmal A, árg. 1947. Upplýsingar í síma 8940283.

Til sölu Subaru Legacy Wagon, árg. '06, ekinn 158.500 km. Góður bíll, verðhugmynd kr. 1.190.000,-. Uppl. í síma 892-8678.

LEDUR. Paffsaumavél, mikið magn af leðri, efni í lykklakip., buddur, veski og fl., líka kósavél. Vel ættuð tryppi. s. 847 8477 ss7913@gmail.com

Krone 10-16 rúlluvél, verð 450 þ. án vsk. Kverneld 7510 pökkunarvél, verð 200 þ. án vsk. Sipma rúlluvél, árg. '96, verð 130 þ. án vsk. Krone 3,85 stjórnunúgavél í varahl. Uppl. í síma 8967930.

Olíuskiljur-fituskiljur-einagrunarplast. CE vottaðar vörur. Efni til fráveitulagna. Vatnsgeymar 100-50.000 lítra. Borgarplast.is sími 561-2211, Mosfellsbæ.

Gróðurhúsalampar með HPS perum. 65 stk, 230 V fyrir 1 peru. 70 stk, 230 V/550W fyrir 3 perur. 175 stk 400 V/750W fyrir 3 perur. 198 stk, 400 V/600W fyrir 3 perur. Uppl. gefur Stefán í síma 869-5953.

Sérsmíðaðir gluggar frá Færejum! 10 ára ábyrgð. Tré og álklæddir trégluggar. PVC gluggar og útidyr. Jóhann Helgi & Co jh@johannhelgi.is, 8208096.

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása og drennottur, útleiktæki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. jh@johannhelgi.is, 8208096.

Til sölu efni í nokkur hefilblöð fyrir traktor og lyftara, völsun r=700 mm. Uppl. í síma 691 2976, Ólafur.

Landrover Discoveri TDI, 7 manna. Árg. 1997, ekinn 215.000 til sölu, dekkjagangur á felgum og grind framan á fylgir. Uppl. 8995707.

Óska eftir

Óska eftir palli fyrir krókheysi, 5-6 metra langt og 60 - 80 cm borðum. Uppl. í síma 893-4172.

Kaupi gamlar vinyllötur, kassettur og aðra tónlist, plötuspilara, gamlar græjur og segulbónd. Staðgreiði stór plötusöfn. S. 822-3710, olisigur@gmail.com.

Pallhýsi óskast á Ford Explorer. Sími 894 9100 eða 486 6012.

Atvinna

Karolina frá Póllandi óskar eftir því að komast í göngur og réttir á Íslandi í haust. Hún óttast ekki slæmt veður eða langa vinnudaga að eigin sögn. Er glaðleg og dugleg, hestvön og talar ensku. Uppl. í netfangið karolamrowka@gmail.com.

Jarðir

Viljum taka á leigu sauðfjábú. Þeir sem hefðu áhuga á að leigja okkur, leggja inn upplýsingar til Bændablaðsins, Hagatorgi 1, 107 Rviki, merkt „G-300“.

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, email einar.g9@gmail.com, Einar G.

RG Bókhald. Bókhaldsþjónusta, launaútreikningar og uppgjör, ársreikningar, vsk skýrslur, skattaframtöl. rgbokhald@gmail.com sími 696-3003.

Sumarhús

Rotþrær og heitir pottar. Rotþræheildarlausnir með leiðbeiningum um frágang. Ódýrir heitir pottar-leiðbeiningar um frágang fylgja. Borgarplast.is, sími 561-2211, Mosfellsbæ.

Auglýsinga- og áskriftarsími Bændablaðsins er 563-0303

Bændablaðið

Bændablaðið
Smáauglýsingar.
563 0300

BÍLL TIL SÖLU
Til sölu er Volvo XC90, árg. 2012, diesel. Ekinn aðeins 26.000 km. Uppl. í síma 893 5000

TIL SÖLU EÐA LANGTÍMALEIGU MANITOU 1740 SKOTBÓMULYFTARI

Manitou skotbómulyftari. Árg. 2007. Notkun 1660 tímar.

- ✓ Ný yfirfarinn af vélaverkstæði PON.
- ✓ Skoðaður af vinnueftirliti ríkisins.

Hafðu samband strax í dag á netfangið bjarni@skardseyri.is

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta

Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI

MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS

Páll er alltaf brosandi og hress, sama hvort hann er í heyskap, að gefa kindunum sínum eða taka olíu á dráttarvélina sína. Mynd / Magnús Hlynur Hreiðarsson.

Páll lætur dæluna ganga

„Heyskapur gengur mjög vel, ég er að rúlla á fullu þessa dagana, þetta tekur allt sinn tíma. Heyin eru góð, ég kvarta ekki, rollurnar verða ánægðar í vetur,“ segir Páll Auðar Þorláksson bóndi á Sandhóli í Ölfusi þegar blaðamaður hittir hann nýlega

þar sem hann var að fylla á dráttarvélina sína af olíu hjá NI á Selfossi. Páll eða Palli eins og hann er alltaf kallaður er áttáttur fjárbóndi sem er ekkert á því að draga úr búskapnum, hann virðist bara eflast með hverju árinu sem hann eldist. /MHH

EYJALIND

GRAMMER

Sæti og varahlutir í

- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Bata

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

BÖRN OG VÉLKNÚIN ÖKUTÆKI

Bílar, dráttarvélar, vöruflutninga- eða mjólkurbílar ættu aldrei að nálgast leiksvæði barna.

Það er góð hugmynd að girða leikvelli tryggilega af og sjá til þess að vélknúin ökutæki þurfi ekki að snúa eða bakka í námunda við þá.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVÆRNI

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTADUR?

GARPAR EHF.
GARÐYRKJA • VÉLALÉIGA

Maður vanur vinnuvélum óskast

Verktakafyrirtæki á Suðurlandi óskar eftir reyndum vinnuvélastjóra

Æskilegt er að viðkomandi hafi

- unnið á dráttarvélum með tækjabúnaði
- unnið á beltagröfum
- sé fær um að sinna daglegu viðhaldi og eftirliti með slíkum vélum
- hafi vinnuvélaréttindi og bílpróf
- reynsla af garðyrkjústörfum er kostur og að viðkomandi sé reyklaus. Um framtíðarstarf er að ræða.

Nánari upplýsingar í síma 894 0444 eða garparehf@gmail.com.

Verkfæraleigan ehf
Rauðhelli 8, 221 Hafnarfjörður
s. 781 9399, oliver@verkfaerleigan.is
www.verkfaerleigan.is

Til leigu ný Kobelco SK105R-3, 1,2 tonna mini-grafa. Hún kemur með 3 skóflum. Hægt að leigja með fleyg og tilt-skóflu. Aðeins 24.800 kr. m/vsk á sólarhring.

Til leigu ný Kobelco SK18, 1,9 tonna, mini-grafa. Hún kemur með 3 skóflum. Hægt að leigja með fleyg og tilt-skóflu. Aðeins 30.000 kr. m/vsk á sólarhring.

Til leigu ný Variant 3518 M4 véla-kerra. Burðargeta er 2.750 kg. 13" dekk, 2 öxlar. Aðeins 15.000 kr. m/vsk á sólarhring.

Til leigu Terex vélhjólörur. Burðargeta er 1 tonn. Aðeins 24.800 kr. m/vsk á sólarhring.

**Auglýsingasími
Bændablaðsins
er 563-0303**

Bændablaðið

White-Westinghouse
- amerísk gæða heimilistæki

**11 kg
purkari**

Öflugur > 4500w element
Tekur 11 kg - Tengist barka
Stórt op > auðvelt að hláða

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c - 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 - WWW.RAFVORUR.IS

Beyki í Hellisgerði er Tré ársins

Skógræktarfélag Íslands hefur útnefnt beykitré (*Fagus sylvatica*) í Hellisgerði í Hafnarfirði sem Tré ársins 2017.

Í Hellisgerði má finna fjögur beykitré, sem gróðursett voru fyrir 90 árum, þá einhverra ára gömul, svo Tré ársins 2017 getur verið hátt í hundrað ára gamalt, næstum jafngamalt kaupstaðaréttindum Hafnarjarðar. Skógræktarfélag Íslands útnefnir árlega Tré ársins.

Beyki er algengt í Evrópu

Beyki er algengt skógartré í Evrópu og hefur víður þess verið nýttur á marga vegu, meðal annars til húsa- og húsgagnagerðar og í ýmsan húsbúnað en einnig þykir beyki

góður eldiviður. Beyki þarf hlýtt og langt sumar og vex því almennt takmarkað á Íslandi, en er þó lífseigt og getur lifað lengi sem lítið tré eða runni.

Tilgangurinn með útnefningu á Tré ársins er að beina sjónum almennings að því gróskumikla starfi sem unnið er um land allt í trjá- og skógrækt og benda á menningarlegt gildi einstakra trjáa um allt land.

Samstarf við IKEA

Það er Skógræktarfélag Íslands, í samstarfi við IKEA á Íslandi, sem útnefnir beykitréð í Hellisgerði í Hafnarfirði sem Tré ársins 2017.

NH

Hátt í hundrað ára beyki í Hellisgerði í Hafnarfirði.

Mynd / Sí

Undanfarin ár hafa Kínverjar flutt inn um fimm milljón tonn af hrísgrjónum á ári fyrir ríflega milljarð Bandaríkjadala.

Verslun og viðskipti:

Hrísgrjón til Kína

Þrátt fyrir að Kína framleiði allra þjóða mest af hrísgrjónum er framleiðslan í landinu ekki næg til að uppfylla þarfir innlandsmarkaðar. Kínverjar ætla því að flytja inn talsvert magn af hrísgrjónum frá Bandaríkjunum.

Kínverjar munu því halda áfram að vera stórkaupandi og innflytjandi hrísgrjóna frá öðrum löndum þrátt fyrir samninginn við Bandaríkin.

NH

Í fyrsta sinn sem Kína kaupir af Bandaríkjamönnum

Fyrir skömmu gerðu Kína og Bandaríkin með sér viðskiptasamning sem gerir ráð fyrir innflutningi á miklu magn af hrísgrjónum til Kína frá Bandaríkjunum. Er þetta í fyrsta sinn sem Kína kaupir hrísgrjón þaðan. Samningaviðræður um kaupin hafa staðið í meira en áratug.

Þrátt fyrir að Kínverjar framleiði tuttugu sinnum meira af hrísgrjónum en Bandaríkin þá eru þeir einnig talsvert fleiri og neyta mun meira af hrísgrjónum á mann en Bandaríkjamenn. Undanfarin ár hafa Kínverjar flutt inn um fimm milljón tonn af hrísgrjónum fyrir ríflega milljarð Bandaríkjadala, rúmlega 105 milljarða íslenskra króna, á ári og er því eftir talsverðum viðskiptum að slægjast.

Gríðarlegt magn

Árlegur útflutningur Bandaríkjanna á hrísgrjónum er þrjú til fjögur milljón tonn. Það er því ljóst að Bandaríkin geta ekki fullnægt innflutningsþörf Kínverja jafnvel þótt þeir seldu hvert einasta grjón sem þeir framleiða til Kína.

**Næsta Bændablað
kemur út 24. ágúst**

Bændablaðið

Gunnlaug er nýr skólastjóri Flóaskóla

Gunnlaug Hartmannsdóttir í Hrórsholti í Flóa hefur verið ráðin skólastjóri Flóaskóla í Flóahreppi. Hún lauk BA-prófi í uppeldisfræði frá Háskóla Íslands árið 1989, diplómanámi á framhaldsstigi í námsráðgjöf árið 2003 og árið 2013 stundaði hún meistaranám í námsráðgjöf. Gunnlaug hefur

reynslu af kennslu bæði við grunn- og framhaldsskóla auk kennslu í fullorðinsfræðslu. Undanfarin 10 ár hefur Gunnlaug verið skólastjóri Tollskóla ríkisins auk þess að hafa starfað sem starfsþróunarstjóri hjá embættinu. Hún tekur við nýja starfinu 1. ágúst í sumar.

MHH

Fræðslunefnd Flóahrepps með nýja skólastjóranum, frá vinstri, Hilda Pálmadóttir Stóra-Ármóti formaður, Gunnlaug Hartmannsdóttir Hrórsholti, Bjarni Stefánsson Túni og Mareike Schacht Fljótshólum.

Ljósmynd / Eydis Indriðadóttir

FLJÓTASIGLING 19. JANÚAR – 2. FEBRÚAR 2018

VÍETNAM, KAMBÓDÍA OG UNDIR MEKONG

5 stjörnu lúxus fljótasigling með skipinu AmaDara um Mekong fljótið í gegnum Víetnam og Kambódíu með Ama Waterways skipafélaginu. Allt innifalið í verði.

FRÁ 699.900 KR.
Á MANN M.V. 2 FULLORÐNA

NÁNAR Á UU.IS

ICELANDAIR | THAI | AMA WATERWAYS

SKOÐABU ÚRVAL FERÐA Á UU.IS/SERFERDIR — THAILAND, KÚBA, OG FLEIRI

ÚRVAL ÚTSÝN | HLÍÐASMÁRA 19 | 201 KÓPAVOGI | 585 4000 | UU.IS

ORMSSON

SPARI DAGAR

fyrir heimilin í landinu

AEG

L6FBE720I
ÞVOTTAVÉL 7 KG. 1200 SN.
Rétt verð: 89.900,-
Sparidagaverð: 71.920,-

L6FBE840I
ÞVOTTAVÉL 8 KG. 1400 SN.
Rétt verð: 99.900,-
Sparidagaverð: 79.920,-

20%

AEG

Ryksugur

25%

Tefal

Þetta merki hefur verið hjá Ormsson í 27 ár. Það köllum við góða reynslu.

25%

BRAUN

25%

Hársnyrtivörur

brabantia

Þrifalegu ruslaföturmar vinsælu eru til í mörgum stærðum, gerðum og litum.

25%

TEAC

TN-100
Hágæða plötuspilari frá TEAC

kr. 29.900,-

SPARIDAGAVERÐ: 22.900,-

Pioneer & Skullcandy HEYRNARTÓL Í ÚRVALI

25%

Pioneer VSX-832B

Kraftmikill magnari fyrir lengra komna.

Rétt verð: 69.900,-
Sparidagaverð: 55.900,-

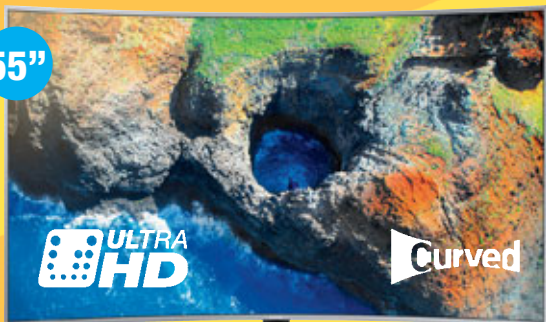

Jamo

"THE SOUND OF EXCELLENCE"

360° hátalarar. Dönsk hönnun. Góðir í heimaþíóð eða stakir.
Rétt verð: 87.900,-
Sparidagaverð: 49.900,-

55"

SAMSUNG

UHD • 4K • Curved • 8 milljón pixlar • 1400 PQI • Nýtt Smart viðmót • Quad-Core örgjörfi

55" MU6275 kr. 159.900,-
SPARIDAGAVERÐ: 129.900,-

49"

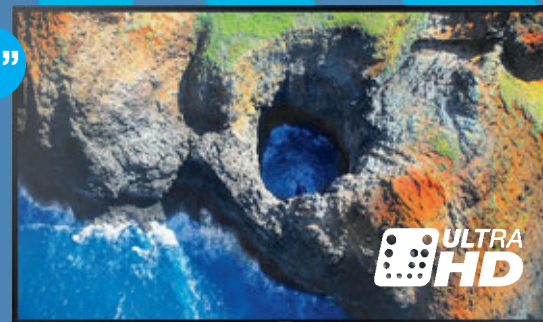

SAMSUNG

FHD 400 PQI • Hvítt • Smart viðmót • Quad-Core örgjörfi

49" K5515 kr. 114.900,-
SPARIDAGAVERÐ: 91.900,-

55"

SAMSUNG

UHD • 4K • 8 milljón pixlar • 1300 PQI • Nýtt Smart viðmót • Quad-Core örgjörfi

55" MU6175 kr. 149.900,-
SPARIDAGAVERÐ: 119.900,-

SAMSUNG

SPARI DAGAR

fyrir heimilin í landinu

20% afsláttur af kælikápum, uppvottavélum, helluborðum og ofnum

samsungsetrid.is

ecobubble

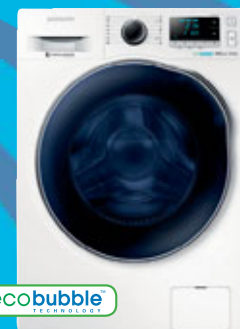
Þvottavélar

Við seljum eingöngu SAMSUNG með kolalausum mótör með 10 ára ábyrgð

ecobubble

SAMSUNG WW70J5486MW
ÞVOTTAVÉL 7 KG. 1400 SN.
KR. 64.900,-
SPARIDAGAVERÐ: 51.900,-

ecobubble

SAMSUNG WW80
ÞVOTTAVÉL 8 KG. 1600 SN.
KR. 119.900,-
SPARIDAGAVERÐ: 89.900,-

SAMSUNG DV80
ÞURRKARI 8 kg
KR. 119.900,-
SPARIDAGAVERÐ: 95.900,-

FYRIR HEIMILIN Í LANDINU

ORMSSON

LÁGMÚLA 8 · SÍMI 530 2800 · ormsson.is

SAMSUNG

SETRIÐ

SÍÐUMÚLA 9 · SÍMI 530 2900

ORMSSON KEFLAVÍK SÍMI 421 1535	ORMSSON ÞRISTUR-ÍSAFIRÐI SÍMI 456 4751	KS SAUDÁRKRÓKI SÍMI 455 4500	SR BYGG SIGLUFIRÐI SÍMI 467 1559	ORMSSON AKUREYRI SÍMI 461 5000	PENNINN HÚSAVÍK SÍMI 464 1515	ORMSSON VÍK-EGILSSTÖÐUM SÍMI 4712038	ORMSSON PAN-NESKAUPSSTAÐ SÍMI 477 1900	ORMSSON ÁRVIRKINN-SELFOSSI SÍMI 480 1160	GEISLI VESTMANNAEYJUM SÍMI 481 3333	TÆKNIBORG BORGARNESI SÍMI 422 2211	OMNIS AKRANESI SÍMI 433 0300	BLÓMSTURVELLIR HELLISSANDI SÍMI 436 6655
-----------------------------------	---	---------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	---	---	---	--	---------------------------------------	---------------------------------	---